

A woman is riding a green bicycle with a wire basket on the front. She is wearing a floral dress, a woven bag, and blue sandals. The background is a blurred outdoor setting with fallen leaves on the ground.

Femeia
albă
pe bicicletă
verde

Monique Roffey

„O privire fascinantă asupra sexualității feminine.“ Rebecca Frayn

Monique Roffey

Femeia albă
pe bicicleta verde

Traducere din limba franceză
Mirella Acsente

Editura LITERA
2012

The White Woman on the Green Bicycle
Monique Roffey

Copyright © 2009 Monique Roffey

Editura Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90, 031 425 16 19, 0752 548 372;
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteti vizita pe
www.litera.ro

Femeia albă pe bicicleta verde
Monique Roffey

Copyright © 2012 Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Mira Velcea
Corector: Cristiana Miu
Copertă: Andrei Gamaț
Tehnoredactare și prepress: Ioana Cristea

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată
de Cristina Vidrașcu Sturza

ISBN ePub: 978-606-600-925-6
ISBN PDF: 978-606-600-926-3
ISBN Print: 978-606-600-739-9

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Monique Roffey s-a născut în Port of Spain, Trinidad, și a crescut în Anglia. În 2002, a publicat primul ei roman, *Sun Dog*, care s-a bucurat de apreciere din partea criticii și a publicului. De atunci, Roffey a lucrat ca director regional pentru Arvon Foundation (2002–2006) și a deținut postul de fellow al Royal Literary Fund la universitățile Sussex și Chichester (2006–2009). În 2010, *Femeia albă pe bicicleta verde* (*The White Woman on the Green Bicycle*), al doilea roman al scriitoarei, a intrat pe lista scurtă de nominalizări la Premiul Orange, iar în 2011 a fost nominalizat la Premiul Encore, care se acordă celui mai bun al doilea roman al unui scriitor. De atunci, cartea a fost publicată în Statele Unite ale Americii, în Australia și în Europa. În iulie 2012 îi apare cel de-al treilea roman, *Archipelago*, lansat aproape în același timp în Marea Britanie, în Statele Unite și în Trinidad.

Monique Roffey trăiește în nordul Londrei și își petrece cea mai mare parte a zilei în pijama, scriind, activitate pe care o vede mai degrabă ca pe un mod de viață decât ca pe un job.

Pentru mama mea, Yvette Roffey

„Dragostea pentru o insulă e cea mai
aprigă pasiune...”

PHYLLIS SHAND ALLFREY¹

¹ Phyllis Shand Allfrey (1908–1986), nume de referință în literatura Indiilor de Vest, scriitoare, gazetar și om politic din Dominica, stat insular din Marea Caraibilor (n.tr.)

URAGAN

L-au dus în vârful dealului Paramin. Chiar în vârful lui, acolo unde nu se mai afla nimeni, unde nu-l putea auzi nimeni cum strigă după ajutor. Erau patru. Patru care să facă o asemenea treabă. Voiau să-i dea o lecție. N-avea nici un drept să se plângă. Și *ce dacă* polițiștii îi furaseră telefonul mobil? Pot al naibii de bine să ia ce vor. Și bietul Talbot – ei bine, da. Se înhăitase cu bătaușii din partea locului, cu băieții răi de pe dealul ăsta, cei care pricinuiau toate necazurile. Polițiștii îl știau deja pe Talbot. Și acum voiau să-i dea o lecție ca să nu le mai facă probleme.

Talbot stătea în spatele mașinii de poliție, înghesuit între doi dintre ei, cu cătușe la mâini. Îl loviseră deja atunci când îl săltaseră – îl pocniseră peste față, îi spusese să tacă, altfel aveau să se întoarcă după sora lui mai mică și sexy, Chantal. Îi spusese să-și țină *afurisita-aia dă gură*.

– Las-o pă sor-mea-n *pace*, strigase Talbot.

Dar ei îl plesniseră zdravăn peste față. Apoi Talbot tăcuse.

Au parcat și au lăsat farurile aprinse. Era în amurg și se lăsa întunericul. Cel mai solid dintre ei, un bărbat pe nume Johnny, râdea, ca și cum știa bine ce avea de făcut. Cu o săptămână în urmă îi aplicase același tratament altui bărbat, un biet nenorocit din Debe.

„Afurisiții dă oameni tre’ s-arate și ceva respect, frate“, spusese el atunci, și vorbise serios. L-au tras afară pe Talbot, care tremura, bălmăjea și implora, repetând că-i părea rău, rău că-i spusese prietenei lui despre telefonul mobil, rău că făcuse tam-tam. N-avea nevoie de el, nu-l voia. I-au scos cătușele, și Talbot și-a freat încheieturile.

Zdrang, a zbârnâit prima lovitură. Apoi Johnny s-a repezit la el cu o alta, *trosc*. De data asta, l-a izbit pe Talbot în stomac. Talbot s-a îndoit. A scuipat ceva în iarbă. S-a clătinat, ținându-se de coaste. A ridicat privirea.

– Arat’ și tu ceva afurisit dă respect, frate, a spus Johnny zâmbind.

Privirea lui era sălbatică și întunecată.

El furase telefonul lui Talbot cu o săptămână în urmă, la *fête*². Pe urmă, primise un perdaf de la șeful lui – nimic serios, dar Johnny fusese destul de stresat în ultimul timp. Prea multe plângeri.

– Ține-l, acu’, a spus Johnny.

Doi dintre oameni l-au ținut pe Talbot de brațe, lipit de latura mașinii de poliție. Farurile stropeau cu lumină bambușii de pe panta dealului.

Poc. O altă lovitură. Johnny avea ceva experiență cu pumnii. Și-a scos cămașa de la uniformă, și

mușchii lui au lucit în căldură. Și-a flexat genunchii, aruncând în jur umbre dănțuitoare. A râs către ceilalți bărbați care îl țineau pe Talbot. Talbot n-a spus nimic. Ochii lui erau larg deschiși. Johnny și prietenul lui Marco, un polițist din altă unitate, l-au lovit cu rândul pe Talbot. *Zdrang. Trosc.* Fiecare pumn făcea să-i iasă ochii din cap lui Talbot. Sângele a țâșnit. Picături de sudoare au zburat de pe pieptul lui. *Poc, bum.* Talbot încasa loviturile, dar plângea ca un băiețel. Fiecare dintre ele îl făcea să salte de pe pământ și îl lipsea de vlagă, într-un anume hal, că au fost nevoiți să-l țină ei drept. Apoi Talbot s-a lăsat moale, iar ei l-au tras în sus și l-au țintuit de portieră. El striga, striga la ei să se oprească.

Și pe urmă Johnny a devenit cu adevărat nemilos. S-a dezlănțuit. Ochii îi sclipeau, ca și cum s-ar fi distrat de minune, și apoi s-a repezit ca un expert kung-fu, executând tot soiul de figuri. L-a lovit lateral cu piciorul, cu bocancii lui grei de polițist, și s-a răsucit, pocnindu-l iar și iar, în stomac, în gură. *Poc*, un sunet de parcă s-ar fi despicat ceva în pieptul lui Talbot. *Poc.* Oasele se frângeau. Talbot a gemut, și un fir de sânge i s-a prelins din gură.

Apoi amândoi au început să dea în el cu picioarele: își luau avânt, țâșneau în aer și izbeau cu bocancii sau loveau scurt, ca la karate. Talbot nu se mai putea ține pe picioare. Fața îi era zdrobită, pieptul îi sângera; era vânăt și plin de sudoare. Ei au continuat să-l bată, cu pumnii și cu picioarele. Când s-au oprit, pentru că obosiseră, au băut rom dintr-o sticlă de Vat 19. Johnny și Marco erau și ei nădușiți, de la toate loviturile date. Au scuipat niște rom pe jos.

– Ie mort, a zis unul, uitându-se la Talbot.

– Nee, frate, a răspuns Johnny.

Nu terminase încă.

Johnny s-a repezit din nou la bietul Talbot, de data asta cu pumnii, și l-a bumbăcit bine, *trosc, bum, crac.* O ploaie de lovituri peste fața lui Talbot. Sângele a țâșnit cu putere. Sângele a acoperit mâinile lui Johnny, care și le-a șters pe pantalonii de la uniformă. Johnny a dislocat nasul omului și l-a lăsat să-i atârne de-a curmezișul feței. Talbot își pierduse cunoștința.

– Ajunge, i-a spus lui Johnny unul acei dintre polițiști.

Dar Johnny l-a mai pocnit o dată.

Apoi Johnny și Marco au făcut cu rândul. L-au lovit o dată, de două ori, de trei ori, în vreme ce capul lui Talbot zvâcnea înainte și-napoi.

Când s-au oprit, Johnny s-a apropiat de Talbot. Fața lui era toată umflată, și ochii îi erau închiși, cu pleoapele lipite. Johnny i-a șoptit lui Talbot la ureche. I-a spus că meritase bătaia.

– Tu ești unu' dâ n ăia răii dâ n țara asta, i-a zis el. Ie vina ta c-ai 'ncasat-o. Stăm c-ochii pă tine. Ce-ai 'ncasat i-o avertizare, da, și dac' te mai plângi vreodat' dă ceva cu poliția, *ne-ntoarcem.*

I-au dat drumul.

Talbot s-a prăbușit la pământ.

Așa l-au lăsat. Era întuneric. Nu se mai afla nimeni pe acolo. Au crezut că nu văzuse nimeni ce se întâmplase.

² În limba franceză, în original, „festival, serbare, petrecere“ (n.tr.)

TRINIDAD, 2006

1

BALONUL

În fiecare după-amiază, pe la patru, iguana cădea din cocotier. *Poc!* În vreme ce stătea la soare, adormea, și ghearele i se desfăceau încet, iar ea pica de la o înălțime considerabilă. De fiecare dată ateriza asemenea unei pisici, pe cele patru labe, gata de luptă. Câinii își ieșeau întotdeauna din minți, scrâșnind din dinți și fugărind creatura care țâșnea de acolo, strecurându-se prin iarbă, o dungă verde limetă care dispărea în tufăriș.

– Nu-și aduce niciodată aminte de ziua de ieri, remarcă Sabine. Bănuiesc că nu-și aduce aminte nici ce-a visat. Creier cât o *alună*.

Prăbușirea zilnică a șopârlei acționa la fel ca un ceas deșteptător, amintindu-i lui pe Sabine să facă ceaiul de după-amiază. Se duse să pună ceainicul pe foc.

– Jennifer, spune-i băiatului tău, lui Talbot, să vină s-omoare afurisita aia de șopârlă.

Dar Jennifer doar își dădu ochii peste cap. Fusese toată ziua stăpână pe bucătărie, făcând prăjituri moi și lipicioase și momițe și lăsând la înăbușit pui cu zahăr brun. Făcuse *pelau*³ pentru sfârșitul de săptămână. Pe masa din bucătărie, două jumă-tăți de pandișpan, numai bun cu un pahar de Madeira, abia scoase din cuptor, se răceau pe un grătar.

– Dă ce?

– Necăjește câinii.

– Și?

– Mă scoate din minți.

– Las' s-o muște câinii, eh, că p-ormă o să vază iei.

– Nu vreau să-i muște pe câini.

– Câinii ie nărozi.

– Nu și puiul meu, *ma petite*.

– Ia-i a mai rea.

– Oh, Jennifer, cum poți spune asta?

– Dă pică șopârta aia pă ia, dă ortu' popii.

– Nu spune asta.

Jennifer chicoti, imaginându-și încântată șopârta căzând pe capul lucios de pomeranian al Katinkăi.

– Vreau s-o omoare Talbot.

- N-o s-omoare.
- De ce nu?
- Lu' Talbot i-e frică dă șopârla aia, că-i cam rea.
- Nu fi caraghioasă. Poate s-o frigă sau să facă ce vrea cu ea.
- S-o vâre-ntr-o oală, o necăji Jennifer.
- Iac!
- S-o fiarbă 'năbușit.

Sabine se înfioră, schimonosindu-se pe parcă mesteca o chestie scârboasă.

- Ie *bună*, frate, la gust, zise Jennifer și își înăbuși un hohot de râs.
- Nu, mulțumesc.
- N-ai gustat niciodat'?
- Sigur că nu, ȚȚ, ȚȚ. Sabine își supse dinții cu scârbă.

Jennifer râse, și Sabine îi scoase limba drept răspuns.

Jennifer avea în cea mai mare parte sânge african, amestecat cu puțin sânge spaniol, sau cel puțin așa pretindea. Brațele îi erau groase și șoldurile late, dar se mândrea cu fața ei în formă de inimă, cu pomeții rotunzi și netezi. Își dădea cu ceară pe părul creț și și-l prindea ridicat la spate. Jennifer mirosea minunat, a ulei de cocos și a ierburi de pe muntele Paramin, a rozmarin proaspăt cules și a cimbrisor, arome pe care ea le cunoștea bine. Și da, în ultimul timp, Jennifer era mult prea obraznică, nu mai făcea niciodată ce i se cerea; făcea doar ce dorea și când dorea, în ritmul ei. Jennifer dădea cu aspiratorul când avea chef, lustruia argintăria și curăța cristalurile doar când binevoia. Jennifer preluase comanda. Bravo ei!

- Oh, Doamne, se plânse Sabine cu voce tare. Căldura asta! Jennifer, nu mai suport.
- Își ridică halatul de casă voluminos și îi flutură poalele, arătându-și chiloții de bumbac roz.
- *Pfuiii!* Scoase un sunet șuierat puternic, făcându-și vânt. *C'est un fourneau!*⁴

Jennifer clătină din cap.

- Ia-l pe stăpânu' domnu' Harwood și vino-năuntru, și iubește-l nițel.
- Ha, ha, i-o reteză Sabine.

De parcă George se mai uita la ea; de parcă mai voia să se uite.

- Tu vorbești!? Ești aproape la fel de grasă ca mine.

Jennifer icni:

- Nu-s *grasă*.
- Pe vremuri, când ai venit la noi, erai o slăbănoagă, ca o macaroană. Și-acu' uită-te la tine!

Jennifer își țuguie buzele.

- Io-s *zdravănă*.
- O să te faci și mai grasă dacă n-ai grijă. Fii-ta Chantal deja a început să se îngrașe.

Jennifer se opri din amestecatul într-o oală pe sobă; se întoarse și-și așeză mâinile pe șoldurile ei late.

- Oh, 'mnezeule. Nu vreau să-ți văz chiloții.

Sabine continuă să-și facă vânt.

- Oh, nu fi așa rușinoasă. Cui îi pasă?
- Păi mie-mi pas'.
- Oh! E prea cald ca să te mai îmbraci.

Jennifer se holbă la Sabine de parcă aceasta și-ar fi pierdut mințile.

Sabine zâmbi și-și coborî încet poalele halatului, continuând să-și facă vânt. Termină ceaiul și duse tava afară la George, care citea pe verandă, pregătindu-și următorul articol pentru *Trinidad Guardian*. Citea, citea, citea întotdeauna, uneori fără să scoată un cuvânt ore în șir. Dar la ora patru pune cartea jos. Discutau despre ce urmau să facă a doua zi. Aproape doar asta le mai rămăsese în ultimul timp, aceste discuții de la ceai. Dar măcar soțul ei nu era plictisitor. Sau scund. Sabine detesta bărbații scunzi și oamenii plictisitori. Într-un fel, George era încă minunat, în ciuda tuturor lucrurilor, sau poate cu atât mai mult. Încă se mai întorceau capetele după el, datorită pielii lui care căpătase nuanța roșcată a romului și nasului acvilin. În ultima vreme, ajunsese să arate ca un stâlp totemic. Iar ochii îi străluceau mai puternic, ochii lui albaștri erau turcoaz acum, ca un lichior ciudat. Nu, în ciuda tuturor lucrurilor, ea tot mai voia să discute cu George.

– Jennifer face prăjituri în bucătărie, îi spuse.

– Oh, bun. De care?

– Cu banane.

– Cele mai bune.

– Știu că-ți place să mănânci prăjiturile cu banane fierbinți. O să le aducă afară.

– Mulțumesc. Asta vrea un englez, prăjituri, ceai și iar prăjituri, în fiecare zi a vieții lui.

George își frecă mâinile încântat de ceea ce îl aștepta, încercând să-i prindă privirea, ferindu-și totuși ochii de ea.

Ceai. La ora patru după-amiaza, în fiecare zi, pe veranda din spatele casei. Ceai și prăjituri, și păsările kiskadee⁵ care coborau în picaj pentru a bea apă din piscină. Earl Grey. Zahăr alb cubic. Nici unul dintre vecinii lor nu mai bea ceaiul așa, nimeni de pe insulă nu se dă în vânt după ceai, nu ca ei.

„Voi toț’ albi nebuni după ceaiu’ ăsta“, așa spunea întotdeauna Jennifer.

– Așa deci. Cine urmează să dea un interviu? insistă Sabine. De cele multe ori, George nu spunea nimic.

– Antrenorul.

Vocea lui era șovăitoare.

– Beenhakker⁶?

– Da. De ce nu?

Sabine se strâmbă.

– O să-l întreb pe Ray mai târziu.

– Au cheltuit o avere pe omul ăsta.

– Așa e.

– Pe fotbal cheltuiesc milioane. Pe spitale, zero.

George rămase cu privirea ațintită la ceaiul lui.

Sabine amestecă în al ei. Soca Warriors, echipa națională din Trinidad și Tobago. O adunătură de jucători, unii abia ieșiți de pe băncile liceului. Doar doi profesioniști, amândoi apropiindu-se de patruzeci de ani.

Zâmbi sarcastic.

– E un eveniment important.

– Bineînțeles, dragă.

– Trinidadienii sunt buni la fotbal.

Sabine încuviință din cap.

– Știu. O gașcă talentată. Sportivi desăvârșiți.

– Încearcă să vezi asta ca pe un lucru bun. Încearcă, dragă.

Sabine își miji ochii.

– Iac! Fotbal, fotbal. Toată lumea iubește fotbalul. Niște bărbați care tot dau cu piciorul într-o minge de colo colo, așa de mândri de țările lor, majoritatea conduse de niște imbecili.

– Oh, Sabine!

– Lui Eric Williams⁷ îi plăcea fotbalul, nu-i așa?

– Și? Asta de unde ți-a venit?

– Nu contează, replică Sabine, ea însăși surprinsă.

– Dă-mi prăjiturile, te rog.

Dar ea nu voia să-i dea prăjiturile. Privi păsările kiskadee care coborau din cer la piscină. Aerul era precum cleiul. Fața ei lucea. George se întinse înainte, își înfipse furculița într-o prăjitură cu banane și o transferă pe farfuria lui; părul său lung era desfăcut. O șuviță îi atârna peste față. Ochii lui aveau o privire ușor pierdută. Iar îl înfuriase.

– Îmi pare rău, dragă. Mi-e așa cald! *Pfui!*

Începu să-și facă vânt. Păsările maronii-gălbui strigară *Qu'est-ce qu'il dit* – Ce spune? El nu spunea nimic; doar încerca să o înțeleagă, ca de obicei.

După ceai, George scăpă de Sabine și de ideile ei de o falsă moralitate. O adevărată pacoste, cu întrebările ei îndreptățite: de parcă el nu știa sau nu-i păsa. Ei bine, de cele mai multe ori, chiar nu-i păsa: nu ajută la nimic dacă-ți pasă. Plecă de acasă cu mașina, către haosul din Port of Spain. Era martie. Anotimpul secetos. George se topea în camionetă. Petele maronii de pe dosul mâinilor păreau să se dubleze sub ochii lui, cu parbrizul acționând ca o lupă.

Ce mult iubea orașul ăsta! Port of Spain. Bietul oraș bătrân, orb și surd. Se întindea, ca o rețea, în spatele unui port și al unui doc aglomerate; dărăpănat acum, ruinat și ruinător, și suferind, de-a pururi suferind. Supraviețuise invaziilor militare, marilor incendii, uraganelor blânde, răzmerițelor și răscoalelor, o jumătate de secol de dimineți de sărbătoare, de zile de luni și de marți de carnaval. Nici nu era de mirare că arăta atât de obosit. Port of Spain: atacat iar și iar, reclădit iar și iar, de fiecare dată lăsând în urmă rămășițele a ceea ce fusese cândva. Părți din oraș încă se reînnoiau, ridicându-se în pofida condițiilor vitrege. În prezent, era vorba despre clădiri de birouri de prost gust și sclipitoare, ansambluri de locuințe de stat, showroomuri Honda. Dar, în alte zone, balcoanele și balustradele bogat ornamentate, vilele romantice și foarte drăguțe și căsuțele ca de turtă dulce, amintind de stilul britanic și de cel creolo-francez, se transformau în mod vizibil în praf și pulbere.

George se uită cu atenție în sus și înjură. Era acolo. Holbându-se, la fel cum se holba cerul, o altă pereche de ochi. Ceva foarte nou se înălțase în ultimele luni. Nu ridicându-se din străzi, nu. Plutea sus, la mare înălțime, absurd, ca un spectru.

Balonul. Sau, cum i se spunea de obicei, *grăsanu'*, căci mult haz se mai făcea pe seama lui.

– Und' era grăsanu', eh? glumeau oamenii de fiecare dată când se anunța o nouă crimă.

În fiecare zi, balonul se rotea deasupra orașului Port of Spain. Sabine îl ura, desigur. Costase patruzeci de milioane de dolari. De fapt, acesta era cel de-al doilea balon, căci primul avusese probleme

cu menținerea în aer. Oficial, misiunea lui era de supraveghere. PNM⁸ informase țara că balonul făcea parte din măsurile luate pentru stăvilirea crimelor, fiind instalat acolo pentru a spiona mahalalele Laventille și Belmont și alte zone cu probleme, fiefurile bandelor.

Balonul plutea sus, deasupra orașului care respira zgomotos. Un minizepelin solid, albastru, care lenevea în aer și semăna cu un uger uriaș căzut de la o vacă dintr-o pantomimă. George își imaginase de multe ori cum ar fi să tragă în el și să-l doboare. Dar nu era doar balonul. Uneori, aerul de deasupra orașului bâzâia de zumzetul viespile de metal. Elicoptere de atac. Acestea, conform rapoartelor oficiale, trebuiau să lovească mahalalele din cer, să prindă și să sperie bandiții, să-i încolțească. Până acum, nici ele nu avuseseră noroc.

Redacția ziarului *Trinidad Guardian* se afla în St Vincent Street, la o aruncătură de băț de Casa Roșie⁹, în partea de vest a orașului, aproape de clădirile coloniale care încă mai supraviețuiau. Există o atmosferă vag academică, dată de scandaloasa piață Woodford Square¹⁰ și de Biblioteca Națională. Două negrese, cu uniforme de paznic pocnind pe ele, mâncau nuci calde la recepție. Amândouă aveau ochi mari și triști și își purtau părul răsucit în zulufo; îl trecură în registru fără să-l privească în ochi. El le ignoră în mod deliberat purtarea.

Redacția ziarului ocupa tot etajul întâi, o zonă deschisă, cu aer condiționat, într-o atmosferă generală de proastă dispoziție, mult prea tăcută, împrejmuată de geamuri fumurii.

Ray părea relaxat, revenindu-și după o după-amiază agitată, mâncând dintr-o cutie pui de la KFC, cu picioarele cocoțate pe birou.

– George, care-i treaba?

Pe jumătate chinez, Ray era tânăr și arătos. Cea mai mare parte a redacției de la *Guardian* plecase cu câțiva ani în urmă, după preluarea ziarului de către un trust, lăsându-l pe George cu un flux continuu de lucru, aducându-l și mai mult în prim-plan. Noul proprietar era o supraputere economică a insulei. Oamenii erau convinși că se afla în grațiile lui Patrick Manning¹¹, conducătorul suprem.

– Interviu' lu' Tineke¹², mare succes. Sexy, eh?

– Da, e o fată drăguță. Și deșteaptă.

– Ș-acu', pă cine vrei?

Inima lui George se umplu de bucurie. Ray era binedispus.

– Antrenorul, Beenhakker.

– Ah! Ray râse apreciativ și supse un cartof prăjit. M-am gândit io c-asta o să vrei. Warriors vin curând, mda. L-am mirosit dăja. Da'ncă nu dă interviuri personale, or chiar dăloc, din câte știm. Și, dac-o face, editoru'-l pasează la băieții dă la știri. Deja se bat pentru asta. O să fie o chestie tare, George.

– Înțeleg. Desigur.

George încercă să-și ascundă dezamăgirea. Trinidad se calificase la Cupa Mondială din 2006. Mulțumită antrenorului lor olandez foarte costisitor, Soca Warriors plecau în Germania. Un subiect fantastic. Statutul lui la ziar îi convenea. Alb bătrân și țăcănit; dar scria bine. Și, în plus, își crease singur imaginea; interviul personal era punctul lui forte. George Harwood – Omul cu Știri Ușurele. Scria articole speciale, chestii frivole. Intervieva femei, copii, oameni în vârstă, câștigători de premii, preoți, călugărițe, călugări, comedianți, compozitori sau interpreți de calipso, oameni de afaceri, iubitori de păsări care le studiau în natură, iubitori de câini, locuitori ai pădurii, ceramiști, pictori, rastafarieni, bapțiști spirituali¹³ și, ocazional, membri ai guvernului. Intervievase aproape pe toată lumea din insulă și

Își realiza interviurile cu pasiune și cu mare grijă. El scria toate poveștile vesele, poveștile optimiste de care cei mai tineri din redacție refuzau să se ocupe.

– Vreau să scrii dă Boogsie-n locu' meu.

– Iar?

– I-au zis la un premiu după el.

– Un premiu Boogsie Sharpe¹⁴?

– Mda. Ray râse. La festivalu' dă muzică. Scrie ceva scurt. Pen' duminica viitoare.

– Și altceva?

– Aud că Lara¹⁵ vine-napoi după Noua Zeelandă.

– Brian Lara?

Ray încuviință din cap și întrebă:

– L-ai cunoscut?

– De fapt, nu.

– Dacă vine aicea, te sun. Știu că ești mort după crichet.

– Mersi.

George plecă din biroul lui Ray fluierând. Lara... Da, asta îl mulțumea. Brian Lara era un tip de treabă.

Băieții de la știri se întorseseră de la o ședință de redacție, o gașcă de tineri, toți cu cravată și bocanci Clarks, cu părul pieptănat pe spate.

– Care-s poveștile pentru mâine, băieți? întrebă George.

– Curcan acuzat dă crimă, citi Joel de pe ecranul monitorului său.

– Curcan acuzat dă trafic dă droguri, citi Ramesh de pe al lui.

– Polițist hăcuit când urmărea traficanti dă droguri, spuse și Corey.

– Familie reclamă acte dă brutalitate ale poliției, adăugă Joel.

– Precis tre' să fie și-un bebeluș salvat dintr-o casă în flăcări.

– Mda, chiar așa.

Băieții îi zâmbiră compătitor.

– Vrei să-i iei un interviu maică-mii? replică amuzat Joel.

Joel era cel mai bun reporter, care își lua munca în serios, dar era, totodată, glumețul redacției.

– E la fel de urâtă ca tine?

– Mai urâtă. Da' se dă-n vânt după interviurile tale. Mă tot 'ntreabă dacă ești singur. Io v-aș putea face lipeala.

George trecu pe lângă ei, clătinând din cap.

– La revedere, băieți.

– Pa, George, răspunseră în cor.

– Aiii, și buzele meele, strigă după el Joel.

George se întoarse, roșu la față și zâbind rușinat.

– Dispari, mimă el.

Băieții se prăpădiră de râs.

La ultima petrecere de Crăciun a redacției, George se făcuse pulbere și îi căzuse dintr-odată cu tronc o indiană drăguță și cam slăbănoagă din departamentul de corectori. Rămăsese până târziu, imaginându-

și că avea șanse, că și ea îl plăcuse, că doar nu era *chiar* pe ducă, fir-ar să fie! Fata era cu cel puțin zece ani mai tânără decât propria lui fiică: sâni mici, rotunzi și tari ca merele, fund micuț, un tricou minuscul, jeansi strâmți. Trezindu-se singur cu ea în lift, la coborâre, devenise confuz, simțind lipsa rotunjimilor soției sale, soția voluptuoasă a tinereții lui; știind că avusese întotdeauna noroc la femei. Se năpustise. Fata se ferise. Iar el sărutase peretele liftului.

Sabine fuma în dormitorul lor cu aer condiționat, cu draperiile trase, cu pledul peste genunchi. Îi plăcea să fumeze în aerul răcoros și în obscuritate. Cel puțin nu mai lua pastile, nu mai dormea zile în șir fără să se trezească. Lucy... Lucrase mulți ani pentru ei, dar asta fusese demult; tonicele ei o mai calmaseră, băuturi plăcute, parfumate, făcute din petale de hibiscus. Văzu cum *Cavina*, vaporul care transporta banane și care îi adusese pe insulă cu zeci de ani în urmă, plutea către doc. Păsările alea negre din cer, *corbeaux*¹⁶. Tot le mai vedea și pe ele rotindu-se deasupra capului. Le vedea în fiecare zi, ciugulind din carnea ei de stârv, carnea moartă care ajunsese trupul ei. Acum nu-și mai aducea aminte cum putea să plece de pe insulă. Și încotro? Pielea ei era neagră acum, la fel ca ele. Să fie în starea asta reprezenta o experiență dulce, ca și cum se afla la un pas de moarte. Bineînțeles că așa și era. Dar cel puțin acum aparținea acestui loc, fie că-i plăcea, fie că nu. Făcea parte din lumea asta. Nu mai trăia în trecut și nici nu mai visa la viitor, nimeni nu o putea acuza de așa ceva. Trăia de la o zi la alta, gândindu-se doar la clipa de față. Evita ziarele, astfel că acum nu mai citea nici măcar articolele lui George. Viața era simplă, ca a unui eremit. Mânca foarte puțin. Dar bea mult. Nu conta. Își fumă țigara până la filtru și o stinse, apoi se rostogoli pe o parte și se ghemui sub așternuturi. Eric Williams, fotbalul. Își aminti cum îl cuprinsese în brațe. Zilele alea cumplite, Port of Spain în flăcări. Și le alungă din gând, dar ele se încăpățâneau să revină. Scrisorile pe care le scrisese. Cu sutele. Aerul condiționat bâzâia. Sunetul o alina, cufundând-o într-o moțâială vagă, liniștitoare, și încă o dată uită.

Pe drumul spre casă, în camionetă, George încetini pentru a da voie mașinilor să treacă la capătul lui Morne Cocoa Road, la intersecția în formă de T cu Saddie Road, lângă benzinărie, vizavi de stația de microbuze. La Pompey stătea în fața benzinariei într-un șort zdrențuit și o pereche de adidași de un alb strălucitor, cu pieptul lui de culoarea mahonului lucind în căldura domolită a serii, cu sfârcurile lui ascuțite, ca de fetiță, întărite. Număra un teanc de bancnote roșii de un dolar¹⁷, banii pe care îi câștigase din spălatul mașinilor.

– Da, domnu' Harwood.

La Pompey îi rânji larg. Nu era nebun. Poate ceva mai sărac cu duhul. Dar nu era nebun.

– Bună seara, domnule.

George îi făcu semn cu mâna din cabina camionetei.

– Camioneta asta-i-ntr-un *hal*, frate! Parc'-ar fi trecut prin lacu' dă catran¹⁸.

– Da. Îmi pare rău.

– Cum dă mergi cu chestia aia și nu ți-e jenă?

George ridică din umeri. Rugina o găurise atât de tare, încât părea împrășcată cu gloanțe de mitralieră, dar îi era foarte dragă.

– Trebe spălată, frate. O să viu s-o rezolv.

– Sigur. Vino când vrei.

– Ce face doamna Harwood?

– Foarte bine.

– O ții-n puf, careva' zică. Știi ce să spune?

– Ce?

– În orice zi o pupătură ține doctoru' departe dă bătătură.

George se strâmbă. Pe jumătate amuzat, pe jumătate sictirit.

– Ar trebui să scrii felicitări.

– Da, frate. Pupă-ți femeia-n orice zi și ține-o mulțumită, și-o să te dăsfete mereu, 'ntr-o clipită.

– Ești și poet, domnule La Pompey.

– Doar La Pompey, *La Pompey*, îl corectă el. Da, frate, io scriu și ceva poezie câteodată'.

– Și spune-mi, care ți-e poetul preferat?

– William Shakespeare.

– Shakespeare?

– Da, frate. L-am 'nvățat bine-n școală.

– Și ce poezii ai învățat?

La Pompey zâmbi, și doar trei dinți se văzură înainte ca fața să îi devină calmă și serioasă. Îl studie pe George atent, cu ochii ușor umeziți.

– Să te asemăn cu o zi dă vară?

George se holbă la el.

La Pompey se prefăcu a se da bine pe lângă George, prin geamul mașinii.

– Tu iești mai dulce, frate, da – și su-râ-zi mai blând¹⁹!

Lui George îi venea să-l sărute.

La Pompey îi făcu încet cu ochiul.

– Drăguț, eh?

– Da.

– Poezia zice totu'.

– Poate.

– Vară, frate. La Pompey rânji. Ie vară tot timpul'-n Trinidad. Căldură mare p-aci. Căldură mare și soare.

Radia, și fața îi era ca un soare uriaș.

– Îmi place poezia asta.

– O știi?

– Bineînțeles.

– Îi zici poezii lu' doamna Harwood?

– În ultimul timp, nu.

– Îmi pare rău s-aud asta. Ar trebui să-i zici mai multe poezii.

– Nu i-ar plăcea dacă aș face asta.

– Zău? N-ai dă un' să știi.

– Ba da, știu.

– Tre' să zici dă dragostea dâ'n tine, frate. Că al'fel un' să duce? Să putregăiește, să face gâlmă-n tine. Să putregăiește, și să umflă, și te betegește.

– De unde știi... că așa simți?

– Io-s un iubăreț. Făcu din nou cu ochiul. Nu vezi? Io iubesc o mulțime dă femei. Asta mă ține

zdravăn.

– Bravo ție, La Pompey.

– Da, frate. Ai grijă dă doamna Harwood. Ține-o mulțumită. Doamna Harwood i-o femeie grozav dă bună, și tu ești norocos. Vară-n orice zi, frate, în Trinidad.

O mașină claxonă în spatele lui George, și el o luă la stânga, străbătând satul.

Satul Winderflet se întindea la poalele dealurilor verzi Paramin. În valea cu pământ mănos fuseseră pe vremuri nouă moșii înfloritoare, mai multe mori și patru distilerii de rom. Un râu cafeniu, râul Winderflet, uneori doar cât un firisor, alteori lat, în funcție de anotimp, luneca prin vale, și satul îi îmbrățișa meandrele puțin adânci. Biserica Fecioara din Lourdes domina așezarea, un edificiu măreț, pătrășos, care privea în jos de pe o colină excavată; franceză, catolică, avea un aer carnavalesc, cu exteriorul ei țipător, roșu și galben vanilie. Biserica arunca o umbră prelungă de acolo de sus, de pe movilă, o umbră care cădea direct pe postul de poliție din Winderflet, spre disprețul total al comisarului Bobby „Boașe Mari“ Comacho. Cele două, biserica și postul de poliție, țineau lucrurile sub control. Winderflet era un loc liniștit. Biserica se lăuda cu un cor viguros, tenori, o soprană, toată gama de voci de gospel. Uneori, când trecea cu mașina prin sat în timpul repetițiilor corului, George asculta immurile care răzbăteau din biserică, o muzică închinată Domnului, cântece care pluteau către înalțuri, făcându-i inima să-i salte de bucurie. O anumită voce ieșea întotdeauna în evidență, mai deosebită, mai celestă decât celelalte, mai melancolică: vocea băiatului.

Era întuneric când ajunse acasă. Casa pe care el o construisese se cuibărea la poalele aceluiași dealuri verzi maiestuoase. Sabine văzuse întotdeauna dealurile astea ca pe o femeie, o uriașă, adormită pe o parte, arătându-și pe jumătate șalele. Casa avea structura unei *finca* spaniole – cu bolți, curți și verande largi de jur-împrejur. Ferestrele glisante stăteau deschise pentru ca păsările colibri să poată pătrunde înăuntru, ca să culeagă nectarul din clopoștii de fildeș²⁰ din vase. O piscină în spatele casei, în care George se bălăcea ca o rață. Acum el se opri la poarta de fier forjat, înaltă de doi metri, și se uită printre zăbrele.

Manghierul Julie²¹ lipicios îl salută înclinându-se.

Nu mă privi așa.

Așa cum?

Știi tu cum.

Nu, nu știi.

Într-o zi ea era fericită, *eu* o făceam fericită; în următoarea, nimic. Când s-a întâmplat asta? Nu-mi amintesc ziua.

Nu e vina ta.

Sabine avea dreptate cu țara asta. Și acum mă pedepsește.

Nu e vina ta. Oricum, ești sigur că totul s-a întâmplat într-o singură zi? Gândește-te bine!

Ce? Să mă gândesc?

Eric Williams, ți-aduci aminte de el?

Da.

E numai vina *lui*. Mai mult decât ai vrea tu să știi.

George pufni disprețuitor. Acum o să-mi citezi și tu din Shakespeare?

O să-mi arunc ancora unde sunt, chiar aici cu voi, în Indiile de Vest Britanice.

Cine a zis asta?

Eric Williams.

Când?

Cu mult timp în urmă.

Da. Bietul amărât. Până la urmă, ce s-a ales de el?

Întreab-o pe soția ta.

Asta ce vrea să însemne?

Știi tu.

Nu, nu știu.

Ba știi, doar că nu vrei să-ți aduci aminte.

Mi-e dor de ea.

Da.

Noi supraviețuim din propria noastră glorie trecută.

Nu e vina ta.

Nu.

Ochii ei îmi ocolesc privirea, ăsta-i cel mai rău lucru. Ar trebui să o las să plece.

Poate chiar ar trebui.

Dar mi-ar lipsi atât de mult.

George apăsă pe telecomandă. Poarta se deschise, și el trecu mai departe cu mașina. Câinii cei mari și nisipii, Rhodesian Ridgeback, lătrau și săreau pe portiere în semn de salut; dădeau încântați din coadă, mișcându-și tot trupul, alergând în urma camionetei.

– Bună seara, băieți, îi salută el, apucând botul fiecăruia și frecându-l, scărpinându-l pe fiecare în parte, mai ales pe preferatul lui, Henry, făcându-i să-și arcuiască spatele și să se târască, în extaz. Cuminte, cuminte, așa.

Îl înconjură, împingându-se în el, când intră în curtea din față.

Televizorul se auzea prea tare, ca de obicei, un post american zgomotos. Sabine stătea tolănită pe o canapea, cu ceafa către el. Se tunsese de curând, de trei centimetri, din cauza căldurii, spunea ea.

– Bună, dragă, strigă el.

Sabine se întoarse, tamponându-și fața cu un șervețel de hârtie.

Când, oare când apăruse această Sabine? Cu fața ei atât de lipicioasă, cu pielea cu aspect bolnăvicios. Pete ciocolatii, erupții de melanină, îi împetrițau fruntea, obrații, chiar și umerii. Pete maronii mari pe o piele distrusă de soare. Umflăturile se adunaseră pe decolteul ei odinioară seducător. Fața și pieptul îi erau osândite, străbătute de crevase adânci.

– Ai întârziat, spuse ea, întorcându-se la loc să se uite iar la televizor.

Fuma, sorbind alene dintr-un pahar cu rom și sifon. Katinka se trânti cu o bufnitură lângă ea, cu capul îngropat în poala ei, dându-și ochii peste cap în chip de salut.

– M-am văzut cu Ray, spuse el, băgându-i înăuntru eticheta de la rochie. O să-i iau un interviu lui Brian Lara.

– E incredibil ce se petrece!

– Ce anume?

– *Vrei să fii milionar?*

– Oh.

– Tipul ăsta mai are două întrebări și câștigă un milion de dolari.

– Bun. El se uită la ceas. Șapte seara. Era ora știrilor locale. Putem să dăm la știri?

Ea ridică din umeri.

– Te rog.

Sabine schimbă canalul fără tragere de inimă, mângâindu-și cățelușa. Animalul își înalță capul mic și lucios și căscă.

Ajunse la postul CNC. George se așază în fotoliul lui. Prezentatoarea știrilor, Carla Foderington, vorbea cu accente creole șic. Era o negresă rigidă, bine îmbrăcată, pe care el o plăcea destul de mult.

Sabine se ridică și dispăru în bucătărie. Cățelușa sări de pe canapea și o porni repede în urma ei, cu pași mărunți, plictisită la rându-i de ceea ce se întâmpla în Trinidad.

George își apăsă degetele pe frunte, pe linia sprâncenelor. „Bună, dragostea mea“, spunea ea cândva. „Bună, dragostea mea, cupa mea plină de dragoste, inima mea iubită. Cum ți-ai petrecut ziua?“ Cândva, fața ei se lumina atunci când îl vedea. Îl cuprindea cu brațele, se înalța să-l sărute pe obraz. Uneori îl trăgea direct în dormitor.

Sabine se întoarse cu un tub de mai bine de jumătate de metru de Flit, împrăștiind un nor gros de insecticid înaintea ei, aruncat asupra carpetelor spaniole cândva scumpe. Dacă soarele era cel mai mare dușman al său, țânțarii veneau pe-aproape, pe locul al doilea. George încercă să urmărească știrile, dar ea îi stătea în cale, pulverizând. Ceață pretutindeni. În cealaltă mână avea o altă țigară, de-abia aprinsă.

– Dragă, într-o bună zi ai să provoci o explozie.

– Ce?

– Nu văd. Îndepărtă ceața cu mâna, tușind. Poți să te dai puțin într-o parte?

Dar acum era și ea atentă la știrile locale, privind cu un aer de nerăbdare.

– Uff. Altă crimă, rosti ea scurt.

Chiar și tonul ei se schimbase. Îl făcea să se simtă rușinat. Uneori, când vorbea cu Jennifer, o făcea în felul lui Jennifer. Își sugea dinții la fel ca Jennifer și scotea tot felul de *eh, eh, oho-uri*. A treia ei limbă, după franceză și engleză. Sabine era o imitatoare desăvârșită. Franceza ei era pariziană, engleza – întocmai ca aceea vorbită de regină, iar dialectul ei trini, ori de câte ori îl folosea, era îndrăzneț și cadentat.

Știrile zilei:

Basdeo Panday, liderul opoziției, judecat pentru corupție.

Numărul crimelor a atins cifra de o sută în o sută de zile.

Treizeci și nouă de polițiști de la Scotland Yard sosesc în insulă pentru a ajuta la epidemia de răpiri.

Conflict armat în Laventille, cartierul rău famat din Port of Spain. Imagini cu un bărbat mort zăcând într-un șanț, cu un șuvoi gros de sânge negru revărsându-i-se din stomac. Cu locuitori ai cartierului stând în jurul lui și privind-l.

Soca Warriors la antrenament.

Sabine dispăru cu un aer scârbit, continuând să împrăștie Flit, urcând scările, hotărâtă să otrăvească toată casa.

Mai târziu, veni cu două tăvi pe care se aflau farfurii cu curry de capră rămas de la prânz și încălzit în cuptorul cu microunde. Mâncară în poală, urmărind buletinul meteo. Apoi Sabine schimbă canalul

pentru a se uita la patinaj artistic, continuând să-și tamponeze fața umedă de sudoare și hrănind-o cu bucățele gustoase de carne pe Katinka. După concursurile cu premii, care veneau pe primul loc, Sabine stătea cu ochii lipiți pe evenimentele străine, uitându-se ore în șir la patinaj artistic sau la tenis; întotdeauna exista vreo competiție, întotdeauna era un campionat important altundeva.

George auzi un fluierat familiar de pe canapeaua de vizavi.

– Iubito?

Sabine zăcea pe jumătate prăvălită, balastul stomacului împiedicând-o să se răstoarne cu totul. Buzele i se umflau, reverberând sunetul ca o mică locomotivă pufăitoare. El se ridică în tăcere și se apropie de ea, îngenunchind lângă canapea. Îi plăcea să o privească atunci când dormea, așa vulnerabilă. Ochii lui alunecară peste trupul ei, trecând în revistă umflăturile și liniile căzute. Avusese imagini fugare ale acestui trup, în oglinzi, în baie. Pe sub capot, stomacul ei arăta ca o grămadă informă de lut roșu. Sâni i se puhăviseră, i se bălăbăneau, îi atârnavă până la mijloc. Brațele erau mai groase, pielea de pe interiorul lor, odinioară albă și moale, se îngălbenise și devenise păstoasă. Picioarele ei erau acum grase, străbătute de vene albastre-purpurii. Unghiile de la picioare erau uscate și se subțiaseră. Nu mai era nici urmă din vechea ei frumusețe; soarele i-o distrusese.

Sabine se mișcă. Pleoapele îi tresăriră leneș, apoi se deschiseră larg.

– Oh! Sări în sus, trează. Ce s-a mai întâmplat? Întrebă pe un ton acuzator, ca și cum el era un oaspete nepoftit.

– Nimic, iubito.

– Ce faci?

– Mă uit la tine.

– M-ai speriat.

– Îmi pare rău.

– Visam despre *Cavina*.

– Chiar așa?

– Ziuă în care am sosit. Dealul Laventille, îți mai aduci aminte de el? Credeam că o să locuim *acolo*.

George încuviință din cap.

– Erai agitată, nu-i așa?

– Mi-era... rău de emoție.

George se uită la ea. Îi plăcea în continuare să se uite la ea, să-i privească nedumerit chipul – cum fusese odată, cum era acum. Zâmbi, îndrăznind să întindă mâna, să o privească în ochi. Ea îi urmări mâna cum se așază pe stomacul ei. În ultimul timp, era ca și cum ar fi încercat să atingă un urs rănit, ceea ce, într-un anume fel, făcea ca mângâierea soției să fie și mai incitantă. Ochii lui Sabine deveniră dintr-odată plini de viață, de speranță.

– La ce te gândești? Întrebă el.

– La bicicleta mea verde. Ți-aduci aminte de ea?

– Da, sigur.

– Când au adus-o din cală. Oamenii au râs când au văzut-o.

– Da.

– Am mers peste tot pe bicicleta aia – la început. Nu-i așa?

– Mi-aduc bine aminte de ea.

Adeseori, Sabine mergea la docuri să-i iasă în întâmpinare când venea de la slujbă. Pantalonii ei scurți lăsau vederii picioarele lungi și zvelte, de culoarea mierii. Un maiou prins pe după gât, ochelari de soare Dior. Bucle blonde. Fiecare bărbat din calea ei se oprea brusc și o urmărea trecând.

- Să merg cu bicicleta prin savană, asta-mi plăcea.
- Să oprești traficul cu picioarele alea ale tale.
- Am văzut Trinidadul pe bicicleta aia. Știi tu... am văzut priveliștile.
- Și ai fost văzută, iubito. George zâmbi. Cred că mai avem vechitura aia pe undeva, nu? Ea încuviință din cap cu grijă.
- Unde?
- Nu știu. Pe undeva.

[3](#) Unul dintre felurile de mâncare trinidadiene naționale – pui marinat în usturoi, apoi rumenit în zahăr caramelizat și pus pe foc în lapte cocos, cu orez și o mulțime de condimente (n.tr.)

[4](#) În limba franceză, în original, „e un cuptor“ (n.tr.)

[5](#) *Great kiskadee* sau bem-te-vi (*Pitangus sulphuratus*), pasăre răspândită în Texas, Mexic, Uruguay, Argentina, Trinidad și Tobago. La maturitate, atinge o lungime de 22 cm și o greutate de 63 de grame. (n.tr.)

[6](#) Leo Beenhakker (n. 1942), antrenor internațional de fotbal de origine olandeză. A antrenat echipa națională din Trinidad și Tobago în anul premergător Cupei Mondiale FIFA 2006. (n.tr.)

[7](#) Eric Eustace Williams (1911–1981), cel dintâi prim-ministru din Trinidad și Tobago (1956–1981) și un reputat istoric caraib (n.tr.)

[8](#) People's National Movement, partid din Trinidad și Tobago, înființat de Eric Williams în 1956 și aflat la putere în 2006. Din 2010 se află în opoziție. (n.tr.)

[9](#) The Red House, sediul Parlamentului din Trinidad și Tobago (n.tr.)

[10](#) Piață aflată în centrul orașului, loc plin de istorie, folosit în prezent pentru activități politice, religioase, comerciale și artistice, numită „Parlamentul poporului“ de către NJAC (The National Joint Action Committee) (n.tr.)

[11](#) Patrick Augustus Mervyn Manning (n. 1946), al patrulea (1991–1995) și al șaselea (2001–2010) prim-ministru din Trinidad și Tobago și fost lider politic al PNM (n.tr.)

[12](#) Tineke de Freitas, Miss Trinidad și Tobago World 2006 (n.tr.)

[13](#) Bapțiștii spirituali sau așa-numiții Shouter Baptists practică o religie sincretică afro-caraibă, care combină elemente ale religiilor vest-africane tradiționale cu cele creștine (n.tr.)

[14](#) Lennox „Boogsie“ Sharpe (n. 1953), compozitor trinidadian și aranjor de succes de muzică steelpan (n.tr.)

[15](#) Brian Charles Lara (n. 1969), jucător internațional de crichet, de origine trinidadiană (n.tr.)

[16](#) Vulturi negri (*Coragyps atratus*) (n.tr.)

[17](#) Dolarul din Trinidad și Tobago (TTD) este divizat în o sută de cenți, iar rata de schimb este de aproximativ 1USD = 6,4 TTD. Bancnota are culoarea roșie. (n.tr.)

[18](#) Pitch Lake, depozit de asfalt natural în partea de sud-vest a Trinidadului, care se întinde pe 46 de hectare (n.tr.)

[19](#) Shakespeare, *Sonetul XVIII* (n.tr.)

[20](#) *Alpinia zerumbet*, clopoțelul de fildeș sau fluturașul de ghimbir, plantă sub forma unei tufe de până la 1,5 metri. Florile parfumate sunt grupate în ciorchini pendenți și au forma unor clopoței de culoare albă, roz sau roșie cu mijlocul galben. (n.tr.)

[21](#) Varietate pitică de manghier, specific jamaicană sau caraibă, care poate ajunge doar până la 3,5 metri înălțime (n.tr.)

2

SĂ ZBOR D-ACI

În dimineața următoare, Jennifer plângea în bucătărie. Era roșie la față, iar lacrimile sărate îi curgeau pe obraji. Revărsă fragmente de poveste, ceva despre fiul ei Talbot, despre un telefon mobil, despre cum l-au bătut polițiștii.

– Stai jos, stai jos, o liniști Sabine. O să-ți fac niște ceai.

Jennifer încuviință din cap, orbită de lacrimi.

George îi ceru să o ia de la capăt, să încerce să povestească totul la rând.

– Săptămâna aialalt', începu Jennifer printre suspine, Talbot să duce la o *fête*. Pă drum i-un baraj dă poliție. Îl percheziționează' pă Talbot. Unu' dâni ei îi găsește mobilu' și-l ia pen' el.

– Ticăloși, spuse scârbită Sabine.

– Și pe urmă ce s-a întâmplat? insistă George.

– Talbot are-o pretenă care e-n poliție. Îi zice ce s-a-ntâmplat, și ea zice că-l știe pă polițistu' ăla dă i-a luat telefonu'. Un bătaș pă nume Johnny. Fata să duce la polițistu' ăsta, zice că să-i dea 'napoi lu' Talbot telefonu'.

– Și?

Jennifer începu din nou să plângă.

– Tipu' ăsta Johnny dă la poliție vine după Talbot acu' două seri. Aduce cu el alți trei. Îl duc sus pă deal, pă dealu' Paramin, domnu' Harwood.

– Chiar acolo sus?

Jennifer se puse iar pe plâns.

– Da. Îi dau o ciomăgeală zdravănă. Îi fac praf fața, îi sparg nasu'. Îi frâng *coastele*. Polițistu' dă i-a luat telefonu'-i supărat pă el c-a zis ce-a făcut. L-amenință pă Talbot. Îi zice că odat' să-l vază pă Talbot singur, că-l face s-o mierlească.

– Unde este Talbot acum? întrebă George, în vreme ce gândurile i se învârteau cu repeziciune prin cap.

– E la mine, acas'.

– A fost la doctor?

– Nu. Am venit aci mai întâi. Nu știu să merg cu mașina. Chantal nu știe să meargă cu mașina. Microbuzu' nu trece pă la noi.

– Zace de două nopți cu nasul spart? icni Sabine.

– Da.

– Oh, Jennifer! De ce?

– Patru nopți stă sus pă deal. Nu poa' să coboare, e prea slăbit. P-ormă, dă dimineață cineva-l găsește, făcut zob. L-aduce jos acas' la mine. Io-l găsesc abia când ajung acas' după ce plec d-aci.

– Trebuie dus la spital, Jennifer. George îi strânse mâna. Imediat. Trebuie să-l ducem acolo acum, înainte ca oasele să înceapă să i se sudeze. Haide, plecăm acum. O să-l duc eu.

– Vin și eu, hotărî Sabine.

George se gândi că nu avea nici un rost să o contrazică.

– OK. Hai să luăm aparatul foto.

Muzica răsuna bubuitoare din casa de peste drum de a lui Jennifer, un reggae impetuos de genul pastoral și sobru, muzică așa-zis *conștientă*²². Nepoții adolescenți ai lui Jennifer o puneau întruna, zi și noapte, pace revărsată peste cel mai sărac dintre cartiere. Jennifer o ura. Nemernici care n-aveau stare, ei își pierdeau vremea pe stradă, învărtindu-se în cerc, cu pantalonii atârându-le de fund. Aruncară căutători urâte către George și Sabine, căutători răutăcioase din ochii lor negri încețoșați.

– Ce-aveți? îi certă Jennifer.

Ei își supseră dinții în scârbă și se îndepărtară, dar nu prea mult.

Casa lui Jennifer se ridica în mijlocul ierburilor înalte. O minune. Acolo locuise și mătușa ei Venus – de fapt, întreaga lor familie. Șapte generații. O veche casă de sclav, în întregime maro-ruginie și cu un acoperiș din tablă galvanizată, reparat de nenumărate ori; chiar și așa, tot mai avea o urmă vagă de grandoare, cu înfățișarea ei de căsuță de turtă dulce. Se înălța de sine stătătoare, cu pereții rezemați unul de altul ca niște mâini împreunate într-o rugăciune, căci cuiele căzuseră de mult. Găurile împetrițau lemnul, și, în puținele locuri unde mai rămăseseră totuși, cuiele erau portocalii și mâncate de vreme. Coliba se înălța acolo sus pe deal, în partea stângă a unei curbe periculoase a drumului, înconjurată de un gard de sârmă. Stătea rezemată pe piloni de moloz, și pe mobilă, și pe coloane din pietre plate de râu. Întotdeauna îl privea pe George cu dispreț – sau cel puțin așa simțea el.

– Putem intra? întrebă el într-o doară.

Jennifer dădu din cap a încuviințare, continuând să se uite încruntată la nepoții ei de peste drum.

Înăuntru era mai întuneric, și George avu nevoie de câteva clipe pentru ca privirea lui să se obișnuiască. Întotdeauna se simțea stânjenit când venea aici, ceea ce nu se întâmpla prea des. Încercă să nu se uite în jurul lui, să nu remarce obiectele familiare din casă, fotoliile pe care ei le aruncaseră, bufetul lor stând într-o rână, ustensilele de bucătărie. Sabine se cufundase într-o tăcere morbidă. O urmară pe Jennifer direct în camera din spatele casei.

Talbot zăcea într-un pat metalic, pe salteaua subțire acoperită cu o flanelă cu puful tocit, cu fața la perete. Camera era neaerisită, pe pereți se vedeau umbre maronii. Cearșafuri pătate, cu dungi ca de pijama, erau atârinate în chip de perdea. Talbot gemu și-și întoarse capul.

– Dumnezeule, murmură George.

Sabine icni.

Jennifer începu din nou să plângă.

Vânătaile erau atât de cumplite, încât aveai senzația că un fluture se așezase pe fața lui Talbot – un fluture ciudat, albastru-verzui, galben-purpuriu. Ochii îi plesniseră și păreau vâscoși și lipicioși, iar din

ei se scurgea un lichid limpede, lucios. Unul dintre ei era tumefiat, deformat și cu pleoapele lipite. Nasul era zdrobit și umflat, și osul spart și crestat se ivea prin piele. Buza de sus a lui Talbot era încă incrustată cu sânge închegat.

– Jennifer, îmi pare atât de rău! șopti Sabine abia auzit. Talbot, *cine a făcut asta?*

Talbot nici măcar nu încercă să răspundă. Privirea lui era goală; nu-i mai păsa. George simți cum bila îi urcă în gât, un șuvoi de ură pură țâșnindu-i afară dinspre măruntaie. Talbot zăcea acolo cu pieptul gol, cu coastele zdrelite; torsul lui părea mânjit, vânătaie peste vânătaie pe pielea lui tânără, maronie, netedă și lucioasă. Fracturile erau evidente, acolo unde liniile oaselor de dedesubt nu se întâlneau. George se gândi îngrijorat că plămâni lui Talbot s-ar putea perfora dacă îl mișcau în pripă.

Sabine o cuprinse cu un braț pe Jennifer.

– Acum e OK, e OK. O să găsim ajutor. Șșșș.

Jennifer suspină.

– L-au *bătut*, mi-au bătut băiatu'. L-au bătut ca p-un câine. L-au bătut sus pă deal. Unde-i așa dă liniște. Doi l-au ținut și alți doi l-au bătut.

Sabine o strânse în brațe, șușuind, cu buzele aproape de capul aplecat al lui Jennifer.

George chibzui iute: Talbot avea nevoie de îngrijire medicală urgentă, așa că n-aveau să-l ducă la General Hospital din Port of Spain, unde câinii vagabonzi bântuiau prin saloane. Nu, nu, nu. Talbot avea să meargă la secția de urgențe de la centrul medical privat din St Clair. Ca să ajungă acolo, era necesar să îl întindă pe bancheta din spate a mașinii, și el să conducă foarte atent, pentru a-i salva plămâni. Pe urmă, avea să treacă pe la *Guardian* și să ducă aparatul de fotografiat direct la Joel, în redacția de știri.

– Talbot, te superi dacă-ți facem niște poze?

Talbot deschise brusc ochii, cu un aer alarmat.

– Ăăă?

– Stai liniștit. Asta n-o să înrăutățească lucrurile, îți promit. Oamenii ăștia trebuie pedepsiți, dați afară din poliție.

– Domnu' Harwood, au avut ei grijă să nu aibă martori. M-au dus sus pă deal.

– Da, știu.

Chipul lui Talbot se strâmbă.

– Talbot, asta e *dovadă*, interveni Sabine. Vânătăile astea spun o poveste. Asta e vătămare corporală gravă. Ai fost victima unui atac serios. Iar prietena ta din poliție o să-ți susțină povestea. Și noi o să depunem mărturie.

– Oh, 'mnezeule, șopti Talbot printre buzele umflate. Nu știu, doamnă Harwood. Nimeni n-a văz't ce-a fost. Nu știu. Nu mai vreau necazuri.

George își făcu loc pe pat și se așeză cu grijă.

– Talbot, unul dintre oamenii ăștia te-a amenințat cu moartea. Crezi că glumea?

Lacrimi apărură în ochii lipiți ai lui Talbot.

– Nu *înțelegi*?

– Nu știu.

– Eu cred că *știi*. Au făcut asta pentru că pot, pentru că sunt convinși că nu vei îndrăzni să spui nimic. Ne lași să te-ajutăm?

Jennifer suspină mai tare.

– O, 'mnezeule!

– Lasă-ne să te-ajutăm.

Talbot încuviință din cap.

Sabine se îndepărtă de lângă Jennifer și făcu câteva prim-planuri cu fața strivită a lui Talbot, cu coastele și cu pieptul lui. Pe crustele care se formau aterizară muște, și ea le goni cu mâna. Cu mare grijă, ajutați de Jennifer, îl ridicară pe Talbot din pat, îl sprijiniră să se urce în mașină, și în tot acest timp Talbot gemea de durere, iar Jennifer gemea de suferință.

La centrul medical, infirmierele îl studiară pe Talbot cu priviri mohorâte. Îl conduseră într-o încăpere micuță, cu doar trei paturi, și îl lăsară acolo cu Jennifer. Aveau să urmeze radiografii, analize.

– Jennifer, ne întoarcem repede, o asigură Sabine. Tu stai cu fiul tău. Noi ducem pozele astea la *Guardian*. Domnul Harwood știe pe cineva care poate să scrie despre ce s-a întâmplat.

Jennifer dădu din cap, în semn de încuviințare. Părea cu totul diferită, o altă femeie, îmbătrânită și tristă.

În mașină, George se uită la soția lui: dispoziția lui Sabine devenise letală. Pentru câteva minute, merseră în tăcere.

– O să-l bat pe tipul ăla cu mâna mea, declară Sabine.

– Pe cine?

– Idiotul ăla ar trebui *împușcat*.

– Cine?

– Bobby ăla „Boașe Mari“ Comacho. O să-l omor chiar eu.

– Dragă, Bobby nu e omul care să fie tras la răspundere de poliție.

– Bobby e un bătauș. Ar trebui închis. Oamenii lui sunt o rușine. O să fac o plângere.

– Te rog, abține-te.

– Am de gând să mă duc la postul ăla de poliție și să fac un scandal al naibii de mare.

– Te rog, Sabine. La ce bun?

– Nu-mi pasă.

– *Guardian* se poate ocupa de povestea lui Talbot. Pozele sunt dovezi concludente. Sunt de-ajuns.

– Nu cred că porcu' ăla gras citește vreodată un ziar. De fapt, nici nu cred că *știe* să citească. Porc analfabet.

– Sabine, te rog...

– Nu mă lua tu pe mine cu „Sabine“. Am de gând să-i spun eu vreo două – dacă tu n-o faci.

– Asta ce vrea să-nsemne?

Sabine se uită în sus, pe geam.

– Uite-l!

George ridică privirea. Balonul îi urmărea, pierzând vremea în înalături deasupra lor.

– *Te rog*, nu mă distrage, Sabine. Conduc.

– O să trag în el și o să-l dobor într-o zi.

– Bine. Du-te și cumpără o pușcă.

– Poate-o s-o fac. O să-l împușc și pe domnul Manning, dacă tot am pușca.

– Dragă, te rog.

– Fața lui Talbot. Dacă ar fi fost fiul *nostru*. Dacă polițiștii l-ar fi bătut așa pe Sebastian, atunci ar fi

fost probleme. Ar fi fost scandal. Dar polițiștii nu-i bat pe albi. Ei se bat între ei.

– Vrei să mă duc să-l iau la bătaie pe Bobby Comacho, șeful poliției districtuale?

– Da.

– Am șaptezeci și cinci de ani.

– Bun. Bătrânii sunt periculoși. Nu poți pune la pământ un bătrân.

– Vrei să-mi iau mănușile de box?

– Dacă n-o faci tu, o s-o fac eu.

– Și tu ai tot șaptezeci și cinci.

– Blestemăția aia ne urmărește.

– Hai, nu exagera!

– Eric Williams.

– Ce?

– Totul e din vina *lui*.

George tăcu. Nu mai voia să continue conversația asta. Vedea bine că Sabine se pregătea de o furtună.

– Lucrurile puteau fi cu totul altfel, spuse ea pe un ton ursuz.

Sabine îl urmă pe George prin labirintul de birouri. Redacția de știri avea aer condiționat și era tăcută, dar totuși dezordonată într-un fel potrivit, pe jumătate bibliotecă, pe jumătate sală de relaxare; oameni cu capetele plecate, vorbind la telefon, râsete și pălăvrăgeală, un colectiv în majoritate tânăr. Sabine fusese dintotdeauna curioasă. Lui George i se îngăduise să pătrundă în această lume târziu în viață, când Ray îl rugase prima oară să scrie despre turneul de golf din Tobago. El se retrăsese cu mult timp în urmă din serviciu – și Ray îi tot ceruse când și când câte un articol. Se dovedise că George se pricepea să scrie. Era și amuzant, fluent și erudit – și curând urmase un al doilea articol, apoi altele. Pe vremea aceea, ea îi bătea la mașină articolele pe care el le scria de mână; pe atunci, ea făcea parte din această a doua carieră a lui, înainte ca el să cumpere un computer și să învețe să folosească tastatura.

– Dragă, el e Joel.

Se aflau în redacția de știri. Șase birouri așezate față în față, în capătul îndepărtat al încăperii. Un poster cu Malcolm X²³ pe perete, în spatele capului lui Joel. Lângă el, Fidel Castro mușca dintr-un trabuc.

– Joel, ea e soția mea, Sabine.

Tânărul se ridică și dădu mâna cu ea. Ceilalți reporteri își înălțară privirea cu un interes fățiș.

– Oh, ce surpriză, bătrânu' vorbește dă 'mneata tot timpul'.

Joel îi făcu cu ochiul lui George, dar Sabine își dădu seama că băiatul o privea plin de curiozitate, măsurând-o din cap până-n picioare. Sabine îl lăsă să-i privească lung chipul răvășit.

– Aș putea spune același lucru, replică ea și zâmbi dulce.

Joel era arătos, un *douglas*²⁴ cu păr afro și trăsături indiene. Ochii lui erau negri ca smoala, iar pielea avea culoarea pudrei de cacao.

– Ce v-duce azi aci? Întrebă Joel, privind aparatul foto pe care Sabine îl ținea ca pe o grenadă.

– O problemă spinoasă, răspunse George.

Joel rânji la această afirmație reținută a englezului. Își frecă bărbia.

– Ticăloșii afurisiți l-au bătut măr pe băiatul menajerei noastre, izbucni Sabine.

Sprâncenele lui Joel se înălțară.

– Doamnă Harwood, cine-a bătut pă *cine*?

– Blestemații de polițiști. Au fost trei, aproape l-au omorât în bătaie. L-au lăsat acolo sus să se prăpădească. În vârful dealului Paramin, l-au lăsat ore în șir. Chiar zile. Știi ce frig se face acolo sus. Frig. Lași nenorociți! *Cochons*²⁵! E la centrul medical de la St Clair.

Joel fluieră. Ceilalți reporteri erau acum foarte atenți la femeia asta albă cu gură spurcată.

Sabine zâmbi, în chip de scuză.

– Scuzați-mi limbajul, băieți. Stați mai bine să vedeți pozele.

– Aveți poze?

– Nu bătaia în sine. Rănile.

– O să vorbească?

– Mă-ndoiesc, interveni George.

Sabine își dădea seama că el sperase să fie cel care le va expune problema.

– Martori? insistă Joel.

– Nimeni, răspunse George.

– Doar dealurile alea, adăugă Sabine. Dealurile au fost martore la bătaie.

George tuși, sperând să o întrerupă.

– Lașii ăia l-au amenințat că-l omoară, continuă Sabine. Pentru un telefon mobil.

– Polițiștii-s răi acu', doamnă Harwood. Dăm câte-o poveste c-asta-n fiecare zi.

– Mă tem că eu nu mai citesc ziarele. De ceva vreme, adăugă Sabine și îi aruncă lui George o privire întunecată, conspirativă.

– Aruncăm un ochi pă poze, spuse Joel. Publicăm povestea, eh. Totdeauna o facem. Mica noas-tră campanie.

– Bravo vouă, spuse Sabine și îi dădu camera foto.

– Mulțumesc, Joel, spuse George.

– Tre' neapărat să vorbim cu tipu' ăsta, să-i punem întrebări.

– O să-ți spun unde-l găsești.

George se apropie de el, și cei doi începură să scrie.

De pe peretele din spate, Malcolm X se holba direct la Sabine. Tinerii din redacția de știri ridicaseră privirea sub el, cu chipurile lor tinere, strălucitoare și curate, mândri de ei înșiși. Toți se holbau la ea, ca și cum ar fi fost o hologramă.

– Ce-i cu *el*?

Sabine arată către poster.

Joel se întoarse ca să vadă la ce se uita ea. Ridică în aer un pumn. Chipul lui, la fel ca fețele celorlalți, era senin, copilăros.

– Puterea Neagră²⁶, frate.

– Zău? Mă mir că zici asta.

George oftă.

– Iar începe.

Joel avea o expresie amuzată, căuta să se facă plăcut.

– Ce fel de *putere* are Talbot?

Fața lui Joel se lungi.

George păru stânjenit.

– Da, doamnă Harwood. Șefu' poliției e-n buzunaru' lu' domnu' Manning. Toți știu asta.

– Dar nu poți *scrie* nimic despre asta. Nu-i așa?

Joel clătină din cap.

– Doamna Harwood, poate c-ar trebui să te-angajăm și pe 'mneata. Am putea să-ți dăm o rubrică de știri. Domnu' Harwood, eh, ce zici?

George părea îngrozit.

Sabine își flutură genele.

– Mi-ar plăcea, zise ea.

Joel deveni serios; coborî vocea, vorbind acum confidențial:

– Criticăm, chiar o facem. Încercăm s-o facem. Știrile o dovedesc. Manning nu poa' să impună legea-n țara asta – să-i bage pă toți pretenii lui acolo sus. Da' PNM nu poa' să conteste faptu'. Faptu'-i fapt, frate. Nimenea nu mă poate opri să scriu despre fapt.

– Bun.

Sabine simțea un ușor fior de plăcere.

– Idiotul ăla scârbos de Patrick Manning o să câștige la anu'?

Joel izbucni în râs. Băieții din spatele lui hohotiră și ei.

– Bine'nțeles. Cu toate voturile alea pă care le cumpără.

– Puterea Neagră, spuse Sabine. Așa a fost de când a preluat puterea PNM. Puterea Neagră pentru un singur om sau pentru câțiva.

– Sabine...

George îi dădu de înțeles să plece.

Joel păru sincer surprins de cuvintele ei. Îi făcu cu ochiul lui George.

– Vezi? George schiță un zâmbet. Vezi ce via-ță am?

Sabine se strâmbă, imperturbabilă. N-aveau decât să creadă ce voiau.

– Doamn', i-o plăcere să te cunosc 'n sfârșit, spuse Joel și îi strânse mâna.

– Și pentru mine a fost o plăcere să te cunosc.

– Io doar scriu știrile.

– Mă bucur că o faci. Mulțumesc, și mulțumesc mult că ne ajuți.

La centrul medical din St Clair, Talbot moțăia. Fusese pansat cu pricepere. Patru coaste rupte, nasul spart; două degete frânte erau puse în atele. Dar nu exista hemoragie internă. Coastele erau bandajate, iar capul, înfășurat cu atâtea rânduri de feșe, încât fața îi era aproape în întregime ascunsă sub toate acele straturi. Fusese spălat, și pielea lui rămasă nevătămată lucea. Mirosea a curat, a substanțe medicale și ușor a citrice de la Limacol²⁷. Jennifer îl avea din nou pe fiul ei, aproape întreg. Dacă în locul lui ar fi fost Sebastian, Dumnezeu mare, ce iad s-ar fi dezlănțuit. Ce-ar zice de povestea asta bunica Seraphina, eh? S-ar răsuci în mormânt, în cutia ei de carton.

Talbot zăcea pe cearșafuri albe, curate, probabil cele mai curate și mai albe cearșafuri pe care stătuse el vreodată. Jennifer era așezată alături de el, pe unul dintre cele două scaune metalice. Sabine se așeză lângă ea și o prinse de mână. Jennifer, de obicei atât de comunicativă, gata întotdeauna să tachineze și să răspundă cu aceeași monedă, să ia peste picior și să pălăvrăgească, și să chicotească, și să fie

zgomotoasă și amuzantă de dragul lui Sabine și al lui George, era acum mută. Părea îmbătrânită, dar într-un fel plin de demnitate, la fel ca bunica. O parte din hotărârea acelei bătrâne era întipărită pe chipul ei încremenit, trădată de rigiditatea umerilor. O parte din acea tăcere de sclavă.

– I-am spus domnului Harwood că am de gând să-i fac zile fripte lui Bobby Comacho.

Jennifer rămase nemișcată.

– Să-l împușc în boașe.

Umerii lui Jennifer săltară.

– Vorbesc serios.

– Mda, frate. Ai grijă, că p-ormă te-aruncă-ntr-o celulă.

– *Ce?* Atunci ar încurca-o zdravăn.

– Iisuse! Jennifer își apăsă palmele pe frunte. Își supse dinții prelung, plină de jale. Tare-aș vrea să pot... să zbor d-aci, da. Știi? În alt loc.

Sabine o cuprinse cu brațul. Lacrimile se revărsară din ochii lui Jennifer.

– Asta nu-i drept. Nu-i corect. L-a lăsat acol' sus, doamna Harwood. A-ncercat să se târască-n jos pă mâini și genunchi, p-ormă un om l-a găsit și l-a adus jos la noi. Și când l-am văzut în casă, oh, 'mnezeule, nu mi-am recunoscut propriu' fiu.

Sabine o strânse de umeri.

– E mai bine acum. O să fie OK.

– Tare-aș vrea să po' să zbor departe d-aci.

– Știu.

– Departe, frate. În alt loc.

– Da, știu.

Jennifer înălță capul și o privi cu asprime.

– *Trebia* să pleci, frate. Nu-nțeleg dă ce n-ai plecat niciodat'.

Sabine expiră.

– O dată, am fost cât pe ce.

– Asta zice domnu' Harwood. Asta a zis Venus 'nainte să plece.

– Nici măcar nu pot să-mi amintesc de zilele alea, Jennifer. Eram o altă femeie pe atunci. Tânără. Naivă.

– Voiai să pleci?

– Da. Mi-era dor de fiul meu. Și pe urmă au fost probleme aici, în 1970. Firma domnului Harwood a fost arsă din temelii. Ne-au otrăvit câinii. Oh, și chiar și mai rău...

– Mai ești supărată? Venus zice că i-e dor dă vremea când stătea cu 'mneata și cu copiii.

– Da. Și mie mi-e dor. Eram prietene bune.

– Mătușa Venus zice că mergeai p-o bicicletă verde pă peste tot prin Port of Spain. Ți se dusesse vestea cu mersu' pă bicicleta aia.

Jennifer chicoti.

– Da, cred că mi se dusesse.

– Îi tot bicicleta aia ruginită dâ'n garaj?

– Încă o mai avem?

– Aia tre' să fie.

– Credeam c-am dat-o. N-am dat-o? Atâtea lucruri de care nu-mi mai aduc aminte!

Jennifer își supse dinții. Nu-i plăcea când Sabine nu spunea lucrurilor pe nume, ceva ce ea numea „vorbă englezească“. Deși îi cunoștea bine pe cei din familia Harwood, condamna orice neclaritate; o vedea ca pe o lașitate, ba chiar ca pe ceva asemănător cu minciuna. Trinidadienii aveau tendința de a fi sinceri într-un mod explicit în legătură cu orice.

– Vorbesc serios, repetă Sabine. Am uitat cum eram.

– Și pă Eric Williams l-ai uitat?

Sabine tresări.

– Eh, eh. De ce-ntrebi?

– Mătușa Venus zice că-i scriai 'ntruna. Scrisori. Zice că-ți plăcea să le pui 'ntr-o cutie. Să-l pui pă Doc Williams 'ntr-o cutie.

– Oh. Venus ți-a spus asta?

– Dămult.

Sabine nu avu nici o tresărire. Nu simțea nimic din sentimentele ei de demult, nimic din acele zile de odinioară.

– Venus avea dreptate.

– Deci ai uitat dă el?

Sabine nu vorbise niciodată cu nimeni despre el, doar cu Venus. Se uită cu atenție la Jennifer, simțind că putea avea încredere în ea.

– Nu.

Ochii i se umplură de lacrimi.

– Nu. De fapt, știi ceva? Eu îl visez pe Eric Williams. Când și când.

– Uau.

– Ciudat, nu?

– Mda, frate.

Sabine râse de ea însăși.

– Să nu-i spui domnului Harwood.

– S-ar supăra?

– Nu știu. Și nici nu-mi pasă. Dar, știi, uneori îl visez pe Eric Williams. În piața Woodford. Era impresionant pe atunci. O plăcere să-l vezi.

– L-ai văzut atunci?

– Da.

– Uau! Vremuri dă legendă, frate. Un bărbat vestit.

– Da.

Jennifer se uită la ea de parcă i se ivise brusc un gând în minte.

– Ai stat aci-n Trinidad pen' că-l iubeai pă domnu' Harwood?

Sabine își întoarse privirea și rămase cu ochii pierduți în zare, înspre parcare, prin fereastra cu jaluzele. Să-l iubească pe domnul Harwood? Ce întrebare! Chiar îl iubea? Ce se întâmplase între ei? Nu mai putea fi sigură de nimic. Știa că îl iubise cândva, cu mult timp în urmă, îl iubise năvalnic, cu forța unui uragan, chiar mai aprig. Dar acum? Greu de spus, greu să mai știe ceva.

– Sincer?

– Da.

– Nu-mi amintesc, Jennifer.

[22](#) *Conscious hip hop* sau *socially conscious hip hop* este un subgen al hip-hopului concentrat pe teme sociale, nu neapărat deschis politice – religie, aversiune față de violență, cultura afro-americană și latino-americană, aspecte economice sau viața oamenilor simpli din ghetou (n.tr.)

[23](#) Malcolm Little (1925–1965), activist afro-american musulman (n.tr.)

[24](#) Termen folosit în Indiile de Vest pentru prima generație de origine afro-trinidadiană sau tobago-indo-trinidadiană (n.tr.)

[25](#) În franceză, în original, „porci“ (n.tr.)

[26](#) Black Power, slogan politic și un nume pentru diferite ideologii asociate, folosit în mișcarea populației de culoare de origine africană din toată lumea. Mișcarea a fost proeminentă la sfârșitul anilor 1960 și începutul anilor 1970, luptând pentru afirmarea mândriei de rasă și crearea unor instituții politice și culturale ale oamenilor de culoare care să le susțină interesele. (n.tr.)

[27](#) Loțiune cosmetică mentolată cu uleiuri aromatice, care poate fi folosită ca deodorant, aftershave sau demachiant (n.tr.)

3

RELAȚIA

Miezul nopții. Un ceas zgomotos în casa de sub șoldul femeii verzi. Temperatura scăzuse, făcând cicadele să sune ca niște maracase²⁸ scuturate întruna. Broaște miciute de copac orăcăiau, neobrazate. Greierii țârâiau cu putere, încercând să se ia la întrecere cu ele. Casa gema, răceala umbrelor nopții mutându-se dintr-un ungher în altul. Sabine sforăia în patul lor din capătul coridorului. Câinii scânceau în somn, fugărind în cercuri iguana.

– Ei, *unde* o fi dosarul ăla cu Brian Lara? mormăi George.

Sabine folosea biroul dimineața, pentru a scrie scrisori; el îl folosea după-amiaza. Înțelegerea funcționa destul de bine, cu excepția momentelor în care ea făcea ordine.

– Fir-ar să fie, înjură el, găsind o lanternă în sertarul biroului.

Se urcă pe scaunul de birou și împinse chepengul care dădea în spațiul de depozitare de deasupra. Totul ajungea până la urmă acolo sus, dar el nu îndrăznise niciodată să scotocească, lăsa asta în grija lui Sabine; era ascunzătoarea ei.

– Iisuse, icni el când fasciculul de lumină al lanternei mătură spațiul de depozitare.

Cutii, în cea mai mare parte, înțesate cu scrisori, cărți poștale, ilustrate, ziare. Facturi vechi de ani de zile. Teancuri de reviste: *TIME*, *Newsweek*, *Vogue*. Mașina de scris Remington ruginită a lui Sabine.

Apoi, într-un colț, o grămadă diformă, acoperită cu ceea ce părea o față de masă veche. Îndreptă lanterna într-acolo. Țesătura era ca vai de ea, dantelată cu pânze de păianjen și cu mucegai; grămada părea cocoșată, ca un vagabond ghemuit în țărână. Se împinse în mâini, astfel că jumătatea de sus a trupului său se afla în spațiul întunecat, și trase de fața de masă. Pânza alunecă ușor, dând la iveală o stivă de cutii mici, cutii de pantofi, acoperite cu un strat gros de praf, vreo douăzeci, fiecare având scrise pe ea, pe o latură, aceleași două cuvinte: „Eric Williams“.

– Dumnezeu mare!

Întinse mâna și trase către el una dintre cutii. Pe capac era trecută o dată: 1958. Cu mulți ani în urmă. Cu decenii întregi.

– Oh, nu, șopti el, târând către sine alte cutii de pantofi.

Fiecare purta o dată diferită.

George trase tot mai multe înspre el, aruncându-le jos pe biroul de dedesubt, și un praf cenușiu ca de mătase se revărsă, acoperind cu o pudră podeaua. Trimise jos fiecare cutie din stivă, până când biroul

deveni o epavă pe care se afla o pradă tainică, adunată într-o grămadă înaltă și precară. Peste tot, praf. Măinile îi erau înnegrite, în păr i se prinseseră pânze de păianjen. Se dădu jos și alinie cutiile pe podea, în ordine cronologică. Fiecare cutie era înțesată, plină ochi cu hârtii. Fiecare era marcată cu grijă. Eric Williams. Douăzeci și șase de ani, douăzeci și șase de cutii. Williams guvernase timp de douăzeci și șase de ani. Fiecare cutie era datată cu precizie. *Sabine, ce naiba făcuse Sabine?*

1956. Anul în care începeau cutiile. În acel an sosiseră ei în Trinidad. În ianuarie 1956, mai exact. În aceeași lună, Eric Williams lansase Mișcarea Națională Populară și, în cursul aceluiași an, câștigase primele alegeri – un an faimos în istoria Trinidadului. Optzeci la sută din națiune votase pentru el și pentru alungarea britanicilor.

George deschise cutia 1956.

Decupaje din ziare. Îngălbenite și fragile. Sute de decupaje din *Trinidad Guardian* roase de vreme. Tăiate cu grijă. Fiecare datată de mâna lui Sabine.

Ridică dintr-o singură mișcare tot teancul. Îngenunchind, le răspândi pe podeaua biroului.

– Iisuse!

Un compendiu al lui Williams: comentarii, opinii personale exprimate în articole de ziar, rapoarte, fotografii cu el și cu membrii cabinetului, cu Beatles-ii – pentru Dumnezeu! –, cu Mighty Sparrow²⁹. Cu Harold Macmillan³⁰, cu Gerald Ford. Fraze, comentarii subliniate cu cerneală albastră întinsă. Scrisul lui Sabine. Un asterisc pe margine. Un semn de exclamare.

George scoase un geamăt prelung și sonor, eliberând o dezamăgire mare și îndelung reprimată, o dezamăgire ținută înlăuntrul lui atâta vreme, încât aproape că uitase de ea. Idiot fără minte. Știa. Sabine îl văzuse pe Eric Williams vorbind în piața Woodford, o dată, poate chiar de două ori, demult, când Eric Williams era în floarea vârstei; fusese copleșită. Sabine avea atât de multe teorii despre Eric Williams! Dar el i le reprimase după o vreme. Chiar îl *întâlniseră* o dată pe Williams la Hilton, o întâlnire ciudată. Pe urmă, se certaseră. Apoi, 1970, Puterea Neagră: Sabine n-a mai fost niciodată aceeași. Bunica Seraphina – nevasta lui luase ceva de la sclava aia bătrână.

Totul era în cutie. Nu doar cariera lui politică, dar și fotografiile cu fiica lui Williams, Erica. Cu soția lui moartă, Soy. Fotografii ale lui Soy împreună cu Williams.

George deschise cutia 1957. Din nou, teancuri de decupaje îngălbenite din ziare. Din nou, Eric Williams. Repede, deschise cutie după cutie: toate erau la fel. Fragmente din viața lui Eric Williams. Discursurile lui. Eseurile și comentariile lui în *Trinidad Guardian*. Toate mișcărilor lui. Fotografii-portret. Eric Williams fusese un bărbat impresionant, la fel de impunător ca Churchill sau ca președintele Mao. Aparatul lui auditiv, ochelarii întunecați, grei.

Cutia 1962 părea mai ușoară. O deschise.

– Dumnezeu!

Scrisori! Legate cu o panglică roșie, vreo douăzeci. Câteva decupaje din ziare sub ele. Scrisori, scrisori. Toate *adresate* lui Eric Williams. George băjbâi la nodul panglicii, cu degetele înțepenite.

„Dragă domnule Williams“, începea prima scrisoare.

George întoarse cutia și o scutură, răsturnându-i conținutul. Căzură alte decupaje din ziare. Scrisori de la soția lui către Eric Williams, prim-ministrul Trinidadului. Se holbă îndelung la scrisul delicat al lui Sabine. Atât de nepăsător, evocând o altă femeie. Sabine, scriind așa cum vorbea, liberă ca o școlăriță. Ziua Independenței. Amintiri ale acelei zile. Văzuseră totul la televizor. Steagul roșu, negru și alb înălțat,

steagul britanic coborât. Sabine, aici în mâinile lui, scriindu-i lui Eric Williams pentru a-l felicita, spunând ceva răutăcios despre prințesa Margaret, ceva atât de tipic pentru Sabine. Prima lui soție aici, în mâinile lui. Soția pe care o pierduse.

George deschise cutia 1963.

Alte scrisori, un teanc mai mare. „Dragă domnule Williams.“ Nu putea citi mai departe de primul rând. Ce se petrecuse? Asta era o nebunie! Scrisorile astea îi fuseseră trimise lui Williams? Apoi expediate înapoi? Fuseseră deschise? Nu fuseseră? Existase o corespondență? O relație? Se gândi intens. Anii aceia, cu atâta vreme în urmă; e greu să mai știi. Ani proști pentru ei doi, și apoi fuseseră cât pe ce să plece din Trinidad. Și pe urmă Williams murise. Oare Williams răspunsese la scrisori?

În patru labe, George se târî pe podeaua biroului, deschizând cutie după cutie. În fiecare, asemenea unui leș, un teanc de scrisori prinse cu o panglică. Sabine! Întrebările ei, vocea ei. Ce se întâmplase? Acum știa. Se făcuse că nu vede. Pagini fragile, răsucite, cu scrisul lui Sabine pe hârtia ei preferată, subțire, translucidă. Scrisul lui Sabine. Răbufnirile soției lui către prim-ministrul Trinidadului.

George citi până la revărsatul zorilor. Așezat pe podeaua biroului, cu spatele rezemat de perete. Citi fiecare scrisoare, formând cu buzele, în tăcere, fiecare cuvânt. Trei sute cincizeci și opt de scrisori în total. „Dragă domnule Williams.“ Nimic atât de fățiș ca o aventură amoroasă: pasiune, vinovăție, trădare, tot acel du-te-vino obișnuit. Nu. Scrisorile astea erau ceva mult mai rău. Se opri de câteva ori din citit ca să chibzuiască, pierdut în amintiri ale vieții lor împreună. Nu cunoștea decât jumătate din acea existență, doar jumătate din disperarea soției.

Scrisorile erau originale. Netrimise. Comunicate către sine, din unele puncte de vedere. Nu găsi nici un răspuns și se întrebă dacă acestea erau în altă parte, alte cutii ascunse într-un alt loc din casă. Din ceea ce scrisese ea, el începu să înțeleagă.

Mi-e silă de George.

Mi-e silă de iubirea pentru el.

Nu reușesc să văd dincolo de zăbrelele de la poarta casei ăsteia nenorocite. Mi se pare că sunt mii.

Unele dintre scrisori erau niște tirade pline de elocință. Altele, doar rugăminți: gingașe, emoționante, înduioșătoare, scrisori pe care numai o femeie le putea scrie unui politician. Ea fusese uneori îngrijorată pentru Williams – la început, chiar sincer neliniștită. Multe însă erau critici mușcătoare. Unele erau vorbărie dezlânată, Sabine pierzându-și ideile ca un bețiv care pierde șirul cuvintelor. Erau și conversații, însemnări de jurnal. Fiecare scrisoare era personală.

Stârneau, toate, o durere a pierderii, a suferinței. Când, oare când își pierduse el soția?

George a înnebunit. Se culcă cu alte femei, își etalează farmecele. Toată povestea asta i s-a urcat la cap. Are pământ acum, conduce compania. Oamenii de aici râd de George pe la spate. Un grand blanc, ca ăia din Haiti odinioară, înnebuniți după putere cu regatele lor minuscule. Da, acum e la fel ca ei. Nu era așa când am venit aici. S-a schimbat, și-a pierdut din valoare, s-a scrântit. Prea mult rom. Prea multe femei frumoase pe insula asta blestemată.

George încă mai stătea acolo când se trezi Sabine. Ridică privirea și o văzu în pragul biroului, cu părul ei scurt în smocuri cărunte, cu cămașa de noapte albastră, de bumbac, lipită de silueta ei umflată.

Tremura vizibil, cu capul în jos, sprijinindu-și-l cu o mână. Era prea rușinată ca să îl poată privi. Podeaua biroului, masa de lucru, totul era acoperit cu un strat moale de praf cenușiu.

– Îmi căutam dosarul cu Lara, explică el, cu o voce blândă. Ai făcut ordine.

– Cutiile alea sunt chestii personale! Nu te privesc.

– Da, așa e.

Scrisorile erau răspândite în jurul lui.

Sabine își acoperi fața cu palmele, privind printre degete.

– Lasă-le! Sunt ale mele.

Bombe, erau niște scrisori-bombă. O privi lung pe soția lui, cu uimire și respect.

– Toate scrisorile astea, Sabine?

– Am încetat să le mai scriu cu mulți ani în urmă, când... a murit.

– Sabine, *de ce?*

– Am început într-o zi, și pe urmă pur și simplu am continuat. Au ajutat.

– Au ajutat?

– Ca să înțeleg țara asta tâmpită.

George se uită lung la ea, la soția de care nu se mai atingea, cu care nu mai făcea dragoste.

– Sabine, toate celelalte femei cu care... am fost. N-au însemnat nimic pentru mine.

Chipul lui Sabine se crispă.

– Vrei să mă părăsești?

Din ochii ei căzură lacrimi.

– Poți să pleci acum, dacă vrei. Putem să vindem casa. Ți-aș da jumătate din tot. Poți să te întorci în Anglia, să locuiești lângă Sebastian, oriunde vrei.

– E prea târziu.

– Îmi pare rău.

– Și cu asta ai venit prea târziu.

– Dar toate *astea?*

Ridică un pumn de scrisori.

– Țineam la el.

– Țineai?

– Da. Țineam la el cândva.

– Țineai la cineva pe care nu-l cunoșteai, pe care l-ai văzut doar o dată, la Hilton?

– Îl cunoșteam.

– Ce?

– Ne-am întâlnit din nou.

– *Ce?*

– O dată sau de două ori. Am... vorbit.

– Ați vorbit?

– Da.

– Te-ai întâlnit cu prim-ministrul Trinidadului ca să *vorbiți*, pentru numele lui Dumnezeu?

– Da.

George se holbă la ea.

- Când?
- Nu contează... Nu-mi mai aduc aminte nimic din toate astea.
- A fost...?
- Nu. Nimic de genul ăsta.
- Atunci, ce?
- Nu vreau să explic nimic. Ce mai contează acum? Este în trecut.
- Dar toate scrisorile astea... tu nu le-ai trimis niciodată?
- Nu.
- Nici măcar una?
- Da. Am trimis una.
- E... absurd.

Sabine îl privi furioasă, cu ochii injectați.

- Pentru tine. Tu n-ai ținut niciodată la nimic aici. Te-ai îndrăgostit, ți-ai pierdut mințile.

George se sui grăbit în camioneta lui ruginită și se învârti cu ea ore în șir, ajungând în cele din urmă pe Paramin, în vârful dealului. Norii atârnavă în aer ca niște explozii mărunte amuțite. Aerul era înmiresmat cu *chadon beni*³¹ și cimbrisor de câmp, aroma lui preferată. Dar el era din nou obosit, întotdeauna obosit. O altă durere de cap se anunța, o furtună în partea din spate a craniului. Aici, sus era liniște. Liniște și nemișcare. Venea adeseori aici. În locul ăsta. Ca să admire munții cu contururi frumoase, să se minuneze de coastele lor povârnite. Coama lanțului de nord se profila dincolo de o vale atât de arcuită și de adâncă, încât era ca și cum privea în gura unei moluște uriașe. Locul ăsta – unde fusese bătut Talbot.

- Rahat, spuse cu voce tare.

Lumea contase cândva. Cu ani în urmă, înainte ca el să bea atâta rom, suficient cât să omoare un elefant. Femeile. Puteau să facă asta unui bărbat. Să îi ia totul într-o clipă. Mult prea al naibii de serios, mult prea al naibii de sincer. Tot ce voia era să înoate în piscina lui. Să citească niște cărți. Să se gândească la Soca Warriors.

- Afurisitul de Eric Williams, strigă el către munți.

Ieși din camionetă și trânti portiera.

Departa, în golful Paria, un vas de croazieră plutea cu pânzele întinse, ieșind din port, o lebădă albă uriașă îndepărtându-se înot. Se crispă. Adevărul era că prefera Trinidadul – întotdeauna îl preferase. Prefera dealurile astea sălbatice de smarald, pădurile impetuoase, peisajul luxuriant și imprevizibil din Trinidad pășunilor cețoase și sclivisite din țara lui, Anglia. El voia acest pământ îndrăzneț. Nu burnița cenușie din Harrow on the Hill³². Îi plăceau oamenii extrovertiți, nu cuplurile docile și pudice printre care se învârtiseră părinții lui. Se simțea viu aici; spre deosebire de Sabine. Dar acum ar trebui să spună ceva, să facă ceva, într-un final. Să-și mulțumească soția, măcar de data asta. Să se ducă să stea de vorbă cu Bobby Comacho în drum spre casă, să se plângă. Să-i arate lui Bobby pozele cu chipul lui Talbot; să-i spună că povestea avea să apară a doua zi dimineață în ziare. Ar trebui să se ducă și să-l sperie pe ticălos.

Mi-e silă de tine.

George se răsuci.

Ce?

Egoistule.

Se holbă la dealuri.

Mi-e silă de tine. Silă de iubire.

Ce-ai spus?

Ai auzit.

George se holbă. Dealurile gemură. Gemetele unui bărbat bătut, răstignit pe o portieră de mașină, lovit în stomac. *Trosc.* Coaste rupte. *Poc.* Fluturile de vânătași pe fața tânără și îngrozită a lui Talbot.

Nu e vina mea.

Sabine începu să adune conținutul cutiilor. O să le ardă, și atunci n-o să mai existe. Femeie proastă. Mai tânără și mai proastă pe vremea aceea. *Idiote!* Să ardă dovezile. Ce juvenil să ai idealuri! George spusese asta odată și avusese dreptate. George percepea mai limpede lucrurile astea. Era mai înțelegător în fața slăbiciunii omenești. Totul cu mult timp în urmă. Bunica Seraphina, cu ochii ăia galbeni limpezi. Și bunica scrisese scrisori. Aproape că uitase de scrisorile alea blestemate. Aproape. Ce scrisese despre George? Nu știa; plângeri haotice, stupide, pe care le înșirase în acele seri lungi, sufocată de căldură. Simțea deja nevoia unei băuturi, un rom zdravăn. Rom și lapte la micul dejun. Mai întâi o să facă o grămadă afară, într-un colț al grădinii. O să caute niște kerosen.

Apăru Jennifer. Veni să-i aducă o ceașcă de ceai.

– Ce face Talbot? întrebă Sabine.

– Acu' îi bine. Jennifer se uită la dezordinea prăfoasă din jur. Eh, eh, ce-a fost aci?

– Nimic. Domnul Harwood a găsit niște vechituri în atic.

Jennifer n-o crezu; îi observă ochii roșii.

– Dă ce plâns-ai?

Sabine își apăsă pleoapele cu degetele, silin-du-și lacrimile să se retragă. Curând, degetele ei erau ude și alunecoase. Jennifer o văzuse de multe ori plângând.

– Oh, 'mnezeule.

Jennifer rămase nemișcată, așteptând-o să-și descarce sufletul. Tavanul biroului era deschis, ca un coș mare de fum care își vărsase conținutul pe podeaua biroului. Fața lui Sabine era mânjită de funingine.

– Ar trebui să pleci dânc locu' ăsta blestemat, spuse Jennifer.

– Și unde să mă duc?

– 'Napoi în Anglia.

– Nu pot.

– De ce?

– Sunt prea bătrână. Ce să fac? Să trăiesc singură? Într-o căsuță cu un etaj?

– Să trăiești lângă fiu'-tău.

– El e ocupat. Nu vrea s-o aibă pe maică-sa-n coasta lui.

– Am crezut că-ți place Anglia.

– Și eu credeam că-mi place. E... diferită.

– Cum?

– E scumpă. Murdară... e... Of, n-o mai știi. Sunt o străină acolo. O călătorie pentru cumpărături, o dată pe an. Harrods. Harvey Nicks³³. Apartamentul unei prietene din Chelsea. Mă joc de-a turista.

– Și pământu' franțuz?

– Frații mei au murit. Sora mea locuiește în altă parte. Acum nu mai am la cine să mă duc.

– Domnu' Harwood crede c-ar trebui să te trimeată-napoi.

– Știu.

Sabine râse în sinea ei; nu existau secrete între ei trei.

– Nu-ți face griji, Jennifer.

Jennifer își supse dinții.

– Griji pentru fiul tău.

– Îmi fac dăstule griji pentru el.

Sabine voia să rămână singură, dar Jennifer nu se lăsa cu una, cu două.

– Astea-s scrisorile alea de le-ai scris lu' Eric Williams? întrebă ea, dând din cap către cutiile deschise.

– Da.

Jennifer deveni posacă.

– Avem acas' câteva de-ale lu' bunica. Unele de nu le-a trimes niciodat'.

– Biata femeie!

– Bunica-i moartă, frate.

– Da.

– Domnu' Harwood îi supărat?

– Da. Cred că da. Nedumerit. Bărbații...

Colțurile gurii lui Jennifer coborâra, și ea clătină din cap, ca și cum n-ar mai fi vrut să audă nimic despre bărbați, despre scrisorile prostești. Ca și cum nu mai voia să știe nimic despre nimic.

George o porni înapoi în jos, apropiindu-se de intersecția în formă de T de lângă benzinărie, în satul Winderflet. Un șir de femei așteptau un microbuz, cu mâinile întinse. Priviră prin el. Asta era cea mai rea dintre priviri, ca și cum el chiar *era* invizibil, ca și cum era deja mort, dispărut. O luă la dreapta și zări în față, pe stânga, silueta neagră și slăbănoagă, în pantaloni scurți kaki și cămașă albă de școală. Băiatul mergea împleticit pe trotuarul prăfuit, cu un braț mai lung decât celălalt; brațul cel lung atârna flasc, răsucit la încheietură. De aici își căpătase și porecla, Ceas.

George încetini.

– Un' te duci?

Fața băiatului se luminează.

– Boissiere.

– Urcă. Te duc eu acolo.

Băiatul era o legendă locală. Invitat să cânte la Queen's Hall³⁴. George îi luase odată un interviu. Pe urmă, George se oprea de multe ori să-l ia cu mașina, ducându-l din sat la casa mătușii lui și înapoi. Băiatul nu voia niciodată să-și irosească banii de buzunar pe microbuz, așa că o pornea pe jos. Avea har, spuneau oamenii. „Ie băiatu' lu' Sparrow.“ Cânta ca o pasăre. Mai talentat chiar decât Sparrow însuși, cu o voce mai curată. Se vorbea cum că faimosul cântăreț de calipso avusese cândva o iubită aici, într-una dintre casele de dincolo de drum.

– Ai fost la repetiție la cor?

Băiatul încuviință din cap.

– Sus la biserică?

- Mda.
- Ce-ai cântat?
- Cântece sfinte.

George avea nevoie de un cântec. Pentru sufletul lui. Dar nu îndrăznea să ceară. Merșeră mai departe, într-o tăcere de băiat și bărbat, de negru și alb. Ceas stătea țeapăn, cu spatele drept, uitându-se afară prin parbriz. Aproape cinci kilometri până în satul Boissiere; băiatul i-ar fi străbătut pe jos. Picioarele îi erau mai jalnice decât brațele, răsucite la glezne.

- Domnu' Harwood. Nu te văz niciodat' în biserică.
- Nu vin.
- Nu-l iubești pă Dumnezeu?
- Nu *cred* în Dumnezeu.
- Oamenii zic ei așa. Da' tot îi strigă numele când îs supărați.
- Da, le mai scapă uneori.
- Io-l iubesc pă Dumnezeu.
- Știu.
- Mi-a dat brațe proaste, da' plămâni buni. Picioare proaste, da' creier bun.
- Felul în care cânți e magnific.

Băiatul rânji. Avea zece sau unsprezece ani și era la fel de negru precum universul necuprins; avea fața blândă și senină datorită tuturor acelor cântece de slavă. Ochii erau imenși și triști, plini de știință. „O să fiu tatăl tău“ – gândul răsări de niciunde. George schimbă subiectul.

- Ce crezi de Brian Lara?
  - Lara? Îi un om al lu' Dumnezeu.
  - De ce spui asta?
  - Îi dăruit.
  - E posibil să mă întâlnesc în curând cu el, să scriu despre el pentru ziar.
- Ochii băiatului scânteiară. Încuviință din cap.
- Dacă ai putea să-i pui o întrebare lui Lara, care-ar fi?
  - Io?
  - Da.

Băiatul rămase pe gânduri pentru o clipă, privind în sus prin parbriz.

- Iote! exclamă el.

Balonul plutea în înalțuri, umflat.

- E ciudat cum uneori nu-l vezi, spuse George, ridicând privirea.
- Cum dă face-așa? întrebă Ceas. Te face să te simți de parc' se ține după tine.
- *Dumnezeu* știe. E o șmecherie. Sus acolo e un omuleț cu un binoclu. Stă tot timpul și se uită în jos, dibuindu-ne.

Băiatul pufni disprețuitor, fiindcă bărbatul luase în deșert numele Domnului.

- OK. Eu zic de multe ori „Dumnezeu“.
- N-ar trebui.
- Îmi pare rău. N-o s-o mai fac.
- Mai vedem noi, spuse râzând Ceas.

– Deci? Ce l-ai întreba pe Brian Lara?

– Io l-aș mai ’ntreba pă domnu’ Lara despre grăsanu’.

– Zău?

– Mda, frate. Lara-i vestit în toată lumea. Să duce peste tot. A văzut că-l urmărește grăsanu’?

– Bună întrebare, spuse cântat George, cu o umbră de vinovăție alunecându-i pe spate. Nici măcar nu știa de ce.

Se foi și rămase cu privirea ațintită asupra drumului accidentat.

Când George ajunsese acasă, La Pompey era pe alee, umplând mașina lui Sabine cu clăbuci de săpun. Câinii erau în spate, legați. La Pompey se temea de ei. Poarta cea mare alunecă într-o parte, și George trecu mai departe, vrând să-l invite pe om înăuntru, să bea ceva; orice, numai să nu dea ochii cu Sabine. La Pompey fluiera o melodie. Ridică mâna, zâmbind, un rânjel fără dinți.

Lui George nu-i trecuse durerea de cap. Își frecă viguros ceafa. Simțea nevoia acută de-a face o baie. Parcă și se strecură în vârful picioarelor prin garaj în casă. Ceva ardea undeva, ceva ardea afară. Un foc? Se opri, se uită în grădină. Valuri de fum negru se ridicau dintr-un colț al grădinii. Sabine stătea în picioare, cu cutiile de pantofi prăfuite adunate grămadă lângă ea. O urmări cum întetea focul cu foi de hârtie.

Prea târziu. Și le putea aminti când voia, vii, proaspete. Dansau în mintea lui. Lucrurile pe care le spusese despre el, lucrurile pe care lui nu i le mărturisise niciodată. „Îl urăsc, pute. Câteodată sudoarea lui miroase a acru. Nu se spală destul. Sau, și mai rău, uneori miroase a ele, a colonie ieftină, a păsărică de femeie ieftină. Un *égoïste!* O pacoste. Sunt prinsă aici și nu pot să mă duc înapoi.“ Erau conversații pe care el nu voise niciodată să le poarte.

Eric Williams? Tot timpul Sabine *ținuse* la un alt bărbat. Propria ei legătură amoroasă, ca să-i zicem așa – poate mai rău. Țsta era un tip de iubire. Și ce treabă proastă făcuse cu asta. Să iubească un bărbat pe care nu-l cunoștea. Doamne, unde ajunseseră? Da, era prea târziu acum să ardă dovezile. Dădu drumul la apă în cadă și, când se umplu, își aruncă de pe el hainele pline de praf și se cufundă cu totul în apa caldă și limpede, frecându-și scalpul dureros.

Desigur, și el îl văzuse pe Williams vorbind. O dată, în piața Woodford. Eric Williams era un orator de dimensiuni ateniene, un bărbat cultivat care putea să vorbească, totodată, și *ca ei*. Williams era un om al cuvintelor. Predica politica vânzătorilor de fructe din Charlotte Street. Punea istoria lumii în câteva vorbe pentru mamele singure din Laventille, condamna sclavia alături de barcagii din docuri, blama cu vehemență relele colonialismului cu absolut oricine. Accepta orice oponent și întotdeauna câștiga. Vorbea la fel cum vorbeau și ei. Țsta era harul lui: Eric Williams era un dascăl.

Și Williams era scund. Un om mărunț. Oare de-asta nu-i putea ea suferi pe bărbații scunzi? Deloc arătos. Dar un mare erudit: Oxford, iar mai târziu profesor la Universitatea Harvard, în State. Istoric. Williams scria cărți, cărți despre istoria caraibă. Sclavi. Sclavia: asta era specialitatea lui.

Lui Williams îi plăceau mașinile americane mari și bățătoare la ochi. Îi plăcea să amestece băuturile. Williams mai era și paranoic, suspicios, înclinat să asculte bârfele din jurul lui.

Toată lumea știa asta.

Toată lumea îl cunoștea pe individ.

Era el, George Harwood, *gelos*?

„Nu“, își spuse. „Nu.“

Apa din cadă începuse să se răcească. Scoase dopul și lăsă să se scurgă o parte din ea, apoi umplu cada la loc, până la același nivel, cu apă fierbinte. Pielea i se încrețise, dar nu voia să iasă. Eric Williams o stârnise pe soția lui. O convertise la politică, la posibilități, blestemat să fie în iad; ea absorbise totul, pusese prea multe întrebări. Pe de altă parte însă, Williams emoționa pe toată lumea. Făcuse dragoste cu națiunea. Un om strălucit. Și un ratat. Țsta era genul lui Sabine? George se holbă la picioarele lui. Deveni conștient de prezența lui Sabine, rămasă în prag în spatele lui.

– O să-ți tai părul când ieși, spuse ea.

Părul lui George era lung și cam rebel. Încerca să-l țină pieptănat într-o direcție, dar întotdeauna flutura în direcția opusă. De cele mai multe ori, arăta ca și cum un uragan îi trecuse prin creștetul capului. Roșcat-închis cândva, părul lui era acum decolorat de soare și căpătase nuanța nedefinită a tutunului atins de rugină. Dar era încă un păr bun, nu se rărise; bucle rezistente care, când erau ude, îi atârnavă până la umeri.

Se șterse și-și înfășură un prosop mare în jurul mijlocului. Sabine stătea în bucătărie, lângă sobă. El se așază, obosit, în spatele ei, pe scaunul rezemat de perete. Când se întoarse, ochii ei erau lipsiți de expresie. Acum, chiar și soția lui avea acea privire, privirea care îi era mereu aruncată. Era detestat, *detestat*. Afară, La Pompey cânta, fals, un calipso de-al lui Kitchener³⁵, muncind cu plăcere, acoperind cu clăbuci camioneta parcată la câțiva metri de bucătărie.

Sabine dispăru și se întoarse cu o foarfecă și un pieptăn. Începu să tragă cu pieptănul prin părul lui lung, ud.

– Auuu, strigă George. Auu, doare.

Trupul voluptuos al soției sale era atât de aproape. Voia să-și apropie capul de stomacul ei, să spună ceva. „Să te asemăn cu o zi de vară?”

Sabine îi pieptăna tot părul; cădea în jurul feței lui asemenea unei perdele. Foarfeca trecea rece și curată peste nasul lui. *Hârș, hârș*. Lame ascuțite de oțel, fulgerând. Bărbia lui era în mâinile ei. La Pompey cânta mai tare și mai fals încă.

– O să-l rog să-ți curețe bicicleta cea verde, spuse George, surprinzându-se și pe el.

– De ce?

– Ca s-o văd din nou.

Ea tăie cu foarfeca.

– Bravo ție.

Hârș.

– Cine era omulețul ăla îngrozitor care ne-a așteptat în ziua aia, omul de la firmă care ne-a dus la hotel? Nu l-am mai văzut de-atunci, nu?

Hârș.

– Nu, nu l-am mai văzut.

George oftă. Îi era teamă pentru urechile lui.

– Eric Williams a devenit un dictator, spuse.

– Da.

Hârș.

– Am rămas cu greșelile lui.

Hârș.

– Știi, e greu pentru un bărbat să facă mereu ceea ce trebuie, spuse el și îndrăzni să ridice privirea. Ea îi trase bărbia în jos.

– Cândva, avea în jurul lui oameni buni, replică Sabine cu prudență.

Hârș.

– Toți au fost concediați, continuă ea.

Ridică un pumn de păr.

– Auu. Doare. Auu. De ce... Auu... Ne așteptăm ca oamenii aflați la putere să fie altfel? Îi tratăm pe politicieni ca pe niște părinți, e aceeași relație. Nu-i iertăm niciodată dacă o dau în bară.

– El chiar a dat-o în bară.

Hârș.

– A fost un simplu om.

Hârș.

– Bănuiesc că tu-l înțelegi mai bine decât am făcut-o eu vreodată, spuse Sabine pe un ton rece.

– Suntem slabi.

Hârș.

Sabine se opri din tăiat și închise lamele cu un clănțănit sec.

– Dumnezeu, politicienii, soții, toți au primit sarcina de a zămisli. Dumnezeule mare, insulele astea și tații lor!

– Insulele erau copii.

– Rahat!

– Bărbații conduc prost lumea. Așa e peste tot.

– Și ție nu-ți pasă.

– Mă tem că nu.

– Poate sunt eu proastă.

– Atunci, te-am dezamăgit amândoi.

Hârș.

Ea făcu un pas înapoi, cercetându-și opera, evitându-i privirea.

– Așa. Ești gata.

George voia să cadă în genunchi. Voia respectul ei. Voia să se poată respecta el însuși.

La Pompey apăru în cadrul ușii deschise a bu-cătăriei, cu pieptul gol plin de săpun.

– Două mașini noi, anunță el rânjind. Curate ca doi prunci. Chicoti către George. Văz că și domnu' Harwood făcu o baie. Îi proaspăt ca un prunc. Ești un om norocos c-ai o femeie așa bună, și-are grijă să țină așa frumos.

– Sunt norocos, da, fu de acord George.

Dar Sabine dispăruse.

Târfa stătea așezată pe trotuar, cu picioarele depărtate. Beată sau drogată, cu ochii sticloși. George încetini mașina, și ea îi aruncă o privire tulbure, insolentă. Străzile dosnice din St James, în primele ore ale dimineții. Era beat, băuse rom alb încă de la începutul serii. Băuse până nu mai știuse de el și apoi o luase de la capăt. Plecase de acasă, când Sabine se dusesse la culcare. Era limpede că târfa asta era terminată, că nu se mai putea ține pe picioare. Burta îi atârna peste fusta mini, și bretelele camizolului ei negru de mătase îi alunecaseră de pe umeri. Părul îi era răvășit și îi stătea ridicat în jurul capului ca o

stea.

George opri, dar lăsa motorul să meargă. Ea se ridică clătinându-se și urcă în mașină, trântind portiera. Rămase cu privirea înainte. George dădu aprobator din cap, uitându-se la bretelele ei căzute.

– Cum te cheamă?

– Luna, șopti ea cu un sughiț, și răsufarea îi mirosea a rom.

– Ca luna de pe cer.

– Chiar așa.

– Foarte frumos.

Ea ignoră comentariul.

Pielea Lunei nu avea strălucire. Era de un negru mat, ca smoala, plină de bubițe, cu umerii marcați de semne de vaccin. Se rezemă cocârjată de spătarul scaunului, mormăind, cu picioarele desfăcute, trăgând de chiloți, supărată de o mâncărime sau excitată. Din buzunarul de la spate al fustei mini scoase la iveală o sticlută de parfum, cu care se pulveriză între picioare.

– Te rog, nu face asta, spuse George, strâmbându-se. Îmi placi așa cum ești.

Ea trase cu zgomot aer pe nas și se uită afară pe fereastră.

– Un' vrei s-oprești?

– La docuri.

George merse mai departe prin noapte. Orașul zăcea tăcut, odihnindu-se după ziua trecută. Hurducăiau pe străzile cu asfaltul spart, uitându-se fiecare pe geamul din dreptul lui. Era agitat. Agitat, de fiecare dată. Ce era în *mintea* lui? La ce se gândea de fiecare dată? Că îi plăcea sexul, că încă mai simțea nevoia de sex, indiferent cum, indiferent cu cine. Luna era o lumină. Razele lunii pe sufletul lui pârjolit.

Se îndreptă către locul unde amarase *Cavina*. Un șuierat ciudat veni dinspre Luna, de alături. Oare adormise? George aruncă o privire. Nu. Doar răsuflea greu, cu pieptul săltându-i. Tuși, adunând flegmă, pe care o scuipă afară pe fereastră. Se șterse la gură, își trase mucusii și tuși iar, scuipându-i și pe ei. Își desfăcu și mai mult picioarele, se întinse, îi luă mâna și i-o puse pe coapsa ei.

– Asta-i ce cumperi.

Și îi conduse degetele înăuntrul ei.

Oh, Iisuse, Doamne! Fierbinte și uscată ca naiba, uscată și imposibil de pătruns. Ce făcuse? Îi era rușine. Rușine să i-o tragă unei femei fără nici o strălucire. Simțămintele făceau femeile să strălucească și să se umezească, iar el știa diferența dintre uscat și umed când venea vorba despre femei. Ce dracu' făcea? Nu-i păsa. Putea să o iubească pe Luna? Să o aducă la orgasm? Asta voia să facă. Voia să i-o tragă și să o aducă la orgasm, să se elibereze de moartea pe care o provocase în soția lui. Voia să i-o tragă unei femei și să o aducă la viață.

Docurile erau închise. Vapoare ancorate, containere pe chei. Știa un loc. Acceleră. Luna se freca între picioare, și coapsele ei erau acum larg depărtate, iar o talpă i se sprijinea pe bord.

Opri brusc într-o parcare goală. Nu mai era nimeni acolo, paznicul de noapte dormea în baraca lui. Stele sus pe cer, luna ca o lampă. Briza sărată a mării pătrundea dinspre golful Paria în camionetă, și Luna se freca între picioare, cu sânii ei grei revărsați din camizolul negru, și acum el îi simțea mirosul, acru și mai sărat decât marea. Luna frecându-și părșica uscată, cu o privire rece, lipsită de expresie. Era beată, atât de beată, încât curând avea să adoarmă sau să devină violentă.

Cu mâinile tremurându-i, el își desfăcu cureaua și își trase în jos fermoarul pantalonilor. Era moale.

Membrul bătrân zăcea flasc între coapsele lui, doar o umbră din ceea ce fusese odată. Luna stătea întinsă pe spate, cu capul proptit de portieră, cu picioarele larg desfăcute, cu chiloții trași într-o parte. El vedea înăuntru ei, un loc unde își putea culcuși mâna, ca o pungă, sau o crăpătură tainică din perete. „George e un bețiv, un specimen inferior.“ Acolo putea să-și îngroape suferința. Să-și ascundă păcatele chiar acolo: înăuntru, în Luna.

Ochii Lunei erau la fel de goi ca ai lui Sabine.

Se aruncă pe ea, împingând, împingând, până când se pierdu și i se tăie răsuflarea. Dar era tot moale, nu avea nimic în el, nimic pentru nimeni. Împinse și împinse, asudând furios. Împinse până când fu aproape sigur că o să facă o criză de inimă, cu sudoarea picurându-i de pe tâmpile, din păr. Se opri, cu inima bubuindu-i, cu pieptu-i săltând anevoie.

– Sunt prea bătrân, spuse el, în chip de scuză. Prea bătrân pentru tine.

Și era prea bătrân. Avea să moară curând, știa bine.

– Ești foarte frumoasă, murmură.

Luna își supse dinții și îi aruncă o privire care spunea că mai auzise și mai văzuse așa ceva. Îi aruncă o privire aspră.

– Ie tot o sută de dolari, eh?

²⁸ Instrument muzical de percuție sud-american, realizat dintr-o nucă de cocos care conține pietricele și nisip (n.tr.)

²⁹ Mighty Sparrow sau Birdie (pe numele său adevărat Slinger Francisco, n. 1935, în Grenada), cântăreț și compozitor de calipso și chitarist (n.tr.)

³⁰ Maurice Harold Macmillan, primul conte de Stockton (1894–1986), prim-ministrul conservator al Marii Britanii în perioada 1957–1963 (n.tr.)

³¹ În creolă, în original, „iarbă binecuvântată“ sau coriandru mexican, o plantă cu aromă puternică, folosită pe scară largă în gastronomia caraibă (n.tr.)

³² Zonă din partea de nord-vest a Londrei (n.tr.)

³³ Lanț de magazine universale de lux, fondat în 1813 la Londra, aflat într-o veșnică rivalitate cu Harrods (n.tr.)

³⁴ Sală de concerte din Port of Spain, construită în 1959 (n.tr.)

³⁵ Aldwyn Roberts, cu numele de scenă Lord Kitchener (1922–2000), faimos compozitor și cântăreț trinidadian de calipso (n.tr.)

BUNĂ ÎNCERCARE!

Începea să se lase seara, iar cerul era rozaliu, asemenea semințelor de rodie. Păsările kiskadee se ciorovăiau deasupra piscinei, în eterna lor ceartă de familie. Un claxon răsună în fața porții.

– Lasă-mă să intru, lasă-mă să intru. Taatii, strigă Pascale, în vreme ce farurile ei împrôșcau aleea cu o lumină gălbuie.

Câinii se repezică afară, lătrând și sărind, dând din coadă. George se grăbi să iasă cu telecomanda ca să-i deschidă. Sabine stătea în bucătărie, ținându-și răsuflarea, numărând: unu, doi, trei. Luă o farfurie curată de pe etajeră și începu să o spele din nou, încet, ascultând.

– Tati, eh, eh.

Portiera se trânti. Sărutările zgomotoase și entuziaste ale lui Pascale pe obrajii tatălui ei.

– Ce faci? Nimic în ziaru' dă săptămân-asta? Ce s-a-ntâmplat? Eh, eh, câinii ăștia afurisiți. Jos! Jos! Henry, jos, frate. Iisuse, câinii ăștia! Iar sapă afurisitele dă drumuri. Exact cum ai zis. Le-aranjează, pă urmă iar le sapă naibii. Scrie ceva despre asta, tati. I-o groapă mare ș-afurisită în mijlocu' drumului, chiar 'naintea casei lu' Linda. Era cât p-aci să intru-n ea. Jos, câini prostovani! Iisuse! Unde-i mami?

Lacrimile umplură ochii lui Sabine. Fata ei cea frumoasă. Vocea cântată, profundă a fiicei ei, acum parte din insulă. Scrisorile alea pe care le-a găsit George, toți anii ăia când ea crezuse că se pregăteau să plece. Alți trei ani, și încă trei, și apoi, și apoi. Acum, fiica ei vorbea ca toți ceilalți.

– Mami e înăuntru. Asta e o plăcere neașteptată. Ce surpriză! E grozav să te văd. Și pe copii.

Bucurie în vocea lui George. O vibrație în ea.

– Sunt aici, strigă Sabine, prefăcându-se că spală vasele.

Rămase locului. Era mai bine să-i lase să se bucure singuri la început.

Se mutaseră în living, își dădu seama Sabine. George, știa bine, pregătea deja băuturi, măsuri de trei degete. Pascale ținea la băutură, la fel ca tatăl ei. Sabine își șterse mâinile pe un șervet, își tamponă fruntea de sudoare. „Dragă domnule Williams.“ Ce făcuse? Se înroși, rușinată că era atât de naivă. Li se alătură.

– Ce faci, iubire? întrebă ea.

Pascale domina livingul. Înaltă, blondă, cu părul ei buclat îndreptat și tuns băiețește; întotdeauna purta tocuri înalte, întotdeauna era machiată. Vorbea neîncetat și spunea glume. Pascale stătea în picioare, cu un pahar de rom în mână, aruncând către tavan un jet de fum de țigară.

– Eh, eh, mami, ce mai faci?

Zâmbi într-un fel pe jumătate înghețat.

– Arăți bine, reuși Sabine să spună.

Femeile se sărutară în aer.

– Bună, Zack, Tabitha, își salută Sabine nepo-ții, care se strânseseră lângă picioarele lungi ale ma-meilor lor.

Se holbară în sus către Sabine, fără să spună nimic.

– Haideți, haideți, veniți aici, îi îndemnă Pascale.

Ei rămaseră agățați de Pascale, cățărându-se peste ea când se așeză. Amândoi aveau pielea precum ciocolata cu lapte. Amândoi se culcușiră în poala lui Pascale în vreme ce ea vorbea, un șuvoi neîntrerupt de noutăți, întrebări și hohote de râs la propriile ei glume. Pascale își plimba degetele prin buclele sârmoase ale copiilor ei în vreme ce râdea. George stătea așezat pe unul dintre scaunele de bar, Sabine – pe canapeaua din față. Se uitau lung la fiica lor, ca și cum n-ar mai fi văzut-o niciodată până atunci.

– Hei, tati, pă cine mai intervievezi acu’?

– Pe Brian Lara.

– Uau! Po’ să viu și io? Să țiiu reportofonu’-n locu’ tău?

– Se întoarce curând din Noua Zeelandă. Încă nu e confirmat.

– Oare când se retrage?

– Oh, la un moment dat, în viitorul apropiat. Poate după Cupa Mondială din 2007.

– N-o să mai fie la fel după ce pleacă. O să-mi fie dor dă el.

– Poate că n-o să plece niciodată. Poate că este indispensabil.

– Nu poa’ să dispară.

– Doamnele îl plac pe Lara, eh?

– Și lui îi place dă *ele*.

– Și copiilor le place Lara, sublinie George rânjind.

– Și la bătrâni le place.

– Omu’ i-un erou național.

– Păi, *sigur*.

– Asta o să facă interviul lui mai greu de obținut.

Uită-te la ei. Fiecare strălucind în prezența celuilalt. Strălucind și rânzând ca niște vechi prieteni. Bucățică ruptă din el, fata lui tata. Ceva în felul în care stăteau amândoi jos sau în picioare, ceva în postura lor... atât de asemănători, amândoi atât de încrezători. Pascale bea mult și fuma, și lenevea, și petrecea până în zori ori de câte ori putea.

– Fratele tău vine peste câteva zile, interveni Sabine.

– Oh, asta o să fie *distractiv*, spuse Pascale și făcu cu ochiul.

– O să stea aici două săptămâni. Sabine îi ignoră sarcasmul. Știi doar, ți-am spus acum câteva luni.

Vine de Paște.

– Și-aduce vreunu’ dâן pretenii lui fițoși?

– Nu sunt fițoși.

Pascale expiră un jet prelung de fum.

– Mami, oricine urăște calipsoul e un fițos.

– Eu urăsc calipsoul.

Pascale râse.

– Eu nu sunt fițoasă.

George pufni. Sabine îi aruncă o privire.

– Io nu știu dă ce vine. Adevăru' e că nu se simte bine-aci.

– Ba da, se simte.

– Oh, Doamne, mami, ești oarbă când îi vorba dă *el*.

– Ba nu sunt.

– El crede că toată lumea dă p-aci îi proastă.

– Păi, cei mai mulți de-aici *sunt* proști.

Pascale își încordă maxilarul, țuguindu-și buzele.

– Fiul meu e un bărbat foarte educat.

– Și? Sebastian îi rușinos și britanic când vine-acas'. Trinidadu' îi prea-ndrăzneț pentru el. Se uită cu dispreț la toți. Io crez că nu e *dăstul* de dăștept.

– Ține foarte mult la tine.

– Și io țiu la *el*. Doar că-i al naibii dă scorțos.

– Elegant, ar zice unii.

– Plicticos, zic io.

George se ridică și se duse să-și mai pregătească o băutură.

– Tati, vreau și io una.

Pascale studie mișcările tatălui ei în vreme ce traversa încăperea.

Sabine privi pielea neagră a nepoților săi. Erau negri, cu adevărat negri. Nu bronzați, nu măslinii.

Nepoții ei aveau sânge african. Se holbau în acel fel neîncrezător în care o făceau toți africanii.

– Oricum, continuă Sabine, vine de Paște. Singur.

Pascale încuviință din cap. Sabine știa că lui Pascale îi plăcea de fratele ei, în ciuda diferențelor dintre ei. Sebastian nu era deloc scorțos; își cucerea sora la fel cum cucerea pe toată lumea cu felul lui încântător de a fi, cu ideile lui civilizate. Sebastian, cufața lui deschisă și chipeșă! Sabine făcuse niște copii frumoși, nimeni nu putea să conteste asta. Tabitha adormise pe canapea. Zack se scobea în nas, continuând încă să se holbeze. Sabine scoase limba la el, și Zack îi zâmbi slab, nesigur.

Pascale se aplecă și scărpină unul dintre câini în spatele urechii. Privea în gol.

– Tati, ești OK?

– Da. De ce?

– Pari nițel... tras la față.

– Mă doare capul.

– Vrei o aspirină?

– Nu. Am luat deja una.

Sabine voia să mai vorbească, dar pe Pascale nu o interesa. Nimeni nu voia să vorbească despre lucrurile pe care le făcea ea.

– Așa deci, Brian Lara, eh? Vreau o fotografie cu autograf. Și numărul lui dă telefon.

– E luat deja.

– Și?

Măcar de-ar fi plecat și Pascale, de s-ar fi dus la Colegiul de Modă din Londra, așa cum plănuise cândva. De nu s-ar fi măritat cu piticul ăla creol francez, molău și plin de el. Când era copil, Pascale acoperea pereții casei cu desene și cu graffiti, floricele, bondari, toate pe o fâșie de un metru de la pământ; la fiecare două luni frecau pereții camerei ei. Acum, Pascale se îngrășa și se ocupa de copii toată ziua, ajutată de servitoare. Pielea întunecată a copiilor ei îi surprinsese pe toți. Ieșiseră mult mai întunecați decât tatăl lor, care nu voia să admită că ar avea în el vreun *strop* de sânge african.

Pascale plecă tot plină de efuziune, amețită, dispărând ca o cometă, lăsând în urma ei o coadă de praf de conversație. George se duse la culcare clătînându-se, amețit. Sabine ieși alene afară, pe iarbă, privind lung către dealul de deasupra casei, șoldul femeii verzi, o femeie culcată pe o parte, nu exista nici o îndoială în privința asta. O femeie prinsă în noroi, pe jumătate sculptată din roca lipicioasă înfundată în petrol, pe jumătate creată. Și ea era prinsă. Pe jumătate înăuntru, pe jumătate afară. Un șold, un sân, un braț lung, călător. Jumătate din fața ei, jumătate din părul ei încâlcit, stufos. De obicei, ea avea un somn greu, și pământul vibra odată cu timbrul sforăiturilor sale. Serile puteau fi răcoroase. Un aer proaspăt și rece, răsuflarea femeii-munte. Clipe de tihnă, uneori, aici.

Tu, i se adresa Sabine dealului. Tot ce faci e să privești. Asta-i tot ce-ai făcut vreodată. Să stai cu mâinile încrucișate și să privești cum se petre-ce dezastrul.

E privilegiul meu.

Nici măcar *drumurile* nu le pot repara. Le termină, și pe urmă iar le sapă. În tot timpul ăsta, nici un uragan ca lumea. Toate slăbesc aici și-și schimbă direcția.

Eu nu aduc vânturile.

George mi-a găsit scrisorile către Eric Williams.

Oh.

Mă bucur.

Zău?

Da. După toții anii ăștia, mă bucur. Chiar mă face să mă simt bine. Așadar, asta este. N-are decât să creadă ce vrea. Să mă considere nebună. Poate-am fost. Tot ce știi este că *tu*, tu nu te-ai schimbat.

Nu, eu nu mă schimb.

Eu m-am schimbat. Cu greu îmi mai recunosc chipul în oglindă. O altă versiune a mea, a acelei femei care mergea atât de lipsită de griji pe bicicleta ei. Credeam că dacă îl iubesc pe George o să fie suficient. Dar el te iubește pe tine.

Toți mă iubesc.

Da. Dar ție nu-ți pasă.

Ești liberă să pleci. *Pleacă!*

Știi că n-o s-o fac, nu atâta timp cât el e aici.

Fiul tău vine în curând.

Da, Sebastian. Pentru scurt timp, el o să facă lucrurile să pară mai bune.

Spre sfârșitul dimineții, George o porni la plimbare, cu câinii cei mari alături, pe fâșia lui de Trinidad. Cu un Carib³⁶ în mână, cu părul fluturându-i într-o parte. La Blanchisseuse – spălătoreasa – așa se numea această parte din coasta de nord a Trinidadului. Pe vremuri, femeile din sat își spălau rufe în râul din apropiere, și această linie de coastă fusese numită după ele. Era dimineață devreme, și marea se retrăgea și revenea în valuri blânde, cumpătate; nisipul alb de sub talazuri lumina apa, dându-i o nuanță

de un verde-albăstrui pal, strălucitor. Pești mărunți, iridescenți o străbăteau, fugăriți de pești argintii mai mari. Din noiembrie până în martie, marea era agitată, brizanți mari se spărgeau pe țărm. Astăzi, era o piscină între țărm și stâncă întunecată ce-și scotea botul din apă. În stâncă se formase o baltă plină de peștișori tropicali carnivori, pești-balon și alge asemănătoare cu penele. Un stol de pelicani bătrâni stătea pe partea plată a stâncii și, când își luară cu toții zborul, în grupuri de trei sau patru, planând cu o grație aerodinamică la o palmă de suprafața mării, câinii săriră în valuri, înotând după ei, lătrând.

Plaja asta, plaja lui, era o fâșie îngustă de țărm. El deținea, de la cel mai înalt nivel atins de ape, un pogon de pământ între coastă și drum. Aici sus, dincolo de plaja turistică aglomerată Maracas, drumul se îngusta, iar dealurile lanțului de nord, cu păduri dese, se adunau, protejând coasta. Satul îndepărtat apăruse după Cedula din 1783³⁷, în dezordine, lângă mare, când spaniolii lăsaseră noi imigranți creoli francezi să se așeze aici. Încă mai existau câteva case creole din lemn, colorate, cocoțate în echilibru precar pe faleza neagră și colțuroasă, deasupra valurilor, cu spuma plutind în sus până în bucătăriile lor. Pescărușii planau în dreptul ferestrelor. Grădinile erau împestrițate cu cochilii de scoici. Un drum îngust, foarte înghesuit trecea pe acolo; fără prăvălii, fără apă proaspătă în cea mai mare parte a timpului. În ultimii ani, coasta devenise o zonă imobiliară de primă mână, cu condominii imense în stil Miami și case care blocau vederea către mare. Un complex de apartamente de un galben canar, care se vindeau acum la un milion de dolari fiecare.

George nu construisese niciodată o casă pe plajă. Mergea pe pământul lui o dată sau de două ori pe lună, ca să se uite la mare, să-și plimbe câinii, să facă baie în pielea goală atunci când marea era calmă, să umble prin apa mică de la țărm. O limbă îngustă de pământ se întindea de la un capăt al plajei până la o stâncă abruptă acoperită cu cactuși, migdal indian și mancinella. Limba lui Harwood, așa îi zicea el. Când era reflux, putea să meargă către insulă de-a lungul fâșiei de nisip, să privească fregatele plonjând și coborând în picaj, ca să fure ceea ce prinseseră păsările mai mici, sau să urmărească rândunicile-de-mare legănându-se pe curenții de aer. Apa de deasupra limbii de pământ era transparentă – era ca și cum ar fi stat într-un bazin cu gin. Crabi translucizi se foiau încolo și-ncoace deasupra fundului de nisip. Pești minusculi îl ciupeau de degetele de la picioare.

Scrisorile alea... Era el oare supărat? La naiba, da. La început, fusese un șoc, descoperirea unui fapt ciudat și stupid. Dar acum era furios, un bătrân neputincios de șaptezeci și cinci de ani. „George nu e aici în seara asta, Dumnezeu știe pe unde e. Mă gândesc la tine tot timpul, la fetița ta. Știu cum te simți acum, după ce ți-ai pierdut soția. Știu cum e. Mă întreb dacă o să ne mai întâlnim vreodată. Noapte bună.“

Dacă ar fi știut *atunci*. Eric Williams – tocmai el, dintre toți oamenii! Iisuse Hristoase! Williams murise distrus. Stricase totul. Dar George era asemenea ei, putea recunoaște asta; la fel ca Sabine, un impostor. O înșelase tot timpul pe Sabine, chiar din acea primă zi, ziua în care sosiseră, pășind pe țărm de pe *Cavina*. Fusese o atracție imediată, o atracție fizică puternică. Se îndrăgostise, și asta fusese totul. Îndrăgostit până peste cap, de sunetele și mirosurile, de zâmbetele și formele, de toate calitățile fascinante ale unei alte femei numite Trinidad.

George intră cu mașina în curtea din față a postului de poliție din Winderflet. Toată lumea îi știa hârbul de camionetă, halul în care era. Nu te poți ascunde într-un loc mic, nu poți comite un păcat într-un sat, nu poți trage un vânt fără să te audă cineva și să știe ce-ai mâncat la prânz. Șeful de poliție Bobby Comacho apărea în Winderflet o dată pe lună, și George știa, din întâmplare, că Bobby venea în primul rând să-și viziteze iubita. Bobby trecea să-i vadă pe băieții de la post după sex, după prânz. Îi plăcea să-

și bea cafeaua la postul de poliție, pe la patru. George intră și îl găsi acolo, stând la primul birou, relaxat și binedispus, pălăvrăgind cu ofițerul de serviciu.

– Hei, Bobby, spuse George și zâmbi larg.

Bobby se întoarse. Îl recunoscuse imediat pe George și îl privi cu răutate. Bobby era un bărbat gras, cu ochii ca niște carași aurii, cu pete de sudoare la subsuori. În picioare purta niște papuci lucioși de culoarea caramelului, mărimea 50 cel puțin. Avea boașele cât ale unui elan, așa auzise George.

Bobby îl măsură pe George din cap până-n picioare.

– Ce cauț' aci? mârâi el.

– Ai citit ziarele în ultimul timp?

– D-asta tă ții după mine?

– Da.

– Du-te-acas' acu', domnu' Harwood. Du-te-acas' la nevastă-ta grasă ș-urâtă. Bobby râse zgomotos. Dă când nu i-ai mai tras-o, eh? Ai scris dă fiecă alt lucru rău d-aci. Ș-acu' vii să mă-ntrebi de-am citit afurisitu' dă ziar?

George rămase ferm pe poziție. „Dragă domnule Williams“ dansa în capul lui.

– Un prieten de-al meu a fost bătut rău de curând.

– Ah, da?

Privirea lui Bobby era inexpresivă, atitudinea – rece.

– Da. Zice că patru polițiști l-au dus în vârful dealului Paramin. Săptămâna trecută. L-au snopit în bătaie.

Bobby își ridică sprâncenele.

– Asta-i o-acuzație serioasă.

– Da.

– Care-s ăia?

– Prietenul meu i-ar putea identifica. Spune că sunt din Winderflet.

– Oho... și cine, în afar' dă pretenul tău, a văzut când s-a petrecut asta? Eh?

– Nimeni.

– Nimeni n-a văzut cum s-a petrecut lucru' ăsta serios în afară dă netrebnicu' ăla mincinos și puturos dă Talbot, acolo sus pă deal?

– N-am spus că era Talbot. George zâmbi încântat. Dar acum, că l-ai pomenit, da, despre Talbot vorbeam. Patru coaste rupte. Nasul spart. A stat zile în șir în centrul medical St Clair.

– Netrebnicu' ăla are-o groaz' dă dușmani.

– Nu fi caraghios! izbucni George. Talbot nu e un *criminal*. E doar un băiat, un amărât de băiat analfabet; e prea prost ca să aibă dușmani. A riscat și s-a plâns. Unul dintre bătaușii tăi i-a luat telefonul mobil. El îl voia înapoi. Și l-a primit cu vârf și îndesat.

Bobby se ridică de pe scaun și rămase în picioare, la cei un metru nouăzeci ai lui, uitându-se cu atenție în jos către George.

– Și tu te duci direct la afurisitu' dă ziar, fără să verifici faptele, ca să publici o grămadă d-aiureli?

– Nu eu am scris articolul. Sunt convins că băieții au încercat să verifice faptele, să stea de vorbă cu cineva de-aici. Dar aici nu e niciodată nimeni.

Chipul lui Bobby se înăspri. În ochi i se ivi acea privire, veche de secole, arogantă, puternică.

Bobby, un negru uriaș care privea furios, gata parcă săucidă, doar cu ochii.

– Talbot nu-i chiar așa de nevinovat, rosti el încet. I-un blestemată hoț *afurisit*. La fel de rău ca toți ăialalți. E-n cădășie cu unii dân ticăloșii ăia de pădeal. L-am prins cu tot soiul de nelegiuiri. Face servicii, conduce mașina pen' bandiții ăia. Noi stăm cu ochii pe ăia, și tu vii aci să-mi zici mie cum să-mi fac treaba, *eh?* Tu, cu accentul ăla caraghios de englez, și-astepti să fac drepti în fața ta, *eh?* Să mă ăia de neașteptate?

Bobby își supse dinții prelung și zgomotos, uitându-se în jur.

Ofițerul de serviciu dădu din cap, în chip de încuviințare pasivă. Mirosul de usturoi plutea în încăperea: răsuflarea lui Bobby, prânzul lui Bobby.

– Om alb prost și ignorant. Talbot ăla și-a *luat-o*. 'Ndrăznește să se plângă? Acu' stă acolo și să râde de noi toți. Te-a pus dăgeaba pe drumuri. Tâmpitulă! De câtă vreme ești în Trinidad?

– De suficient de mult timp, se răsti George. Sunt aici de suficient de mult timp. Ești o rușine. Insigna ta e o jucărie de copil. Pălăria ta e pălăria unui clown. Ești ridicol. Dreptate? Servește și apără? Te servești pe tine. ăsta e jocul tău, la fel ca domnul Manning. Ești jalnic. Îngust la minte. Și ce dacă Talbot umblă cu niște ticăloși? Oamenii tăi nu au nici un drept să-l *ciomăgească*. Nici un drept. Tu și bătașii ăia! Forța ta polițienească! Putea să moară acolo sus pe deal. Oamenii ăia ar trebui dați în *judecată*.

Bobby îl privea furios, stârnit. Se postă în fața lui George, bătaios, și îl privi în ochi. Își ținea mâinile uriașe ridicate, ca și cum îi demonstra lui George că are mâini, îl lăsa să le vadă bine. Își răsfiră degetele lungi, ca un evantai, în dreptul nasului lui George, zâmbind, înainte de a și le strecura la subsuorile lui, strângându-i cu putere coșul pieptului. Îl apucă strâns, ridicându-l cu spatele proptit de perete, cu tălpile abia atingând podeaua.

– Dă ce nu te-ai *cărat dracu'*, *eh?*

George simți cum sângele îi năvălește în cap. Nu putea rosti nici un cuvânt.

Bobby părea atât de însuflețit, strălucind de dorința de a ucide. George simțea nevoia acută de a urina, mult.

– Eh? Domnu' Harwood. DOMNU'. Dă ce n-ai plecat de mult? Cu toți ăialalți? Eh? Să mă lași pe mine să fiu stăpân aci. Eh?

George îl privi lung. Auzea un sunet interior periculos, fisurarea poroasă a coastelor. Aerul nu-i mai intra cum trebuia în plămâni; plămâniile lui de-abia mai puteau respira. Izul de usturoi îi pătrundea în nări. Ochii lui Bobby erau dilatați, buzele – umflate și desfăcute.

– Crez' că voi toți oamenii albi ați fost mai *buni*? Eh? Când ați fost voi stăpâni, n-ați bătut oamenii negri? Eh? Toți superiori? Mai buni? Mai albi? M-am saturat să tot auz ăsta de despre polițistii negri. Să mă pupi în curul meu negru. Să-mi pupi și afurisitele de boabe negre, să pupi și-afurisitul de pământ pe care calc.

Se uită cu asprime în ochii lui George, ca și cum în clipa următoare putea să-l sărute sălbatic sau să-i smulgă coardele vocale. George încercă să se zbată, dar era inutil. Era ramolit, bătrân și fragil, iar trupul lui își pierduse vloga.

– Du-te dracului, icni el.

O umezeală fierbinte se întinse din vârful membrului său, și o duhoare puternică de amoniac se răspândi odată cu ea, sfâșiind aerul.

Bobby se uită în jos și râse, iar ochii îi străluciră.

– Bietu’ om, spuse el, dând drumul strânsorii.

George alunecă în jos de-a lungul peretelui.

Pentru o clipă, rămaseră la doar o palmă depărtare. Fața lui Bobby era senină, și pleoapele lui grele, de caras auriu, clipiră ușor, ca la ceva neînsemnat.

– Ieși d-aci, șopti el. ’Nainte să pun să t-aresteze că m-ai deranjat.

Afară, în curte, George scoase o folie de aspirină din buzunarul de la piept al cămășii, scoase două pastile și le înghiți cu dificultate. O durere de cap ca un uragan în capul lui. Un ghem de durere în partea din spate a țestei. Soarele ardea, și biserica, Fecioara din Lourdes, de sus, de pe movilă, privea în jos. „Căiește-te“, spunea. „Bună încercare.“

[36](#) Băutură alcoolică răcoritoare, făcută din: rom de zmeură, rom de pepene, bitter Angostura, suc de merișor, suc de portocale, suc de ananas, sirop de fructul pasiunii (n.tr.)

[37](#) Edict dat de regele Spaniei, José de Gálvez, prin care Trinidadul era deschis imigrației, în primul rând din insulele caraibe franceze (n.tr.)

SEBASTIAN

Aeroportul Piarco, după-amiaza târziu. Terminalul din Tobago era mult prea tăcut. Portrete pe pânză, în stilul comunist, ale celor cinci prim-miniștri ai Trinidadului dominau curtea din fața clădirii: Eric Williams, A.N.R. Robinson³⁸, Chambers³⁹, Panday⁴⁰, Patrick Manning. Deasupra ieșirii, un Sparrow îmbătrânit, Calypso Rose⁴¹ în floare, cu caftanul ei tremurând parcă în reluare odată cu trupul ei cu sânii plini. O friză de costume de carnaval împăiate din anul anterior se îngrămădeau pe o plat-formă centrală.

Era puțin cam mult, ținând seama că numai o mână de turiști din avioanele mari către Tobago se îndreptau acum către Trinidad. Lui George îi plăcea așa, faptul că insula asta nu făcea compromisuri, și turiștilor nu le era prea ușor aici. Nu se vedeau doar zâmbete de bun venit și bărbați negri în cămăși hawaiiene jucând par⁴² lângă piscină. Nu erau plaje întinse, limpezi precum cristalul, nici hoteluri cu buticuri. Trinidadul era bogat în petrol, nu avea nevoie de turism. Trinidadienii își băteau joc pe față de americancele bronzate care hoinăreau pe trotuare în șorturi și în sutienele de la costumele de baie. Acesta era Trinidadul; îl acceptai ca atare sau pleci.

George se ascundea în cafenea, cufundat în *Newsweek*. Sabine exagera, ca de obicei, cu ochelari de soare cât niște suporturi pentru pahare lipiți pe față, zăbovind lângă ieșirea de la bagaje, sudând țigările, tamponându-și întruna bărbia umedă cu un șervețel de hârtie.

George își îngropă capul în ziar. Nu voia să fie antrenat într-o ceartă cu fiul lui. Nu de data asta. Unicul lui fiu renunțase la Trinidad pentru metropolă, pentru luminile mai strălucitoare; în regulă. Dar Pascale avea dreptate, putea fi un atoateștiutor nesuferit. George jură pe scrisorile pe care le găsisese că o să fie bun. Un om mai bun. Un tată mai bun pentru fiul lui. Nu invidios sau potrivnic. Vizita asta o să fie diferită; de data asta, o să fie grijuliu, atent. O să aibă grijă cât bea.

– Uite-I! icni Sabine.

George se ridică încet, împăturindu-și ziarul.

Sabine se repezi înainte când ușile fumurii alunecară în spate, lăsând vederii un bărbat înalt, cu trăsături colțuroase și nebărbierit, la vreo patruzeci și ceva de ani, dar cu un aer încă tânăr. Ochi verzi limpezi, piele măslinie cu o vagă nuanță de miere. Bucle întunecate, păr de fată, și încă fără nici un fir alb. O gravură a tinerei Sabine, nasul drept al lui Sabine, sprâncenele ei puternice, arcuite, felul ei deschis și direct de a privi. Totul sprijinit de o reținere rece pe care George o cunoștea și o înțelegea; asta venea din stilul lui de viață britanic.

– Bună, mamă.

Sebastian își cuprinse mama în brațe, strângând-o cu putere. Sabine se topi, fața îi lucea. George rămase în spate, privind.

– Tată!

Sebastian se întinse spre el, și cei doi bărbați se ciocniră, pe jumătate strângându-și stângaci mâna, pe jumătate îmbrățișându-se și bătându-se pe spate.

– Mă duc să aduc mașina, răspunse George bățos.

O lăsă pe Sabine să-l drăgălească și să se agite și se îndreptă către parcare, străbătut de valuri de neliniște. N-avea rost să se prefacă naibii. Fiul lui provoca o reacție, și asta era doar vina lui Sabine; făcea ca totul să fie atât de dificil, cu ochii ăia umezi și cu încordarea ei. Îl făcea *pe el* să se simtă încordat.

George aduse mașina la punctul de îmbarcare, ajutându-și fiul cu valiza. Sabine urcă și se așeză pe bancheta din spate.

– Sebastian, tu stai în față cu tatăl tău, îl îndemnă Sabine.

– Nu, mamă, stai *tu* în față. Mie mi-e bine în spate.

– *Nu, nu, nu*, insistă ea. Voi, bărbații, puteți să vă puneți la curent cu ultimele noutăți.

– Ești sigură, mamă?

George încercă să-și ascundă jena și urcă în mașină. Sebastian se așeză pe locul din față.

Cuvintele îl abandonaseră, stomacul i se strângea ghem. Dar avea să încerce, măcar de data asta. Se strădui să găsească totuși ceva de spus.

– Ai luat deja bilete?

– Da, am luat.

Și Sebastian zâmbi, un zâmbet fără efort, plin de farmec.

– La ce meci?

– Cel între Trinidad și Anglia, bineînțeles.

– Oh.

– Dar tu?

– Echipa vine curând pentru o partidă amicală cu Peru. O să mă duc s-o văd.

– O să fie amuzant.

– O poveste pe cinste.

– Sunt convins. Și o să-i iei un interviu antrenorului olandez, cum îi zice, Beenhakker?

– Bineînțeles, minți George.

– Cum a fost mâncarea din avion? îi întrerupse Sabine.

– În regulă, mamă.

– Și Tony Blair?

– Ce-i cu el?

– Cât o să mai reziste?

– Nu prea mult, mamă.

– Și George Brown ăla?

– *Gordon Brown*.

– Da, el. Cum e?

– Nu m-am întâlnit niciodată cu el!

– Știu, fiule.

Sabine râse și îl trase de păr, ciupindu-l de obraz.

– Aau!

– Ai dormit?

– Nu.

– Și cum e vremea în Londra?

– Plouă.

– Nu ne-ar strica niște ploaie aici, la căldura asta! *Ptiu!* Cel mai călduros anotimp uscat de mulți ani.

E o zăpușeală ca-n iad.

– Aici e întotdeauna la fel, mamă.

– Nu, nu e. Se face tot mai cald cu fiecare an.

– Încălzirea globală, probabil.

– Da. Oricum, Jennifer ți-a făcut mâncarea ta preferată. *Callaloo*⁴³, crab în carapace.

– Ce face Jennifer?

George strânse cu putere de volan; încă nu voia să vorbească despre asta.

– Îngrozitor. Fiul ei a fost bătut de niște polițiști. Aproape omorât.

– Cine? Talbot?

– Da.

– Groaznic. Acum e bine?

– Nu. L-au lăsat lat, învinețit tot. Ca pe-un câine, în vârful dealului Paramin. Pentru un telefon mobil.

O ceartă.

– Am scris despre asta în ziar, adăugă George.

– Talbot fură telefoane?

– Oh, Doamne! Cine știe? Nu știm exact ce s-a întâmplat. Dar blestemații de polițiști bat pe cine vor ei în ultimul timp.

George se uită afară către întunecimea cerului nopții. Grozav. Nici măcar nu ieșiseră încă din parcare. Merseră în tăcere preț de câteva minute.

– *Pardonnez-moi*, spuse Sabine, de pe bancheta din spate.

– E-n regulă, mamă.

– Jennifer ți-a făcut mâncarea preferată.

– Da, mi-ai spus. Drăguț din partea ei.

– Bine ai venit acasă, *mon fils*, spuse Sabine, cu o voce sarcastică. Bine ai venit în Paradis!

Ajunși acasă, George simțea nevoia acută să bea ceva. „Dragă domnule Williams“ bubuia în pereții țestei lui. Mâinile îi tremurau când se forță să își toarne jumătate din măsura lui obișnuită de rom. Câinii cei mari ezitau în fața lui Sebastian, adulmecându-l și învârtindu-se în jurul lui. Katinka, cea mică, fugi de acolo.

– George, aprinde luminile de-afară, îi ceru Sabine.

Cu jumătatea lui de rom, George dispăru să aprindă luminile care scoteau la iveală piscina și luminau partea din spate a grădinii. „Aprinde luminile. A venit Domnul Înfumurat.“

Reveni, supus, zăbovind la capătul livingului.

– Fiule, vrei o băutură? Întrebă Sabine, cu fața strălucind. O bere, un rom, un pahar de vin?

– Un Carib ar fi grozav.

Cânta un CD cu David Rudder⁴⁴, prea tare. Sabine își turnă un pahar de vin, revărsând un șuvoi constant de vorbe. Era jenant. George își mușcă limba, prefăcându-se că uitase ceva, răzgândindu-se, întorcându-se pe lângă grădina din spate în bucătărie, unde se cocoță pe masă, contemplând vasul cu *callaloo* al lui Jennifer. Lumini, muzică. Se uită lung în paharul lui. Era jalnic, golit pe jumătate. Apărură câinii, vrând să stea de vorbă cu el, cu nasurile lor umede, dând din coadă. Nu-l înveseliră.

Dumnezeule mare! Sebastian, ei doi. Fiul lor, cu purtarea lui impecabilă, cu moralitatea lui impecabilă; fiul lor care era blând și răbdător cu Sabine. „George a devenit egoist, lacom, cumpără tot pământul ăsta, îi dă numele lui. Asta a lui Harwood, aia a lui Harwood.“ Cumpăraseră pământ în Trinidad aproape pe nimic, cu ani în urmă, și ce dacă? Pe urmă fusese toată nebunia aia cu petrolul în Trinidad – era asta vina lui? Prețul pământului explodase. Era un om bogat, și nu muncise prea mult pentru asta. Și ce dacă? Despre asta era vorba în toată povestea asta cu scrisorile? Marea ei îmbufnare: scrisori către prim-ministru. „Soțul meu e la fel ca toți ceilalți, lacom. Un bețivan. Bea și face pe stăpânul.“ Țăsta era refrenul ei, asta era ceea ce spunea în cel puțin o scrisoare. „George e nebun.“ Paharul lui era gol.

O mașină claxonă la poartă.

– Slavă Domnului! Ieși să vadă cine era, recunoscând imediat mașina. Ești o adevărată salvare! strigă el, bătând din palme.

– E un moment prost? strigă Irit, intrând pe poartă. M-am oprit doar să-i las ceva soției tale.

– Deloc.

George se aplecă peste geam ca să o sărute pe obraz. Irit. Musafirul lui preferat.

– Vino să bei ceva. Finul tău tocmai a ajuns.

Irit acceptă un rom, apoi o păcăliră și rămase la cină. Draga, minunata, superba Irit. Irit înfășurată în parfumul de santal, cu încheieturile degetelor împodobite cu inele cu piatra lunii, topaz și turmalină. Irit, printre primii lor prieteni din Trinidad. În toți acești ani, se păstrase radioasă, se ferise de privirea ucigătoare a soarelui. Accentul ei unguesc nu se îndulcise, dragostea ei pentru Trinidad nu se atenuase.

George se relaxă. Își turnă un alt rom. Se simțea din nou el însuși. Cina era zgomotoasă, veselă, plină de bârfe, mulțumită lui Irit. Stătură pe veranda din spate, mâncând *callaloo* și crab în carapace, banane prăjite, cremă de zahăr ars, înghețată de cocos, o cutie cu bomboane de ciocolată cu mentă Benedick pe care Sebastian o adusese din Anglia. George era copleșit de un sentiment de îmbufnare-iritare; Sebastian, fir-ar să fie, încă mai avea privirea aceea sceptică, privind atent totul. Judecându-i pe ei toți. Cine se credea? Nenorocitul de James Bond?

– Sebastian, băiatul meu chipeș, ai vreo veste despre Venus? Întrebă Irit.

– Nu, n-am mai văzut-o de câțiva ani.

– Nu te duci să o vizitezi?

– Nu, adevărul e că nu.

– Locuiește în Londra, nu?

– În Peckham, răspunse Sebastian din cap.

– Este o femeie bătrână acum, explică Sabine. Ca mine. O bunică. De ce s-ar duce s-o viziteze?

– S-o viziteze! râse Irit.

Sebastian se foi pe scaunul lui.

– Nu te vezi cu fiii ei?

– În Londra? Nu.

– Zău? Mi-aduc aminte de voi trei, ca niște mici gangsteri. Cei mai buni prieteni ai tăi. Tot timpul vă cățărați în copaci, săreați peste ziduri. Le dădeți numai bătăi de cap mamei tale și lui Venus.

Sebastian încuviință din cap, amintindu-și.

– Știu, spuse.

– Erau niște băieței isteți. Ce fac acum în Londra?

– Bernard lucrează la metroul londonez, interveni Sabine. Asta e ultima slujbă despre care am auzit.

Celălalt, Clive, are probleme cu poliția.

– Păcat!

– Sebastian n-o să se vadă cu ei *acum*.

– De ce nu?

– Ei, haide, Irit, fac parte din lumi diferite. Ei erau copiii *servitoarei* mele. Da, au crescut împreună, dar acum nu mai au nimic în comun. Păi, ce-ar putea el să discute cu ei?

– „Bună. Ce mai faceți?“ glumi Irit.

– Am pierdut legătura, interveni Sebastian. Am pierdut legătura cu mulți dintre prietenii mei din copilărie.

Irit ridică din sprâncene și-și împinse bărbia înainte.

– Irit, nu mai face așa, o certă Sabine.

– Și, pe urmă, adăugă Sebastian, probabil că n-ar vrea să fie văzuți nici morți cu un alb sclivisit ca mine. De fapt, m-am întâlnit o dată cu Clive. Ne-am întâlnit să bem ceva, cu ani în urmă, în Brixton. A devenit foarte... britanic.

– La fel ca tine, spuse Sabine.

– Suntem englezi în feluri diferite. Clive arată ca unul dintre starurile alea rap – numai lanțuri de aur și pantaloni scumpi. M-a privit cu dispreț.

– Clive te-a privit cu dispreț pe *tine*? întrebă Sabine uluită.

– Da. Și de ce n-ar face-o? Eu lucrez la program, pentru altcineva. El e propriul lui patron. Făcând tot soiul de înșelătorii, una, alta. Eu am, când și când, câte o prietenă. El are un harem de frumuseți. Bea șampanie în fiecare seară. Sunt convins că mă crede plicticos.

George râse.

– Nu ești *plicticos*. Cum îndrăznește?

– Îmi închipui că viața mea în Londra e insipidă prin comparație cu a lui Clive, mamă.

– Mare păcat, spuse tărăgănat Irit. Voi trei erați prieteni la cataramă, ca o gașcă de hoți.

– El încă mai e hoț, după câte se pare, bolborosi George, chicotind.

Băuse prea mult. Asta îi dădea un sentiment plăcut. Uită-te la fiul lui, atât de adorat, atât de iubit, atât de venerat. Un alt val de iritare urcă în el.

– Așa! Și cum mai e viața ta amoroasă, eh? Cine e ultima nefericită?

– George! se răsti Sabine.

– Glumeam doar.

George zâmbi, încântat de sine. Fiul lui avea mare succes la femei – toate blonde, toate cu cel puțin zece ani mai tinere decât el, nici una la nivelul lui intelectual.

– Păsăricile tale, care-i ultima? N-ai mai venit cu vreuna de multă vreme.

Sebastian se holbă la el, cu un zâmbet abia schițat.

– Nu, spuse el pe un ton înghețat. Nu de la ultima pe care ai pipăit-o și pe care ți-ai vărsat băutura.

– Ajunge! interveni Sabine.

– Oh, lasă-i să se certe, spuse Irit. Nu era deloc afectată; făcea parte din familie. Le prinde bine.

– Ea m-a pipăit prima, spuse George zâmbind.

Nimeni nu-i întoarse zâmbetul.

– George!

– E imposibil, tată.

– Oh, la dracu', nu face figura asta... Oare cum o chema?

– Rosie.

– Atunci îmi cer scuze. Pentru orice am zis sau am făcut.

– Ai zis: „Drăguț curuleț“.

– Așa am zis? George zâmbi, plin de mândrie. Da, chiar că avea un curuleț drăgălaș.

– Tată, du-te și te culcă.

Sabine îl privea furioasă. Irit zâmbea.

George expiră lung, exasperat. Să-i ia dracu' pe toți. Să-i ia dracu' pe toți ipocriții ăștia. Nu reușea să-și amintească de nici o Rosie. Nu-i revenea în minte nici un chip, nici un miros sau cuvânt. Îl priveau cu toții ca și cum ar fi fost complet depășit.

În dimineața următoare, Sabine și Sebastian porniră cu mașină, către savană.

– E foarte ciudat, mamă.

– Ce?

Copii, sute de copii, blocaseră traficul; copii mici, de școală primară, grupuri-grupuri, cu codițe legate cu funde. Ținându-se de mâini, arborând pancarte, bannere; însoțiți de profesori, mergând în rânduri ordonate, strigând, intonând sloganuri. Sabine se aplecă în față ca să citească ce scria pe pancarte.

OPRIȚI CRIMELE ACUM
ASCULTĂ-NE PREMIERULE
OPRIȚI CRIMELE
E TIMPUL SĂ ACȚIONĂM
DREPTATE PENTRU SEAN LUKE

– Cine e Sean Luke?

– Oh! Recent a avut loc o crimă oribilă, explică Sabine. Un băiețel indian de șase ani. A dispărut într-o seară, și mama lui s-a dus la poliție, dar nu au băgat-o în seamă. I-au găsit trupul două zile mai târziu, pe o plantație de trestie-de-zahăr, cu o tulpină de trestie băgată prin anus și ieșindu-i prin gură.

– Ce îngrozitor!

– Da. Cu toate mațele sfârtecate.

– Dumnezeu mare!

– Au arestat trei copii mai mari pentru crima asta. Ziarele și canalele de știri n-au vorbit decât despre asta acum câteva săptămâni.

– La fel ca în cazul Bulger⁴⁵.

– Asta ce e?

– Copii care omoară copii, ceva asemănător.

– Da, groaznic. Uite, toată lumea a aprins farurile.

– De ce?

– Ca să protesteze pentru *omoru'*.

– *Omoru'*?

– Da.

– Eu vin aici în fiecare an. Întotdeauna cred că e același loc. Dar nu mai e, nu-i așa? Uneori chiar citesc despre Trinidad în *The Guardian*, în Anglia.

– O crimă pe zi.

– Tata nu e *niciodată* speriat sau îngrijorat?

– Tatăl tău? Nee. Nimeni n-o să-i facă nici un rău. A devenit o celebritate aici, știi?

Sebastian pufni, compătimitor.

– Așa am auzit.

– Oamenii îl iubesc. Scrie bine. Nu vede absolut nimic în neregulă. Împărtășește tuturor veștile bune.

E o Forță a Binelui.

– Tata? Bășinosul ăsta bătrân de taică-meu?

– Nu fi grosolan!

– Mamă, chiar e-un bășinos bătrân. Rosie. Am in-ventat numele ăsta. De fapt, era Lucy. Nici măcar nu-și mai aduce aminte căreia dintre prietenele mele i-a făcut ochi dulci sau la care s-a dat. Nu-ți pasă?

– Nu.

– Tu n-ai avut nici o aventură?

– Nu.

– Nici măcar una? Nici măcar cu unchiul Frank?

Sabine râse.

– De fapt, Frank chiar mă plăcea... S-a dat la mine o dată. Și pe urmă, Jules. Ți-aduci aminte de el?

Mă iubea. Ce prieten grozav! Și, bineînțeles, Sebastian Baker era foarte spilcuit.

– Tizul meu. Încă mai e destul de spilcuit. Tu erai frumoasă.

– La fel ca fiul și ca fiica mea.

– Mi-aduc aminte de tine, mamă. Pe bicicleta aia verde. Mai știi?

Sabine expiră zgomotos și se uită pe partea cealaltă a drumului, la copii.

– Da.

– Pun pariu că arătai grozav. Făceai să se ciocnească mașinile.

Sabine zâmbi. Copiii își fluturau pancartele și scandau. Bebeluși, bebeluși care stăteau acolo în soarele fierbinte.

– Eric Williams cred că m-a văzut o dată, pe bicicleta aia.

– Nu!

– Ba da.

– Zău? Ha ha. Exact genul lui, pun pariu că te plăcea. A coborât geamul, te-a ciupit de fund?

– Nu fi caraghios!

- Atunci, ce?
- Nimic.
- L-ai întâlnit vreodată?
- Da.
- Și?
- Și... era foarte scund.
- Și?
- Ultrasensibil și ușor complexat. Sfidător. Știi tu. Apucături de bărbat superior.

Merseră de-a lungul savanei către banca din Ellerslie Plaza, învârtindu-se de câteva ori în parcare până să găsească un loc. Mii de mașini pe carosabil acum, cele mai multe aproape noi, importate din Japonia; mii de mașini, și drumurile tot cu câte o singură bandă pe fiecare sens. Traficul era întotdeauna îngrozitor, și parcare era aproape imposibilă peste tot. Sebastian aruncă o privire prin librărie, în vreme ce Sabine se duse la bancă. Înăuntru, douăsprezece persoane la coadă, majoritatea albe sau cu pielea deschisă la culoare. O tânără angajată a băncii le ajuta. Trei dintre clienți stăteau așezați în șir pe niște scaune din apropiere. Femeia de la ghișeu era atrăgătoare, cu o piele de un negru-roșcat, cu părul ei lung îndreptat cu placa. Vorbea cu glas aproape șoptit.

Trecură douăzeci de minute. Sabine aștepta la coadă. Dar coada nu se mișca. Tânăra dispăru. Alți funcționari ai băncii erau cufundați în discuții în spatele ghișeelor, absolut nepăsători.

Sabine începu să fiarbă. Voia să țipe, să se îndrepte urlând către ghișeu. Dar așteptă la rând, la fel ca toți ceilalți. Oameni albi care stau la coadă și așteaptă răbdători în Banca Republicii din Trinidad. Oameni albi care nu îndrăznesc să se plângă sau să protesteze. Un bărbat își termină treaba. Coada înaintă câțiva centimetri. Alte douăzeci de minute trecură. Sebastian ar veni înăuntru dacă s-ar plictisi. Ar veni și s-ar așeza și el la coadă. Sabine făcu un calcul: la douăzeci de minute pentru o singură persoană, ar dura patru ore până să ajungă în față. Patru ore, o dată pe lună, o viață întreagă, ca să plătească. Să plătească pentru ce? Pentru păcatele ei, pentru păcatele tuturor oamenilor albi care au trăit vreodată în Caraibe.

George se trezi mult mai târziu decât de obicei și găsi un mesaj de la Ray pe robot. Sună imediat la *Guardian*.

- George. Ray părea agitat. S-a ivit ceva. Am nevoie de cineva să facă ceva mâine.
- Ah, bine. Sunt liber.
- Mâine după-masă'. Unu' dâן oamenii mei ie bolnav. I-o fată, nu poa' s-ajungă. I-o chestie mare. Nu știi când o publicăm. Nu-i nimic sigur. Da' avem șansa să luăm un interviu lu' omul' ăsta. Pleacă la New York mâine. Voiam să trimit pe cineva din redacție.
- Cine e?
- Sparrow.
- Glumești!
- L-ai cunoscut?
- Nu.
- Ei, nu-i p-aci prea des. Tot vine și pleacă una-ntruna. Așteaptă un reporter să se ducă la el acasă' în Diego Martin.
- La ce oră?
- În jur de patru.

– O fac.

Puse jos telefonul. Câinii cei mari se apropiară dând din coadă. El îi mângâie.

– Căței cumiști.

Mighty Sparrow, tatăl băiețelului din sat? Dacă da, băiatul avea, totuși, o voce mai cultivată. Sparrow era un Părinte al Națiunii, Nașul calipsoului, adept al PNM devenit ulterior critic. George își spuse să nu uite să-l întrebe pe Sparrow ce credea despre balon.

La Pompey era în grădină când Sabine și Sebastian se întoarseră acasă și se învârtea în jurul aleii pe bicicleta verde Raleigh a lui Sabine.

– Dumnezeule... uite, mamă! Nu este aia ve-chea ta...

– Bicicletă. Da. Ce-a mai făcut taică-tău de data asta?

La Pompey râdea, făcând pe prostul. La vederea bicicletei, pe Sabine o apucă amețeala. Gemu într-un mod cu totul exagerat. Jennifer și George stăteau și îl priveau pe La Pompey, râzând și ei. Bicicleta strălucea ca nouă. Până și soneria era reparată. La Pompey sună din ea, amuzat de clinchetul subțirel. Katinka, cățelul ca un ghemotoc de blană al lui Sabine, stătea în vârful unei movilițe din grădină, privind dezaprobatore.

– Eh, eh, a *venit*, spuse Jennifer, și fața i se umplu de încântare.

Sabine coborî din mașină și înaintă prudentă, ridicând în brațe cățelușul.

– Fetiță *cuminte*, îi șopti la ureche.

– Doamna Harwood, vino și-ncearc-o acu'. Am dres-o dă minune, o anunță La Pompey și trecu vâjâind pe lângă ea.

George o privi cu expresia lui de *îmi pare rău*.

– George, ce-ai făcut?

– Jennifer a găsit-o. Sub niște vechituri, în garaj. Am curățat-o amândoi.

– Și te aștepti ca *eu* să merg din nou pe chestia asta?

– Am crezut c-o să-ți facă plăcere s-o vezi.

George părea încântat.

La Pompey râse.

– Da, frate. Încearc-o, acu'.

Jennifer chicoti, și pielea ei neagră se înroși.

– Doamna Harwood, încearc-o, hai. Nu po' să crez c-ai mers pă ea cândva.

Toată lumea se întoarse să se uite la Sabine.

Sabine se dădu înapoi, ținând strâns cățelușul.

– Ați *înnebunit*? Jennifer, dă-i-o lui Chantal.

– Cum să meargă pă ea-n sus pă dealu' ăla? replică Jennifer.

Sabine se uită lung la George: se făcuse roșu, chipul i se încinsese. Se simțea *jignit*?

– Atunci, dă-i-o prietenei tale care are prăvălia aia cu donații de la biserică. Ia-o de-aici! Nici nu-mi vine să cred că o mai aveam. Dă-o cuiva, pentru numele lui Dumnezeu!

Sabine se uită la fețele lor nerăbdătoare, care păreau să se strângă dintr-odată în jurul ei. Amintirile o năpădiră. Eric Williams în mașina lui americană ostentativă, trecând pe lângă ea. Privirea pe care i-o aruncase, prin fereastră, întrebările din ochii lui. Se simțise moale, amețită, cu vântul fluturându-i prin păr.

La Pompey încetă să mai facă pe bufonul, nedumerit.

– N-o vrea?

Sebastian se încruntă.

– Nu.

– O să meargă pă ea, îi asigură Jennifer. O să dea o raită.

– Poa' s-o-ncerce mâine, completă La Pompey. Când nu-i nimenea p-aci. I-o fi rușine să urce pă ea acu'. Domnu' Harwood, tre' s-o-ncurajezi. Dă ce pari așa trist?

Sabine nu aștepta în mod deosebit cina; se îmbrăcase în negru pentru a se potrivi cu starea de spirit în care se afla de când fusese curățată bicicleta. Pascale și soțul ei sosiră devreme, Pascale îmbrăcată parcă de carnaval, ca de obicei, într-o rochie în stil indian, despăcată pe părți, pantofi cu toc înalt, cu un luciu de buze trandafirii și genele strălucitoare, ca aripile unei păsări colibri.

– 'Eiiii, frate-mio, ce faci? izbucni Pascale, nemaicontrolându-și accentul, astfel că vorbea ca o băștinașă.

Îl sărută zgomotos pe obraji pe Sebastian, cu ochii aprinși.

– Sunt foarte vesel. Iar tu arăți *îngrozitor* de minunat.

Pascale râse.

Soțul său, Jacques, venea șovăind în spatele ei, ca un prostănac, făcând un gest scurt de salut. Era cu cel puțin treizeci de centimetri mai scund decât Pascale. De ce se măritase fata ei cu un bărbat scund? Pascale era atât de înaltă, cu picioare ca ale unei dansatoare. Jacques era aproape orb, ochii lui spălăciți privind mijiți prin lentile rotunde, colorate. Părea bolnav, de parcă se hrănea doar cu semințe pentru păsări. Chelia rotundă din partea din spate a capului era exact de aceeași mărime ca țacălia lui. Omul vorbea puțin; nu avea nimic de spus. Era cel mai pipernicit din marea și bogata lui familie creolă franceză. Sabine îi auzise odată pe alți creoli francezi bârfindu-l, spunându-i *Bobo*⁴⁶.

– Bei ceva? îi sugeră Sebastian.

– Sigur.

Pascale trase un scaun de bar și se cocoță pe el, încolăcindu-și un picior lung peste celălalt. Jacques rămase nehotărât în spatele ei. Pascale mușcă din țigară și îl cercetă pe frumosul ei frate.

– *Deci* cât stai p-aci?

– Doar două săptămâni.

– Una dâ vizitele tale rapide?

– Doar două săptămâni pot să-mi iau liber.

– Și dă câte ori ai mâncat „felu' tău preferat“?

Îi făcu cu ochiul.

– O singură dată.

– Doar *o dată*?

Sabine își păstră calmul.

– Pascale, nu fi rea, vino să mă saluți!

Femeile își atinseră obraji. Sabine de-abia îi aruncă o privire lui Jacques.

– Unde-i taică-tău? întrebă Sabine.

– Tatiii! strigă Pascale.

– E afară, se-ocupă de grătar.

– Tatiii! țipă din nou Pascale, de pe scaunul ei de bar.

George intră bălăbănindu-se, cu mâinile negre de cărbuni, cu părul răvășit, o masă de bucle ciufulite.

Paharul lui era gol.

– Oh, iată-te! spuse și se duse la Pascale să o sărute.

– Nu cu mâinile alea! ripostă Pascale.

– George, du-te și fă ceva cu părul ăla al tău, cu hainele, țâțâi Sabine.

Jacques stătea ca un stâlp scund de piatră, fără să audă, fără să se miște.

– Jacques, ce mai faci? întrebă Sabine, rostind cuvintele distinct.

– Oh, Doamne, acu’ nu-l speria pă bietu’ om, spuse Pascale.

– Doar l-am salutat, replică Sabine.

Jacques zâmbi.

– E *bine*.

– Păi, nu prea pare să fie. Arată ca și cum ar fi împăiat.

Sebastian izbucni în râs.

– Mamăăă! răcni Pascale.

– Păi așa arată.

Jacques nu avu nici o reacție.

– Dumnezeu mare, femeie, strigă furioasă Pascale. Cum poți spune asta?

– Pentru că asta am avut chef să spun.

– Ești *beată*? îi aruncă Pascale.

George se întoarse și ieși, ducându-se direct către grătar. Sabine zâmbi sarcastic: nu, nu era beată.

Încă.

– Cum mama naibii ți s-ar părea dacă aș spune eu tot ce am chef? izbucni Pascale și o pironi cu privirea.

– Te rog, Pascale, încetează. Mama este obosită, interveni Sebastian. Haideți. Împăcați-vă! Mama nu vrea să jignească pe nimeni. Nu-i așa, mamă?

– Oh, ce știi tu despre mama? Tu nu ești niciodat’ aci. Tot ce face e să stea-mbufnată și s-aștepte e-mailurile tale. Și p-ormă toți tre’ să auzim despre ele. Mamă, *tu* ești împăiată. Pari moartă. Uneori, mamă, doar ochii ți se mișcă.

– Pascale, cum de-ai devenit atât de vulgară?

– Eu?

– Da. Erai un copil tare inteligent.

– Când te-ai privit ultima oară-n oglindă?

– Am șaptezeci și cinci de ani.

– Și nu-mi aduc aminte să te fi văzut fericită vreodat’. Nu te știu decât plângându-ți dă milă fără să-ți pese dă restu’. Cum de-ndrăznești să-ți verși nefericirea pă Jacques? Cere-ți scuze!

– Nu vreau.

Jacques ridică din umeri. Dădea impresia că ar fi vrut să se facă nevăzut.

– Bun, plecăm! spuse scurt Pascale. Sebastian, sună-mă dacă vrei să mergi la plajă sau prin insule. Ar fi drăguț să mai stăm de vorbă. Mersi pentru băutura, eh?

Îi făcu cu ochiul lui Sebastian, dar privirea îi era sticloasă.

– Oh, Pascale, faci din țânțar armăsar. Te rog, nu pleca. Îmi pare rău. Îmi pare rău, Jacques.

– Nu, bătrâno! Te porți de parc-alți oameni n-ar avea sentimente. Plecăm. Spune-i lui tati că n-am putut rămâne la cină. La revedere.

Pascale tremura, împingându-l pe Jacques înaintea ei pe covoraș.

Sabine se înfioră.

– Oh, mamă, spuse Sebastian, clătînând din cap.

– Ce?

Sunetul mașinii lor pornind, farurile care se aprindeau, măturând aleea, câinii însoțindu-i cu lătrături până la poartă.

– Ce-am spus aiurea? De ce-ar trebui să-mi cer scuze? Îl urăsc pe piticul ăla.

Sabine ieși pe pajiștea din fața casei, ca să fumeze, să privească în sus către dealuri.

– Mamă.

Se întoarse. Fiul ei stătea acolo.

– Iar vorbești cu dealul?

– Da.

– Știi că există un cuvânt pentru vorbitul cu dealurile?

– Nu, chicoti ea.

– Începe cu vorbitul cu plantele. Pe urmă, cu copacii. Pe urmă, știi, cu dealurile, cu munții...

– Și pe urmă?

– Dealul începe să-ți răspundă. Și apoi ai dat de belea.

– Oh, ea îmi răspunde. Nu întotdeauna. Dar uneori o face.

– Ea?

– Femeia, de acolo de sus. Din jur. N-o vezi?

Sebastian ridică privirea.

– Da, acum că ai pomenit despre asta.

– Mă bucur.

– Ești bine, mamă?

– Da, sigur. M-am purtat oribil cu Jacques?

– Da.

– Nu-mi pare rău.

– Știu. Pascale o să devină alcoolică, la fel ca noi toți, dacă n-are grijă. Îl iubește. Mi-a spus că-l iubește.

– Nu, a luat o decizie financiară. Fetei mele îi plac banii. A iubit un bărbat înainte; i-a frânt inima. S-a măritat cu Jacques pentru contul lui din bancă.

– Poate că are sula mare.

Sabine râse zgomotos.

– Poate. Sper că o are.

– Poate *totuși* vorbește, poate doar nu-i place de noi.

– Poate e un om cumsecade. Știu. De fapt, sunt sigură că e. Doar că-i plicticos.

– E asta o nenorocire?

– Nu.

– Ba este, nu-i așa?

– Oh, Doamne, doar am sperat... mai mult pentru ea.

– Mamă, Pascale *este* fericită. E măritată, are doi copii grozavi. Sunt bogați. O duce mult mai bine ca mine. Eu sunt singur. Trăiesc dintr-un salariu. Îmi place mult ce fac, dar asta-i tot.

– Tu ești altfel.

– Nu, nu sunt.

– Tu lucrezi pentru o editură, într-un oraș mare. Viața ta e plină de cărți, de oameni interesanți.

– Mulți dintre oamenii ăștia pot fi snobi și aroganți.

– Cel puțin, citesc.

– Trinidadul are niște scriitori foarte buni. Multă poezie și proză minunate vin din această regiune. Cei din Caraibe sunt artiști și scriitori de o mare bogăție spirituală.

– Oh, uite ce-i, nu mă mai contrazice. Tu trăiești în lumea *reală*.

– Și tu unde trăiești?

– Într-o ruină de țară de care lumea a uitat. Cui îi pasă de punctișorul ăsta de pe hartă?

– Mamă, te rog. Nu vrei să intri? Îți fac niște ceai.

– Într-o clipă, da.

– Sigur?

– O să stau puțin aici.

– Ne vedem înăuntru, doamnă țăcănită.

Sabine se întoarce repede.

– Să nu-i spui tatălui tău.

– Ce?

– Că vorbesc cu dealul.

³⁸ Arthur Napoleon Raymond Robinson (n. 1926), al treilea prim-ministru din Trinidad și Tobago (1986–1991) și al treilea președinte al țării (1997–2003) (n.tr.)

³⁹ George Michael Chambers (1928–1997), al doilea prim-ministru din Trinidad și Tobago (1981–1986) (n.tr.)

⁴⁰ Basdeo Panday (n. 1933), al cincilea prim-ministru din Trinidad și Tobago (n.tr.)

⁴¹ McArtha Linda Sandy-Lewis, cunoscută sub numele de Calypso Rose (n. 1940), cântăreață și compozitoare de calipso din Tobago (n.tr.)

⁴² Panguingue sau pan, joc de cărți originar din Filipine, asemănător cu rummy (n.tr.)

⁴³ Supă sau tocană făcută din frunze de colocasia, bame și carne de crab, cu multe condimente (n.tr.)

⁴⁴ David Michael Rudder (n. 1953), compozitor și interpret trinidadian de calipso (n.tr.)

⁴⁵ Caz petrecut în Marea Britanie în 1993, în care un băiețel de doi ani, James Patrick Bulger, a fost răpit și omorât de doi băieți de zece ani (n.tr.)

⁴⁶ Bobo sau Bobolee, „prostovan“ (n.tr.)

SFATURILE LUI MIGHTY SPARROW

De dimineață, George se trezi și se răsuci în pat ca să poată privi colinele soției sale adormite. În somn, părea liniștită, toate cutele dispăreau de pe fața ei, și el o putea vedea așa cum fusese odinioară. Uneori se uita la ea mult timp, și doar atunci, în zori, înainte să se trezească ea, își putea recupera amintirile care se strânseseră între ei. Putea să privească fața ei adormită cu aceeași dragoste deschisă pe care o simțise din clipa în care o văzuse. Încă mai era conștient de un vag val de bine atunci când se uita la ea; încă îl mai afecta într-un fel pe care nu îl înțelesese niciodată. Își întinse mâna la câțiva centimetri de ea, mângâind aerul de deasupra umărului ei, a stomacului, a coapsei. Se aplecă înainte și își lipi ușor buzele de interiorul coapsei, acea parte mătăsoasă pe care o sărutase de mii de ori, locul lui preferat din întreaga lume, vintrea arcuită, acest loc moale, ascuns, locul lui din lume.

– Eric Williams nu te-a iubit niciodată, șopti el în carnea ei.

Se trezi și plecă de acasă în zori și, în vreme ce Sabine și fiul ei dormeau, el porni cu mașina pe Morne către casa lui Jennifer. De-abia se luminase de ziuă; aerul era rece, cartierul situat pe coasta dealului era tăcut. Nu se mai vedeau alte mașini pe acest drum plin de serpentine strânse până sus. Iarba de pe acostament era udă de rouă. Jennifer stătea pe ultima treaptă a cocioabei dărăpănate, ținând în brațe un bebeluș, fetița lui Chantal; păru surprinsă să vadă camioneta. El parcă și intră în curte.

– Cum se simte?

– Mai bine, da' tot îl mai doare-n pept.

– Pot să intru?

Ea încuviință din cap, sprijinind bebelușul pe un șold, și se întoarse pentru a-l conduce înăuntru.

De data asta, George își îngădui să privească în jur. Totul era ordonat – sărăcăcios și mohorât, dar aranjat cu grijă. Interiorul casei arăta la fel ca exteriorul, totul era atât de obosit, încât părea moale, ca făcut din mătase. Obiectele stăteau expuse, odihnindu-se. Erau mai multe dintre lucrurile pe care ei le aruncaseră decât își dăduse seama prima oară: patul dublu cu arcurile rupte la care el și Sabine renunțaseră cu mulți ani în urmă; un scrin dezmembrat, acum chiar și mai dezmembrat. Perne de toate felurile, storcătorul lor de citrice manual.

În camera din spate, Talbot sorbea alene dintr-o ceașcă de cafea. Fața i se mai limpezise, începuse să i se dezumfle. Avea pieptul în continuare bandajat, dar putea să stea puțin în capul oaselor. George se așeză pe un scăunel lângă el.

– Talbot, cum te simți?

– Mi-i mult mai bine, doar că mă dor coastele.

– Mă bucur. Vreau să nu ieși din casă. Vreau să nu scoți capul în lume.

Talbot își supse dinții.

– Io fac dăja asta.

– Oamenii ăștia... polițiștii n-o să se întoarcă. I-am dat în vileag acum.

– Domnu' Harwood, tipii ăia-s răi.

– Știu. George îl privi drept în ochi. Talbot, dacă mai este ceva despre care nu știu, o să-mi spui, nu-i așa?

Talbot își întoarse privirea.

– Nu-i așa?

– Io știu ce zici. Domnu' Harwood, ie greu să nu mă bag cu unii dân tipii ăia d-acolo dă sus.

– Unii dintre ei locuiesc peste drum, verii tăi?

– Nee, ei nu-s răi.

– Atunci cine?

– Nimic și nimenea. Io am termenat cu asta. M-am băgat în asta acu' ceva timp. Da' am termenat, dă mult. N-am făcut nica rău, domnu' Harwood. Nica.

– Bun. Pentru că vreau să angajez un avocat să te reprezinte la tribunal.

Ochii lui Talbot se deschiseră mari, cu albul lor strălucind.

Jennifer scoase un sunet scurt și ascuțit din gât:

– Ce?

– Da. Asta-nseamnă că va trebui să fii puternic. Va trebui să depui mărturie, va trebui să-i identifici pe oamenii ăștia. Nu acum. La un moment dat. Poate că va trebui chiar să te muți de-aici pentru o vreme. Dar eu cred că e timpul să mergem la tribunal cu povestea asta și să cerem dreptate. Asta e o infracțiune gravă. Oamenii ăștia ar trebui scoși din poliție. Ei fac lucrurile astea doar celor săraci. N-ar îndrăzni niciodată să-l bată pe fiul meu, pentru că eu am bani. Eu pot să plătesc pentru apărarea ta, Talbot. Vrei să mă lași să te ajut?

Jennifer era tot acolo, ținând-o în brațe pe fetița lui Chantal. O sărută pe frunte, tulburată.

Ochii lui Talbot se mișcau încoace și-ncolo, încercând să înțeleagă.

Jennifer mormăia.

– Prietenii mei de la ziar o să ne sprijine, insistă George. O să scrie despre tot. Pas cu pas. O să ai presa și legea de partea ta. În țara asta, greșelile încă se mai îndreaptă prin lege, pentru cei bogați. Iar tu vei avea și sprijinul meu. Nimeni n-o să-ți facă rău, Talbot. Îți dau cuvântul meu pentru asta.

Lacrimile alunecau pe obrajii lui Jennifer.

Lui George îi era rușine. Rușine de ce? Nu prea știa. Poate rușine de el însuși.

Talbot încuviință din cap, încet. Trase adânc aer în piept, și George văzu că până și respirația îi provoca durere. Talbot plănuse să se dea la fund. Asta era cea mai bună tactică. Să încasezi bătaia și să nu spui nimic. Simți din nou în nări răsufierea lui Bobby, duhbind a usturoi. Își aminti de propriile-i coaste pocnind.

– Talbot, n-o să îngădui să ți se mai facă rău.

Ochii lui Talbot se umplură de lacrimi.

– Îți dau cuvântul meu.

Tânărul se foi. Suferința părea să i se târască pe față.

– Dacă e cazul, o să angajez un bodyguard pentru tine.

– N-am nevoie d-așa ceva.

– O să am grijă să fii în siguranță. Ai încredere în mine.

– OK, spuse el, dar în ochi nu i se vedea încrederea. Pentru mama, da. Pentru mama, io fac tot ce trebe.

– Ești un băiat bun. Mă bucur. Știu exact la cine să apelez. Omul potrivit. O să dau niște telefoane acum, azi. Și, Jennifer...

– Ce?

– Te rog, nu-i spune nimic din toate astea doamnei Harwood. Asta e singura mea condiție. Nu vreau să știe despre asta... Încă nu. O să-i explic eu totul când o să cred de cuviință.

– Da, domnu' Harwood.

George plecă din coliba de pe dealul Paramin chiar după ce răsărise soarele. Pe când se îndrepta către mașină, o cățea costelivă se strecură de sub casa vecinilor lui Jennifer, ca să se întindă și să caște. Patru pui costelivi stăteau atârnați de țâțele ei. Sugeau întruna.

– Cânele ăla-i rău, spuse Jennifer, încruntându-se la animal, continuând să-și sugă dinții.

– De ce?

– A fost mult mai mulți pui.

– Da?

– I-a mâncat după ce i-a fâtat. Jennifer clămpăni din dinți și mestecă. I-a mâncat.

– Dumnezeu mare!

– Marș! strigă Jennifer și bătu din palme către cățea, speriiind-o și alungând-o în praf, înapoi sub casă.

George se îndreptă către casa faimosului cântăreț de calipso cu un nod imens în stomac. Mighty Sparrow. Slinger Francisco. Regele Mondial al Ca-lipsoului. Șef al populației Yoruba. Deținător a numeroase doctorate universitare onorifice și premii ale unor guverne străine. Câștigător a unsprezece competiții Calypso Monarch. Peste șaptezeci de albume scoase. În New York, 18 martie era Ziua lui Mighty Sparrow. În Trinidad, Sparrow era zeu în fiecare zi.

George își aminti de tânărul lipsit de scrupule din anii '50: chiar și atunci era un uragan, măturând alți cântăreți de pe scenă. Vocea lui sonoră de bariton, personalitatea charismatică. Sparrow putea face totul: improviza, satiriza, cânta cu grandoarea muzicii de operă, cu vulgaritatea vodevilului. Calipsourile lui erau adesea politice, toate originale. Toate atrăgeau voturi. Încă de la început, PNM-ul l-a curtat pe Sparrow, și el a devenit aducătorul de voturi numărul unu, singurul negru de pe insulă în afară de Eric Williams care putea strânge în jurul lui mulțimile. Sparrow a compus multe calipsouri în sprijinul PNM, dar până și el s-a întors împotriva lor. *Pleacă dracu' d-aci* a fost cântecul care l-a terminat pe Eric Williams.

George simțea o durere de cap zvâcnindu-i la ceafă. Durerile astea îl apucau la două zile, în valuri fierbinți, acide. Ajunse devreme și rămase câteva minute în cabina mașinii, masându-și capul, simțind cum durerea i se mai domolea. Se privi în oglinda retrovizoare. Avea ochii injectați. Arăta ca naiba. Ca și cum ar fi fost mort. Pielea îi era lividă. Umedă. Își șterse obrazii. Era bolnav? În sfârșit?

Coborî din camionetă și sună. O femeie tânără, cu pielea cafenie, de vreo douăzeci și cinci de ani, apărău cu mers de gazelă la poartă.

– Sunt de la *Trinidad Guardian*. Am venit să-i iau un interviu domnului Francisco.

Ea ridică din sprâncene, fățiș surprinsă.

– Veniți pe aici. Tatiii, strigă ea.

Casa lui Sparrow, Ascunzătoarea lui Sparrow, era și ea faimoasă. Uriașă, țipătoare, o adunătură întinsă de clădiri, mai degrabă un conac transformat în parc memorial decât un cămin. Casa era Gracelandul Trinidadului. Fiica lui Sparrow îl conduse pe George către o grădină din spate, unde se aflau o masă rotundă și scaune din fier forjat.

– Doriți ceva de băut? întrebă ea.

– O ceașcă de ceai ar fi grozavă.

Ea se strâmbă și dispăru.

George își dădu seama că nu era doar agitat. Să-l aștepte pe Sparrow era ca și cum aștepta o panteră să se repeadă asupra lui.

– Eh, eh!

Vocea. Dumnezeu, vocea era suficientă ca să-l omoare.

– Pă *tine* te-au trimes?

George era în picioare, fără ca măcar să-și dea seama că se ridicase, cu mâna strivită în încleștarea de fier a lui Sparrow. Sparrow râse prelung, tare și sonor. Șapcă de baseball, ochelari de soare de tip *wrap around*, pantaloni scurți, o cămașă în carouri în stil american, șlapi Nike. Elvis Presley combinat cu Idi Amin.

– Unde-i gagica tânără? Me-au zis că-mi trimet o femeie tânără și drăguță să-mi ia interviu azi.

– E răcită.

– Io te știu.

– Da?

– Da, frate. Ești faimos. George Harwood, frate. Mi-au trimes pă numărul unu. Ăl mai bun reporter.

– Cu lingușeala obții tot.

– Bun.

Fiica lui Sparrow veni cu o tavă pe care se aflau o cană de ceai, un pahar de suc de portocale și o cutiuță cu pastile.

– Ahhh, da.

Sparrow gemu când se așeză, eliberându-și picioarele de greutatea propriului corp și frecându-și un genunchi. Împlinise de curând șaptezeci de ani. Era un om bătrân acum.

– Scuză-mă cât iau drăguțele ăstea mici pen' oasele mele.

George zâmbi.

– De fapt, cred că o să fac și eu același lucru.

Scotoci în buzunarul de la piept după o folie cu aspirină.

– Hai noroc, frate!

Sparrow ridică paharul cu suc de portocale și aruncă pastilele pe gât.

– Noroc!

George închină cu ceașca de ceai și înghiți o aspirină.

Sparrow își linse buzele și scutură din cap, iar obrajii lui se cutremurară ca fălcile unui pisici mari. Pielea lui neagră era lipsită de păr, lucioasă. Omul era imens, cu brațe și picioare subțiri. Chiar și burta părea suptă. George se trezi holbându-se și își dădu seama că Sparrow îl lăsa să o facă, pentru a termina odată cu studiatul. Chipul era familiar, în mai multe feluri. Băiatul din sat, Ceas... Oare distingea o asemănare?

– Ești tată, începu George.

– Da.

– Fiica ta este minunată. Câți copii, dacă nu te superi că întreb?

– Două fete.

– Ai fost un tată bun?

Cuvintele îi scăpară fără să-și dea seama.

Sparrow păru surprins.

– Iisuse, da' știu că intri repede-n subiect, frate.

Trase brusc aer în piept. George se foi.

– Sunt un om faimos. Tu ce crezi?

– Oamenii faimoși sunt niște părinți faimos de răi, îndrăzni George.

– Hmm. Nu știu io *asta*. Du-te și-ntreabă-le pă fetele mele.

– Copiii tăi trebuie să fie foarte mândri de tine.

– Ar face *bine* să fie.

– Ai mii de copii.

– Ce vrei să zici adicătelea?

– Ești unul dintre Părinții Națiunii.

Sparrow râse.

– Aiurea! Io-s un cântăreț care distrează.

– Clovnul e un personaj serios. Întotdeauna, un om cinstit deghezizat.

– Calipso i-a dat lu' omu' sărac o voce. Omu' sărac n-are d-obicei nici un motiv ca să râdă.

– Dar tu ești bogat.

– M-am născut sărac.

– Eu am un prieten care cântă ca o pasăre. Cântă în corul din biserica locală.

– Și io am fost băiat dă cor.

– Zău?

– Mda, frate. Latină și toate ălea. Am condus coru' dă băieți dă la biserica St Patrick din New Town.

– Prietenul meu e un băiat la vreo unsprezece ani. Și el conduce corul. La biserica din Winderflet.

Sparrow încremeni pentru o clipă, privindu-l cu asprime pe George. George era sigur că avea să fie dat afară. Aruncat peste zid.

Apoi, pe un ton obosit, zise:

– Știi băiatu' dă care zici. Băiatu' ăla mic și schilod din satu' ăla de-acolo, din Winderflet? Uite ce-i. Frate, mi-o pui în cârcă. ăla dă să zice că-i al meu?

– Asta-i mica bârfă locală.

Sparrow se aplecă în față.

– Știi câte femei zice c-are-un plod cu mine?

George clătină din cap.

– O mulțime.

– Una-n fiecare sat?

– Cel puțin.

– Vezi, ești un Părinte al Națiunii. Tu și Eric Williams.

Sparrow își supse dinții.

– Oooo, 'mnezeule. Presiune, frate. Nu po' să crez că mi te-a trimes pă tine. Vreau fata aia. Fătucă aia tânără și frumușică.

– De ce te-ai dus la festivitatea PNM în ianuarie, cea din piața Woodford, care sărbătorea cea de-a cincizecea lor aniversare?

Sparrow tăcu, privindu-l pe George cu un început de prudență.

– Io-s parte dâ'n istoria lor. Istoria lu' PNM. Am fost invitat, eh.

– Dar te-ai întors împotriva lor.

– Toți am făcut-o.

– Nu l-ai iubit cândva pe Eric Williams?

– Da, frate. Toată lumea l-a iubit pă Eric Williams cândva. Toți l-am venerat. Eram încântați dă ce-ar putea să facă. Sigur. A fost un om mare.

– Și pe urmă a dat greș.

– Da.

– L-am cunoscut odată. Împreună cu soția mea.

– Eric avea trecere la cucoane. L-a plăcut?

– Da și nu.

– Adicătelea?

– Soția mea... i-a scris lui Eric Williams.

– Ce?

– Ani la rândul. Sute de scrisori, de fapt. Le-am găsit de curând. Cred că avea... *sentimente* pentru Eric Williams.

– Sentimente?

Sprâncenele lui Sparrow dansară.

– La fel ca tine. L-a văzut vorbind o dată, poate de două ori. În piața Woodford. A fost prinsă. Cred că ea... l-a *respectat*.

– Nevastă-ta l-a iubit pă Eric Williams?

– Avea sentimente.

– Ce soi dă sentimente?

George expiră zgomotos.

– Compasiune.

Sparrow fluieră.

– Sminteală. Lu' Eric nu-i plăceau albi.

– Știu.

– S-a dus vremea lu' *Massa*⁴⁷, eh?

Sparrow chicoti.

– Da. Chiar așa.

George simți un nod în gât. Până acum, rezistase chiar bine. Dar, de când găsisese scrisorile, nu se mai gândise la altceva. Ce spusese ea, ce se petrecuse fără știința lui. Ei îi *păsase*. La fel ca lui Sparrow, la fel ca tuturor celorlalți. Existase o relație amoroasă care durase puțin, pe vremea când Williams fusese în viață. Williams și întreaga insulă blestemată.

O umbră de regret apăru în ochii lui Sparrow.

– Eric a adus suferință oricui l-a iubit.

– De ce?

– Era foarte... schimbător.

– Spune-mi mai multe.

– Eric era un om cu toane. Lumini și umbre. Fericit, glumeț și p-ormă supărat. N-avea încredere-n nimenea.

– Și dumneata l-ai făcut să sufere.

Ochii lui Sparrow se întunecară.

– Da.

George încuviință din cap.

– N-ai prins-o niciodat' pă nevastă-ta când scria scrisorile-alea?

– Nu.

– N-ai bănuț niciodat' că se petrece ceva?

– Nu.

– Io crez că-nțeleg dă ce i-a scris lu' Williams. Eric era genial, frate.

– Soția mea era foarte naivă când a venit în Trinidad.

– Ești gelos?

– Nu, minți George.

Sparrow îi observă stânjeneala. Zâmbi.

– Ești un om bătrân, domnu' Harwood. Zici acu' că nevastă-ta l-a plăcut pă Eric acu' multă vreme și ești gelos? Mai ești cu ea?

– Sigur.

Sparrow râse.

– Dumneata îți faci vreodată griji că ți-ai putea pierde soția, domnule Francisco?

Sparrow râse atât de tare, că George simți cum i se ridică firele de păr de pe brațe.

– *Ce?!* Dacă-mi prind nevasta că-i scrie scrisori lu' Eric Williams, frate... Păi, asta ar fi o poveste.

Sigur, io-s un bărbat gelos. Să-i scrie lu' Eric? Frate, păi chiar ar da dă belea.

– Ce-ai face dacă ai găsi scrisorile soției către un alt bărbat?

– Aș cânta pen' ea, frate. S-o câștig dân nou.

– Și dacă n-ai ști să cânti?

– Ei, frate, aș câștiga-o.

– Dar eu nu știu să cânt.

– Nici să dansezi?

– Știu să dansez.

– Atunci pornim un atac. Io mă duc să cânt pen' ia, sub geamu' tău, și p-ormă tu o iei în brațe,

dansezi cu ia. O să-i placă la nebunie.

– Ca Cyrano de Bergerac. E ridicol.

– Ie romantic.

– Am fost romantic odinioară.

– 'Ncă mai iești. Scrii ca un om c-o inimă romantică. Io te citesc.

– Serios?

– Da, frate. Scrie poezie pen' ia. Ca William Shakespeare și toate ălea. Știi tu...

– Da, știu. Poezia nu e genul meu.

– Femeile iubesc poezia. Trandafirii roșii. Ochiul lui Sparrow străluceau. Era un artist până în măduva oaselor, convingător, cu un farmec copleșitor, un bărbat plin de iubire. Ascultă-mi sfatu'. Zici c-a scris scrisori pentru Eric. Scrie tu scrisori pen' ia. Scrie-i și tu.

– Cred că aș putea să încerc. În felul meu.

– Da, frate. Scrie pen' ia.

Sparrow chicoti.

– Când o să scrii un calipso despre balon? întrebă George.

Sparrow râse din nou, prelung și sonor.

– Chestia aia afurisită. Am scris unu' deja. Îl înregistrez acu'.

– Poți să mi-l cânti?

George își scoase casetofonul din servietă și îl puse pe masă.

– Vrei exclusivitate?

– Bineînțeles.

George porni casetofonul, și Sparrow începu să cânte o melodie plăcută și ușor de reținut, cu ochii închiși. Vocea de bariton îi făcu lui George pielea de găină și se simți cuprins încet de un sentiment de vină. Ochiul îi fură inundați de lacrimi. Marele om își îngâna cuvintele caustice, cu ochii gravi și strălucitori ca niște stele. Vocea, bineînțeles, era înrudită: tată al vocii mai pure, mai înalte, a copilului. El, George Harwood, se simțea și el într-un fel înrudit. Sparrow cânta. George îl putea auzi pe băiețel cântând alături. Sabine scrisese cândva scrisori, nebunești, aiurite, disperate, sincere, chiar pline de dragoste către Eric Williams; scrisese gânduri și lucruri intime pe care *lui* nu i le împărtășise niciodată. Era tânără, frumoasă și se întâlnește cu Eric Williams într-o după-amiază toridă, când el era în plin avânt, când lansa un partid politic, un bărbat de culoare furios aflat în floarea vârstei, într-un moment al istoriei când bărbații de culoare din întreaga lume se ridicau și spuneau același lucru. „S-a dus vremea lui *Massa*.” Eric Williams. Doar unul dintr-o generație de conducători negri care voiau să trezească lumea. Bătea cu pumnul în pupitru, cerea cu voce tunătoare schimbarea. Sabine întâlnește un erudit, un jucător, un bărbat pregătit să însemne ceva și să fie cineva. Ea văzuse acel puternic potențial, și încă mai deplângea eșecul lui.

Sabine se trezi cu capul cât o baniță, amețită. Dormise prea mult, ceva destul de frecvent în ultimul timp. O ceașcă de ceai care se răcise deja stătea pe noptieră. George îi adusese o ceașcă de ceai înainte să plece; îi adusese o ceașcă de ceai în fiecare dimineață a vieții lor împreună. Duse ceașca la gură și se strâmbă, sorbind întâi, apoi golind-o din câteva înghițituri. Își cercetă trupul pe sub cămașa de noapte, rotunjimile lăsate și umflăturile generoase; împunse cu un deget în sâni și în șolduri, făcându-l să-i intre în carne.

– *Mon Dieu!* icni, și simți un spasm de dezgust și de tristețe pentru tinerețea ei, pentru pierderea dragostei bărbatului ei.

Încercă să sară din pat. Mușchii spatelui gemură, genunchii pocniră. Încercă din nou, de data asta ridicându-se din pat într-un fel mai optimist, avântându-se în sus. Ochii îi erau umezi de la ceea ce visase. Oare ce visase? Nu reușea să-și amintească, doar că se trezise cu sentimentul acela de rătăcire, de cap greu. Își vârî picioarele în papuci și trase draperiile. Grădina tremura sub o lumină albă pură. Două libelule, *battimamzelle*⁴⁸, cu trupurile lor zvelte încleștate într-o bătălie sexuală, trecură abia atingând suprafața piscinei. Păsările kiskadee se ciorovăiau. Purpuriu, galben șofran, ocru, stacojiu – o dureau ochii la vederea florilor lascive și nesățioase, clopoței de fildeș, tărtăcuță, heliconia, anthurium, moussianda. Iguana cea curajoasă urca deja încet pe creanga cocotierului. În fiecare dimineață, Sabine își recunoștea rivala. Insula asta își flutura farmecele, îi râdea în nas, pe măsură ce ea se ofilea.

Un zgomot de mers grăbit răsună pe pardoseala din mozaic de piatră. Gheare de câine pe o suprafață tare, alunecoasă; unul dintre câinii mari alergând pe-acolo?

Clic, clic, clic.

Apoi, Sabine refuză să accepte ceea ce vedea. Henry, unul dintre câinii mari Ridgeback, câinele lui George, trecu în fugă, cu o bucată mare de pandișpan între fălci. Prăjitura fusese furată de pe masa din bucătărie; se potrivea perfect în botul lui, ca o monedă într-o fantă. Jennifer începuse deja să facă prăjituri pentru weekend.

– *Henryyy*, câine afurisit! tună vocea ei dinspre bucătărie.

– Henry, lasă prăjitura aia! ordonă Sabine.

Dar câinele nu-i dădu nici o atenție. Henry alerga direct către ea. Din nou, pași iuți, ghearele câinelui alunecând, nereușind să adere la suprafața netedă.

– Henry!

Sabine încercă să îl încolțească, întinzând brațele. Henry o evită fără probleme. Apoi dispăru, cu coada în sus, cu prăjitura strânsă între fălci.

– Animal prost! strigă Sabine și se repezi după el, cu cămașa de noapte fluturând.

Câinele galopă mai departe, dând colțul casei, iar Sabine îl urmă.

– O să te *omor* de data asta. Iisuse Hristoase! Câinele ăsta afurisit și prăjiturile alea tâmpite! Ad-o înapoi!

Văzu bucăți din prăjitura abandonată sub un manghier și o dâră de firimituri împrăștiate pe pământ.

Urmă firimiturile prin grădina din față și înapoi în casă.

– Câinele ăla tâmpit!

Se opri în living, gâfâind, încercând să-și recapete răsuflarea. Oasele-i pocniră, toate odată.

Apăru Jennifer.

– Oh, 'mnezeule, frate, las' blestematu' dă câine-n pace.

– O să-l omor de data asta.

În sus pe scări – firimituri de prăjitură pe trepte. Labele uriașe ale câinelui se iveau de sub marginea de jos a draperiei din birou.

Jennifer râse.

– Henry s-ascunde dă tine.

– Laș parșiv, bombăni Sabine.

Câinele își lipi botul de perete, și draperia se umflă peste trupul lui.

Sabine își scoase un papuc.

– Oh, 'mnezeule, lasă bietu' câine, se tângui Jennifer.

Picăturile de sudoare picurau de pe fața lui Sabine ca o ploaie.

– O să te omor de data asta, jură ea, urcând scările în vârful picioarelor.

Intră în birou. Câinele se înfioră, lipindu-se și mai tare de perete.

Sabine rămase lângă el, dominându-l.

– Animal tâmpit!

Câinele scheună.

Jennifer se apropie în spatele ei.

Sabine smuci de draperie. Ochii lui Henry erau strâns închiși, cu genele lungi ca piciorușele unui păianjen tremurând. Genele alea, ca ale unei fete frumoase, amintindu-i de dans, de acele zile când doctorul Baker se lipea de ea. Sabine ezită, cu brațul ridicat.

– Animal tâmpit, șopti ea, coborând papucul pe capul neted al câinelui.

Poc.

Câinele își lăsa în jos capul, speriat, prăbușindu-se pe podea.

– Oh, 'mnezeule, lasă câinele, o imploră Jennifer. Nu bate pă bietu' animal tâmpit.

– Câinele ăsta fură mereu de pe masa din bucătărie. De câte ori trebuie să i se spună? strigă Sabine.

Poc.

Câinele își lăsa în jos capul, ascunzându-și botul între labele din față.

– O să te omor, spuse gâlgâind Sabine.

Jennifer tăcu și ieși din cameră.

Lacrimi în ochii lui Sabine. Răsuflarea i se acceleră, și buzele i se strâmbară. Continuă să-l bată pe câine. Voia să-l omoare și să-l vadă mort, să se vadă pe ea însăși moartă.

George îl zări pe băiatul negru costeliv mergând împiedicat pe trotuar, o păsăruică mică și fragilă, o vrăbiuță în praf. Mișcările lui erau smucite, brațul lui mai lung legănându-se ca limba unui ceas. Numele lui real era Joshua Pierre. Mama lui era Lavinia Pierre, o femeie frumoasă, cu pielea foarte neagră, care locuia într-o casă de beton nevăruită, de cealaltă parte a râului Winderflet, lângă cotul din apropierea tarabei cu fructe. Băiețelul se poticnea înainte, cu capul sus, cu privirea ațintită drept în față, cu un mic rucsac în spate. George încetini, oprind lângă el.

– Hopa sus, strigă el prin fereastră, deschizând încet ușa camionetei.

Băiatul zâmbi, ca și cum se așteptase să-l vadă pe George. Pe scaun se foi, dându-și jos rucsacul și trăgându-și-l în poală, lărgind șnurul.

– Ce-ai acolo? întrebă George.

– Ț-am adus ceva.

– Oh, ce drăguț din partea ta.

– I-un cadou.

– Dar nu e ziua mea.

– Nu-i genu' ăla dă cadou.

– Dar ce gen e?

– E ceva să te-ajute când rostești numele lu' Tatăl nostru în Ceruri.

– Da? Ce?

Băiatul scoase din rucsac o mică figurină, făcută din ipsos. Maria, Mama lui Iisus.

George roși, uluit.

– Are un lipici mic dedesubt, explică băiatul, dezlipindu-l și aplecându-se în față. Așa că poți s-o vezi.

Lipi statueta Fecioarei pe bordul camionetei.

– Vezi? Acu' i-acolo tot timpu'. O femeie dă treabă. Po' să vorbești cu ea. Vorbește cu ea când ești supărat.

Măinile Mariei erau întinse înainte, cu palmele deschise; un gest sfânt, dar cumva oribil, ridicol. George se simțea stânjenit chiar și să o privească, atâta sfințenie în camioneta lui. Camioneta lui, în care le-o trăsese la o duzină de femei pe banchetă, cel puțin una dintre ele virgină.

Băiatul radia.

„Cine este tatăl tău?“ voia George să-l întrebe pe băiețel. Mighty Sparrow? Patrick Manning? Eric Williams? Toți îi trădaseră încrederea. Nu-i de mirare că băiatul îl iubea pe Dumnezeu, marele Tătic din Ceruri.

George conduse mai departe. Ceas începu să cânte, încet la început, ca pentru sine. George aruncă o privire către pieptul lui, colivia lui de pasăre, ca să se asigure că vedea bine, că sunetul acela chiar ieșea dintr-un spațiu așa mic. „Slavă Domnului în înalțuri,/ Pace pentru cei de pe pământ.“ Vocea băiatului crescuse pe măsură ce cânta, pe când treceau pe Saddle Road, pe lângă Country Club. Vocea lui Ceas deveni de două ori mai puternică, apoi de trei ori, sunând ca niște alămuri, fierbinte și fluidă. Cabina camionetei se umplu cu sunetele sfințeniei, și firele de păr de pe ceafa lui George se ridicară. Joshua, fiul lui Sparrow – sau poate nu. Fiul lui Patrick Manning? Băiatul își dădu capul pe spate, cu un zâmbet plin de beatitudine, cu chipul înconjurat de un halou; da, băiatul strălucea ca o afurisită de apariție divină. Cântă un cor de osanale, cu ochii închiși, în extaz. George era și el cufundat în extaz. O sută de amintiri ieșiră fluturând din capul lui, femei ca niște păsări, toate infidelitățile lui, zburară din el și se ridicară către cer și dispărură, pe o fâșie cutezătoare de cântec, departe, în sus, în cer, deasupra drumului care ducea în satul Winderflet.

Când ajunse acasă, George se apucă imediat să scrie interviul cu Sparrow. Henry veni la ușa biroului, părând să-și plângă de milă.

– Ce s-a-ntâmpnat, eh? Întrebă el și mângâie capul lucios al câinelui. Ce-i?

Câinele se lăsă pe podea și își împinse nasul în gambele lui. Îl certase oare Sabine, iar furase o prăjitură?

– O să mergem imediat pe plajă, îi spuse George câinelui.

Nu obținuse o poveste nemaipomenită de la Sparrow. Dar dăduse lovitura, da. Avea pe bandă noul calipso. Îl ascultă din nou pe casetofonul lui. Era un Sparrow de primă clasă, nu obișnuitele lui cântecele de petrecere din ultimul timp; calipso de școală veche, critic, politic. „Doborât' Grăsanu'“. Omul încă mai era un pericol pentru cei de la putere. Poate că îl scrisese în secret cu Sabine – nimic nu-l mai putea surprinde acum pe George. Durerea de cap îi revenise și îi zvâcnea toată țeasta, ca și cum înăuntrul ei se afla o altă persoană, care bătea cu putere, disperată să iasă.

– Bună, tată.

Sebastian băgă capul pe ușă.

– Credeam că ești pe plajă.

– Am fost. Dar n-am stat mult. A fost cât pe ce să mi se fure portofelul la Maracas. Un pungăș mic, de vreo zece ani, l-am fugărit prin toată parcare.

– Ai făcut plângere? E o circă de poliție pe deal, chiar în spatele plajei.

– Sigur că nu.

– Nu-i spune mamei tale.

– De ce?

– Aș prefera să nu-i spui. Știi tu... o să fie... așa cum este întotdeauna.

– Cum e, tată?

– Obosită.

Sebastian râse.

– Așa spui tu.

– Tu cum ai zice?

– Deprimată.

– Nu e *deprimată*.

– Fața ei e întotdeauna umedă. Lipicioasă. Este un chin pentru ea doar să fie aici. Să treacă prin fiecare zi.

– Oh, *tuturor* ne e prea cald uneori.

– Ție nu. Mama arată de parcă ar fi gata să se topească.

– Nu se plânge.

– N-o auzi tu. Sau preferi să n-o auzi.

– Asta e casa mea. E treaba mea ce prefer.

– Exact.

– Dacă nu-ți place aici, de ce te tot întorci?

– M-am născut aici.

– Da, am fost și eu de față în ziua aia.

– Mama te iubește, tată... Mai mult decât urăște Trinidadul.

George îl privi în ochi.

– Tu judeci căsnicia *mea*, dar tu n-ai fost niciodată însurat, eh, Părinte Sebastian?

Sebastian îl privi furios.

– Nu mai există povești de dragoste ca a ta, tată.

– Ah, nu? Asta este o remarcă interesantă. De ce nu?

– Majoritatea femeilor din generația mea te-ar fi părăsit cu ani în urmă.

– Ah, bun. Toate feministele alea, și câte și mai câte. Bravo lor! Căsnicia-i cam pe ducă, din câte-am auzit, nu-i așa?

– Femeile s-au schimbat.

– Iar eu sunt un dinozaur.

– De fapt, tată, nici n-ai habar. V-am urmărit pe tine și pe mama de mulți ani, de când eram mic.

Întotdeauna v-am *invidiat*, tată.

George se holbă la el.

– Ce-ai invidiat?

– Pe tine și pe mama. Mi-aduc aminte de voi.

Încet, cu grijă, George frecă locul de la ceafă unde se adunase durerea.

– Erați nemaipomeniți. Modelele mele în viață. Am încercat să găesc și eu ceea ce aveți voi, dar am eșuat. Încă mă mai gândesc la voi ca la cel mai strălucitor cuplu pe care l-am cunoscut vreodată.

– Mă-ndoiesc de asta. Toți prietenii tăi par foarte șic.

– Puțini au iubit ca tine și ca mama.

– Dar tu?

– Am iubit și am pierdut, replică Sebastian. De mai multe ori. Aș fi vrut...

– Oh, nu-mi ține predici.

– OK, tată, rămâi neștiutor.

George voia să scuipe. Privi lung versiunea mai tânără, mai frumoasă, a propriului eu. Sebastian putea să se ducă dracului. De ce părăsise insula? Așa-ziii lui prieteni fermecători din Londra erau mult mai puțin interesanți.

– Sunt neștiutor. Iar tu nu. Asta e ideea argumentării tale? Eu sunt prost, și tu nu?

Sabine apăru în hol, cu ochi somnoroși după moțăiala de după-amiază.

– Voi doi m-ați trezit, le-o trânti ea.

George o privi lung. Pentru o clipă, nimeni nu zise nimic.

– Lui Sebastian a fost cât pe ce să i se fure portofelul, spuse George pe un ton rece.

– Unde?

– În Maracas.

– Am auzit ce spunei.

George nu încercă să-și ascundă iritarea.

– Oh, bine.

– Aș vrea să nu vă mai certați. Sunteți amândoi la fel de proști și de caraghioși. Terminați cu cearta asta! Sau vă ard una în cap.

– Noi... doar vedem lucrurile în moduri diferite. Nu ne certam, încercă Sebastian să îndulcească situația.

– Tăceți amândoi! Sabine îi privi ciudat de calmă. Am auzit cumva și noul calipso al domnului Sparrow?

– Da.

– I-ai luat interviu?

– Da, în după-masa asta.

– E iar în formă, așadar.

– Așa se pare.

– Întotdeauna mi-a plăcut domnul Sparrow. Era timpul să compună din nou.

– Sparrow l-a cunoscut bine pe Eric Williams. Am vorbit despre el.

– Ah, da? Atunci ar trebui să-l inviți pe domnul Sparrow la ceai.

George zâmbi.

Zâmbi și Sabine, pentru prima oară după mult timp. „Câștig-o!”

Sabine ieși din încăpere. Sebastian se uită la George cu o privire vicleană și tristă, în care se vedea fulgerarea unei scuze. George se întoarse la treburile lui, gândindu-se la Mighty Sparrow, bărbatul plin

de iubire, gândindu-se la cuvintele lui. „Câștig-o.“ E posibil să reușească. Nu cu cântecele lui, cu dansul sau cu poeziile, nu, astea sunt niște aiureli. El o să scrie, o să scrie. O să scrie ceva care ar putea cu adevărat să conteze, măcar o dată.

[47](#) Formă derivată de la Master, stăpân, și felul în care sclavii negri li se adresau stăpânilor (n.tr.)

[48](#) Termenul trinidadian pentru libelulă; în subdialectul francez, „doamnă nebună“ (n.tr.)

BRIAN LARA ȘI IDEILE LUI CIUDATE

Duminica Paștelui. Șiruri lungi de mașini, oameni pe jos, familii, cupluri, bătrâni, tineri, oameni de culoare, oameni albi, șiruri lungi și tăcute cu cei grațiați, cei penitenți, cei mahmuri, cei care o luau de la capăt, cei mântuiți. Toți pășind fără să rostească nici un cuvânt, urcând dealul către biserica de un roșu cu galben vanilie din satul Winderflet. Ora nouă dimineața, și căldura încă se lăsa așteptată.

– Să ne așezăm lângă una dintre ieșirile laterale, îi spuse Sabine lui Sebastian pe când opreau mașina în vârful dealului. Ca să simțim briza.

O statuie în mărime naturală a lui Iosif se ruga, cu privirea în jos către ei, într-o scenă a ieslei săpată în stânca dealului. Iosif și Maria, făcuți din ipsos, se rugau acolo tot anul.

– Se uită direct la mine, glumi Sebastian. Știe ceva ce eu nu știu.

– Ha, el. El știe totul. Eu credeam că la *mine* se uită. La naiba cu toată pocăirea asta! Știi, am putea pur și simplu să ne ducem pe plajă, în loc să rămânem aici. Să ne așezăm la umbră. Să luăm o sticlă de șampanie. O să fie pustiuri azi. Toată plaja Maracas doar pentru noi. Jumătate de țară e la biserică.

– Nu. Îmi *place* să vin la biserică aici, mamă.

– Serios?

– Da. De fapt, numai aici.

– De ce?

– Am fost botezat aici. La fel ca Pascale. Ea s-a măritat aici.

– Pascale s-a născut de Paște. În curând, o să fie ziua ei.

– Vreau să mă însor și eu aici, într-o bună zi. Și, dacă n-o să mă-nsor niciodată, vreau să am aici slujba de înmormântare.

– Ce lucruri mai spui și tu!

– Vorbesc serios.

– Ei bine, eu o să fiu de mult dusă. N-o să fiu îngropată aici.

– Nu?

– Nu. Trimite-mă înapoi într-o cutie. Îngroapă-mă oriunde, dar nu aici.

– O să-ncerc să nu uit asta.

– Tu nu te duci la biserică în Londra?

– Nu. Nici unul dintre cunoscuții mei nu se duce *vreodată* la biserică. Eu nu merg decât aici.

- De ce?
- Mă simt mai conștient aici.
- Conștient de ce?
- De mine însumi. De păcatele mele.
- Dumnezeu mare!
- E atâta pace aici sus pe deal, nu crezi?
- Nu.
- Mie mi se pare greu să te rogi, ție nu?
- Da. Câteodată.
- E un șpil în chestia asta, nu? E o artă. Se presupune că știi cum s-o faci.

Sabine încuviință din cap. Iosif o privea atent, peste mâinile împreunate în rugăciune, mâini asemănătoare cu pereții colibei sfinte a lui Jennifer. Iosif cel răbdător. Colibă răbdătoare, bunica Seraphina cea răbdătoare. Bunica, cea care așteptase atâta vreme ca să nu se schimbe nimic, care, atunci când timpul se scursese, luptase alături de ceilalți. Dumnezeu s-o binecuvânteze!

– De câte ori încerc să mă rog, mi se goleşte mintea.

– Uneori te rogi din întâmplare. În trecere. O dorință, o speranță. Un gând, spuse Sabine, zâmbindu-i fiului ei și înroșindu-se.

Voia să-l țină pe fiul ei aici, cu ea, în Trinidad, fiul ei cel bun și frumos, și deștept; ca el să-i îmbogățească viața, să facă lucrurile mai bune, la fel cum făcuse odinioară George.

– Iosif ăla începe să ne enerveze, mamă, glumi Sebastian.

– Da. Hai să terminăm odată cu asta!

Fecioara din Lourdes era luminoasă și diafană. Biserica avea un tavan înalt de lemn, boltit, la fel ca interiorul unei pirogi răsturnate. Pardoseala era un mozaic de plăci. Ferestrele înguste, arcuite, erau despărțite de xilogravuri cu patimile lui Hristos; Popasurile de pe Drumul Crucii. Imaginile erau granulare, cioplite grosolan în lemn. O făceau pe Sabine să se simtă mai tristă decât de obicei, cumva rușinată de ea însăși. Rușinată de ce? Nu era prea sigură. Se așezară și priviră cum băncile se umpleau încet. Fetite de culoare intrară în șir, purtând dresuri albe de nailon și funde roșii ca niște fluturi așezați în părul lor. Băieți adolescenți cu părul ud și netezit pe spate, cu salopete de jeansi prea mari pentru ei și cu bocanci uriași, cu talpa groasă și zimțată. Negrese bătrâne și slabe, cu pălării noi pline de volane, de culoarea șerbetului. Albi bătrâni și slabi, presărați cu pete ciocolatii de melanină, cu pielea ca într-o stare avansată de lepră. Toată lumea stând în picioare. Cu spatele drept, cu ochii îndreptați înainte, așteptând.

În fața enoriașilor se aflau două rânduri de bănci pentru cor. Șase sau șapte femei și bărbați negri stăteau acolo în picioare, uitându-se în cărțile lor cu immuri. Printre ei se afla un băiețel, cu o cămașă albă curată băgată în pantalonii negri bine călcați. Strângea la piept o tamburină, cu ochii mari, plini de îndrăzneală și serioși. Băiatul părea cunoscut, da. George îl luase la un moment dat în camionetă; erau în drum spre oraș. Ea călătorea foarte rar cu George în vechitura aia ruginită, dar mașina ei fusese la reparat; George oprise brusc. „Hopa sus“, îi strigase băiatului. Exista între ei doi o familiaritate la care ea nu se așteptase, o mică prietenie. Sabine se simțise jignită. George nici măcar nu pomenise vreodată despre băiețelul ăsta, și totuși păreau să fie prieteni. Poate că George avea o mulțime de prieteni despre care ei nu-i spusese niciodată. Băiețelul și George se simțiseră în largul lor unul cu celălalt în acea zi;

vorbiseră nestingheriți. Ea se simțise invidioasă.

„Îngerul meu păzitor“, remarcase George, nonșalant, când opriseră să coboare băiatul.

Corul începu să cânte primele acorduri din imnul de deschidere, iar adulții se lăsară conduși de băiat, vocea lui curată, înaltă ținând celelalte voci intense. Organistul li se alătură, urmat de un bărbat cu chitară. Băiatul își scutura tamburina, cântând cu patos, și vocea lui umplea toată biserica, până sus la căpriori. Părea să o umple și pe Sabine, pătrunzând în ea prin șira spinării și umplându-i coșul pieptului, încălzindu-i măruntaiele. Vocea băiatului îi făcea pielea de găină, îi dădea furtună pe scalp; o făcea să nu se simtă în largul ei.

O ceată de preoți îmbrăcați în verdele pastoral își făcu apariția pe culoar, cu steagurile ținute sus. Băieții de altar legănavu în stânga și-n dreapta cădelnițe fumegânde pline cu tămâie.

– Bună!

Era Frank Farfan. Unchiul Frank, patriarhul unei mari familii locale de albi pe care o cunoșteau bine. Dragul de Frank.

– Pot să mă așez lângă voi?

Frank avea un metru optzeci și era atât de ars de soare, încât pielea lui era un fel de *papier mâché* lipit pe oase. Ochiul păreau niște biluțe maro bine lustruite, sclipind poznaș. Sabine îi strânse mâna și se mută ca să-i facă loc.

Frank stătea drept, uitându-se la preot, absorbind fiecare cuvânt. Acesta era modul în care se purtau trinidadienii în biserică: atenți, calmi, privind respectuos altarul, așteptând un miracol. Carnaval și postul Paștelui. Bacanală și vinovăție. Trinidadul în două cuvinte. Asta era o națiune de oameni iubitori de păcat care își puneau toată încrederea în rugăciunile pentru iertare.

– Nu-mi place cum arată *ăla*, îi șopti Sabine lui Sebastian.

Un bărbat intrase agale în biserică. Zăbovi lângă ușa laterală deschisă, la un metru și ceva de ei. Avea trupul puternic, musculos, negru ca pământul. Purta dreaduri roșcovane scurte, iar ochii lui erau încețoșați de droguri și roșii. Se uita în jur, privind enoriașii.

– Eh, eh, cine se crede?

– Un mardeiaș local, răspunse tot în șoptă Frank.

Mardeiașul rămase pe poziție, și slujba continuă. Părintele Andrew predica despre pace. Pacea trimisă de sus, pace și iubire pentru aproapele nostru. Pace pentru Paște. Omul avea ochi de țap, dreadurile lui semănând cu niște cioturi de carne. O sută de enoriași îl ignorau și se rugau pentru păcatele lui. Sabine se holbă la el cu dispreț. El se holbă la rându-i. De ce venise?

Omul rămase lângă ușa toată slujba, fără să asculte un cuvânt, cercetând din priviri băncile. Minutele se scurseră. Sebastian stătea cu ochii închiși, încercând să se roage. Apoi începu foiala pe culoare, căci enoriașii se pregăteau de colectă. Negrese bătrâne cu pălării pe cap, cu chipuri aspre, se împrăștiară prin biserică, zăbovind pe fiecare culoar cu un coș de colectă fixat pe o prăjină lungă. Pe culoarul central, la câțiva metri de mardeiaș, un coș mare și plat stătea așezat pe o masă, așteptând întreaga sumă adunată.

Încet, bătrânele își goliră coșurile de colectă în coșul cel mare, până când acesta se umplu cu bancnote roșii, albastre și purpurii.

Mardeiașul se uită urât la movila de bani.

Biserica se uită urât la mardeiaș.

Mardeiașul își frecă bărbia.

Femeia care păzea coșul îl privi disprețuitor. Ca să pună mâna pe bani, ar fi trebuit să o trântescă pe ea la pământ. Dar ea avea de gând să urle, să-l lovească din răspuțeri cu picioarele și să-l muște de glezne. Apoi omul urma să aibă de-a face cu durul Frank Farfan, de șaptezeci și doi de ani, îndârjit și pătimaș pentru Dumnezeuul lui, și cu negrul din fața lui Frank, cel cu mușchi zdraveni și cu bebelușul în brațe.

Mardeiașul se holba la bani. Sabine își simți stomacul ghem; era convinsă că urma o bătaie urâtă.

Cu un aer demn, femeia întoarse încet capul și își îndreptă ochii neînduplecați în direcția lui. Privindu-l în față, întrebându-l, cu o hotărâre rece și furioasă, ce avea de gând.

Mardeiașul nu se mișcă.

Sabine simți că i se face rău. Se revăzu în acea zi, alături de bărbatul pe care întreaga țară îl respinsese. Un bărbat distrus, străzile în flăcări. Un bărbat care ajunsese la capătul capătului. Eric Williams, cu capul plecat din pricina unei rușini amarnice. Oare ea greșise atunci când îi păsase, când își lipise buzele de gâtul lui?

Femeia luă coșul în mâini.

Mardeiașul privi furios.

Femeia îl provocă să încerce să fure banii. Își supse dinții și scoase un păcănit din gât.

Restul enoriașilor își întoarseră privirile.

Mardeiașul își linse buzele, cu gâtul uscat, cu sufletul pârjolit.

Femeia duse banii la altar cu pași mărunți, măsurați.

Era timpul să se ofere pacea. Frank se întinse și apucă mâna lui Sabine, ținând-o în sus ca pe un trofeu, în vreme ce părintele Andrew începea binecuvântarea. Toți enoriașii își ridicară mâinile ca o formă de salut, cu brațele întinse în biserică într-un șir lung de W-uri. Sabine aruncă o pri-vire către ușă. Mardeiașul stătea acolo, în mod clar nedumerit.

– Haideți să ne oferim unii altora semnul păcii, intonă părintele Andrew.

Enoriașii începură să se miște, strângându-și mâinile, oferindu-și pacea, schimbând salutări și urări de Paște. Îmbrățișări, sărutări. Strângeri de mână. Bindecuvântări. „Ce mai faci?“ Toată lumea era conștientă de omul ăsta din mijlocul lor. Individul era copleșit de numărul celorlalți, de pacea lor. Întreaga biserică se mișcă, toți deplasându-se asemenea unui banc de pești.

O negresă tânără, cu un prunc în brațe, se apropie cu mâna întinsă de bărbatul cu ochi de țap.

Sabine voi să strige: „Pleacă de lângă el!“

– Pacea fie cu tine, spuse femeia, oferindu-i mardeiașului mâna ei.

Bebeluşul gânguri.

Mardeiașul șopti ceva drept răspuns. Scutură prudent mâna femeii. Tânăra se îndepărtă.

Mardeiașul se uită în jur.

Unchiul Frank îl privea fix.

Sabine îl privea fix.

Mardeiașul dispăru.

Sabine se lăsă în genunchi. Se închină și se rugă: *Marie, pleine de grâce*⁴⁹. Îi părea rău, rău pentru păcatele ei, mai ales pentru felul în care se purta de atâta vreme cu George, pentru cât de distantă era cu el, pentru felul în care ajunsese să se uite la el la fel cum se uitase la omul cu ochi de țap. Când îi dispăruse inocența? În anii aceia în care îi scrisese lui Eric Williams, când era insistentă și tânără și

confuză, la fel ca mardeiașul? Pe atunci, avusese speranțe. Uite la băiețelul de acolo, cu ochii lui mari și negri plini de credință, plini de dragoste. Unde dispăruse acea Sabine? Ura să vină la biserică; de ce venise iarăși? Ca să-i facă pe plac fiului ei. Fiului ei care nu putea să se roage. Ea renunțase să mai încerce să se roage cu mulți ani în urmă. Ar fi vrut ca băiețelul să nu se mai uite la ea, de parcă ar fi știut ceva. „Pleacă de-aici!“ Cel puțin fiul ei era aici, slavă Domnului. O să încerce, o să încerce să se poarte din nou frumos, o să încerce să-și regăsească vechiul fel de-a fi – cum, unde? Păsările alea negre, *corbeaux*, care dădeau roată deasupra. Ziua în care au aruncat în ea cu pietre. Oare atunci a murit?

Lui Ray nu numai că îi plăcuse la nebunie interviul cu Sparrow, dar îl lungise, tipărindu-l pe două pagini. Îi plăcea nespus exclusivitatea calipsoului. Pe neașteptate, în dimineața duminicii de Paște, îl sună din nou pe George.

– Lara tocma’ ce deveni din nou căpitan al echipei, frate! Ray părea entuziasmat. Mai vrem o bombă! Lara vine-n două zile. Marți dimineăț’. Vreau să faci tu interviu’. Pune-l să zică despre ce-o să facă el altfel, pentru numele lu’ Dumnezeu, cum o să facă iar dâ’n echipă niște campioni. Sau ie doar o slujbă de PR înainte de Cupa Mondială dă crichet dâ’n 2007? Pune-i niscaiva întrebări dure, frate.

– Sigur.

– Nica din obișnuitele bla-bla-uri.

– Nu.

– Avem nevoie dă poveste pân’ vineri.

– O s-o ai.

În birou, George văzu că dosarul lui despre Lara fusese recent extras din grămada cu alte dosare și lăsat la îndemână pe masa de lucru. Brian Lara – atât de faimos pe insulă, încât devenise ceva obișnuit, toți se identificau cu el. Lara avea treizeci și șapte de ani. În sfârșit, pregătit pentru a deveni căpitan. La optsprezece, fusese mult prea tânăr, dar acum se afla pe culmea maiestuoasă a carierei sale, gata să se așeze în frunte. Toată lumea cunoștea poveștile: Bunty și Pearl Lara, părinții lui, aveau unsprezece copii, o casă într-un sat în Santa Cruz. Fratele lui, Rudolph, îi făcuse lui Brian primul baston de crichet. Când era mic, Brian jucase crichet cu o portocală.

În dosar, George văzu o notă, un plic alb cu numele lui scris de mâna lui Sabine. Trecuseră mulți ani de când nu-i mai lăsase vreun bilețel. Se simți copleșit de sentimentul că era ridicol și depășit; acesta era simțământul pe care îl avea de ceva timp încoace, legat de soția sa. Îl învinsese mereu, de-a lungul anilor. Deschise plicul și despături singura foaie albă de hârtie dinăuntru, sperând că ar putea conține ceva dragăstos. Pe ea apărea, cu scrisul înclinat, inconfundabil, al lui Sabine: „Poți să-l întrebi pe domnul Lara ce crede despre balon?“

Cincisprezece minute cu mașina din Paramin până la hotelul Hilton, atârnat pe dealul Belmont. Hotelul avea vedere către savană și către cartierul Laventille. Cândva, în locul lui se aflase o casă mare, ocupată de primii guvernatori ai Trinidadului; guvernatorii se întrețineau cu admiratorii lor, controlau orașul și discutau prețul la cacao. Din mai multe puncte de vedere, hotelul era încă un fort, cocoțat deasupra întregului oraș. George ajunse devreme. Se îndreptă către zona piscinei. În spatele ei se afla un balcon de sticlă, de unde se deschidea o vedere panoramică a orașului. xxx

George îl recunoscuse imediat pe Brian Lara, chiar dacă acesta era întors cu spatele. Lara stătea pe balcon, vorbind la telefonul mobil, privind către Port of Spain. Hainele cu croială elegantă, vocea. Lara avea cel mult un metru șaptezeci și opt. El era, într-adevăr. George simți un val de ușurare: excelent,

excelent, asta era un cadru prietenos pentru un interviu.

George tuși. Brian Lara se întoarce.

– Bună ziua, domnule Lara, spuse George, înaintând încet. Se pare că am avut același gând. Sunt George Harwood, de la *Guardian*.

Fața lui Lara se relaxă. Un spiriduș, un Puck, cu zâmbetul larg, impulsiv al unui băiat de zece ani. Și totuși, ochii lui aveau ceva ezitant, scliffeau cu seriozitate, atenți, responsabili.

George veni alături de el lângă balustradă, pornind reportofonul din buzunar.

– Grozavă priveliște, eh? se aventură el.

Port of Spain se desfășura înaintea lor, până în golful Paria. Savana era uscată, amenințând să se aprindă. Cerul era alb. Balonul atârna pe el.

– În afară de chestia aia, arată Lara în sus.

– Da. Ce părere ai de el?

– Aud că are un bar acolo sus. Că fac niște cocktailuri grozave.

George râse.

– Are camere și-un ring de dans, și-o mulțime de femei frumoase, frate. Și cele mai bune locuri la toate meciurile dă la arenă și stadion. Ți mai bun loc să vezi meciu' cu Peru când vin Soca Warriors.

– Cine-i acolo sus?

– Manning. Guvernu'. Acolo-și petrec ei ziua.

– Poate că o să fii invitat sus.

– Am fost deja!

– Am un prieten care ar vrea să meargă sus. Un băiețel. Poți să rezolvi chestia asta?

Ochii lui Lara sclipiră.

– Sigur, frate.

George privi lung dealurile care înconjurau orașul, dealurile verzi, voluptuoase.

– Soția mea... Roși. Soția mea ar vrea să te în-treb ceva.

– Oh, da? Ce?

– Ce crezi cu *adevărat* despre el?

– Nevastă-ta-ntreabă asta?

– Da.

Lara își mușcă buza de sus, tăcând pentru o clipă. O umbră îi căzu pe față, și el deveni serios, chiar mai fermecător, într-un anume fel.

– Nu-i ce cred oamenii.

George încuviință din cap.

– Nu pândește bandiții.

– Nu.

Se uitară amândoi către Port of Spain. Balonul atârna apatic, caraghios.

– Și-atunci ce?

– Veghează coasta, frate. Veghează instalațiile dă petrol.

– Da.

– Dacă balonu' vede ceva ce nu-i place. Atuncea cheamă elicopterele.

– Americanii sunt speriați de Chávez, de influența lui, comentă George.

– Mda, frate. Asta-i treaba. Ei cred că-i nou’ Castro din Caraibe; nu le place dăloc ce preteni sunt Castro și Chávez. Ia-nchipuie-ți că Manning și Chávez se-mpretenesc și ei, eh? Atunci, probleme pentru State. Două țări bogate-n petrol ș-un criminal comunist bătrân ca Fidel – asta ar fi ceva dă care să ți se facă frică.

Lara își supse dinții și zâmbi răutăcios.

– Crezi că americanii i-au cerut lui Manning – sau poate chiar l-au forțat – să-l cumpere?

Lara ridică din umeri, dar ochii îi licăriră.

– E posibil să fi dat banii chiar americanii, sugeră George.

– Poate.

– George Bush tre’ să fie furios rău. Un nebun socialist delirant atât de aproape de tot petrolul ăsta din Trinidad!

– *Exactement*, chicoti Lara. Să zice c-au luat elicopterele dâן Israel, frate. Israel! Se zice chiar că au Mossadu’ și toți băieții ăia în junglă acia. Arată către dealurile care înconjurau orașul. Așteptând să pună la cale vreun soi d-atac.

– Uau! De unde ai auzit *asta*?

– Am sursele mele, replică Lara și rânji.

Reportofonul apăsa pe șoldul lui George.

– Nu-i doar asta, frate. Lara arată din nou cu mâna. Balonu’ schimbă priveliștea, frate. Îți sare-n ochi și-ți stă-n gât. Copii care cresc cu soiu’ ăsta d-aiureală atârând d’asupra lor? Dă parcă problema asta a infracțiunilor îi vina lor. A lu’ tata lor. Cum o să-i ajute asta pă iei? Cum o să-i facă să fie mândri, să scape d-aci?

– Cum ai făcut dumneata?

– Mda, frate.

– Ce face un băiat dintr-un sat sărac dacă nu știe să joace crichet?

– Pleac-afară. Face-o călătorie.

– Sau o tulește cu forța.

– Ori doboară balonu’.

– Chiar așa.

– Aeru’ fierbinte. Asta-l ține acolo sus.

– Te mai întorci vreodată în satul în care te-ai născut?

– Câteodată’.

– Când vezi un joc de crichet în stradă sau pe un teren viran, cu băieței, toți talentați, ce gândești?

– Mă rog să aibă și ei un tată ca al meu.

– Știm bine că nu există decât un singur Brian Lara. Dar, de fapt, ar putea fi mult mai mulți. Sper să nu mă înțelegi greșit, domnule Lara, dar în viața mea am văzut mulți la fel de talentați ca dumneata, băieței jucându-se în stradă. Insula asta e plină de băieți așa cum erai dumneata odată. Imaginează-ți cum ți-ar fi fost viața dacă tatăl dumitale n-ar fi avut îndrăzneala să te împingă înainte.

– Aș fi enervat, zise el și încuviință din cap.

– Dezamăgit, adăugă George.

– Soiu’ dă om pă care balonu’ cică-l pândeș-te-acu’.

Lara își strânse degetele ca un pistol, ațintindu-l către balon, și apăsa pe trăgaci.

– Poc!

Acasă, Sabine curăța cu furtunul rahatul de câine din iarbă. Jennifer luă cu aspiratorul o șopârlă vie de pe perete. Câinii se holbau la cocotier, așteptând iguana să cadă. Sebastian era la computer, scriind un e-mail către un coleg din Londra. Prânzul urma să fie curând gata, și, după prânz, George avea să-și scrie interviul cu Lara. Uită de Cupa Mondială la crichet, de scopurile echipei Indiilor de Vest. Balonul – Brian Lara și ideile lui ciudate! Cât se poate de corect. Bravo! George avea și el propriile surse; o să verifice datele. Dar, dacă Lara avea dreptate... Uau!

Brian Lara: adevărul despre balon.

Agenți Mossad în junglă.

Un balon-spion pentru americani.

Sabine avea impresia că George se purta ciudat. Slăbise; pantalonii scurți îi atârnav puțin pe fund. Era mai secretos decât de obicei când venea vorba despre munca lui. Dar lăsase ziarul cu interviul lui Sparrow deschis la paginile respective pe masa din bucătărie, ca și cum ar fi vrut să se dea mare. Se petrecea ceva. Și îi părea rău pentru câine. Să-l bată în halul ăla – pentru ce? Încă o mai durea brațul. Se duse la garaj și se holbă la bicicleta ei verde Raleigh proaspăt curățată; începuseră să se adune iarăși tot soiul de lucruri pe ea, un teanc de ziare în coș, rufărie împăturită și lăsată pe șa. George o iubise când mergea pe bicicleta aia, coborând la docuri ca să-i iasă în întâmpinare după slujbă, croindu-și drum pe străzile arse de soare și prăfuite din Port of Spain. Charlotte Street, marea piață în aer liber, zumzăind de viață, munți de fructe. Nu mai mergeau la piață acum. În ultimul timp, nu-și mai permiteau să cumpere pește. Fusese îndrăzneată și liberă pe bicicleta aia. Dar ceva se întâmpla cu George. George fusese întotdeauna atât de sigur pe el; nu suferise niciodată criza masculină clasică a vârstei mijlocii. Nu se îndoise niciodată de sine. Poate că acum avea unele îndoieli? Oare scrisorile îi provocaseră un șoc? Își jură să se poarte frumos. Să *încerce*. Să găsească un limbaj comun. Zarva se porni în partea cealaltă a casei: câinii lătrau și scrâșneau din dinți, tulpini mari cădeau din cocotier.

– Oh, 'mnezeule, afurisita aia dă șopârlă, strigă Jennifer.

George își scoase hainele și își trase slipul. Ieși pe balcon și își privi oaza. La vederea piscinei, simți nevoia păcii pe care o promitea apa ei și coborî repede scările. Rămase drept, nemișcat, pe marginea piscinei, cu brațele ridicate deasupra capului, în V. Ezitând pentru o clipă, așa cum îi era obiceiul, trase adânc aer în piept înainte de a se lansa, cu grația unui hipopotam, înspre suprafața albastră, lovind-o cu un *pleosc* puternic, lovind brusc apa, stârnind valuri trimise cu forță către laturile piscinei. Katinka zbură afară ca să se năpustească asupra tsunamiului. Păsările kiskadee se adunară într-o escadră de avioane de luptă ca să coboare în picaj și să atace. George ieși la suprafață, cu șuvițe lungi de păr răvășit lipite pe față.

O să existe apă în rai, își promise el.

8

SOCA WARRIORS

Gabriel Chowdry era un bun avocat și un vechi prieten. Ascultă cu atenție povestea despre Talbot și mardeiașii din poliție care îl snopiseră în bătaie sus pe deal, despre Bobby Comacho cu respirația duhnind a usturoi și despre amenințările lui. Când George își termină relatarea, Gabriel se lăsă pe spate în fotoliul lui mare, cu rezemătoare pentru cap, și își întrepătrunse degetele.

– Îți pierzi vremea, George.

– De ce?

– Nu-s martori.

– Și pozele pe care le-am făcut?

– Nu-s martori la rănire. Fără martori, nu există nici un caz.

– Ticăloșii! Știau bine ce făceau.

– Mă tem că da.

– Tot vreau să merg înainte. E important ca măcar să *încerc* să aduc dovezi împotriva lor.

– George, te sfătuiesc să n-o faci. Nu ești singur în treaba asta. Au mai încercat câțiva. Nu mulți, doi, trei. Și, știi ceva? Uneori poliția nici măcar nu răspunde la scrisorile trimise de avocați. Scrisorile se pierd, se rătăcesc. Este ca o joacă de-a șoarecele și pisica. Nimeni nu se poate atinge de poliție. Plângerile astea privind bătăile poliției nu ajung *nicăieri*. Îmi ceri să preiau un caz închis. Și, în plus, o să te coste o groază de bani. Chiar sute de mii de dolari. O să găsească ei căi să trăgăneze dosarul. Pe urmă, o să pierzi. Talbot nu are nici un caz. Nici o dovadă. Sigur, dacă ai avea martori, fotografii, te-aș putea ajuta. Dar chiar și atunci...

– Dar aș putea să mă asigur că povestea apare în toate ziarele.

– Și ce? Crezi că le pasă? George, chiar și așa... ar putea dura ani în șir.

– Tot vreau s-o fac. Ar putea încuraja dezbaterile. I-ar putea stânjeni pe nenorociții ăia.

– George Harwood *versus* șeful poliției. Harwood *versus* guvernul PNM aflat acum la putere și ales de către popor? De ce?

George tuși. El știa de ce. Poate nu era un motiv tocmai bun sau poate era – ori poate doar voia să facă un lucru așa cum trebuia. Un ultim lucru.

– Să o impresionez pe nevastă-mea.

Gabriel râse.

– Ce?

– Ceva de genul ăsta.

– George. Du-te acasă și bea un rom.

George îl privi lung pe prietenul său; vecinul lor când ajunseseră prima oară în Trinidad. Soția lui Gabriel, Helena, fusese o femeie cultivată, și ea indiană, tot avocată, calmă și distantă; nu rezistase mult în Trinidad, nu era un loc pentru femei ca ea. Îl părăsise, dispăruse fără să lase în urmă nici măcar un bilet.

– Sunt norocos că Sabine... nu m-a părăsit niciodată.

Gabriel încuviință din cap.

– Ai primit vreo veste?

– Nu.

– Sabine a avut întru totul dreptate. Am vrut să rămân aici, sunt egoist. Acum de-abia mai vorbește cu mine. Și fața lui Talbot... Aproape că l-au omorât acolo sus, pe dealul ăla. L-au lăsat să zacă. Chestiile de genul ăsta sunt ceva obișnuit acum.

Gabriel își strânse buzele.

– Deci tu crezi că ești un alb cu bani și cu relații, că l-ai putea ajuta?

– Da.

– George, impresionarea nevestei nu e motivul potrivit pentru care să te bagi în așa ceva.

– Că e pentru Sabine sau nu, vreau să fac asta. Cineva ar trebui s-o facă. Am bani în bancă. Pe ce altceva să-i cheltuiesc?

– Vreau să știi că, în calitate de prieten, te sfătuiesc din suflet să n-o faci.

– Vreau să știi că tot îmi doresc să preiei cazul. Te rog.

Gabriel reuși să-și arate în același timp pe chip nedumerirea, dezaprobarea, amuzamentul și bucuria. Clătină din cap.

– OK, spuse el, încet. OK.

Sus pe deal, Talbot se ridicase din pat și se mișca de colo colo, cu coastele încă bandajate. Ochii îi erau mai strălucitori, vânătăile deveneau tot mai puțin vizibile. Jennifer era în bucătărie, făcând *callaloo*. De peste drum, muzica bubuia, *conscious hip hop*. George rămase în pragul ușii, în spatele lui Jennifer. Talbot se așeză la masa din bucătărie.

– Am vorbit cu un avocat în dimineața asta, Talbot. Putem merge mai departe cu cazul tău. Am vrut doar să vin până aici să-ți spun. Dar poți să te relaxezi. O să dureze ceva timp.

– Mama zice c-a văzut o mașină de poliție trecând pe lângă casă acu' două nopți. Zice c-a oprit și-a parcat mai jos pe drum, că ne-a urmărit.

– Așa e? Întrebă George, întorcându-se către Jennifer.

Jennifer ridică din umeri.

– Mașina de poliție a parcat vreo oră sau cam așa, nu departe d-aci. Nu vii niciodat' aci sus fără' să ai un motiv.

– Spune-mi, Talbot, ești sigur că nimeni n-a văzut ce ți s-a întâmplat? Ar fi cu totul altceva dacă ar exista un martor.

– Nimenea, domnu' Harwood. Numa' dealurile d-acolo de sus.

– Dealurile, murmură George gânditor.

Și Sabine spusese același lucru. Colibe pe dealurile alea. Oameni oploșiți acolo ilegal, rastafarieni, oameni simpli erau răspândiți peste tot pe dealurile alea. Unele dintre colibe erau foarte departe, peste vale, dar sunetele ar fi putut ajunge până la ei.

– Talbot, există colibe, oameni care locuiesc pe dealurile alea.

Talbot încuviință din cap.

– E posibil? Știi măcar să fi *auzit* cineva?

Talbot scutură din cap.

– Chiar de-a auzit ceva, nimeni n-o să zică nica.

Jennifer se apropie.

– Tre’ că s-a gândit și ei la asta și s-a dus pă la oamenii ăștia să-i bage-n sperieți.

– Știi pe careva dintre oamenii ăștia?

Talbot clătină din cap.

– Ie oameni făr’ dă casă, spuse Jennifer. Oameni simpli dâן savană. Ei nu zice nica.

– Posibili martori, insistă George.

Jennifer îl privi cu ochi mari, liniștiți.

– Domnu’ Harwood. Țsta ie un loc mic, eh; ai grijă un’ te duci și la cine. Toți știe tot ce se-ntâmplă aci sus. Crezi că oamenii nu vorbește că vii tot timpul’ să-l vezi pă Talbot?

– O să stau deoparte de-acum.

– Asta-i cel mai bine acu’.

– Sau poate ar trebui să-l luăm de-aici pe Talbot?

– Nu, insistă Jennifer. Rămâne chiar *aci*, în casa un’ s-a născut.

– OK, OK.

– Domnu’ Harwood, stai să afle oamenii d-avocat și toate ălea. Dă proces. P-ormă...

– Pe urmă ce?

Jennifer își supse dinții.

– P-ormă o să afle ei. Nica nu mă sperie pă mine... și pă ăi dă peste drum... Dădu din cap către fereastră, către nepoții de vizavi. Ei o să fie bodyguarzii familiei noastre. Avem propria noastră poliție.

Sabine stătea întinsă pe canapea, fumând țigară de la țigară, holbându-se în gol. Sebastian se întorsese la Londra cu o zi în urmă. Ea fuma și se holba, voluminoasă în jalea ei, în veșmântul ei de martiră. Fiul ei avea dreptate: Sabine se prelingea, se topea.

George tot nu știa ce să spună. Ieși în grădină, unde oftaturile ei nu ajunseseră, și culese un hibiscus dintr-un strat de flori. În pământ zăceau oasele a doi câini morți, câinii care fuseseră otrăviți de vecinii sclavei aceleia bătrâne. Sabine avea dreptate; nu fuseseră niciodată în siguranță aici. Acum era mai rău. Așeză floarea într-o îndoitură a manghierului de deasupra, așa cum făcuse și Pascale când era mică.

Îmi pare rău pentru ce s-a întâmplat cu vaporul, îi spuse el copacului.

Nu e vina ta.

Vina lui Pascale. L-am pierdut.

Nu e vina ta.

Ar fi putut să plece. Cu următorul vapor.

Te iubea.

Eu o iubesc.

Ea încă te mai iubește.

Oare?

E bolnavă de iubirea ta. Du-te la ea!

Mă refuză.

Ia-o în brațe.

Imposibil.

Văzu din nou vaporul alunecând prin Prima Boca, pe lângă toată verdeața și stâncăria.

Nu mă vrea.

Du-te la ea!

George se întoarse. Sabine zăcea, ca pe catafalc, jelind. Ochii ei erau plini de lacrimi. El zăbovi sovăitor lângă ea. Ceva mărunț, ar putea spune ceva mărunț: dramatic și la obiect.

– Vrei să încălzesc ceva rămas de la prânz? întrebă el.

– Nu mi-e foame.

– Ar trebui să mănânci ceva.

– Lasă-mă-n pace!

Vocea ei era ca de plumb.

În bucătărie, el deschise frigiderul, scoase un vas plin de curry de la prânz și îl băgă în cuptorul cu microunde. Căinii apărură la ușa bucătăriei dând din coadă, ca să vadă ce făcea.

– Bună, băieți, șopti.

Ei continuară să dea din coadă, mișcându-și tot trupul. și își lipiră botul de picioarele lui. Dar nu-l înveseliră. Ieși din bucătărie aducând curry-ul fierbinte pe o tavă, deschise televizorul la știrile CNC, și o privi pe Carla Foderingham prezentând ultimele știri despre Soca Warriors. Marele meci avea loc a doua zi. Trinidad și Tobago *versus* Peru, meciul amical. Avea bilete, dar nu îi pomenise despre ele lui Sabine. Aruncă o privire către soția lui, întinsă pe canapea. Poate ar trebui să-i spună despre avocat. Articolele lui, faptul că-i curățase bicicleta verde, nimic nu părea să o mulțumească. Sunetul familiar, cu reverberații, porni din nou, un pufăit ușor, când Sabine începu să sforăie.

Ceas și George își puseseră cămăși roșii pentru meci. Ajunseră devreme și lăsară mașina în parcare de la Movie Town, aflat vizavi de stadion. George îl ajută pe băiețel să traverseze drumul principal aglomerat, pe care se scurgea un șuvoi continuu de microbiști.

Toată lumea purta roșu. Steaguri atârnav de umeri, fețele erau vopsite în culorile Trinidadului. Corni făcuți din scoici mari vuiau. Vânzătorii ambulanti îi întâmpinau pe spectatori cu mult înaintea intrării, îmbrându-i cu manșete elastice, tricouri, fluiere, abțibilduri pentru mașini. George și Ceas îi ocoliră, luând-o pe coridorul principal către intrarea în stadion, oprindu-se ca să cumpere cornete de înghețată cu sirop de vișine. Era patru după-amiaza, și soarele își revărsa căldura pe pământ. Urcară scările către balcoane și, de sus, se uitară spre terenul cu iarbă galbenă și aspră.

Stadionul înconjura terenul într-un oval leneș, cu scaune turcoaz.

– Uau! ie ca un șarpe mare, spuse cu răsuflarea tăiată băiatul.

– Hai să găsim un loc să ne-așezăm, sugeră George.

Gradenele se umpleau. Suporterii care se adunaseră deja erau efervescenti, aruncându-și vorbe în trini, vorbe deocheate, de bărbați. Ironiile și zeflemelele zburau prin aer, se simțeau nervi și amuzament, pe când fanii discutau despre meci: șansele de victorie pentru Trinidad în acea zi, ca să nu mai vorbim

despre Germania. Umbrelele se deschideau peste tot, pentru a ține departe soarele. Gradenele se umplură cu vânzători ambulanți. Rastafarieni aruncau punguțe mici, maronii cu alune de-a lungul șirurilor de scaune, și bancnote roșii de un dolar se întorceau la ei, pe un lanț de brațe. Bărbați umblau de colo, colo cu găleți de plastic cu bere la gheață. Aerul era o cacofonie de strigăte.

George și Ceas își croiră drum pe un culoar și apoi pe un rând cu scaune. George își deschise umbrela uriașă de golf, și cei doi se așezară sub ea, mâncându-și cornetele cu înghețată și alunele calde, uitându-se la un bărbat gras, într-un costum roșu de satin și cu o pălărie roșie de cowboy, cum se legăna cu pași de rață în jurul terenului.

Ceas nu știa prea multe despre fotbal, așa că George îi explică regulile. Apoi îi dădu amănunte despre antrenorul olandez, cum adusese echipa până aici. Îi vorbi despre fiecare jucător și despre trecutul lui: Shaka Hislop în poartă; uluitorul Russell Latapy; cum băiatul alb, Chris Burchill, încerca adesea să înscrie din mijlocul terenului. Cum Latapy și Dwight Yorke plânseseră chiar pe terenul ăsta când pierduseră în fața americanilor într-un meci de calificare pentru Cupa Mondială, cu șaisprezece ani în urmă, cum Trinidadul era cea mai mică țară care se calificase la Cupa Mondială.

- Putem să câștigăm? întrebă Ceas.
- Nu, nu putem.
- De ce nu?
- Pentru că multe echipe de acolo sunt uriașe.
- David l-a doborât pă Goliat.
- Dar noi nu suntem David.
- Cine suntem noi?
- Soca Warriors.
- Ei luptă și petrec?
- Da. Asta e strategia noastră de bază.

Soarele începu să coboare, și cerul se îmblânzi, căpătând o culoare trandafirie ca de ibis, cu norii festonați cu auriu celest. Și mai mulți spectatori sosiră, mulțimi în roșu. Calipsonieni cântau și țopăiau pe o estradă improvizată. Dansatori indieni își scuturau trupurile în dans, copii în costume de carnaval defilau în jurul terenului de joc. Un bărbat îmbrăcat ca un pui sărea pimppejur. Majoretele alergau pe un traseu haotic, agitându-și pompoanele, renunțând la mișcărilor obișnuite. Fanfara Cadeților mășăluia, scoțând un cântec chinuit de trompete și tube. Echipa din Peru apăru în fugă în echipamentul ei alb. Fiecare jucător era anunțat cu numele și poziția pe care evolua. Apoi apăru echipa Trinidadului.

Mulțimea urlă, sărind în picioare. Prim-ministrul, Patrick Manning, conduse un mic grup de demnitari pe teren, pentru a da mâna cu fiecare jucător.

- Ticălos!
- *Huooo!*

Prezența lui Manning stârni glume răutăcioase din partea celor din jurul lor. Apoi, o umbră uriașă căzu peste teren, peste întregul stadion.

- Iisuse Hristoase, murmură George.

Deasupra lor, nu foarte sus, se vedea burta ca de dragon a balonului.

- Cum dracu' a reușit să se strecoare deasupra întregului stadion?
- Arată ca o navă cosmică, spuse Ceas cu răsuflarea tăiată, uitându-se în sus.

Balonul era uriaș, plutind pe cer pe furiș, cu grație, nu mai era umflatul caraghios din cer văzut de departe. Uriaș, zăbovea acolo sus, punând ceva la cale în aer; făcea să i se răspândească prin vene un sentiment de vinovăție.

– Du-te dracu’, ticălosule, strigă George în sus.

Râsete aprobatoare se auziră în jurul lor.

Apoi întregul stadion se ridică pentru a intona imnul național. „Una lângă alta stăm, insule-ale mării de azur caraibe...”

Luminile stadionului se aprinseră. Fluierul de început răsună ascuțit. Spectatorii se așezară.

Strigătele ironice se porniră din nou.

– Bagă viteză! Bagă viteză, urlau oamenii.

– Presing. Presing.

– Nee, frate, uite, jucătorii ăștia dânu Peru nu știe să dea cu piciorul. Aia-i *Macarena*.

– *Omoară-!*

Un indian foarte beat, așezat în fața lor, cu un tricou cu Latapy, striga:

– *Olé, olé, olé*, barbeque! *Olé, olé, olé*, pudră!

Gașca Pudrei⁵⁰ răspândi talc în aer. Un val mexican luă naștere, o umflătură roșie care trecea de-a lungul gradinelor. George și Ceas săriră în picioare, ridicându-și brațele pe când trecea.

– Iară, iară! strigă Ceas.

Fete negre slăbănoage, în bustierele lor roșii minuscule, își scuturară maracasele.

Soca Warriors erau groaznici.

– O să ne facă fundu’ praf în Germania, spuse George cu inima strânsă.

Era un meci amical, dar Soca Warriors jucau ca niște novici, învârtindu-se prosteste. Nici măcar nu încercau să se facă remarcați. Alergau încoace și-ncolo pe teren ca niște furnici ata sâcâite, în vreme ce jucătorii peruani era profesioniști, disciplinați. Când echipa peruană marcă cel dintâi gol, întregul stadion amuți.

Se auzi fluierul care anunța sfârșitul primei reprize.

George scoase o folie de aspirine din buzunarul de la piept.

– Te doare capu’, domnu’ Harwood?

– O durere enervantă.

Dădu pe gât două pastile cu resturile topite din cornetul lui de înghețată. Dealurile din spatele orașului Diego Martin scânteiară.

– Ie drăguț acoloșă, se minună Ceas. Ca o galaxie.

Jucătorii apărură din nou pe teren.

– Bagă viteză! strigară fanii.

– *Olé, olé, olé*, grisine cu brânză, urlă indianul beat.

Talcul se revărsă din nou, plutind în aer. Întregul stadion era în picioare. Soca Warriors plimbau mingea de colo, colo ca o adunătură de idioți.

– Fă ceva, acu’, frate!

– ăștia dansează pă voi!

George se uită în partea cealaltă a stadionului, în secțiunea VIP. Patrick Manning privea și el. Același loc, același moment. Manning, fiul lui Williams, fiu al PNM-ului. Nimeni nu știa prea multe

despre Patrick Manning. Studiase geologia la universitate, devenise un politician de carieră. Intrase în PNM și o pornise de jos, croindu-și drum în sus. Nu impresiona cu nimic când vorbea, avea ceva prostesc în privire, în rânjetul lui strâmb. Urechile erau ca niște toarte la o halbă de bere. La fel ca Williams, Manning se înconjurase de apropiați.

Se lăsă tăcerea. Privirea lui George se încețoșă. Nu văzu încăierarea de pe teren. Capul îi bubuia. Își frecă viguros ceafa. „Dragă domnule Williams“ răsuna sacadat, lovindu-se de pereții țestei. Jucătorii peruani se aliniară în fața porții trinidadiene. O lovitură de pedeapsă. Cine bătea? Nu-și dădea seama. Șirul de jucători se rupse.

Gradenele izbucniră.

Un gol pentru Trinidad și Tobago.

Oamenii țopăiau, îmbrățișându-se, fluierând, strigând, gradenele se scuturau de bucurie. Se auziră corni. Oamenii urlau. Talcul umplea aerul. Indianul beat flutură deasupra capului o sticlă de apă fără dop, și apa se vărsă peste mulțime. Ceas dansa, sărind în sus și-n jos pe scaunul lui. George îl îmbrățișă; tot zgomotul cânta în capul lui. Fluierele țiuiau. Din nou, i se încețoșă vederea.

Când mulțimea se mai liniști, se așeză.

– Ești OK, domnu' Harwood?

– Da. Sunt bine. Am stat prea mult în soare.

Nu văzu sfârșitul meciului.

Toată lumea din jur era în picioare, blocându-i vederea. „Dragă domnule Williams“, ciocănindu-i în pereții țestei. „Dragă domnule Williams“ – cuvintele erau un zdrăngănit neîntrerupt. George își cuprinse capul cu mâinile. Un val de greață îi urcă din măruntaie. Se chinui să-l oprească.

Fluierul de final se auzi ascuțit. Unu la unu. Imediat, gradenele începură să se golească. Ceas se așeză lângă George.

– O să-mi revin într-un minut, îl asigură George.

Ceas îi făcu vânt cu o tăviță de polistiren pe care o găsi pe jos.

– Hai să mergem, spuse George și se forță să se ridice.

Rămase în picioare, nesigur, uitându-se în jur. Privirea i se limpezi. Încet, urcară înapoi scările către balcon. Apoi coborâră alte scări. George se agăța de balustradă, cu palmele umede. Se duse clătînându-se către un vânzător ambulant, ceru o sticlă de apă și bău din ea, apoi își turnă niște apă pe față.

– Nu-ți face griji pentru mine, spuse George, zâmbind.

Chipul băiatului era grav.

– Sunt bine. Hai să ieșim de aici.

Coborâră al doilea rând de trepte și trecură de turnichete. Râul roșu se mișca încet, curgând către drum.

George tresări auzind o explozie puternică în cer. Ridică privirea. Cerul se luminase cu flori verzi, galbene și roz, scânteile se revărsau în cascadă. O bătălie de artificii în aer, bubuituri și scăpărări precum focul de mitralieră. Aerul se învârtejea, scuișând fum și sulf. George își lipi palmele peste urechi și închise ochii. Mâna mică a lui Ceas era pe spatele lui, sprijinindu-l. Băiețelul se agăța de el, întinzându-i materialul tricoului, chinându-se să-l țină drept. George știa că se prăbușea. Picioarele îi cedară.

– Domnu' Harwood, domnu' Harwood!

Auzi strigătele de ajutor ale băiatului, bombele şuierătoare care erupeau în cer. Băiatul se încleștase de el și-l trăgea de tricou. George căzu încet și greoi la pământ, prăbușindu-se cu un zgomot înfundat.

– Domnu' Harwood, domnu' Harwood, trezește-te! Trezește-te, te rog!

Vocea băiețelului era rugătoare, disperată. George voia să îl ia de mână.

– Domnu' Harwood, domnu' Harwood!

O altă voce, a unei femei, mai aproape de urechea lui. Fața ei era neclară. Doi bărbați în uniformă se fâțâiau prin apropiere.

– Tre' să-l luăm din drum, dădu indicații vocea de femeie.

– 'Ncetișor, acu'. Un', doi, trei.

Niște mâini îl ridicară în picioare.

George gemu:

– Eric Williams. O să vorbesc eu cu...

– Domnu' Harwood, ai leșinat.

– Da?

Miji ochii, amețit. O recunosc pe femeie, o prietenă a lui Pascale. Drăguță. Maureen Boos.

Cu grijă, își trecu mâna peste partea din spate a capului.

– Mi-a dat cineva cu un ciomag în cap?

– Ai căzut, îl lămurii Ceas.

Îl așezară pe bordură, cu capul între genunchi.

– Domnu' Harwood, mă cunoști. Sunt o prietenă a fiicei dumitale. Po' s-o sun pe Pascale?

– Oh, nu, te rog.

– Poa' să vină să te ia.

– O să fiu bine. Doar că am stat prea mult în soare. Am băut pe stomacul gol.

– Unde ți-e mașina?

– Foarte aproape. Te rog, nu-ți face griji. George se chinui să se ridice. Acum sunt bine. Te rog. Nu mai fi atât de îngrijorat, îi spuse lui Ceas. Maureen, el e prietenul meu.

Maureen se uită cu suspiciune la băiețelul negru.

– O să fim bine.

Ceas își trecu brațul pe sub al lui, și împreună se îndepărtară cu pași șovăitori și pătrunseră în valul roșu mișcător.

George opri camioneta în locul ei obișnuit, acoperit, de lângă bucătărie. Nu coborî imediat din ea. Își sprijini capul în mâini, cu coatele pe volan. *Bum, bum, bum* în capul lui. Nu-și amintea nimic din drumul spre casă, doar că înaintase încetișor, și băiatul nu spusese nimic. Micuța Fecioară îl privea întrebător, cu palmele întinse.

– George?

Sabine stătea lângă ușa camionetei.

– Te-am privit de la fereastra bucătăriei.

– Oh! Tocmai mă gândeam la tine.

– Ce s-a-ntâmplat? A sunat Pascale. O prietenă de-a ei a zis că ai leșinat la meci. Nici măcar nu mi-ai spus că te duci.

– Sunt bine.

– A zis că te-ai prăbușit la pământ.

– Am alunecat.

– Eras cu băiețelul ăla din corul bisericii. George. Te duci la un meci de fotbal și nu-mi spui. Leșini.

Ce-ar trebui să cred?

– Crezi ce vrei.

Era obosit. Voia să se culce.

– Pascale vine încoace.

– Ei, eu mă duc să mă culc.

Deschise portiera și încercă să-și miște picioarele.

– George?

– Sunt bine.

– Ești alb ca varul.

– Trebuie doar să mă odihnesc puțin.

Sabine își băgă capul pe sub brațul lui, ajutându-l să coboare.

– Vai, dragă, nu poți să mergi.

– Ba pot.

Picioarele lui erau moi. Sabine se clătină cu el pe treptele către bucătărie, și împreună străbătură în zigzag livingul și apoi o luară în sus pe scări către dormitor, unde se prăbușiră pe pat.

– George, nu-mi place deloc asta. Îl sun pe doctorul Baker.

George închise ochii. Durerea de cap sfârâia. Voia să spună ceva, dar cuvintele nu se lăsau rostite.

Se întinse pe pat, reușind să se sucească pe o parte, cu capul pe pernă. Voia să se facă ghem, să doarmă mult.

Sabine veni din baie cu un prosop de față rece și i-l apăsă pe frunte.

– Oh, icni el.

Era plăcut. Dar prosopul se încălzi în câteva minute, absorbind căldura.

O auzi pe Sabine coborând și apoi revenind, de data asta cu un castron cu cuburi de gheață.

George închise ochii. Mâinile soției lui pe capul său, soția lui țâțâind și agitându-se pe lângă el.

Voia să-i spună că o iubea, dar își simțea limba încleiată. Ea lipi pâzna udă și rece de fruntea lui. Se așeză lângă el pe pat, și el îi simțea căldura și greutatea, voia să o atingă. După un minut sau două, ea luă pâzna de pe fruntea lui, o înmuie în apa cu gheață, o stoarse și îi puse la loc compresa. El mormăi ceva, doar pe jumătate conștient.

– Ce e, dragă?

– Chiar îmi *pasă*, știi... de oameni.

– Da.

– Nu sunt o bestie fără suflet.

– Nu te mai gânde la asta acum!

– Chiar îmi *pasă*... nu știam... că erai așa nefericită.

– Nu eram.

– Am pierdut vaporul.

– Da.

– N-am vrut niciodată să urc pe el.

– Nu.

– Sunt cineva aici.

– Da.

– În Anglia, aş fi fost la fel de nefericit cum eşti tu aici. Gemu. Sunt egoist.

– Da.

– Îmi pare rău.

Sabine luă prosopul de pe fruntea lui, îl înmuie din nou în apă şi îl puse la loc. George se întinse după mâna soţiei sale şi o strânse cu putere.

A doua zi, George stătea îmbufnat afară, pe verandă. Refuzase să-l cheme pe doctor. Doctorul ăla Baker era un şarlatan. Îi dăduse lui Sabine pilulele alea atâţia amar de ani. O să termine definitiv cu Sebastian Baker. N-avea de gând să-l mai vadă. Impostor nenorocit. Donjuan. Şi pe *el* îl iubea Sabine? Care erau ceilalţi bărbaţi din fanteziile ei? Îl iubea pe doctorul Baker, voia să şi-o tragă şi cu el? Nu, George Harwood se simţea foarte bine, mersi frumos. N-aveau decât să se care cu toţii. Se simţea mult mai bine, avea mult mai multă încredere în sine. Câinii cei mari se instalaseră lângă el: câinii lui.

– Câini cumiţi.

Îi mângâie pe urechi.

Când Pascale veni, îşi sărută tatăl pe frunte şi se aşeză lângă el pe unul dintre scaunele de rattan.

– Aşa. Mami-mi zice că nu vrei să te duci să-l vezi pă doctoru' Baker.

– Nu sunt bolnav.

– Dacă nu te duci, o să-l aduc aci, să te vadă el pă *tine*.

– Voi, femeile, vă agitaţi atâta pentru nimic.

– Bătrân prostovan! Ai leşinat! Maureen zice c-ai fost pierdut câteva minute, mort d-a binelea. Ai fost al naibii dă norocos că te-ai lovit doar la cap. Noroc c-a fost ea acolo. Eşti îndărătnic, da, şi, dacă nu te duci să-ţi faci un control, o să te-oblig eu să-ţi faci. Po' să fac asta.

George îşi feri privirea.

Pascale îşi aprinse o ţigară şi inhală o pană albastră de fum.

– Arăţi ca dracu'.

– Mersi.

– Nu vreau să mori.

– Nu fi caraghioasă!

– Am nevoie dă *tine* pen' totdeauna.

– Eşti melodramatică. La fel ca mama ta.

– Am nevoie dă *tine* ca să-mi spui secretu' cum să rămâi căs'torit mult timp.

George oftă din rărunchi.

– Dă ce te-ai însurat cu mami?

George rămase cu gura căscată. Îşi privi lung picioarele.

– Pentru că era o bucăţică pe cinste, spuse el în cele din urmă.

– Lumea e plină de femei frumoase. De ce ea?

– Ea era pentru mine.

– Cum adică?

– Mama ta mi se potrivea perfect. Nu mai vedeam pe nimeni în afară de ea care s-o facă, nimeni ca

ea sau mai bun decât ea.

– Ş-aşa s-a dus în timp?

– Nu, a devenit mai rău.

– Cum?

– Păi, pe urmă vine dragostea. E posibil să-ți placă o mulțime de alți oameni. Dar inima e mică și pretențioasă: știe exact pe cine vrea. În ea nu e loc să iubești decât unul sau doi oameni într-o viață.

– Dragostea ți se întâmplă, zise Pascale, încuviințând din cap.

– Da.

– Dragostea-i o nemernică dură, nu-i așa, tati?

– Ha, ha. Da. Și durează ani la rând.

– Spiritu' celuilalt pătrunde-n tine. Pascale oftă. Ești alături de el în tot ce simte. Dacă-i rănit, te doare pă tine. De-l rănești tu, te rănești pă tine.

– Asta ai simțit pentru bărbatul dinaintea lui Jacques?

Ochii lui Pascale se încețoșară.

– Da, tati.

Mai. Luna preferată a lui George. Mai, vremea copacilor. Eugeni⁵¹ în rod. Crengile se legăneau pline de fructe în formă de clopot, în formă de femeie, colorate într-o magenta obscenă, ca buzele unei târfe. Sub copaci se întindea un covor fin de stamine magenta, așternut peste acoperișuri, culmea zidurilor, trotuare, pajiști. Păsările se ospătau cu ele, iar cei care erau suficient de proști încât să-și lase mașina sub o eugenie în mai și-o găseau stropită cu vopsea magenta. *Tabebuia rosea* era și ea înflorită, copaci înalți și subțiri ca niște manechine pline de strălucire, cu ciorchini ca o coafură afro de culoarea căpșunelor, explodând de-a lungul savanei, anunțând venirea ploilor. Poinciana era scundă și îndesată; trunchiuri negre și crenguțe orizontale cu flori stacojii. Copacii ăștia erau niște dansatori, cu brațele în aer, arătându-și mânecile involănate. În mai, manghierii erau încărcăți de fructe ce se înroșeau. Fructele arborelui de pâine se umflau într-un fel obscen. Bougainvillea se revărsa murmurătoare pe balcoane și pe ziduri. Dacă înfingeai un băț în pământ, cu siguranță înflorea, atât de fertilă era căldura asta umedă. Tremura în valuri deasupra drumului încins. Peste tot, iarba devenea maronie, praful, precum cenușa, pământul de sub ea se făcea uscat și sfărâmicios.

În mai, negrii erau înțelepți și luau cu ei umbrele atunci când umblau pe afară, ținându-le cât mai sus. Albii circulau în mașini cu aer condiționat. Alergau între mașină și magazine. Se temeau de ce-ar putea veni. Câteodată, noaptea, Sabine îl trezea pe George.

– Auzi?

– Nu, ce?

– Femeia verde e agitată. O să se rostogolească.

– Bine. Poate o să strivească vilele alea de peste drum.

Uraganele amenințau departe în larg. Mai, luna dinaintea avertizărilor oficiale de furtună. Mai, sfârșitul anotimpului uscat, cu trompete sunând, cu ploaie de confetti revărsându-se din copaci. Aerul bătea din palme și ovaționa. La sfârșitul lunii, numărul crimelor ajunsese la o sută șazeci.

În ziua următoare, Jennifer era evazivă. Sabine ieșise să joace bridge. Jennifer îl evita pe George, ceea ce era cu totul neobișnuit. Era vorba despre proces? O deranja că nu-i spusese nimic despre asta lui Sabine? Se mai iviseră și alte mașini de poliție? Când veni timpul să plece acasă, Jennifer apăru pe

verandă. Era trasă la față, cu privirea întunecată. Ținea în mână o pungă maro de hârtie, mototolită.

– Ai mai făcut o prăjitură? Și-ai ascuns-o de câini? glumi el.

Dar chipul lui Jennifer era grav. Foarte grav. Asta nu-i plăcu lui George.

– Jennifer, ce s-a întâmplat? Nu pari deloc în largul tău. Ce s-a întâmplat? Ce e?

Jennifer traversă veranda și veni foarte aproape. Niciodată nu se apropia atât de mult. Îl privi lung, într-un fel mohorât, afectuos. George avea sentimentul că ea urma să spună ceva de neînchipuit.

– Jennifer?

Ea îi puse în mâini punga de hârtie. Era grea, cu ceva de metal înăuntru.

– Ce nai...?

Ochii lui Jennifer erau uriași.

– Talbot îl ține sub pat, domnu' Harwood. Nu știi dacă unde-l are. Da'-l are dacă mult. Îi dă când s-a înhăitat. Îl ține. Nu vrea să-l arunce, nu poa' să scape de el. Io nu-l vreau în casă. O să ne-aducă mai mult năcaz. Ține-l 'mneata, domnu' Harwood. Dă-l lu' avocatul' ăla. Ține-l în loc sigur, departe de noi.

Ochii lui Jennifer erau umezi și rugători.

– Da, sigur.

Se uită în punga de hârtie. În ea se afla o legătură grea, în hârtie cerată, dar știu ce era înainte să înceapă să o desfacă încet, clătinând din cap, conștient în adâncul sufletului că o armă era ultimul lucru pe care îl voia în casa lui. Mai ales acum. Era un lucru rău. Unde să o ascundă? Unde? Și pe urmă își dădu seama.

– Bineînțeles, Jennifer. O să-l țin la loc sigur.

[50](#) Un grup de fani entuziaști ai cântărețului și compozitorului trinidadian de soca Machel Montano (n. 1974), care aruncă pudră în mulțime la concertele (n.tr.)

[51](#) *Eugenia malaccensis*, copac din familia mirtaceelor, foarte răspândit în India. I se mai spune și măr de Malaysia. (n.tr.)

9

MANNING

Ray sună mai târziu, în cursul aceleiași zile.

– Eh, eh, am vești pen' tine, George.

Vocea îi era încordată.

– Oh, nu, am probleme?

– Încă nu. Ne-au sunat de la birou' lu' Manning. Are dă gând să amâne alegerile locale. Ne-oferă un interviu. Prima dată când fac asta, frate. El dă foarte rar interviuri în presă. Asta-i o chestie grozavă. Te-a cerut pă tine 'nadins. Îi place cum scrii. Crede că ești poet.

George fluieră.

– Mi-a *citit* ultimele două interviuri?

– Io așa crez. Băieții d-acia-s supărați. Toți vor să-i zică vreo două. El nu vrea să vorbească decât cu tine.

– Mă vrea pe *mine*? Un alb?

– Mda, frate. Îl faci?

– Cât îmi dai?

– Zi cât vrei.

– Nu fi prost. O să-l fac pe gratis. Sigur că-l fac. Când mă vrea?

– Măine după-masă.

– Unde?

– La Casa Albă.

– Oh, Casa lui Bobo.

– Ce?

– Nimic.

Sabine era furioasă.

– Nu te duci nicăieri să iei interviu *nimănui*.

– Nu fi caraghioasă!

– Nu trebuie să te obosești.

– O să stau pe-un scaun și o să vorbesc cu prim-ministrul.

– Nu ești încă bine. Și dacă leșini?

- N-o să leșin.
- Și dacă o faci?
- N-o s-o fac.
- Nu poți să conduci până acolo. Va trebui să te duc eu.
- Sabine, sunt bine.

Ea îi aruncă o privire plină de reproș.

- O să-i iau un interviu prim-ministrului din Trinidad. Asta e șansa ta. Ce-ai vrea să întrebi?
- Întreabă-l așa: Cât de mult ține la boașele lui?
- Doamnă Manning, cât de mult ții la boașele tale?
- Anunță-l că nevastă-ta vrea să i le taie.
- O să pun chestia asta pe listă.
- Bun. Ce-ți mai face capul?
- Bine, minți el.

Patrick Augustus Mervyn Manning voia să-l folosească, George știa asta. În ciuda ultimelor sale două interviuri, în care avusese un limbaj aspru și jignitor, punând întrebări dure despre balon, Manning îl considera pe George inofensiv. Prim-ministrul voia o treabă de PR. Alb nebun și prost, îndrăgostit de Trinidad. Nu scrisese niciodată ceva rău despre nimeni. Dar George îl știa deja pe Patrick Manning, îl cunoștea îndeaproape. Un ticălos egoist; nu un animal politic. Manning gândea în termeni economici, se gândea la bani. George auzise ce se vorbea. Oamenii spuneau că Manning îl idolatrizase pe Eric Williams, îl venera. Oamenii spuneau că ori de câte ori era Manning într-o situație dificilă, se întreba: „Ce-ar fi făcut Eric Williams?”

George ajunse devreme la Casa Albă, o clădire ca un tort de nuntă țipător, făcută din coral de Barbados. Era una dintre casele baronilor de cacao aflate în preajma savanei, cândva căminul familiei ginereului său prostovan Jacques: Bobo Bufonul.

Oamenilor de pază de la poartă, cu priviri goale, nu le plăcu felul în care arăta camioneta ruginită a lui George.

- Cine ești? întrebare, mângâindu-și bastoanele.
- Presa, răspuse George și-și flutură legitimația.

Paznicii semănau cu niște troli. Purtau toci de lână minuscule în vârful capetelor lor bulboase, pulovere de lână aspră și ghete tip comando. Unul avea o mitralieră. Îi făcură în silă semn să intre.

George parcă la umbra unui minunat copac *Albizia saman*. Scoase din torpedou o sticlă mică de rom și o cutie de Panadol Extra și luă două pastile cu două guri de tărie. Mai luă o a treia înghițitură pentru noroc, o a patra pentru curaj. Apoi o a cincea, ceva mai zdravănă. Imediat se simți mult mai vesel. Se șterse la gură, se privi în oglinda retrovizoare. Părul încă îi mai era lipit de țeastă. Ochii îi ardeau, cu foc în ei. Încă mai era un nenorocit de bărbat arătos.

George se întoarse pe jos la intrare, iar copacii din savană îl salutară cu nori de fum: violet, galben lămâie, alb ca neaua. Un paznic îl conduse în sus pe trepte, într-un vestibul din tec lustruit. Se așeză, învârtindu-și policarii.

- Doamnă Harwood?

O tânără apăruse, îmbrăcată într-un taior și cu tocuri înalte, care țcăneau pe podea.

- Pe aici, vă rog.

O urmă în sus pe o scară de lemn, către un salon mare cu un balcon lung, cu vedere spre parcul cel mare al oraşului. Podeaua era din lemn de esenţă tare, bine lustruit, iar mobila veche, răspândită stingher de-a lungul pereţilor. Ferestrele erau închise, ochiurile mari de geam intensificând căldura soarelui. George recunoscuse tăcerea acţiunii de a fi ţinut sub observaţie: camere de supraveghere, paznici, servitori care se furişau pe acolo.

– Luaţi loc, vă rog, spuse tânăra. Pot să vă servesc cu ceva?

– Un pahar cu apă, vă rog.

George începu să transpire în costumul lui uzat, mult prea strâmt. Părul începea să se desprindă din capcana lipicioasă. Îşi trecu mâinile peste cap de câteva ori, netezindu-şi şuviţele rebele.

– La naiba, şopti el, văzând că-şi pătase pantalonii cu loţiune de păr.

Femeia se întoarse cu paharul cu apă. În clipa în care ea dispăru, George luă două înghiţituri lungi, lacome. Îşi scoase sticlucă din buzunar şi şi-o trecu pe sub nas; vaporii astringenţi de rom acţionară ca o palmă peste faţă, trezindu-l. Luă o duşcă zdravănă. Bineînţeles, așa făceau şmecherii. Lasă-i să năduşască. Asta se întâmpla în toate marile case ale puterii din lume: aşteptarea. Îşi lărgi cravata. Umezeala i se întinsese în pete la subsuori, şi un miros puternic de sare se înălţa în jurul lui, amestecat cu izul de naftalină. Îşi verifică ambele reportofoane din servietă, le scoase şi le așeză pe masă, fără să-şi dea seama că Patrick Manning intrase în cameră, în spatele lui.

– Bună ziua, domnule Harwood.

George tresări şi țăşni în sus, trimiţând pe podea, cu zgomot, unul dintre aparate. Un zgomot de material sfâşiat se auzi undeva în costumul lui şi, când se aplecă să-i strângă mâna prim-ministrului, răsturnă paharul, şi apa se vărsă pe toată masa.

– Oh, Doamne, îmi pare rău.

Se abţinu cu greu să nu tragă un vânt.

Manning îşi înăbuşi rânjetul.

– Maxine, strigă el.

O femeie intră repede cu o cârpă şi şterse apa, apoi luă cu ea paharul.

Manning întinse din nou mâna.

– Mă bucur să vă cunosc, zise George, strângându-i-o, cu un fior.

Manning era înalt şi bine făcut, cu pielea de culoarea caramelului. Un corp de fotbalist. Zâmbea cu gura până la urechi, ceea ce nu însemna nimic; asta era obiceiul lui. Rânjetul asta pieziş. Prim-ministrul se așeză cu spatele la geam, iar căldura pătrundea arzătoare, căzând pe umerii lui.

– Sunt un mare fan al scrierilor duminale, spuse Manning.

– Mulţumesc, răspunse George țeapăn, cu ura înflorindu-i în măruntaie.

Asta era o surpriză pentru el; nu-şi cunoscuse propriile sentimente.

– Mi-a plăcut interviul recent cu Lara. Agenţi Mossad în junglă!

Manning râse, sincer încântat.

Gogomanul se dovedea deja mai bun ca el. Manning era relaxat, în largul lui, iar George – atât de încins, că de-abia putea vorbi.

Ăsta nu era Eric Williams. În primul rând, Williams era mai bine îmbrăcat. George se aplecă în faţă şi porni reportofonul.

– Da... balonul. Ce e?

– Eh, eh, făcu Manning, părând luat prin surprindere. Cum adică?

– E un aerostat, spion finanțat de State?

Manning râse zgomotos.

– Ei, *este*?

Manning își ascunse un zâmbet atotștiutor și îl privi cu asprime.

– Chávez, insistă George. Noua amenințare. Noul Castro din Caraibe. Nu este o idee prea de-plasată.

Instalațiile petroliere din larg ale Trinidadului. Tre' să-l faci destul de nervos pe George Bush, nu?

Manning își întoarse privirea și continuă să zâmbească, de parcă întrebările aveau, pur și simplu, să dispară.

George îl studie.

– Ai o imaginație bogată, spuse în cele din urmă Manning.

– Am sursele mele.

Manning oftă. Dar nu voia să se lase provocat. George știa că balonul era folosit și ca să se facă paradă, să se demonstreze ceva, ca la meci, alaltăieri.

– V-a plăcut meciul de fotbal? încercă George.

– Oh, da, mult. Ai fost și dumneata acolo?

– M-am dus cu un prieten. De fapt, stăteam chiar vizavi de dumneavoastră. A fost plăcut. Păcat de fotbal.

– Ei. Manning își supse dinții. A fost un meci amical, eh.

– Eric Williams a fost un bun jucător de fotbal. Ce credeți c-ar zice de Trinidad și Tobago în Cupa Mondială din 2006?

– Ah... Eric? Mândru nevoie-mare!

– Cincizeci de ani de PNM. Un an grozav, eh?

– Un an excepțional.

Manning zâmbi larg. Asta se apropia mai mult de lucrurile pe care voia el să discute. Fotbalul în 2006, Cupa Mondială la crichet în 2007, economia care înflorea. Panday, liderul opoziției, arestat pentru corupție. Prim-ministrul radia, încântat de toate aceste întâmplări fericite.

– Cred că aveți – cât? – vreo zece ani când PNM-ul a venit la putere, nu?

– Mda, frate. Un băiețel.

– Un fiu al PNM-ului, ați zice?

– Da, chiar așa.

– Și totuși, în trecut v-ați numit *Tatăl* Națiunii.

Manning îl privi lung, rânjind.

– Eric Williams... – vocea lui George deveni de oțel – dacă stau să mă gândesc, și el și-a luat titlul ăsta, nu?

Rânjetul lui Manning dispăru.

– Băiețelul pe care l-am luat cu mine la meci are nevoie de un tată.

– Îmi pare rău să aud asta.

George citi din notițele lui:

– „Între 1991 și 1995, PNM-ul nu a acordat suficient timp grijii față de propriii săi copii.“ Apoi își ridică privirea. Știți cine a spus asta?

– Acum nu-mi aduc aminte.

– Dumneavoastră ați spus.

Manning îi aruncă o privire furioasă.

– „Vă asigur că asta nu se va mai întâmpla“, citi George.

Fruntea lui Manning lucea. Reportofonul bâzâia. Își luă o expresie prudentă, studiată.

– Au trecut zece ani. Băiețelul ăla. Născut sărac. Tot sărac o să rămână.

Manning pufăi enervat.

– Economia Trinidadului e în plin avânt, recită. Trinidadul e mai prosper grație tuturor investițiilor străine. Plus că avem un Plan Social de perspectivă pentru 2020. Trebuie să fi auzit de el.

– Am citit despre planul ăsta pe site-ul PNM-ului. Pagina Planului de perspectivă pentru 2020 e goală.

Manning se uită la ceas.

George își scoase ochelarii de citit.

– Nici eu nu am fost un tată prea grozav. Am fost egoist. Știți, am devenit bogat aici. E ușor să te îmbogățești în Trinidad – pentru unii oameni.

– Te-au iertat copiii?

– Oh, unul mă urăște, altul mă adoră. Dar soția mea mă disprețuiește.

Manning păru nedumerit. Privirea fierbinte a soarelui, prin geam, începea să-l deranjeze.

– Vă disprețuiește și pe dumneavoastră, desigur. Și pe Williams. Eric Williams i-a frânt inima.

– L-a cunoscut pe Eric?

– *Toți* l-am cunoscut pe Eric. Spuneți-mi, insistă George, nu vă simțiți uneori stânjenit în casa asta?

– De ce?

– E casa unui proprietar de sclavi. De fapt, fosta casă a familiei ginerelui meu. Și totuși, o folosiți ca sediu al guvernului.

Prim-ministrul își supse dinții, iritat.

– A existat un moment, domnule Manning, cu mult timp în urmă, continuă George, când totul putea fi regândit.

– Asta-i o naivitate.

– Sau ceva revoluționar.

– Revoluționar! Ptiu! Uite ce s-a-ntâmplat în Haiti. Cuba. Oricum, noi n-a trebuit să luptăm pentru putere. Ni s-a oferit.

– N-am nevoie de o lecție de istorie.

– Atunci ce vrei să spui? se răsti Manning.

– Trinidadul are nevoie de un guvern bun. Nu de un *tată* prost. De fapt, n-are absolut deloc nevoie de un tată. Lăsați asta în seama omului de rând. Nu-i mai priviți de sus pe oamenii din Trinidad.

Ochii lui Manning scânteiau. George își dădu seama că interviul avea să se încheie în curând. Nu-i păsa; acum era momentul. „Câștig-o!“

– Nu vreau să spun ce nu se cuvine, insistă George. Dar, dacă nu vă supărați, domnule prim-ministru, lucrurile ar putea fi cu totul altfel.

– Atunci de ce nu-ți înființezi dumneata *propriul* partid politic?

– Asta am întrebat-o pe soția mea demult.

– Se pare că are o mare influență.

– Și a dumneavoastră, nu?

– N-o băga pe soția mea în asta! Manning se ridică și se uită în jos către George. Duhnești a rom, și totuși îmi vorbești de *sus, mie?*

– N-aș prea putea să vă vorbesc astfel, nu? glumi George. În principiu.

Privirea prim-ministrului era aspră, periculoasă, buzele – strânse. Reportofoanele rânjeau.

– Dictator, izbucni George.

– Ce?

– Oportunist!

– Interviu s-a încheiat, se răsti Manning.

– Te cunosc eu, bolborosi George. Ți știi soiul. *Colonist...* Iacom, egoist!

Durerea de cap străpuse scutul de rom și de pastile, năvălind în valuri fierbinți, în partea din spate a țestei.

– Dar tu ești unul *dintre ei*, spuse el pe un ton disprețuitor. Poliția, care bate oameni în fiecare zi. Nimeni important nu se plânge vreodată. Sunt o trupă de *bătăuși*.

Manning se aplecă, la același nivel cu capul lui George: ochi în ochi. Dinții îi erau dezgoliți.

– Dar tu? scrâșni el, uitându-se la reportofoane. Și eu te cunosc. Am văzut cu toții soiul tău. Un alb în Indiile de Vest. Mediocru, eh? Niciodată stofă de conducător în Regat. Aici, mare mahăr. Șef. Nu puteai să te-ntorci. Ai stat prea mult, eh? Prea mult în soare. Ai băut prea mult rom. Ai venit aici cu ani în urmă ca să clădești și să iei. Să iei, să iei, să iei. Nu ești cu nimic special, domnule Harwood. Ești un tip obișnuit. Reprezinți trecutul și n-ai decât să iei criticile la adresa guvernului meu, ales de popor, pentru popor, și să ți le bagi în fundu' ăla alb, bătrân și patetic al tău.

Afară, soarele era atât de arzător, încât lui George îi era teamă să se aventureze dincolo de scări. Lumina îi ardea ochii și îi dădură lacrimile. Se ascunse în umbra verandei lungi și arcuite. Paznicii îl priveau cu un scop bine definit. Unul se îndreptă către el, dar deveni dintr-odată doar o umbră. George se frecă la ochi și clipi. Nu mai vedea nimic, doar pete și lumină. Se prinse de perete, în vreme ce un ciocan îi bătea cu putere în cap.

– Domnule.

George încercă să vorbească. Durerea de cap râcăia în partea din spate a țestei. Lacrimi de durere izbucniră, durere și oboseală. Voia să doarmă. Picioarele i se topeau, se topeau din oase; o senzație de amorțeală se revărsa peste el, peste trupul lui obosit. Simți cum aluneca în jos pe perete, căzând, și nu reuși să se oprească în vreme ce își pierdea cunoștința, prăbușindu-se lângă o ferigă mare, în ghiveci.

Sabine strânse mâna fiicei sale. Încăperea în care se afla tomograful era cufundată în liniște, podeaua era rece, de un roz-marونیu de spital. O făcea să se simtă agitată; atmosfera aceea distantă, sterilă, specifică tuturor instituțiilor medicale.

Scannerul de RMN se afla la câțiva metri depărtare, un tub alb concav. George zăcea pe un pat, gata să dispară înăuntrul tubului. Halat alb, o brățară de identificare prinsă la încheietura mâinii. Fața lui era palidă, fruntea – umedă.

– Nu e nimic în neregulă cu mine, insistă el. Este ridicol.

Se auzi un bâzâit; patul se mișcă înainte, ducându-l pe George în tunelul mașinăriei.

– Nu înțeleg de ce-ar trebui să fiu aici, se plânse George.

Vocea îi era înăbușită.

Ecranul scannerului se găsea pe o latură a tubului. Tehnicianul îl aprinse. Clic, clic. Arăta imagini granulare în alb și negru ale craniului lui George. Din față, din spate. Lateral.

Sabine icni.

Tumoarea deveni imediat vizibilă, chiar și de către un ochi neavizat.

– Mami, *asta* e, spuse Pascale suspinând.

Clar definită, cuibărită bine în partea stângă a creierului lui, o tumoare. Densă, cărnosă. Cum putea să se afle acolo? Ceva atât de mare, fără să formeze, totuși, o umflătură?

– Biata mea iubire, plânse Sabine.

Pascale își șterse lacrimile.

Mașinăria clinicăia, luând instantanee; imagini macabre, pătate cu negru, ale unui craniu, ale conținutului său, ale prezenței tumorii parazite. Era înfățișată din toate unghiurile.

– Cum putem s-o scoatem de-acolo? Întrebă Sabine, cu o voce insinuantă.

– Haide, mami.

Pascale o conduse afară din camera de examinare.

Sabine se așează. Mâinile îi tremurau de nervi, la fel și picioarele. Simțea durere în gât, în coaste, în încheieturile mâinilor. *Ce* era chestia aia care creștea în capul bărbatului ei? Oare văzuse bine?

Chirurgul veni să discute cu ele în vreme ce George se îmbrăca.

– E acolo de mulți ani, spuse el. Trebuie să vă hotărâți repede ce vreți să faceți. Dacă nu recurgem imediat la operație, n-o să supraviețuiască.

Iguana căzu din cocotier. Câinii lătrară și se repeziră după ea. Sabine se duse să pună ceainicul pe foc.

Jennifer își supse dinții.

– Du-te și stai afară, ordonă ea. O s-aduc io tava.

Sabine li se alătură pe verandă lui Pascale și lui George. Ochiul lui Pascale erau sticloși, visători; asculta doar pe jumătate ce spunea George despre prim-ministru.

– Prost caraghios. I-am citit un fragment dintr-un discurs *de-al lui!* Nici nu l-a recunoscut. Dar mi-a fost teamă. Casa Albă e-o clădire mare. Cât pe ce să trag un vânt.

Pascale râse.

George scoase cele două reportofoane și le așează pe masa de lângă el, mângâindu-le ușor.

– Ray o să fie mulțumit.

Sabine se uită la fiica ei, care arăta exact ca George. Era îndrăzneță ca el, deșteaptă ca el. O trinidadiană, ca el.

Katinka își flutură coada pufoasă. Sabine se aplecă și o ridică, așezând-o în poală. George continua să vorbească despre Manning. Soarele cobora, cufundându-se în crema de mandarine din cer. Păsările kiskadee sporovăiau și se avântau deasupra piscinei. Jennifer aduse un ceainic cu ceai și felii de prăjitură cu ghimbir.

– Ce s-a-ntâmpat? îi certă ea. Locu' ăsta-i ca un salon dă pompe funebre. Mâncați, acu', nu vreau să văz că nu-mi mâncați prăjitura. Io *acu'* am făcut-o. Mă duc acas'.

– OK, Jennifer.

Jennifer dispăru, sugându-și dinții.

Sabine îl privi pe George cum vorbea, strângând din ochi. Radioactiv de viață. Plăcerea de a-l cunoaște, de a fi cu el în tot acest timp. Certitudinea de a-l iubi; n-ar putea vorbi niciodată despre asta. De ce rămăsese cu George? Nu știa. Încă nu se hotărâse dacă îl *plăcea*, asta era adevărul.

După toți acești ani, George și ea, un mister; o poveste de dragoste ale cărei dimensiuni nu le înțelesese niciodată pe deplin. Oare ce gândea el? Ea înțelegea: George nu voia să știe ce văzuseră în camera de RMN. Pentru el, nu avea nici o importanță.

George spuse că se duce să tragă un pui de somn. Dispăru în dormitor, dormi neîntors câteva ore. Sabine vorbi cu Pascale. Hotărâră ca operația să fie făcută în Trinidad. N-ar trebui dus în Anglia; nu l-ar convinge niciodată să se suie în avion.

– Vrei să stau aici? întrebă Pascale.

– Nu, sunt bine. O să fiu în regulă. O să vorbesc cu tatăl tău mai târziu.

Sabine umblă fără țintă prin casă, apoi ieși alene pe veranda din spate. Cele două reportofoane erau în continuare pe masă. Să apese oare pe *play*? Să asculte? Cincizeci de ani.

Încă își mai punea întrebări despre el, despre ce făcea George atunci când nu era cu ea. Băiețelul negru – prietenul lui. Relația lor fusese plină de secrete. Puteau chirurgii să scoată gâlma? Puteau ei să îndepărteze vina pe care o ascunsese el în toți acești ani?

În acea după-amiază sosiră ploile. Tabebuia galbenă explodase pe dealuri de câteva săptămâni, și asta însemna, cu siguranță, ploaie. Și totuși, când ploaia sosi, Sabine fu surprinsă: uitase de ea. Ploaia către seară era o raritate. Aducea cu ea un miros amestecat de pământ. Grădina oftă. Își aminti de Hoțul de la Miezul Noptii, din urmă cu mulți ani. „Te trimete-acas’ în lanțuri.“ Exact ca un sclav. Și totuși, ea rămăsese. Venus, mătușa lui Jennifer, o luase peste picior pentru articolele pe care le decupase. „Le un om bun“, spusese despre Williams, cu atâția ani în urmă. Acum, Venus locuia în Peckham. Zilele alea din viața ei, cu Lucy și cu Venus, când copiii erau mici și atât de drăgălași. Pascale, cu coafura ei afro de bucle mărunte, Sebastian dințos și plin de pistrui. Când nu mai avea răbdare să-l vadă pe George abia seara și pleca pe bicicleta ei verde să-i iasă înainte. Mergea la docuri. Mâncând înghețată la cornet cu lapte condensat. Căutând păstăile lungi și tari căzute din poiană: se prefăceau că se duelează. Sfârșitul anotimpului secetos, și pe atunci. Uitase tot ce se întâmplase între acele zile și ziua în care văzuse tumoarea cea rea din capul lui George.

Și dacă George dispărea? Soțul ei de jumătate de secol. Dus. Mort. Într-o clipă aici, pentru ca în clipa următoare să nu mai fie. Ce-ar face ea? Numai gândul stârni un început de agitație nervoasă, un ghem în stomac. Un sentiment mohorât, mort înăuntrul ei, ca și cum părți din ea, miezul ei, profunzimile sale ar înceta și ele să funcționeze. Unghiile ei, părul ar putea să se usuce. Zumzetul vieții s-ar stinge înăuntrul ei. Ar putea înceta să mai meargă; s-ar putea opri în mijlocul unei fraze sau chiar în mijlocul unui pas. Într-o zi, Jennifer avea s-o găsească pur și simplu oprită, ca un ceas, așezată pe podea sau poate sub un copac, în grădină. Dacă George murea, poate că și ea ar înceta să mai trăiască. Asta se întâmpla în cuplurile care trăiseră împreună atâta vreme. Unul moare, și celălalt nu reușește să meargă mai departe. Era foarte simplu. Oare asta avea să se întâmple? Era sigură că da. Câteva săptămâni mai târziu, avea să fie găsită stând, dreaptă, cu ochii închiși, sub un manghier.

Jennifer ședea îmbufnată în bucătărie. Câinii cei mari zăboveau în prag, contractându-și nările, dornici să fie băgați în seamă.

– Jennifer, nu mai sta îmbufnată.

- Nu-s 'mbufnată.
- Trebuie lustruit argintul.
- Nu lustruiesc nici un argint.
- Atunci, du-te acasă! Ai zis că pleci.
- Eh, eh, ce-i cu tine?

Sabine pufăi și se așeză pe unul dintre scăunelele din jurul mesei din bucătărie. Își frecă ochii. Erau uscați și roșii.

- Ce face Talbot?
- Umblă și îi ie mai bine.
- Și bătașii ăia încă mai poartă uniforma.
- Își vede de-ale lui. Nu-și cată singur beleaua.
- Să nu faci copii.

Jennifer râse.

- Simt nevoia unui scotch zdravăn.
- Când ai luat 'mneata și domnu' Harwood o vacanță?
- Nu știu.
- Plecați, acu'.
- Unde? În insule? Alte plaje? Nee.
- Du-te-n Anglia.
- George n-ar veni niciodată.
- Fă un circuit. V-ar face bine.
- E prea târziu.
- Adicătelea cum?
- Nu mai am chef de-așa ceva.
- Io n-am avut niciodat' vacanță.

Sabine se uită la Jennifer; avea o privire visătoare.

- Unde te-ai duce?
- În Germania.

– Iac! Urăsc Germania.

– Să-i văz pă Soca Warriors. Iau toată familia cu mine. Chantal și Nathalie-Anne, și Talbot. Stau la un hotel. Văz toate trei jocuri.

- Domnul Harwood tocmai i-a văzut. A zis că o să luăm bătaie.
- Nu-mi pas'. Ar fi grozav să-i văz.
- E o chestie mare, cred.
- Îi a mai mare chestie de-o știu.
- Aș vrea să am bani să vă trimit pe toți. Mă tem că este prea târziu pentru bilete.
- Po' s-aduc copiii aci să vază meciurile la televizor?
- Sigur.
- Putem să zicem că-i Germania.
- Asta o să-i placă domnului Harwood.

Sabine se trezi în timpul visului. Germania: Stern John, înaintaș în echipa de fotbal a Trinidadului,

alerga scoțând aburi pe teren, jucătorii englezi cădeau și se împiedicau pe margine atunci când îl placau. El trecu precum o furtună, dar nu reuși să ajungă suficient de departe pe teren pentru a marca. Pământul alunecă sub el, scuturându-se, trântindu-l pe spate. Se trezi speriată, cu ochii larg deschiși. Patul tremura.

– Iisuse Hristoase! George!

Îl strânse de mână.

– George, e cutremur.

Patul sălta. Pământul vâjâia, zumzetul crescând până la un sunet puternic, un mârâit. Era vag conștientă de gemetele de afară, copacii, pereții casei scârțâind, iarba înfiorându-se. Sunete amenințătoare, ca și cum ceva avea să pocnească. Câinii scânceau și chelălăiau, apucându-se cu ghearele de ușile culisante de sticlă, încercând să intre în casă. Pământul se ridica și se umfla, un uriaș val al oceanului.

– Se mișcă din nou! strigă Sabine.

George era treaz, strângând-o cu putere de mână. Erau ținuiți în pat de o forță care îi apăsa de sus.

– Se rostogolește în somn.

– Hristoase, Sabine, nu încerca să te miști.

– Nu pot.

O fotografie înrămată căzu, și geamul ei se sparse cu zgomot. Sticlute de parfum săltau pe măsuta de toaletă a lui Sabine. Patul se legăna, aruncându-i unul către celălalt, așa că se îmbrățișară strâns.

– Oprește-te! Oprește-te! ordonă Sabine.

Fiecare clipă era un minut, în fiecare secundă se aștepta ca femeia verde să se oprească din mișcarea soldurilor ei. Dar tremurul nu se opri. Afară, foșnetul palmierilor. *Buf*. Un copac se prăbuși la pământ. Câinii se agățau cu ghearele și lătrau. Aveau senzația că pământul urma să se despice, că întreaga casă avea să se prăbușească între fălcile pământului. *Marie, pleine de grâce*, se rugă Sabine. *Protégez-nous, gardez-nous*⁵².

Apoi, tăcere.

Rămaseră agățați unul de celălalt. Sabine plângea. George o ținu în brațe, șoptindu-i cuvinte alinătoare: cât de mult o iubea, cum o iubise din clipa în care o văzuse prima dată, cât de mult iubea viața lor împreună, cum totul avea să fie bine.

– Nu mori, nu-i așa? spuse Sabine, și lacrimile luceau pe obrazii ei.

– Nu.

Rămaseră câteva minute întinși în patul care se îndepărtase cu două palme de la perete. Sticlute de parfum zăceau sparte pe podea; mirosurile de Chanel și de Dior pluteau în aer într-un nor dens. Sabine și George se priviră, așa cum făcuseră de o mie de ori până atunci.

– Sunt încă a ta, șopti Sabine.

Câinii lătrară și zgâriară cu ghearele afară.

George o sărută pe obraz și se ridică. Sabine rămase întinsă în pat, închizând ochii, amintindu-și de Stern John. De data asta lovi puternic mingea și marcă. Roșu peste tot, o explozie. Jennifer țopăind de bucurie. Femeia verde și curbele ei rotunde și voluptuoase săltând și vibrând. N-ar putea niciodată să o înfrângă, să câștige din nou inima bărbatului ei de la această țară care îl vrăjise, nu acum.

*

Câinii se cocoțară peste George, și el nu putu face nimic până nu-i hrăni și îi liniști. În casă,

tablourile și desenele picaseră pe podea. Paharele săriseră de pe etajere, farfuriile căzuseră și se spărseseră. Afară, stricăciunile erau și mai mari. Un cocotier se prăbușise; coroana lui zăcea în piscină, cu frunzele lui lungi asemenea unor șuvițe de păr. Câinii pășiră încet, pe pernuțele lor moi, să se uite la el. Katinka adulmecă și lătră, cu coada ei pufoasă ridicată drept în sus, ca un steag. Cei trei câini îl însoțiră în turul grădinii și al zidurilor ei, și da, două dintre ziduri aveau crăpături prelungi, ramificate. La unul, crăpătura era atât de mare, încât putu băga vârful degetelor, trasându-i lungimea de la pământ până la coama zidului. Un alt copac se prăbușise în grădina din față, un lămâi verde bătrân; limete ca niște mingi galbene de golf erau împrăștiate pe pajiște. Dincolo de ziduri, cablurile de electricitate zăceau la pământ. Dar condominiumurile de prost gust, greoaie erau încă în picioare.

– Iisuse, rosti George, holbându-se la ele.

Casa lui Jennifer.

George alergă la camioneta lui și ieși pe poartă în câteva clipe, gonind pe drumul pustiu. Peste tot se vedeau copaci căzuți, și în drum se căscau crăpături. Asfaltul se înălțase în răni deschise; stâlpii de telegraf stăteau într-o rână, cu sârmele moi. Acceleră. Talbot, Chantal, fetița, spera că nimeni nu fusese rănit, că nimeni nu dormea atunci când lovise cutremurul. Gonind pe drum, coti la benzinărie, cu cauciucurile scârțâind. La Pompey stătea în față, singur. Râse când văzu camioneta lui George scoțând fum din cauciucuri și flutură un pumn de bancnote roșii de un dolar. George apăsă pe accelerație până la podea, urcând cu zgomot drumul abrupt, plin de serpentine, pe Paramin. Nici o mașină nu cobora. Nu se vedea nimeni. Oamenii erau încă în case, prea speriați ca să se aventureze afară. De multe ori urmau replici. În sus, în sus, în sus și pe urmă drum drept, apoi din nou în sus, până când ajunse la cotitura unde se înălța casa ei de vreo sută de ani sau mai bine, de când luaseră sfârșit zilele de sclavie. Aici sus veneau sclavii să se liniștească după acele vremuri, să cultive cartofi dulci și manioc, să-și petreacă zilele contemplând fericiți norii, privind iarba cum înflorește, cum copiii lor se împlinesc.

Casa râdea către el. Jennifer stătea pe treapta de sus. Râse și ea când îl văzu apărând, atât de îngrijorat. Fetița Nathalie-Anne își sugea degetul mare, așezată în poala bunicii ei. Talbot apăru în prag, holbându-se.

– Ce cauți acilea, domnu' Harwood?

Chipul lui Jennifer se luminează, triumfător.

– Ț-am zis deja. Nica n-o să pună la pământ casa asta. Nici uragan. Nici cutremur. Nica. Îi tare ca o stâncă.

⁵² În franceză, în original: „Marie, cea plină de har/ Apără-ne, veghează asupra noastră.“ (n.tr.)

10 PLECAREA

În bucătărie, Sabine înmuia niște stafide în rom. Voia să le presare peste înghețata de cocos de la desert, împreună cu niște bucăți de ananas proaspăt. În mod incredibil, cutremurul nu dăduse coliba de pe dealul Paramin. Închipuie-ți, patruzeci sau mai bine de colibe aruncate în valea aceea mare, largă; imaginează-ți dezastrul dacă ar lovi un cutremur cu adevărat monstruos. Într-o zi, într-o zi s-ar putea, pur și simplu, întâmpla. Închipuie-ți tenacitatea acelor obiecte de lemn, a acelor sălașe ridicate pentru a fi temporare. Sclavi ca niște bunuri personale, ca niște vite. Bunica Seraphina. Binecuvântat fie-i sufletul! Ce-o să facă cu George? Lui George nu-i plăcuse niciodată prea mult de bunica, se temuse de ochii ăia galbeni și ursuzi. Biata bunica! Bietul George.

Pleosc. Sunetul venea de afară: George care se arunca în piscină.

Câinii lătrară și o luară la fugă.

Doctorii îi spusese să înoate, dar *nu* să plonjeze. Nebun fără minte. Operația era programată pentru weekend. Opt ore avea să dureze să-i scoată tumoarea. În acea dimineață, George vorbise despre plecarea în vacanță, după ce se recupera, o excursie la Londra sau la Paris.

Stafidele țineau multe săptămâni. Irit o învățase pe Sabine cum să le pregătească. Erau grozave în salatele de fructe, în prăjituri. Întotdeauna avea un borcan cu rom și stafide în frigider. Erau bune cu aproape orice.

Se opri.

– George?

Un sentiment de certitudine chiar acolo, între omoplați. Grădina era prea tăcută. Nu se auzeau plescăiturile obișnuite.

– George? George, spuse mai tare, ștergându-și mâinile pe rochie. Ești acolo?

Puse jos borcanul cu rom și stafide, și ieși cu pași mari din bucătărie, străbătând casa, strigându-i numele, văzând câinii purtându-se ciudat, cu cozile în jos, ghemuindu-se, temători, în jurul piscinei. Apoi începu să fugă, strigând „George!” Nu era în piscină. Unde, unde era? În grădină? Ieșise? Își făcea de lucru cu grătarul? S-ar fi putut duce la ușa din spate?

– George!

Câinii scheunară, și în clipa următoare ea încremeni, imobilă, la câțiva metri de piscină, cu picioarele țintuite de pământ. Câinii puteau vedea, ei știau. Sabine se forță să înainteze, să se apropie de

bazin.

George era acolo, la fund. Brațele lui erau întinse în V, în poziția de plonjare, ca și cum ar fi murit, în aer, ca și cum s-ar fi aruncat în apă și ar fi murit, și ar fi căzut la fundul piscinei. Sabine nu se auzi țipând. Apoi, în clipa următoare, era înăuntru, încercând să ajungă la George, ținându-se de nas și lăsându-se la fund, încercând să-l apuce și apoi ieșind la suprafață pentru a respira și țipând, după care câinii cei mari, de frică și de agitație, săriră în piscină, bătând apa în cercuri și lătrând. Katinka sări și ea, improșcând apa. Păsările kiskadee zburară în ceată, prăvălindu-se către apă, țipând strident și năpustindu-se spre câini, care lătrară mai tare și se zbătură la margini, incapabili să iasă. Sabine reuși să se salte afară, cu rochia flească. Țipă după ajutor și sări din nou în apă, ținându-se de nas, de data asta ajungând la fundul bazinului, suficient ca să-și înfigă mâna în părul lui George și să-l tragă puțin înainte de a țâșni în sus după aer. Se săltă din nou peste margine, căută plasa pentru impurități, încercă să îl agațe cu ea, să îl ridice, în tot acest timp țipând, iar câinii lătrând și înotând în cerc, și apoi în sfârșit vecinii își dădură seama că se întâmplase ceva îngrozitor. Veniră în fugă.

Floris și Edmund Knags sosiră primii. Auziră agitația și o văzură pe Sabine în rochia ei udă flească, stând în picioare pe marginea piscinei cu plasa în mână, și câinii lătrând, încercând să iasă din apă.

Edmund sări înăuntru, se lăsă la fund. Îl aduse pe George la suprafață.

– Iubirea mea, iubirea mea, plângea Sabine, îngenunchind pe marginea piscinei, întinzându-se către trupul soțului ei.

Edmund împinse și Sabine trase, și trupul lui George se ridică dintr-o singură mișcare și căzu în poala lui Sabine. Se aplecă deasupra lui, sărutându-l.

– Nu, nu, nu. Adu-i o pătură!

Părul cel lung al lui George îi acoperea fața asemenea unor alge. Avea ochii închiși și părea că pur și simplu adormise. Împăcat.

– Nu, nu, nu, se jeluia Sabine.

Aduseră o pătură și îl înfășurară în ea cât putură de bine. Alți vecini apărură, câte doi sau câte trei, dar Sabine nu-i vedea prin uraganul ei de lacrimi. Stăteau și se uitau, consternați, spunând: „Oh, Sabine, Sabine“. Nimeni nu știa, de fapt, ce să spună sau să facă. Sabine se jelea și legăna trupul ud al bărbatului ei.

În scurt timp, casa se umplu și aleea deveni ticsită, mașini pe alee, pe iarbă, pe trotuarul din fața casei. Trecătorii puteau presupune că acolo, înăuntru, era o petrecere. Sabine stătea așezată pe marginea piscinei, cu George în poală, înfășurat într-o pătură, ca și cum căldura avea să-l aducă din nou la viață, avea să-i încălzească oasele. Nu voia să se miște sau să lase pe cineva să îl ia de lângă ea. Plângea și se legăna, și se sufoca, și îl săruta pe cap.

– Iubirea mea, iubirea mea, iubirea mea, striga și se legăna.

În casă era agitație. Se dădeau telefoane magistratului districtual, serviciului de pompe funebre. Cineva o sună pe Pascale. Altcineva îi telefonă lui Sebastian în Londra. Cineva îl chemă pe doctorul Baker.

Doctorul Baker veni imediat, pășind grăbit pe alee și intrând în casă. Icni când îi văzu pe Sabine și pe George lângă piscină. Îngenunche lângă ei și își așeză mâna pe capul plecat al lui Sabine.

– Îmi pare atât de rău, spuse el, sărutând-o pe frunte.

Sabine îl lăsă să îl examineze pe George și să-l declare mort, susținând că inima îi cedase, spunând

că avea să întocmească toate actele, că avea să pregătească el certificatul de deces. Că era nevoit să se întoarcă la cabinet, dar avea să revină repede.

În suferința ei, Sabine nu-l vedea pe doctorul Baker. Își amintea doar de dansurile de la Country Club, cu atâția ani în urmă, cum o ținuse lipită de el, cum lucrurile erau atât de diferite pe atunci, o viață diferită pentru ea și pentru George. Doctorul Baker se aplecă mai aproape de ea și o strânse în brațe cu putere pentru câteva clipe, dar nu găsea nici un cuvânt, nimic să-i spună.

– N-o să rezist mult fără el, îi șopti Sabine la ureche, cu vocea îngroșată. N-o să rezist prea mult aici.

Pascale se năpusti în casă și îl văzu pe tatăl ei zăcând acolo, înfășurat ca o mumie. Alergă la Sabine, și doar atunci putu Sabine să-i dea drumul bărbatului ei și să se ridice, clătinându-se.

– A murit, s-a dus, hohoti ea, și cele două femei se încleștară într-o îmbrățișare, strângându-se cu putere.

Pascale plângea, și Sabine gemea ca un animal. Nimeni nu știa ce să spună, așa că oamenii le lăsară pe cele două femei lângă piscină, cu bărbatul solid mort și înfășurat într-o pătură, cu părul lung fluturându-i peste chipul calm. Se strânseseră în brațe și vorbiră cu el, și așteptară să vină cei de la pompele funebre. Câinii erau uzi și epuizați, scheunau și stăteau întinși pe iarbă, nu departe de George. Scânceau, un sunet nervos, disperat, vrând să știe ce se întâmplase. Cineva se apropie de ei să-i mângâie și îi duse în grădina din față.

Sabine stătea pe treptele bisericii colorate în galben vanilie și roșu, în soarele arzător, cu ochelarii de soare lipiți pe față. Frumosul ei fiu Sebastian venise înapoi de la Londra a doua zi. Casa era în continuare plină de lume când ajunsese el: vecini, prieteni, prieteni de-ai lui Pascale. Oamenii aduseseră mâncare, supă și hamei, și șuncă, și *pelau*. Jennifer era șocată; continua să repete „O, 'mnezeule“ și să scape din mână tot felul de lucruri. Câinii erau tăcuți. Se uitau mereu în piscină. Sabine nu mai dormise de multe zile. Povestea întruna, oricui voia să asculte, cum îl găsisese pe George mort în piscină, ca și cum ar fi încercat să se convingă singură că asta se întâmplase cu adevărat. Pascale refuza să mai vorbească și stătea tot timpul privind în gol, privind înspre viitorul ei. Cum putea George să fie mort? Era mult prea tânăr. Cu siguranță, mai avea timp, nu? Ea mai avea încă atât de multe să-i spună. Nu era drept. Cum putea George să moară? Gâlma aia din capul lui... Nu-și terminaseră cearta.

Apăru dricul. Purtătorii sicriului, cu fețe mohorâte, veniră lângă ușile din spate, printre ei și fiul lui Sabine. Sebastian voia să o facă, voia să țină trupul tatălui său în biserică. Aceași biserică unde fusese el botezat, unde voia să aibă loc propria lui slujbă de înmormântare. Sabine și Pascale se îndreptară către intrare, unde rămaseră așteptându-i pe ceilalți îndoliați; semănau cu niște statui lipsite de fermitate, statui reprezentându-le pe ele însele în proces de prăbușire. Încercară să se sprijine una pe alta, dar umerii și genunchii li se lăsau. Se țineau de mână, dar nu vorbeau. Cei care veneau să își exprime condoleanțele le sărutau ușor pe obraz, le șopteau părerile lor de rău.

Sicriul alunecă ușor pe un cărucior. Toată lumea aștepta înăuntrul bisericii. Sabine, Pascale și Jennifer stăteau așezate în prima bancă. Șase bărbați cărară sicriul. Frank Farfan era unul dintre ei. Fratele mai mic al lui George, venit și el în Trinidad, trei dintre tovarășii obișnuiți de bridge ai lui George și Sebastian. Sabine se lupta cu valurile de greață, și își aduse aminte de *Cavina* și de ziua în care sosiseră pe insulă, cu păsările alea mari dând roată deasupra capetelor lor. Acum puteau să o ia. Să ciugulească din carnea ei până când oasele rămâneau curate; să o despoaie de păcate, de amărăciune. Eric Williams, pe estradă în acea zi, în piața Woodford, cu atâta vreme în urmă. Lacrimile îi alunecară pe

obraji.

Bărbații își uniră coatele sub sicriu, pentru sprijin, și îl cărară încet în sus pe treptele bisericii, oprindu-se acolo unde începeau băncile. Organistul începu să cânte, și enoriașii se ridicară cu toții. Muzica răsuna în biserică, înghețând-o pe Sabine până la oase. Era, într-un fel, prea intimă, mult prea afurisit de intimă. O voce părea să conducă tot corul, mai limpede și mai înaltă decât restul, o voce cristalină. Această voce pătrundea în Sabine, îi încetinea respirația și o făcea să-și simtă tot trupul moale. Nu îndrăznea să se uite înspre galeria corului; stătea cu capul plecat, cu privirea în jos. Sicriul fu așezat pe un postament care aștepta lângă banca lor. Sabine nu ridică ochii, nici nu se uită în jur. Cântecele o copleșea, rodea din ea. Sebastian se strecură lângă ele. Ridicată cu toții privirea, către părintele Andrew, care oficia slujba cu mult respect. Și preotul venise acasă la ei în fiecare seară de miercuri ca să joace bridge cu George, în fiecare seară de miercuri timp de multe decenii.

Vocea băiatului o străpunse. Doar atunci își lăsă privirea să se îndrepte către cor. Ceas stătea cu o mână pe inimă, uitându-se în jos către sicriul lui George. Cânta ca o pasăre, cu o voce pură, pătrunzătoare și limpede, ca o privighetoare singură într-un copac. Își cânta preaplinul inimii. Ochii lui erau mari și negri, îndurerați, ca și cum ar fi știut lucruri de care ceilalți nu aveau habar. Oare îi cunoștea secretele ei? Probabil că da. În definitiv, era prietenul lui George. Băiatul cânta, și inima ei se înălță și vibră, și băiatul cântă pentru ea, doar pentru ea, pentru ca ea să își păstreze verticalitatea.

În dimineața următoare, Jennifer întârzie. Sebastian dormea. Katinka săpase un tunel în grădina vecină și era plină de pământ. Sabine o luă de jos, o băgă în chiuveta adâncă pentru vase din spatele casei, dând drumul la apă peste ea și turnând șampon. Câine mic și prost. Îl frecă și îl umplu de clăbuci, și acum Katinka arăta ca un caniș, plină de bule de spumă albă. O clăți și o șterse cu un prosop vechi, presărând-o apoi cu praf antipurici și privind cum sar puricii din blana ei. Katinka era un dar de la George, oferit în urmă cu mulți ani. George îi făcuse întotdeauna daruri. Sabine nu dormise deloc. Nu putea să doarmă sau să gândească limpede. Adrenalina încă îi mai alerga prin vene, o simțea curgând ca un râu. Adrenalină, și cafea, și sutele de țigări pe care le fumase în ultimele câteva zile. Capul îi zvâcnea, și totuși undeva, în adâncul ei, știa că voia să închidă ochii.

Se auzi un scârțâit la poartă. Câinele lătră.

– Slavă Domnului, a venit Jennifer, îi spuse Sabine câinelui.

Jennifer apărură, dar nu o salută în primă fază. Avea fața umflată, ochii roșii de plâns. Sabine se gândi că Jennifer încă îl mai plângea pe George. Apoi își dădu seama că era ceva în neregulă. Jennifer părea speriată.

– Jennifer, ce s-a-ntâmplat?

– Nica.

– Jennifer. Nu spune asta. Ce-i?

– Oh, Doamne, nica!

– Nu mă lua pe mine cu „nimic“; n-am chef de-așa ceva.

Ochii lui Jennifer se umplură de lacrimi.

– Haide, zi ce s-a-ntâmplat.

– L-a amenințat pă Talbot.

Sabine se holbă la ea.

– Cine... ce, cine l-a amenințat pe Talbot?

– Unu' dân polițaii ăia. L-a văzut pă Talbot asar' sus pă deal. Talbot zice că polițaiu' ăsta-l căta. Talbot nu făcea nica. Doar mergea pă drum și-și vedea dă treabă. Polițaiu' oprește jeepu' și-i zice lu' Talbot că-l omoar' data următoare cân' îl mai vede. Data următoare cân' se văz în patru ochi.

– În patru ochi?

– Data viitoare când se-ntâlnesc singuri. În patru ochi.

– Jennifer, asta e ceva serios. Unul dintre bătaușii ăia din poliție a amenințat că-l *omoară* pe fiul tău. Jennifer încuviință din cap.

– Lu' Talbot i-e frică să iasă afar'. Acu s-ascunde-n cas'. I-e frică, doamn'. Mie mi-i frică pen' fii-miu.

– Normal. Un polițist a amenințat că-l omoară.

– Polițaiu' zice c-un alb bătrân a venit la secție acu' două săptămâni și l-a supărat pă șef. Bobby Comacho, șefu' ăsta, îl știe pă alb. Domnu' Comacho le-a făcut zile fripte.

– Oh, Dumnezeule! Oh, nu. George. Ce-a făcut?

– Doamn', cine altu' ar putea să fie?

Sabine expiră cu zgomot.

– Oh, dragul meu George. Oh, Jennifer, îmi pare așa rău.

– Domnu' Harwood mi-a zis c-o să plătească un avocat ca să-l ajute pă Talbot.

– Ce?

– Da. Mi-a zis să nu-ți zic nica. Să ții secret.

– George a spus asta?

– Voia să plătească un avocat, să-l apere pă Talbot.

– Cum? La tribunal?

– Așa a zis... că vrea s-ajute.

– Oh, Dumnezeule mare! Niciodată nu mi-a zis nici măcar jumătate dintre lucrurile pe care le făcea... Domnul Harwood avea o viață a lui... Oh, Doamne... Omul ăla prost! Adică, oh, Doamne, ce-avea în cap?

– Crez c-o făcea pen' 'mneata, doamn'... Într-un fel ciudat.

– Cum adică?

– Nu știu egzact, da' așa simț eu... Voia să facă neapărat ceva bun.

– Oh, George.

– Lu' Talbot i-e teamă dă tipii ăștia răi, i-e teamă c-o să vină înapoi, da' domnu' Harwood zicea c-o să-l apere. Acu' a murit, și tre' că s-a aflat. Tipii ăștia vine-napoi după el și-l amenință. Ce-o să facă Talbot acu' că domnu' Harwood ie mort?

– Iisuse Hristoase!

– Domnu' Harwood ie mort. Acu' Talbot, fii-miu, o să fie și el mort.

– Nu! țipă Sabine. Îți dau cuvântul meu. Nimeni n-o să se atingă de fiul tău. Nimeni.

Jennifer avea lacrimi în ochi. Își supse dinții și o porni către bucătărie.

– Mă duc să fac ceaiu'.

Sabine se uită lung către peretele garajului. Bicicleta cea verde, proaspăt lustruită, stătea rezemată de el ca un copil care aștepta să fie băgat în seamă. O ignorase dinadins, ca să-l facă pe George să sufere, ca să demonstreze ceva. De când o cercetase ultima dată, pe ea se adunaseră și mai multe sacoșe cu tot

felul de vechituri. Teancuri de ziare fuseseră așezate în coșul de nuiele din față. Ciudat. Ca și cum cineva încercase să acopere din nou bicicleta, să o ascundă. Se duse la ea și începu s-o elibereze de toată încărcătura, de pungile cu unelte de garaj care atârnav de ghidon, ștergând praful care se adunase. Ridică ziarele din coș și se uită înăuntru. În coș văzu o pungă maro de hârtie, mototolită. Băgă mâna și o scoase, simțind-o grea între degetele ei. Se uită înăuntru și văzu pachetul mai mic, înfășurat în hârtie cerată, și știu imediat ce era, ce ascunsese George în coșul bicicletei ei verzi.

– Doamna Harwood, ai *îneebunit*. O să strici și mai *rău* lucrurile.

Jennifer o urmă pe Sabine până la poartă, pe când ea își împingea bicicleta.

– Te rog, te rog, nu te duce.

Katinka se ținea după ele, rânjind, cu coada sus.

– Jennifer. Da. Mă duc să le fac zile fripte ticăloșilor alora de-acolo.

Sabine deschise poarta și ridică un picior, ca și cum ar fi vrut să se urce pe bicicletă, însă auzi un pocnet sonor în genunchi. Piciorul ei nu ajunsese sus. Dintr-odată, era prea scurt. În cincizeci de ani, ea se împuținase.

– Jennifer, vino să mă ajuți.

– Nu.

– Jennifer, haide odată! Fă ce-ți spun.

– Oh, 'mnezeule, o să mori pă chestia aia.

– Haide, ajută-mă să mă sui.

– Nu.

– Te rog.

– Oh, 'mnezeule, frate.

Jennifer se apropie fără tragere de inimă, ridicând și împingând, și în clipa următoare Sabine era sus pe bicicletă, cu vârful picioarelor abia atingând pământul. Se uită la Jennifer ca și cum ar fi vrut să întrebe „Cum arăt?“, apoi o porni, pe Saddle Road, principalul drum care ducea în oraș, în Winderflet, pedalând cât de repede putea. Vântul îi trecea prin păr, și toți muncitorii de la condominiumurile de prost gust de peste drum se uitau cu dispreț la ea și îi strigau tot felul de lucruri urâte, și râdeau, iar oamenii din mașinile care treceau o priveau ca și cum și-ar fi pierdut mințile. O femeie albă, bătrână, mergând pe o bicicletă verde pe drum, ca și cum ar fi în Franța, în Italia sau în altă parte. O femeie albă de șaptezeci și cinci de ani, nebună de legat, mergând pe bicicletă către postul de poliție din Winderflet. Patru bătlani cocoțați pe balustrada podului se holbară la ea. Bărbatul de la chioșcul de fructe de la cotul râului se holbă la ea. Femeia care vindea bocanci cu talpă groasă pe bidoanele de benzină de la marginea drumului se holbă la ea. La crâșma People's Place, bărbații care trândăveau acolo cu picioarele ridicate pe perete se holbară și râseră batjocoritor. Știa că o recunoscuseră. Nevasta domnului Harwood, *la fel dă țâcnită ca bătrânu' ăl' alb și nebun*.

Sabine trecu pe lângă ei, cu capul sus, îndreptându-se direct către secția de poliție într-un arc de cerc larg, rapid, știind că, atunci când venea momentul să oprească, putea reuși sau nu, și se izbi direct de scările din față ale postului de poliție. Bicicleta căzu zăngănind la pământ, Sabine sări de pe ea ca o văcăriță de pe cal. Intră în postul de poliție, ducând în mână punga maro de hârtie.

Bobby Comacho pierdea vremea la recepție, tândălind cu polițistul de serviciu. Era cu spatele la Sabine: un negru înalt și solid, în mod clar șeful, după uniformă, după caschetă.

– Tu! zberă Sabine.

Şeful de poliție Bobby Comacho se răsuci.

– Înțeleg după pălăria aia caraghioasă că tu ești *mocofanul*-şef.

Bobby se schimbă la față, ochii i se întunecară, ucigători.

– Nu te uita așa la mine, porc afurisit! se răsti ea. Ridică patru degete în aer. *Patru*, auzi? Patru dintre scârboșii tăi de mardeiași l-au bătut pe fiul menajerei mele! L-au băgat în spital. Știai asta?

– Cucoană, ai grijă ce spui. Prostu' dă bărbatu-tău a venit deja aci. Io nu știu dă ce vorbești, o avertiză Bobby.

– Ah, nu? Ba știi foarte bine, și nu-ți pasă, pentru că asta ai făcut și *tu*. Nu-i așa? Nu așa ți-ai primit cascheta de căpitan? Ți-ai croit drumul în sus în poliție cu amenințări, ticălos gras ce ești!

Bobby o privi furios.

Polițistul de serviciu icni.

Sabine spumega, și dinții ei mici și albi scânteiau.

– Cucoană, ieși *dracu'* d-aci! mârâi Bobby.

– Nu vreau.

– O să t-arunc într-o celulă.

– Unul dintre polițiștii tăi proști și analfabeți l-a amenințat acum pe Talbot că-l *omoară*. Unul dintre oamenii tăi, un om din poliția ta. Cum îl cheamă? Spune-mi! Vreau să vorbesc cu el. Aseară a amenințat că-l *omoară* pe Talbot, iar acum, ia ghici?

Sabine se întrerupse. Era relaxată. Era ca și cum ar fi cântat sau ar fi înotat, sau ar fi plâns, o ușurare să se găsească aici. Din punga maro de hârtie scoase pistolul și îl ridică în dreptul pieptului enorm al lui Bobby. Zâmbi și strânse mai tare arma între degete.

Bobby se holba la ea.

Polițistul de serviciu tremura.

– Nu se mișcă nimeni, ordonă Sabine.

Ținea arma neclintită, brațul – drept. Trupul ei se înălță într-o mișcare blândă, ca un val de ocean, când răsuflarea i se domoli. Bobby clătină ușor din cap. Sabine zâmbi și încuviință la fel de ușor din cap. Apăsă, și trăgaciul cedă, și ea auzi un sunet ascuțit, asurzitor, când trase nu unul, ci două, apoi trei gloanțe. Cele trei gloanțe pătrunseră fără nici un sunet în trupul șefului de poliție Bobby Comacho, cel care răspundea de siguranța cetățenilor din Winderflet. Trupul lui se prăbuși fără viață pe podea. Polițistul de serviciu se holba tâmp. Sabine se întoarse și ieși în curtea din fața postului de poliție, în soarele arzător, orbită pentru câteva clipe de lumină, astfel că nici nu își mai dădu seama unde se afla. Ridică mâna, o puse streășină la ochi și se uită în sus pentru a vedea că deasupra bisericii, de deasupra tuturor lucrurilor, din cerul albastru senin, balonul privea lung în jos către ea, exact în jos.

TRINIDAD, 1956

11

SOSIREA

În acea zi, cerul era neobișnuit. O întindere vastă de nori albi gofrați care atârnavă jos, foarte jos, peste golful Paria. Ici și colo, o nervură albastră-cenușie îi străpungea, dar asta era tot. Pătura asta albă reflecta privirea furioasă a mării răsfrântă în sine, astfel încât te simțeai prins ca într-o capcană sub ea. Dar apoi, în depărtare, către răsărit, formația de nori își schimbase alcătuirea, răsucindu-se în niște sculpturi semețe.

- Ca niște galioane uriașe, spuse cineva, arătând într-acolo.
- O armadă ancorată în cer, venită de pe mare, zise un alt pasager.
- Galioane de nori.
- Vase cu pânze.

În acea zi, o flotă ciudată ne întâmpină, o armadă spectrală care zăbovea deasupra gurii portului din Port of Spain. Era la jumătatea dimineții, când vasul care transporta banane, *Cavina*, alunecă prin Prima Boca, acea strâmtoare îngustă între capătul de nord-vest al Trinidadului și Insula Monus. Trinidadul ne înconjură, plin de dealuri și de arbuști, de un verde nestăpânit. Verdețea asta cobora direct de pe dealurile abrupte până la mare. Nu exista plajă sau fâșie de pământ între ele. Doar verdele ăsta sălbatic și apoi marea cea întunecată. Când vaporul trecu mai aproape de uscat, am observat sute și sute de copaci înalți, deschiși la culoare, care creșteau din stâncă. Cârcei de liane atârnavă de ramurile lor costelive. Printre ei – știu acum – era otrăvitoarea mancinella, care iubește apa sărată a mării; fructul ei acid este letal, arde gâttele dacă este mâncat. Să nu stați niciodată sub o mancinella când plouă – vaporii din fructe se combină cu apa și pot topi pielea. Am văzut și migdali indieni; dar și cactuși înalți și destul de colțuroși, mombin, manzanita, tot soiul de arbori foioși, unii cu trunchiuri țepoase, alții cu frunze groase, ca niște limbi; o junglă miraculoasă răsărită din stâncile alea întunecate și aride.

Păsări negre mîncătoare de hoituri zburau sus, deasupra capetelor noastre. *Corbeaux*. Cincizeci sau șaiszeci se roteau în spirale și se legănavă profilate pe norul alb, gros. Am trecut pe lângă un copac solitar, mort, cu o singură creangă rămasă, îndoită într-un cot și uscată. Câteva dintre păsările alea mari și negre stăteau pe ea, cu capul ascuns, atente. Ochii lor tiviți cu roșu mă priveau curioși.

- Țăla trebuie să fie Gaspar Grande⁵³, spuse George, privind cu atenție înainte.

George își făcuse bine temele. Înainte de călătoria noastră, cumpărase hărți terestre și maritime de la Stanfords, din Covent Garden. Geamantanul lui era ticsit. Cărți despre păsări și fluturi, mamifere, reptile

și insecte din Antile, viața marină, geologie. Arhitectură, crichet. Distilarea romului, plantațiile de cacao. George știa unde ajungem, oh, da. *La belle*. Preafrumoasa insulă Trinidad, o țară deja plină de vrajă. Prețioasa Trinidad – oh, fanteziile pline de dorință ale lui George începuseră cu mult înainte chiar de întâlnirea lui cu insula.

- Pajiști și savană, murmurase el în somn.
- Ce, iubire?
- Păduri tropicale și mangrove...
- George... ce tot spui tu acolo?
- Patru sute cincizeci și trei de păsări. O sută opt mamifere.
- Da, iubire.

Mi-am ascuns amuzamentul.

- Lamantini. Șopârle tegu aurii. Păsări honeycreeper purpurii.

Soțul meu era deja bolnav de dor, cucerit deja de gândul la ceea ce îl aștepta. George știa ce alesese, la ce venea.

Apoi am trecut pe lângă Carrera, cândva o insulă-închisoare la fel ca Alcatrazul, o stâncă singuratică în care adăposteau câteva barăci dărăpănate, un canal lung și îngust pe o parte, către mare. După aceea, pe stânga, apăru o flotilă de insulițe, cinci în total; astea erau Five Islands⁵⁴, și ele acoperite cu aceeași verdeță luxuriantă. Deasupra acestor stânci mici, din cerul alb se rostogoleau alți *corbeaux*.

– Se holbează la mine, i-am spus lui George. Zău că asta fac. Vor să ciugulească din mine. Trebuie să arăt rotofeie și apetisantă.

– Chiar ești foarte apetisantă, replică George amuzat, cuprinzându-mă cu brațele. Nu-ți face griji, iubita mea, o să am grijă de tine, ai să vezi. O să ai servitori și o casă mare, și o să mănânci pawpaw și guave la micul dejun, căzute din copacii din grădina noastră. Aici, o să fii o regină.

George mă adusese în Trinidad, străbătând tot Atlanticul. Mă convinsese să fac asta, să fiu de acord să accept o slujbă de funcționar oarecare într-o țară îndepărtată, despre care la început crezusem că era India. Compania de navigație Forbes-Mason îi oferise lui George o slujbă pe care el simțea că nu era în stare să o refuze. Într-o seară, venise acasă cu o hartă a lumii și o deschisese pe masa din bucătărie, arătând către un punct.

- Vezi?

Mă uitasem la continentul numit *INDIA* pe hartă.

- Nu, nu acolo, prostuțo. Aici.

Arată către un punctișor aflat la kilometri depărtare, către vest.

- Acolo?

Trinidadul se dovedi parte dintr-un lanț de insule, Antilele, un arhipelag lung, arcuit, aflat în Marea Caraibilor.

- Da. Acolo.
- Cred că glumești.

O baracă lungă, maronie, cu acoperișul din tablă galvanizată, roșie de rugină, stătea ghemuită pe una dintre Five Islands. Muncitori necalificați veniți de la Calcutta fuseseră ținuți cândva aici în carantină: mii de suflete asudaseră în arșiță zile întregi cu doar puțină apă și hrană, așteptând permisiunea să trudească pe câmpurile cu trestie-de-zahăr, căci foștii sclavi spusese: „Gata, ajunge!“ Mii de suflete se

Îngrămădiseră în barăcile alea în căldura ostilă, dar George nu-mi pomeni despre asta. Vasul alunecă mai departe. Deja toți pasagerii se îngrămădeau acum pe punte, doar vreo sută și ceva de oameni: profesori și bancheri, și oameni de afaceri, și alții, ca noi, cu contracte pe trei ani recent semnate. Chiar și Miss Jamaica era pe vas, o fată albă cu părul creț, proaspăt căsătorită cu un creol francez din Trinidad. *Cavina* ducea cu ea ultima încărcătură. Asta eram noi: ultimii coloniști care mai ajungeau în Trinidad, înainte ca lucrurile să se schimbe pentru totdeauna. Era 3 ianuarie 1956. Nu știam nimic despre tânărul Eric Williams, că se pregătea să lanseze un nou partid politic în fața miilor de oameni adunați în piața Woodford. Noi am sosit chiar în momentul în care această țărișoară își găsisse un lider nou, charismatic, în momentul în care își aduna voința colectivă, când Trinidadul începea să tunde: „Du-te înapoi, pleacă de-aici, *Massa* colonialist“. Am sosit în aceeași lună în care Eric Williams și-a lansat campania. Dar nici măcar George nu știa asta încă.

Cavina întoarse și pătrunse într-un canal lung, marcat de geamanduri. George începu să se agite, cu ochi strălucitori, adulmecând mirosurile marine. Zona portuară din Port of Spain apăru lucitoare. Dealurile din lanțul de nord înconjurau portul, imense, drapate în umbrele aruncate de nori și în ceea ce părea o catifea verde-albăstruie – acești munți care odinioară făcuseră parte din lanțul Anzilor. George icni, cu răsuflarea tăiată, cu o admirație fățișă. „Ticăloasă“, „muză“, „ipocrită“, „prietenă“ – nu știam cum să numesc această insulă a Trinidadului.

În partea dreaptă, am observat un țărm prelung, cu vegetație de un verde întunecat, joasă, care se întindea chiar până la chei.

– Mlaștina Caroni, spuse George.

O mlaștină? Eram uimită. Mlaștina Caroni se afla de-a lungul părții stângi a intrării în port, pierzându-se în depărtare. Dar voiam să știu cât de lată era. Și se întindea și în interiorul insulei? Era Trinidadul, în cea mai mare parte, o mlaștină adâncă și noroioasă? Și ce trăia într-un mediu atât de neprietenos? Anaconde, aligatori?

Dintre dealurile care înconjurau Port of Spain, unul se detașa în mod clar. Un singur deal părea să fie locuit, plin de acoperișuri roșii și scânteind cu fulgerări argintii. Dealul Laventille. Comunitatea aceea părea ciudată văzută de pe vas, singurul semn de civilizație aparent, căci orașul în sine se întindea pe teren plat în spatele portului și era invizibil de pe puntea vasului. Îți vine a crede? *Quelle idée!* Laventille: mahalaua orașului, unde s-au adunat sclavii după eliberare. Bătea vântul acolo sus, și, într-adevăr, numele era potrivit: La Ventilla⁵⁵. Acolo pământul era buretos, aerul – infestat cu duhoarea mlaștinii.

Un far se înălța pe chei – în sfârșit, ceva familiar. Mic, asemenea unei jucării, mai degrabă un ornament decât altceva. Eram în plină zi. Și totuși, farul era ca un magnet pentru vas, și ne-am îndreptat direct către el. Deja toată lumea era fermecată, și stăteam cu toții agățați de balustrada de la tribord a vasului. Cineva arătă cu mâna.

– Cât de mare-i orașul?

– Câți locuitori are?

– Câteva mii, câteva sute?

– Am auzit că e foarte sărac.

– Nu, e bogat.

– E murdar.

- Am auzit că tre’ să ai grijă pe unde mergi.
- Nu poți umbla noaptea.
- Prostii, e guvernat și clădit de britanici. E bine organizat.
- E ca Bombay-ul.
- E ca Jamaica.

Râsete.

Mi-am făcut cruce.

- *Protégez-nous*, am șoptit.

Stomacul îmi era răsucit în noduri. Îmi imaginam că asta se întâmpla cu noi toți. Nimic nu ne oferea un răspuns clar. Numai George părea netulburat. Marea deveni mai tăcută, și o pătură de nori albi ne acoperea. Un cocotier maro, uscat, pluti pe lângă noi. Pelicani cenușii stăteau cocoțați pe geamanduri, privindu-ne indiferenți intrarea. În nări simțeam izul mlaștinii, un miros puternic de sare amestecat cu duhoare de pești morți, câini morți, mangrove în putrefacție. Mirosul ei specific. Ne-am dus mâinile la nas și am râs, pentru a ne înlătura sentimentul de stânjeneală. Ochii lui George sclipeau. Dar eu mă uitam nesigură la micul port faimos, la dealurile acelea invadatoare; perii de pe ceafă mi se ridicaseră. Șaisprezece zile pe mare. Ajunseserăm aici: Port of Spain. Atât de tăcut, atât de închis în sine și atât de verde.

În cele din urmă, pătura albă de nori se evaporă. Un al doilea cer, și mai amenințător, se arată privirilor, mult prea serios, un albastru arzător intens. Soarele arunca asupra noastră raze pătrunzătoare, și am simțit că trebuia să mă ascund. *Cavina* se apropie și mai mult de doc. M-am furișat jos în cabina noastră și m-am lăsat în genunchi. M-am rugat Fecioarei:

Je vous salue, Marie, pleine de grâce,

Protégez-nous,

Nous sommes seuls ici,

Nous avons besoin de votre aide.

*Gardez-nous.*⁵⁶

Mi-era frică, brusc nu mai eram sigură de mine. Și dacă refuzam să mă dau jos de pe vas, refuzam fățiș să cobor în doc? Și dacă mă răzgândeam? Puteam s-o fac, nu-i așa? Să-i explic lui George că mă gândisem mai bine. Vasul avea să se umple cu încărcătura de banane cu destinație îndepărtată și să se întoarcă la Southampton. Puteam rămâne pe el. Și dacă nu treceam testul Trinidadului? Căldura mă alungase în cabină, invadând spațiul strâmt. Îmi simțeam pielea umedă, alunecoasă. Apă la rădăcina părului, un pârâiaș de apă picurându-mi pe ceafă. Mi-am apăsat ușor degetele pe frunte, pe obraji, și mi-am cercetat apoi buricele degetelor. Mi-am presat o palmă pe piept și mi-am mai șters niște sudoare. Am exersat respirația – inspiră, expiră, inspiră, expiră. M-am uitat în oglinda măsuței de toaletă și am văzut o altă femeie, cu fața încinsă și umflată.

Am stat nemișcată pe cușeta îngustă, cu ochii închiși. Italia, Franța: deja asta era foarte diferit. Cunoșteam țări calde, țări europene. Dar căldura asta era indecentă, ca o răsuflare străină sau ca niște degete. Mâini așezate pe mine, pipăindu-mă.

- Pleacă de-aici, lasă-mă-n pace! am scrâșnit.

M-am întors pe punte și am descoperit că vasul nostru acosta la Cheiul Reginei. Vedeam negri

umblând încoace și-ncolo, și clădirile vămii, și macarale, și alte vase andocate. Un halo de praf galben pal plutea în aer. Voci care strigau. Cerul striga. Fluturi roiau în stomacul meu. Am strâns cu putere mâna lui George. Fața lui George era netedă, palidă și calmă. Nu se vedea la el nici un semn de suferință din cauza căldurii sau orice altceva.

Ajunseserăm. Călătoriserăm până aici din Harrow on the Hill, din casa noastră cea nouă, un cadou de nuntă de la părinții lui George, din miezul iernii, cu pământul încă înghețat, de la familie și prieteni. Nu-mi venea să cred. Aduseserăm prea puține cu noi. Două geamantane cu niște haine de vară, o ladă cu tot felul de fleacuri la care țineam, pe care scrisesem „FRAGIL“, și, bineînțeles, bicicleta mea Raleigh verde.

Pe uscat, căldura era uluitoare. Ostentativă, acrobatică; aerul era cumva mobil, răsucindu-se de la toate cascadoriile soarelui. Mă temeam că părul meu dat cu fixativ urma să ia foc, pielea de pe umerii mei sfârâia. Mi-am spus că aș putea, pur și simplu, să mă prăjesc, asemenea unui cotlet de porc. Pavajul ardea mocnit prin tălpile subțiri ale sandalelor mele. Am vrut să mă întorc imediat pe vas.

– Ești bine, iubito? întrebă George.

– Hmm...

– Dragă, ți-ai pierdut capacitatea de a vorbi.

Avea dreptate: nu puteam respira astfel încât să articulez cuvinte. Un englez solid, cu fața roșie, veni din mulțime către noi pentru a ne întâmpina, cu sudoarea prelingându-i-se în linii drepte pe tâmpile. Își tamponă fruntea cu o batistă.

– George și Sabine Harwood, spuse George, zâmbind larg, și pași către el, conducându-mă în direcția bărbatului.

Am dat cu toții mâna, scurt. O mașină aștepta în apropiere, un Chevrolet. Transpirația mi se adunase în gene, și vederea mi-era încețoșată. Eram pe punctul să leșin. Și mirosurile! Căldură și fructe, și izul puternic, de mosc, al trupurilor negrilor. Negri peste tot. Am încercat să nu mă holbez. Nu mai văzusem niciodată atâția la un loc. Erau ciudat de tăcuți și de distanți, ca și cum existau numai în fundal.

O agitație se stârni lângă cală. Se țipau ordine, oamenii strigau către alții cu putere, chemându-i pe cei de pe doc să vină să-și ia bagajele. Apăru bicicleta mea verde. Doi bărbați o împinseră în jos pe rampă, râzând și făcând mare caz de ea, ca și cum era o jucărie nemaivăzută până atunci. Un steward arătă în direcția mea.

– Doamn', doamn', strigară ei. Ad-o pen' ea. Doamn' albă englezoaică.

Am roșit și le-am mulțumit exagerat de mult.

– Știți, sunt *franțuzoaică*, nu englezoaică, i-am spus unuia dintre ei, dar el doar a râs.

Ne-am recunoscut și lada care-și făcea apariția. Un hamal tânăr a aruncat-o din pântecul vasului pe chei. Lada a aterizat, cu o bufnitură, în praf. George a luat-o la fugă pentru a o salva. Dar eu eram șocată, deși m-am controlat: poate că oamenii ăștia nu știau să citească în engleză?

Chevroletul ne duse de-a lungul țărmlui, pe Wrightson Road, la un hotel aflat vizavi de un parc deschis numit Queen's Park Savannah. Era Queen's Park Hotel, cel mai somptuos din Port of Spain. Mi-a revenit buna dispoziție. O clădire ciudată; partea principală semăna cu un conac victorian, deși unul adaptat pentru Caraibe, construit din lemn de esență tare din pădurea tropicală, cu verande largi și obloane cu storuri. O aripă a hotelului era în stil Art Déco, înaltă, cu ferestre bordate cu ornamente. Am

fost conduși către partea mai veche. Înăuntru, ventilatoare de tavan se mișcau alene, tulburând aerul dens. În colțuri, se cuibăreau piese de mobilier de răchită, de culoare albă, decolorată până la o nuanță blândă, cu perne de puf învelite în creton. Carpete persane aruncate ici și colo pe podeaua de lemn lustruit. O atmosferă pe care am recunoscut-o imediat. Doi papagali arakanga erau cocoțați pe balustrada verandei, unul turcoaz, celălalt stacojiu.

– *Qui est là? Qui est là?*

Unul vorbea în franceză. Eram încântată.

George mă strânse de braț. Aici îmi puteam reveni. Am urcat la etaj, în camera noastră, și ne-am prăbușit pe patul cu baldachin. Tavanul era înalt, și balconul nostru dădea către imensa savană de vizavi; o briză ușoară pătrundea înăuntru. Am desfăcut plasa pentru țanțari care atârna deasupra patului.

– Alte soții, am spus.

– Cine?

– Eu *nu* sunt la fel ca alte soții de expatriați, nu-i așa?

– Nu, petala mea de floare. Nu ești.

– N-o să vreau să plec, îți promit.

George era deja pe cale să adoarmă.

– Așa e, mormăi el. Așa e, draga mea.

L-am privit pe George cum dormea, mi-am lipit buzele de pântecul lui cald. Desigur, fusese un interviu în Londra. Șefii lui George de la Forbes-Mason voiseră să mă cunoască. Altor soții nu le plăcuse aici. Firma descoperise că era imposibil să-și țină prea mult angajații în Trinidad. Trei cupluri renunțaseră înaintea noastră, toate rezistând luni, nu ani. Bărbaților le plăceau Indiile de Vest. Aveau ceva de făcut. De obicei, ocupau poziții mai înalte acolo decât în Anglia. Le plăceau mult clima și oamenii. Soțiile însă urau totul. Știam asta. Dar nu mă demoralizase. George voia să se laude cu mine. Eram bilingvă. Mă simțeam în largul meu cu amestecul de limbi și de rase, cu bucătării și culturi diferite. Trăisem înainte într-o țară caldă. Eram veselă, plină de viață. Nu fusese greu să-și liniștească șefii. Nu trebuiseră decât să mă vadă, să-mi vadă pielea măslinie, firea mea de mediteraneeană, ca să-și dea seama că sunt diferită. Îi impresionasem pe oamenii ăia mohorâți. Trei ani: n-aveam nimic de pierdut. Ni se oferise și o casă. Semnaserăm contractul. Îmi zisesem: „O să le-arăt eu lor“.

M-am lăsat și eu cuprinsă de somn, visând – dintre toate lucrurile posibile – că mergeam pe bicicleta mea verde pe drumul către casa mea nouă din Harrow on the Hill. Drumul era înghețat; era ianuarie. Eram înfășurată într-o haină de tweed, cu mănuși, și tremuram de frig, și mergeam pe bicicletă spre casă pentru a mă întâlni cu George. Fericită, proaspăt căsătorită. Nerăbdătoare să-l văd. Pe când mergeam, punctișoare albe cădeau din cer, grațioase și fascinante, amintindu-mi de ceva: niște puncte negre pe care le văzusem undeva, profilate pe un strat alb. Punctele albe deveniră puncte negre. Păsări negre se roteau și se răsuceau înaintea mea, pătând cerul.

Am stat exact o săptămână la Queen's Park Hotel. Compania ne-a dat cu promptitudine să mâncăm și să bem, și am primit o invitație să luăm ceaiul cu noii patroni ai lui George și cu soțiile lor. Bonny și Miriam m-au uimit; purtau pălării, mănuși și ciorapi.

– De unde ești, *la origine?* m-a cercetat Bonny.

Fața ei ovală, lăptoasă era mai degrabă aspră; o umbră de păr negru se vedea pe maxilarul ei.

– Antibes.

Zâmbete încordate, forțate.

– Și ai avut o călătorie plăcută?

– Nu, am răspuns eu. Am avut rău de mare tot drumul.

– Ți-ai adus multe lucruri?

– Doar bicicleta.

Ochii lor s-au mărit brusc. Miriam a zâmbit afectat.

– Bănuiesc că o să-ți cumperi un *vehicul*, a zis ea.

– Nu știu să conduc.

Priviri oripilate.

– Joci bridge?

– Nu.

Răceală.

Am zâmbit larg și le-am aruncat în ochi fumul de la țigară. Aveam atâtea întrebări, dar era limpede că nu erau femeile potrivite cărorora să le cer sfatul. Credeau că n-aveam să rezist. Asta doar mi-a întărit hotărârea. Nu numai că aveam să rămânem, dar aveam să ne descurcăm foarte bine.

Acea primă săptămână de miere luă sfârșit. Abia atunci am aflat că minunata casă promisă nici măcar nu fusese construită! Noi așteptam cheia. Dar, când am sosit, întregul subiect fusese evitat în mod tacit. Eu am insistat, delicat. Am fost duși să vedem un apartament micuț pe Bergerac Road, într-un cartier numit Winderflet. Lângă Chen's Pick and Pay, un supermarket, și Country Club.

– Potrivit pentru vreo șase luni.

Firma nici măcar nu ne oferi scuze.

Când am deschis ușa, eu am scâncit. Gândaci negri și lucioși, grași ca niște șoareci, alergau pe tavan și pe podea.

– *Qu'est-ce que c'est?* am țipat.

– Doar gândaci, încercă George să mă liniștească.

– Gândaci? Nu sunt *gândaci*. Sunt demoni!

George năvăli furtunos înăuntru și strivi cu piciorul cât de mulți putu. Apartamentul era într-o stare scandaloaasă. Saltele pline de ouă de păduchi, frigiderul pătat de mușegai. Pe pereți, vopseaua cenușie se cojea.

Lacrimile îmi alunecau pe obraji.

– Du-mă înapoi la hotel, i-am cerut.

George încuviință din cap, roșu în obraji.

– Sabine, nu înțeleg... Sincer. Trebuie să fie o încurcătură.

Conducerea firmei nici măcar nu se simți rușinată. La insistențele mele, apartamentul fu iute curățat și zugrăvit, se aduse mobilă nouă. Un pat, o masă și patru fotolii. Un frigider nou. Zâmbetele alea forțate, încordate: primul meu contact cu ceva despre care englezoaicele alea ursuze nu spusese nimic. Capul sus, nu pomeni despre asta. Un pahar mare de rom. După-amiaza, puțin Valium.

Eram hotărâtă să nu mă plictisesc în Trinidad. Când George era la birou, făceam ordine și curățenie în apartamentul nostru micuț până când totul strălucea. L-am decorat cu puținele flecușete la care țineam și pe care le aduseserăm cu noi. Mergeam la cumpărături în fiecare zi la Chen's, supermarketul întunecat și dărăpănat din apropiere. Prima dată când m-am dus acolo, a fost chiar dificil. Pe lista mea simplă de

cumpărături scria:

pâine, o baghetă
lapte, o pintă
brânză, cedar, jumătate de livră
unt
mere
roșii
biscuiți
zahăr
ceai

Supermarketul mi-a părut pustiu la început. Afară, un șir de cărucioare ruginite ardeau topite în soare. Am reușit să eliberez unul, împingându-l înaintea mea ca pe un scut. La intrare, m-am oprit. Magazinul avea un aer tangibil de tristețe. Un miros umed și rece de pământ plutea pe culoare, și cele două becuri atârinate de tavan dădeau o lumină chioară.

Imediat am ajuns la raionul de fructe și legume. Am văzut o movilă mare de tuberculi asemănători cu niște rădăcini, murdari și păroși, ca niște cartofi sau nuci de cocos. Am căutat o etichetă, ceva, dar n-am găsit nimic. Lângă ei, o grămadă de banane și mormane de fasole verde, oropsită și veștejită. Am găsit și roșii, cultivate în zonă, mici și galbene, cam stricate; și niște conopidă, ofilită de căldură și având deja o culoare maronie. Portocale, am recunoscut portocalele, doar că erau verzi. Am luat una în mână și am strâns-o. Era tare ca piatra. Am trecut cu căruciorul pe lângă secțiunea asta de câteva ori. Fructe de mango mult prea coapte explodau asemenea grenadelor, sfârâind de propriul suc. Muștele bâzâiau deasupra lor, deasupra a orice altceva. Nimic nu semăna cât de cât cu un măr.

Rafturile de lemn erau pline de praf, lucrurile de pe ele – puține. Cutii cu făină și conserve de lapte condensat Carnation. Conserve de carne de vită. Alte mărci pe care le-am recunoscut: Heinz, supă Bachelors. Cutii cu suc de portocale și mazăre de grădină. Plăcinte Fray Bentos. Pungi cu orez și leguminoase. Mazăre vărsată. Mazăre pestriță. Mazăre pigeon. Cutii cu ghee⁵⁷, sticle cu ulei de gătit. Sticle și cutii cu produse locale: Matouk's, Bermudez. Stive de navete de lemn cu sticle de cola; sticle de rom. Gândaci mișunau pe rafturi. Am cotit.

Un frigider! Slavă Domnului! În el, patru pachetele de unt. Șase cutii de crochete de pește Birds Eye. Lapte nu.

Am hotărât să cer ajutor și mi-am îndreptat căruciorul către una dintre casele de marcat. O negresă tânără, cu sprâncenele desenate cu creionul și cu părul prins în plasă, stătea acolo, pe jumătate adormită.

– Scuzați-mă. Am zâmbit cât de fermecător am putut. Aș vrea niște lapte și niște brânză.

Ochii ei negri mari au clipit. S-a uitat la mine cu o privire profund goală, ceva între depresie și dispreț.

– De-abia m-am mutat aici, am explicat eu.

Ea și-a întors privirea și a mormăit ceva de nedeslușit.

– Poftim?

A mormăit din nou ceva.

– Mă tem că nu v-am auzit.

– Nu-i *brânz'*.

– Oh. Transpiram din abundență. Lapte?

Privea fix, prin mine.

Am așteptat.

În cele din urmă:

– P-acoloșă!

Nu înțelegeam. M-am crispat.

Ea arată către culoarul unde văzusem laptele condensat.

– Vreau lapte *adevărat*, am explicat eu.

A părut nedumerită, apoi bosumflată, ca și cum s-ar fi simțit jignită.

M-am întors și am găsit laptele condensat. Am aruncat o cutie în cărucior. Pe urmă, m-am grăbit. Prea rușinată să mă întorc la casă fără nimic, am luat la întâmplare lucruri doar ca să umplu căruciorul, trăgând de pe rafturi cutii și conserve fără să mă uit la preț, vrând să scap cât mai repede. Am ieșit pe la o altă casă. Nici măcar nu m-am uitat în coș până nu m-am întors în siguranță în apartamentul nostru. Când l-am deșertat, conținutul lui era foarte diferit de lista mea de cumpărături.

O cutie de lapte condensat Carnation

O cutie de biscuiți Crix

O conservă de mazăre

O sticlă de rom

Un pachet de crochete de pește Birds Eye

Un borcan de gem de portocale Matouk's

O sticlă de Limacol

Un ciorchine de banane

Un tubercul mare, maro și păros

În acea seară, George a râs de prada mea, și am râs și eu, fără tragere de inimă. Am stat pe balconul nostru și am băut rom, și am mâncat crochete de pește și mazăre. Am devorat bananele.

– Sunt puțin cam acre, nu crezi? a comentat George.

Am discutat despre tubercul; George a găsit una dintre cărțile lui de botanică și am decis că era ignamă sau manioc. Voiam să vorbesc cu el despre atitudinea negresei tinere de la casă, dar nu știam cum să abordez subiectul. George ar replica doar că nu înțelegea ce voiam să spun. Dar nu era numai în închipuirea mea. Fata nu fusese neapărat obraznică sau necooperantă; era vorba despre refuzul ei total de a comunica, de parcă aș fi fost ceva supărător. Am împins subiectul într-un colț al minții, cât de departe am putut.

Am jucat Scrabble, și eu am câștigat.

– Fir-ar să fie!

George a sărit de pe scaunul lui, prefăcându-se furios că pierduse, îngropându-și capul în poala mea, apucând cu gura de rochie și trăgând de ea așa cum ar trage un leu de prada sa. Am țipat când și-a împins și mai mult capul între coapsele mele și, cumva, printre protestele și apoi gemetele mele, a reușit să-mi sfâșie cu dinții rochia de pe umeri. Am făcut dragoste pe podea. George șoptea răgușit în urechea mea: „Te iubesc, te iubesc, te iubesc, Sabine“. Eu n-am reușit niciodată să-i răspund cu aceleași cuvinte. De cele mai multe ori, aproape îmi pierdeam cunoștința în mâinile lui.

În dimineața următoare, aveam amândoi probleme cu stomacul. Bananele, am descoperit noi, erau necoapte și din soiul care se mănâncă doar gătite.

[53](#) Insulă cu o suprafață de 1,29 kmp, situată la 12 kilometri vest de Port of Spain. Face parte dintre așa-numitele Insule Bocas, aflate în strâmtoarea Bocas del Dragón, între Trinidad și Venezuela. (n.tr.)

[54](#) De fapt, șase insulițe aflate la vest de Port of Spain, în golful Paria, numite și Las Cotorras (n.tr.)

[55](#) În limba spaniolă, în original, „paletă, aripă de elice“ (n.tr.)

[56](#) În limba franceză, în original: „Mă rog Ție, Marie cea plină de har./ Apără-ne./ Noi suntem singuri aici./ Avem nevoie de ajutorul Tău./ Veghează asupra noastră“ (n.tr.)

[57](#) Unt clarifiat (n.tr.)

CLUBUL-ASCUNZĂTOARE

În fiecare dimineață, așteptam pe balcon să-l văd pe poștaș. Bergerac Flats, un șir de clădiri lipite, șase apartamente peste alte șase, al nostru la etaj, numărul doisprezece. Într-o dimineață, aștepta și vecina mea. Îmi plăcea cum arăta. Ochi verzi inteligenți, cu un regret calm și candid în ei, pe care nu-l putea ascunde. Avea pielea de un maroniu-închis, un amestec de indiană și altceva, și o purtare echilibrată, o atitudine delicată și distantă care mă făcea să doresc să-i câștig bunăvoința. Și ea fuma, la fel ca mine. Chiar și dimineața, în chimonoul ei albastru de mătase, părea elegantă. Îl văzusem pe soțul ei, un indian cu pielea întunecată, plin de vioiciune, întotdeauna zâmbitor, țopăind în sus și-n jos pe scări, sărind câte două trepte odată. Schimbaserăm saluturi scurte.

– Ceva pentru noi? i-am strigat de sus poștașului.

– Nu, doamnă.

M-am îmbufnat. Nici pentru ea nu era nimic.

Până atunci, George fusese singurul meu tovarăș.

– Noi de-abia am sosit, m-am aventurat eu.

Un zâmbet șters.

– Și eu.

Avea accent american!

– Noi suntem din Anglia. De fapt, eu sunt franțuzoaică, dar venim din Anglia. Soțul meu lucrează cu contract pentru o firmă de navigație, Forbes-Mason. Deservește vase de croazieră.

– Eu sunt din Philadelphia.

Era fardată, deși era atât de devreme. Sprâncene desenate, buze rujate. Avea părul roșcat, vopsit cu henna și pieptănat pe spate într-un stil hollywoodian șic.

– Soțul meu e trinidadian.

– Înțeleg. Cu ce se ocupă?

– Suntem amândoi avocați.

Eram uluită. Ea a văzut. O expresie de resemnare îi apărură în ochi.

– Eu sunt Sabine.

– Helena Chowdry.

– Noi am semnat contractul pe trei ani.

Încuviință din cap.

– Totul mi se pare foarte interesant.

Helena se uită prudentă la mine, cu ochii aceia verzi, discreți. Nu-mi păsa. Simțeam o nevoie acută de tovărășie.

– Am slăbit cinci kilograme, am spus. Căldura! Mă topesc.

Ea zâmbi, dar numai colțurile gurii i se ridicară.

– Cum de arăți atât de minunat? am izbucnit. Eu am renunțat.

Mi-am șters transpirația de pe față.

Dar Helena, la fel ca George, avea pielea uscată.

– Oh, știi, e *teribil*, spuse ea trăgănat.

Am continuat să sporovăiesc, și treptat Helena deveni mai prietenoasă. Chiar și așa, n-am scos mare lucru de la ea: și ei erau proaspăt căsătoriți, numele soțului ei era Gabriel. Gabriel studiasse dreptul în Anglia. Veniseră să se stabilească în Trinidad: fără contract, fără dată-limită. Helena era mândră, prudentă în purtare. N-am înțeles de ce, nu atunci.

Într-unul dintre apartamentele de la parter locuia Irit, o evreică ungueroaică. Accentul ei ungueresc pronunțat era senzual. Își presăra spusele cu *oh*-uri, și *ah*-uri, și *draaagă* și graseia. Vorbea chiar și puțină franceză.

– Sabine draaagă, torcea ea ca o pisică. *Viens ici*⁵⁸, vino pentru un *petit* cocktail, *oui*? *Où est* bărbatul ăla al tău? Plecat pe micul lui *vélo*⁵⁹? Ce-ar vrea să faci tu? Să te sui în spatele lui? Ca un beatnic englez? Eh? *Viens*. Fac niște puncte cu rom.

Apartamentul lui Irit era haotic, plin de tablouri și cărți, și manechine fără cap drapate în satin sau în șifon prins cu ace. Mirosea a usturoi și a parfum Guerlain amețitor. Nu aveam voie să ținem animale în apartamente, dar Irit îl strecurase pe Mao, o pisică persană violet, cu un smoc de coadă obraznic. Era măritată cu John, un englez mult mai bătrân decât ea, care o ajutase să scape din Ungaria în timpul războiului. John era înnebunit după ea, și ea îi era devotată. Irit era încântătoare, cu părul ei de culoarea ciocolatei, tuns scurt, cu pomeții ei ascuțiți. Ochii îi erau mereu pe jumătate închiși și priveau printre genele lungi, negre precum cerneala.

Bicicleta mea verde Raleigh m-a salvat. Fără ea, eram blocată. Mergeam peste tot pe ea, în pantaloni scurți și cu bluza mea prinsă pe după gât. Am mers prin satul Boissiere și pe urmă am dat ocol savanei. Îmi plăcea să trec pe lângă marile conace de acolo, fostele domenii ale baronilor de cacao. Cele mai multe erau nelocuite, unul era o școală, Queen's Royal College. Casa din colț arăta ca un castel din Renania, o alta – ca o canonică excentrică, plină de turlă, de cupole, cu ferestre ovale. Una era exact ca un tort de nuntă făcut din coral. O alta semăna cu un *château* francez. Toate imitau o arhitectură europeană de mult dispărută; toate păreau mai degrabă grotești decât pline de grandoare. Un castel în savană? Un *château* înconjurat de cocotieri? Proprietarii lor sosiseră aici, se îmbogățiseră și apoi înălțaseră jaloane eterne, într-un efort de a se convinge pe ei înșiși că încă mai erau europeni. Casele astea îmi dădeau un sentiment de confort; la fel ca mine, erau într-un conflict fără speranță cu tot ceea ce le înconjura. De multe ori, mă duceam cu bicicleta în savană doar ca să privesc prin porțile lor înalte, să-mi închipui familiile așezate odinioară la mesele din sufrageriile lor. Nici prin gând nu-mi trecea că fiica mea avea să se mărite într-o bună zi cu urmașul uneia dintre aceste familii.

De la o prietenă am ajuns la două, trei, patru. Toate în aceeași situație, toate din alte țări, cele mai multe din Europa. Toate eșuate pe această insulă. Ne-am povestit viața și ne-am împărtășit ponturi pentru supraviețuire. Oona era irlandeză, Myra, scoțiană, Leila, rusoaică. Evreice, catolice, protestante, o comunitate amestecată; toate tinere, toate izolate aici, cu soți veniți pentru a profita de o oportunitate. Ultimii exploatare? Da. Acum pot să recunosc asta. Mă comparăm cu femeile acestea, hotărâtă să nu mă plâng prea mult. Ele păreau să se plângă tot timpul. Chiar și așa, mă bucuram de tovărășia lor.

Ne întâlneam la Country Club, aflat la mică distanță de apartamentul nostru. Un arbore samanea saman își întindea ramurile ca un nor în fața intrării, cu orhidee prinse în barba sa miștoasă, atârând către peluza îngrijită, tunsă frumos. Clubul trimitea cu gândul la ordinea colonială britanică, la fosta strălucire flamboiantă și grandoare franceză. Scări de marmură larg arcuite și verande late de tec. Fântâni, o piscină și un ring enorm de dans. Ne duceam în fiecare după-amiază, când soarele cobora, ca să sorbim alene cocktailuri Bentley. Sau luam prânzul – pește zburător și chipsuri din fructul arborelui-de-pâine, ascunse în bar. Foloseam piscina. În fiecare sâmbătă, clubul găzduia o seară de dans, și mergeam îmbrăcate elegant și dansam toată noaptea.

Servitori negri în uniformă alunecau prin spatele nostru, din nou rămași undeva în fundalul acestor aventuri. Tăcerea lor mă făcea să mă simt stângace. Nu vorbeau niciodată, doar atunci când le puneai o întrebare; tăcerea, evident, era o formă ingenioasă de rezistență.

Odată, când un chelner a adus un cocktail, am decis să-mi încerc norocul la conversație:

– Mulțumesc. Eu sunt Sabine – și am zâmbit.

– Da, doamnă.

– Locuiești departe de aici?

– Nu, doamnă.

– Înțeleg că în curând o să fie carnaval.

– Da, doamnă.

– Carnavalul de aici e faimos, așa mi s-a spus.

– Da, doamnă.

– Îți place carnavalul?

– Da, doamnă.

Nu era posibilă o conversație adevărată. Dar oamenilor ăstora nu le lipseau cuvintele, dimpotrivă. De multe ori, îi vedeam sporovăind între ei. La fel ca fetei de la casă de la Chen's, pur și simplu nu le plăcea să stea de vorbă cu noi. Și, pe urmă, adeseori nici nu înțelegeam ce spun. „Eh, eh, oho. Iote la min', acu. Oh, Doaaamn', Oh, 'mnezeule.“ Își sugeau dinții când erau supărați. Erau multe cuvinte noi de învățat, unele africane, altele într-o franceză africanizată. *Bobbol* însemna „scandal“. *Mamaguy*, „a-și bate joc de cineva“. Un *langniappe* e un copil născut după o lungă pauză. *Tantie* cutare și *Tantie* cutare. Orice femeie bătrână era o *Tantie* nu-știu-cum; cuvântul venea din cel francez pentru mătușă. Franceza era limba mea maternă și vorbeam engleza fluent; prindeam repede și aveam ureche bună pentru accent. Dar oamenii de culoare cu care avusesem de-a face își vorbeau limba amestecată atât de iute și atât de greu de auzit, încât era aproape o șoaptă.

La club, alții se distrau, negrii munceau. Nimeni nu puneă întrebări. Nici unora, nici altora nu le păsa de ceilalți. Anormal, dar pe deplin acceptat; regulile fuseseră scrise undeva cu mult timp în urmă, cu sânge, cu sudoare. Exista în atmosfera clubului un soi de răceală, iar în comportare domina codul „Nu

privi în ochi“. Marea comunitate indiană era absentă; membrii ei nici nu munceau, nici nu se distrau la club. Exista o barieră oficială de culoare: nici un negru nu avea voie să devină membru. Dar personalul de culoare, în felul lui tăcut, ne făcea să plătim pentru asta.

Lângă piscină, noi, femeile europene, discutăm.

– De unde pot să cumpăr cârnați?

– Ha ha. Ai înnebunit? Nu poți.

– Dar șuncă?

– Încearcă la United Grocers, în Frederick Street.

– Lăptuci? Ce-am văzut eu arată ca niște buruieni.

– Numai asta există.

– Și haine?

– La Johnson, în oraș. Dar n-o să găsești decât două rânduri de umerășe.

– Pantofi?

– Bata.

– Bata?

Râsete.

– Doar pentru sandale și ceea ce băștinașii numesc *washicongs*. Pantofi din pânză.

– Cămăși pentru soțul meu?

– La Aboud.

– Cratițe și oale?

– La Kirpilani.

Vizavi, de cealaltă parte a bazinului, creolele franceze băștinașe erau la fel de distante ca personalul de culoare. Trufașe chiar. Una, mai ales, era regina: o femeie înaltă, brunetă, cu ochi verzi, un verde cactus, și trăsături acviline. Refuză să-mi recunoască prezența atunci când am zâmbit în direcția ei. În Europa, n-ar fi fost considerată albă. Avea pielea galbenă-maronie.

– Cine e *ea*? am întrebat-o pe Oona, singura dintre noi care trăise mai mult în Trinidad.

– Soția doctorului Baker. Christobel.

Eram intrigată.

– Mi-ar plăcea să o cunosc.

– Oh, nu sunt prietenoși.

– De ce?

– Pentru că noi nu rămânem aici. Suntem păsări migratoare. Și mai e și un resentiment vechi de când lumea.

– De ce?

– Păi, *ei* au fost stăpânii pe-aici pentru scurt timp, până când au preluat britanicii conducerea. În plus, pot să fie foarte snobi, mai rău ca englezii. Unii susțin că sunt descendenți ai aristocrației franceze.

– Nu-mi spune că le *place* aici.

– Sigur că le place. Sunt trinidadieni. Sunt aici de când lumea.

– Dar la un moment dat trebuie să fi fost la fel ca noi.

– Acum mai bine de o sută de ani. Da. Dar plantatorii creoli francezi au creat Trinidadul. Ei sunt aristocrația autohtonă. Ce crezi că e clubul?

– Ce?

– Casa Poleskăi de Boissière, cea mai snoabă dintre ele. Locul ăsta a fost cândva centrul societății creole franceze. Negrii n-au fost *niciodată* primiți aici.

– Dar Christobel nu e chiar albă.

– Sigur că nu. Doar în mare parte.

– Nu vor să se întoarcă în Europa?

– Ei nu mai sunt europeni. Nici măcar cei cu sânge european curat nu mai vor. Și, pe urmă, nu se mai integrează, din punct de vedere social, în Europa.

– De ce nu?

– Aici sunt înalta societate. Cândva, ei au deținut toate domeniile, casele alea mari din oraș. Când Christobel deschide gura în Anglia, toată lumea se holbează la ea.

– Vrei să zici că vorbește exact ca *ei*? am întrebat, arătând către unul dintre chelneri.

– Da. Mai mult sau mai puțin.

George a cumpărat un scuter. În fiecare zi mergea pe el la biroul lui aflat lângă docuri. Arăta foarte spilcuit, cu ochelarii lui de soare americani Ray-Ban și cu mocasini. În acele vremuri, părul lui era un ciuf roșcat, iar pielea îi era foarte albă, deși pistruii i se înmulțiră. Chiar și așa, nu avu deloc nevoie să se adapteze. Lui George nu i se părea nimic ciudat în Trinidad, nu avea nici un motiv să se plângă. Se simțea în largul lui atât alături de expatriații albi, cât și în preajma oamenilor obișnuiți. Vorbea și cu unii, și cu alții, cu aceeași politețe. De multe ori venea acasă cu tot soiul de mici bârfe din birou – sau uneori cu legume autohtone pe care să le gătesc eu: bame, dovlecei chayote. Eu mă holbam la ele, fără să știu cum să le folosesc... și fără să-mi pese. Ele se zbârceau. Eu le aruncam.

– Uite, dragă.

Odată a venit acasă cu un dar; darul era împachetat, o carte. Am tras repede de hârtie, în timp ce George mă privea, roșu la față.

– Oh, iubitele.

Dar vocea mea era abia auzită, trădându-mi nemulțumirea la vederea darului. Era o carte de bucate cu mâncăruri autohtone.

Cea mai mare parte dintre noile mele prietene aveau o servitoare. Chiar și Irit, în tot acel haos al ei. Apartamentul nostru era atât de mic, încât nu consideram că aveam nevoie de așa ceva.

– Oh, *mais oui*, chiar *trebuie*, draaagă, mă sfătui Irit. Tu crezi că eu ridic vreun deget? Nu, am destule de făcut pentru mine ca să-mi mai bat capul cu spălatul și gătitul, și curățenia. Și, pe urmă, o servitoare e atât de ieftină. Tu vrei să fii sexy când vine George acasă, nu? Vrei să fii fericită, să ai cina gata, să porți o rochie nouă?

– Sunt o bucătăreasă groaznică.

– Exact. Femeile astea știu să gătească.

– Dar numai mâncare tradițională.

– Uff! Cum adică „numai“? Servitoarea mea Glory e o artistă.

Dispăru în bucătărie și reveni cu un vas în care se afla un amestec cremos.

– Ia gustă asta.

– Ce e?

– Fructul arborelui-de-pâine. Se numește *oildown*. Nici un pic de grăsime în ea. Fructul de pâine și

coadă de purcel. Proaspătă.

Am gustat.

– *Délicieux*, nu?

– *Oui*.

Eu și George trăiam doar cu pâine prăjită și crochete de pește. Uram să-i calc cămășile.

– Cum găsec o servitoare?

– Ușor. O s-o întreb pe Glory, și ea o să ți-o trimită pe prietena ei. Las' pe mine.

Am fost mulțumită.

Două zile mai târziu, am auzit o bătaie la ușă.

Am deschis-o.

– Bună ziua, doamn', io-s Venus.

Femeia din pragul ușii avea cel puțin un metru optzeci. Dinți mari. Părul ei însemna o grămadă de codițe prinse cu biluțe albastre. Neagră ca universul, cu albul ochilor strălucind ca niște lămpi.

Venus chicoti.

– Venus Gardener. Doamna Irit 'm-zice c-ai nevoie dă servitoare.

Am încuviințat din cap.

– Io găsec bine și curăț bine, doamn'. Po' s-am grijă dă copii. Glory ie sor-mea.

Glory și Venus.

– Cum o cheamă pe mama ta?

– Maria. Ca pă Fecioară. Stă-n St Lucia dă mult.

– Oh. Păi... numele meu e doamna Harwood. Intră.

Venus se aplecă pentru a putea intra. În apartamentul nostru micuț, ea părea o uriașă. Nu știam ce să fac sau să spun, dacă ar trebui să îi ofer o Cola. Nu mai avusesem niciodată o servitoare până atunci. Venus purta o fustă evazată și șlapi, o cămașă crem subțire, toate alcătuind un soi de uniformă prestabilită. Era clar că nu mai făcuse nici ea soiul ăsta de muncă până atunci. Chipul ei se străduia să-și reprime veselia naturală; mușchii feței tresăreau, vrând să rânjească larg, cu gura până la urechi. Se chinuia din răputeri să-și stăpânească tendința asta.

– Am nevoie de o bucătăreasă și de cineva care să calce cămășile soțului meu. Poate și să facă puțină curățenie. Dar, după cum vezi, apartamentul ăsta e foarte mic.

– Da, doamn'.

– Ce știi să găsești?

– *Callaloo*, budincă dă macaroane, crab cu curry. Banane prăj'te. Orș'ce. Am învățat dă la buni-că-mea.

– Cum o cheamă?

– Seraphina.

– Dumnezeu mare!

Ea a chicotit.

– Da, doamn'. Bunica i-o femeie divină. Io-s a mai mică. Numa' fete-n familie. N-am frați.

– Câți ani ai, Venus?

– Dou'zeci.

Cu cinci ani mai tânără ca mine. Dar putea să aibă orice vârstă. Optsprezece, treizeci și cinci.

– Locuiești departe de-aici?

– Chiar sus, pă Paramin. Viu pă jos 'ncoace. Îmi place să merg pă jos. Ie bun pen' sânge. Ie bine să te ții slab.

– Eu merg pe bicicletă.

– Te-am văz't, doamn'. Toți te știe deja.

– Cine?

– Toți. Am zis la toț' că mă duc să iau o slujbă bună cu doamn' dă pă bicicleta verde. Nimeni n-a crez't. Da' așa e. Te-am văz't cum treci pă bicicletă-n fiecare zi. Cu coșu-n faț'.

M-am înroșit.

– Ești vestită, doamn'.

O expresie de spiriduș apăru pe chipul lui Venus. În orice clipă avea să izbucnească în chicoteli, și asta era molipsitor. Nu știam ce să cred despre această informație: că eram urmărită. Așadar, oamenii aștia se uitau *totuși*. Pe furiș. Nu observasem pe nimeni privindu-mă când eram pe bicicletă. Nu mă simțisem însă stânjenită. După câteva minute, deja îmi plăcea Venus; chiar îmi *plăcea*. Era prima persoană de culoare care îmi adresa mai mult de două cuvinte, prima persoană de culoare care mă făcea să mă simt bine-venită. Poate că ea avea să mă ajute să înțeleg mai bine lucrurile.

– Poți să vii trei zile pe săptămână?

– Da, doamn'.

– Atunci vino mâine, la ora opt. Îmbracă-te așa cum ești acum. Te plătesc la fel ca doamna Irit. O să primești și prânzul.

– Mulțumesc, doamn'.

Într-o după-amiază, am mers cu bicicleta în jurul savanei, minunându-mă de copaci. Tabebuia galbenă tocmai înflorea, căci sosea sezonul uscat. Pe bicicleta mea, în pantaloni scurți și pantofi de pânză, cu soarele arzând deasupra, m-am trezit curând în Frederick Street, apoi am luat-o pe Charlotte Street, înainte de a pedala de-a lungul unei piețe deschise.

Era lume peste tot, vânzându-și mărfurile pe străzi: trestie-de-zahăr și banane verzi, pește și un munte de igname și cartofi dulci. Piața semăna cu o masă de albine care roiau, aerul era dens de mirosul de miere de pădure, ulei de cocos și sudoare umană. Soarele strălucea și făcea trupurile negre să pară lustruite. În sfârșit, viață! Fusesem atât de ruptă de lume în apartamentul ăla micuț. Știam că ratam ceva, că ratam asta: zumzetul populației, aici afară, în stradă. Am trecut mai departe, o stafie albă în mijlocul lor. Inima îmi bătea cu putere în piept; mulți dintre vânzători ridicară privirea și se holbară, tăcuți și curioși. Instinctiv, am știut că n-ar fi bine să mă opresc, cu atât mai puțin să hoinăresc prin piață fără un ghid. Fața îmi ardea de stânjeneala de a nu cunoaște regulile. Am zâmbit și am început să transpir.

Apoi, ceva mi-a atras atenția: un bărbat alb care stătea la un colț de stradă. Un bărbat alb care ducea un coș de piață într-o mână; cu cealaltă ținea de mână o femeie neagră. Era îmbrăcată elegant, nu era una dintre precupețe. Un bărbat alb cu o femeie neagră, mergând pe drum, în mod clar împreună, cumpărând zarzavaturi. I-am privit lung. O altă persoană albă printre toți acești oameni negri. Ceea ce păruse imposibil era atunci, pentru scurt timp, posibil. Imaginea mă tulbură, îmi stârni imaginația. Am fost cât pe ce să intru într-un stâlp de felinar. Am pedalat mai departe, dincolo de piață, amețită, amețită de gândul că acești doi oameni puteau fi împreună, puteau chiar să se iubească.

Foarte repede, Venus a devenit cea mai apropiată tovarășă a mea, dascălul meu. Aveam atât de multe

de învățat de la ea, și totuși atât de multe rămâneau nerostite între noi. Venus era o taină. Împărțea ușor și ascundea totul. Dar adeseori simțeam că întrebam ce nu trebuia. Nu știam nimic despre Venus, cine era ea sau unde locuia, ce își dorea. Vorbea cu mine, și totuși nu vorbea; era de la sine înțeles că discutam doar la un singur nivel: despre cumpărături, gătit, casă, viața femeilor. Tăcerea ei, atunci când alegea să tacă, era invincibilă. O lăsam în tăcerea ei. Dezvăluia ce voia, mă învăța ceea ce considera că se cuvenea să știu.

Venus a fost cea care m-a învățat să gătesc. Ne-a făcut cunoștință, mie și lui George, cu bucătăria creolă, pe care ea o numea mâncare *de suflet*: cartofi dulci, ureche de elefant⁶⁰, manioc, igname.

„Haleală de modă veche și bună“, așa o numea George.

Venus ne pregătea și băuturi – un tonic roșu care semăna puțin cu sucul de merișor: măcriș. O alta, din coaja unui copac: *mauby*, o băutură medicinală verde, cam ca lemnul-dulce, pe care cu greu am înghițit-o. În câteva luni, dieta noastră se schimbase pentru totdeauna. Venus ne alcătuia meniul. În loc să citesc cartea de bucate, mă învățeam prin bucătărie.

– Ce faci? întrebam, uitându-mă peste umărul ei.

Rupea cozile la niște frunze mari.

– Urechi dă elefant.

– Ce-i asta?

– Pentru *callaloo*.

– Nu poți, pur și simplu, să le tai și să le pui în supă?

– Nu.

– De ce nu?

– Tre' să scoț' 'ntâi venele-astea.

– De ce?

– Face rău la gât. Dă mâncărimi.

Ochii ei străluceau.

Eu m-am holbat la ea. Ea a dat din cap aprobator, ascunzându-și amuzamentul.

– Și *aia* ce e? am întrebat.

La sfârșitul procesului de pregătire a *callaloo*-ului, a luat un ardei roșu mic și zbârcit și l-a aruncat în amestec.

– Să nu lași niciodată ăla să se spargă, m-a sfătuit ea.

– De ce nu?

– Atunci să strică tot. Nu po' să m'ânci nica dac-ardeiu' să sparge.

– Zău?

Ea își supse dinții, ca și cum era un lucru atât de bine cunoscut, încât nici nu mai merita să-l pomenească.

– Nimenea nu poa' să m'ânce-ardeiu' ăla când să sparge, frate.

De la Venus am învățat despre necesitatea de a folosi condimente; ce mirodenii să pun pe bucățile proaste de carne, uneori singurele care se găseau. Venus m-a învățat ce să fac cu peștele uscat sărat, cum să marinez picioarele de porc, cum să fac clătite cu rădăcini comestibile.

Mai și bârfeam împreună, la început nesigure una de cealaltă. Aveam o curiozitate reciprocă. Deși știam că ea avea întotdeauna grijă ce și cum spunea, eram recunoscătoare pentru ceea ce îmi împărțea.

Abia așteptam să aud poveștile despre bunica Seraphina și despre Glory, și am fost șocată să aflu că trăia fără apă potabilă și fără electricitate. Nu-mi puteam închipui casa ei de pe dealurile din Paramin. Acolo putea fi rece noaptea, îmi spusese Venus. Rece?

- Și atunci cum faci baie, dacă nu este apă? am întrebat-o.
- Dă la cișmeaua dâ-n drum. Îmi torn în cap o găleată. Fac duș în fiecare dimineață’.
- Dar ești atât de înaltă!
- Io torn multe găleți, doamn’.
- Și bunica Seraphina?
- Ea i-o doamn’ naturală, face numa’ baie-n ploaie sau în mare. Sau se scaldă-n râu.
- Unde?
- Când o ducem să-și vază pretenii din sud.
- Dar ce face în fiecare zi?
- Bunica-i mândră. Nu-i place să facă baie-n drum.
- N-o învinuiesc. Nici mie nu mi-ar plăcea.

Venus dădu din cap în semn de aprobare.

- Bunica i-o femeie mare, are creier mare, da.
- Ca domnul Harwood?

Venus pufni disprețuitor.

- Atunci, asemenea cui?
- A lui Eric Williams.
- *El* cine e?
- Iubitu’ lu’ bunica.

Râse.

- Bunica are un iubit?
- Mda, frate. Îl iubește pă doctor.
- Ce face doctorul ăsta Williams?
- Dăja-i un om faimos, doamn’. Bunica-l iubește. Ș-are ș-un creier mare. El o să salveze țara.
- Atunci poate că bunica l-ar plăcea pe domnul Harwood, nu? Și el are un creier mare.

Venus izbucni în răs la acest gând. Dar nu-mi păsa; îmi făcea plăcere să o văd pe Venus râzând și mă făcea și pe mine să râd, chiar dacă uneori nu eram sigură de ce. Când Venus râdea, ochii i se luminau, pielea ei neagră strălucea fosforescentă. De ce ea nu mă ura, așa cum mă urau ceilalți? De ce era bucuroasă să fie prietena mea? Pentru că eram apropiate ca vârstă? Pentru că împreună ne purtam ca niște puștoaice prostuțe, pline de secrete, peste măsură de vorbărețe – poate. Eu și Venus nu ieșiserăm de prea multă vreme din adolescență, eram femei în devenire.

George intră într-o echipă de crichet. Echipa era formată în mare parte din bărbați cu pielea deschisă la culoare, mulți colegi expatriați. Jucau ore în șir în savană duminica sau mergeau în sud să joace în San Fernando. Îi plăcea la nebunie să joace împotriva echipelor locale din insulă, pentru că, desigur, ei jucau mult mai bine decât cei care îi învățaseră să joace. Într-o după-amiază, m-am dus să-l văd jucând în savană, în Port of Spain.

Dealurile alea verzi, povârnite, ne înconjurau, cerul exploda într-un albastru pur, de Fecioară. În depărtare, deasupra mahalalelor dinspre est, se roteau în spirale *corbeaux*. Iarba era pală și uscată.

Bărbați îmbrăcați în alb, bărbați cu pielea întunecată și cu pielea albă. Soțul meu printre ei, cu pielea sfârâind încinsă, cu părul roșcat prea lung fâlfâind ca un steag. Cei mai mulți purtau pălării pentru a se feri de soare. Aerul atârna greu, atât de plin de umezeală, încât încetinea mișcările, simțurile. M-am așezat alături de celelalte soții, sub copacii tabebuia. L-am privit pe George cum ținea bâta.

Cel care arunca mingea era înalt, cu spatele drept și cu pielea neagră ca smoala. El și George dădură din cap, abia perceptibil, unul către altul. Își luară locul în cele două capete ale fâșiei de pământ. Pentru o clipă, aproape că se înclină. Apoi, aruncătorul își întoarse spatele și o porni încet în direcția opusă: zece, poate douăzeci de pași mai departe de locul stabilit.

– Un aruncător rapid, murmură cineva.

Stomacul mi se înnodă. Un murmur trecu prin-tre spectatori. Dar George rămase în așteptare, ușor încordat.

– Bietul om, spuse o soție.

– Dumnezeu! exclamă o alta.

Aruncătorul începu să fugă, încet și ușor săltat la început, cu pașii zăbovind într-un fel în aer, cu tălpile abia atingând pământul. Picioarele îi deveniră invizibile pe măsură ce accelera. Brațul îi zbură în spate, și tot trupul i se arcui odată cu îndoirea brațului drept. Mingea fu lansată pe când aruncătorul era încă în aer. Aruncarea era la fel ca lansarea unei sulițe, ca un act agresiv care declanșează un război.

– Ooooooh, se auzi icnetul privitorilor.

Oamenii se ridicară de pe scaunele lor.

George își răsuci partea dreaptă a trupului pentru a primi mingea și izbi cu toată forța, trimițând-o departe, în centrul parcului. *Poc!*

– Daaa! se auzi urlatul de ușurare al spectatorilor.

Un jucător se repezi după ea. Alți doi îl urmară. Pe teren se dezlănțui nebunia.

Orbită de strălucirea fierbinte, am bătut din palme pe când George făcea patru, cinci, șase, șapte alergări. Apa îmi curgea pe față, îmi picura între sâni. Bărbații în alb își pierdură contururile în ochii mei.

– Bine *jucat*, spuse o soție.

M-am așezat la loc pe scaunul meu și mi-am făcut vânt la față.

– Bine jucat, am șoptit, cu răsuflarea tăiată.

Nu știam nimic despre crichet, nici măcar nu știusem înainte să sosim aici că îl interesa atât de mult pe George. Dar în acea zi am înțeles de ce iubea sportul ăsta, jucându-l acolo, dintre toate locurile din lume, în savana din Trinidad.

Trinidadul avea propriile reguli. Am petrecut acele prime luni învățându-le repede. Într-o după-amiază, am zărit-o pe Helena în balconul ei. Între noi se născuse o ciudată prietenie, doar de balcon, și sporovăiam aproape în fiecare zi în vreme ce îl așteptam pe poștaș. Acum, că eu și George o aveam pe Venus, mă simțeam mai încrezătoare ca gazdă. Voiam ca George să îi cunoască pe Helena și pe soțul ei, eram sigură că aveau să se înțeleagă foarte bine.

– Vrei să vii cu Gabriel la noi la cină? am întrebat într-o dimineață.

– Ne-ar face mare plăcere.

Asta o trezi din reveria ei. Fuma mult pe balcon. Distrasă, glacială.

– Am o servitoare. Mă învață foarte multe. O cheamă Venus. N-am mai slăbit – mîncăm ca spartii. O

să-i spun să pregătească pentru diseară ceva bun.

Helena părea îngrijorată.

– Lui Gabriel îi place slujba lui? am luat-o eu pe ocolite.

– Destul de mult.

– Lui George îi place nespuse ce face. Anglia i se părea atât de plictisitoare. S-a obișnuit imediat.

– Bărbații găsesc câte ceva de făcut.

Asta era, ghicisem.

– Cred că îți lipsește munca.

Ea încuviință din cap.

– Ce făceai ca avocată?

– Lucram pentru o mică firmă privată. Ne ocupam de asigurări sociale, locuințe, probleme domestice pentru femei.

– Înțeleg. O să lucrezi și aici?

– Aici nu există o astfel de muncă.

– N-ai putea lucra cu Gabriel? Sau să-ți deschizi propriul cabinet de avocatură?

Puneam deja prea multe întrebări. Încercând să fac conversație, ajunseseam, în câteva clipe, într-o situație delicată.

– N-aș putea lucra niciodată cu soțul meu și nu avem capitalul necesar să-mi deschid propria firmă.

Mi-am dat seama că era plictisită și că avea nevoie să fie înveselită. Un cocktail Bentley înviorător ar veni la țanc.

– Mă duc la club. Vii cu mine?

Ochii îi fulgerară, și trupul îi deveni rigid.

– Care club?

– Country Club. E foarte drăguț. Există o piscină, un bar. Putem merge pe jos.

– Sabine, nu pot merge acolo.

– De ce?

– Nu am culoarea potrivită.

– Cum *adică*?

Am izbucnit în râs. Apoi, o clipă mai târziu, am înțeles ce voia să spună.

– Nu primesc oameni de culoare, spuse Helena, rece.

– Vrei să spui oameni *negri*.

– Sunt de culoare. Gabriel e un indian cu pielea întunecată.

– Dar nu se referă la *tine*.

Helena părea sceptică.

– Nu fi prostuță! Vino cu mine, o să te ajut să devii membră. Jumătate dintre creolele franceze băștinașe care vin acolo nu sunt chiar *albe*. Este foarte flexibil.

– Chiar dacă m-ar primi, Sabine, n-aș putea să merg acolo.

– De ce nu?

– Politica lor de admitere e părtinitoare. Rasistă.

Nu mai auzisem niciodată acest cuvânt. Eram șocată.

– Crede-mă, nu ne-ar lăsa să devenim membri.

Obrajii îmi ardeau.

– Nu înțeleg.

– Sabine, nu e cu nimic diferit față de alte locuri din lume. În Statele Unite era la fel de rău. N-ai observat?

Helena îmi aruncă o umbră de zâmbet nerăbdător.

– D-dar nu peste tot există discriminare rasială, m-am bătut eu.

– Sabine, *peste tot* există discriminare rasială. Există locuri pentru tine și locuri pentru toți ceilalți.

– Asta e degradant!

– Exact.

– Nimeni nu ne poate împiedica să fim prietene. N-o să mă mai duc niciodată la club.

– Nici în altă parte?

– Nu.

– Sabine, asta e problema mea, nu a ta.

– Sunt *urâtă* aici, am izbucnit, rostind ceea ce avusesem tot timpul în minte. Negrii nici nu vor să se uite la noi. Și, când se uită, o fac cu un sentiment prefăcut, cu o politețe pentru care sunt plătiți. Cu excepția lui Venus.

– Dar și pe Venus o plătești.

Uitasem oarecum de asta. Dar Helena avea dreptate. Poate că nici lui Venus nu-i păsa prea mult.

– Știi ceva?

– Ce?

– Eu mă duc la club ca să mă simt *în siguranță*. E un refugiu. E Clubul-Ascunzătoare.

– Ei, eu mă ascund aici. Pe balcon.

– De cine ne ascundem? Unii de alții?

– Da.

– Îmi pare rău. Sunt o ignorantă. Mai vrei să veniți la cină?

– Da, sigur. Helena zâmbi. O să ne facă plăcere.

Cu toate astea, am continuat să mă duc la Clu-bul-Ascunzătoare. Mă ascundeam acolo, la fel ca restul acelor femei. Nu eram deloc mândră de mine.

[58](#) În limba franceză, în original, „Vino aici“ (n.tr.)

[59](#) În limba franceză, în original, „bicicletă“ (n.tr.)

[60](#) *Colocasia esculenta* sau taro, plantă tropicală ornamentală a cărei rădăcină este un tubercul mare, comestibil (n.tr.)

UNIVERSITATEA DIN PIAȚA WOODFORD

Eu n-am fost niciodată la universitate. Am scăpat de școală la optsprezece ani, după ce mi-am dat *le baccalauréat*. În acele zile, învățam pe de rost, scriind totul pentru a fi repetat ulterior – acesta era felul în care învățam noi. Apoi, am lucrat ca secretară la o firmă de contabilitate și am învățat limba, împreună cu dactilografierea oarbă, stenografia și alte lucruri de genul ăsta. Educația se încheiase.

L-am cunoscut pe George în Antibes, la o petrecere pe țarm. George era un dansator strălucit, dând pe spate și învărtind toate celelalte femei pe ringul de dans. Îl observasem mai devreme – ei, nici n-aveai cum să nu-l remarci pe George, cu ochii lui intenși de cobalt și coama de păr roșu, mult prea lung, aproape ca al unui hipiot, deși nu asta era moda pe atunci. Avea o față fascinantă, numai unghiuri, cu nasul lung și arcuit, ca de șoim. Maxilarul era puternic, și pe buze avea un zâmbet ușor ironic, ca și cum era într-o permanentă admirație pentru ceea ce se afla în jurul lui. Pielea îi era stropită cu pistrui, ca a unui băiețel. George era un bărbat frumos pe atunci; un englez excentric, erudit și extrovertit. Privirile ni s-au întâlnit deasupra unui vas cu puncte de șampanie, și George s-a apropiat cu un pahar în mână.

– Am încercat toată seara să te fac geloasă, mi-a mărturisit el.

Am încercat să înghit minciuna, zâmbind placid.

– Nu sunt genul de față geloasă, am spus, dar cuvintele au sunat searbăd.

Am încercat să mă îndepărtez, dar George m-a apucat de cot și m-a tras către el.

– Vrei să dansezi?

– Nu.

– Te rog.

Am dansat. Din pură răutate, l-am mușcat tare pe George, de umăr.

– Au! a exclamat el.

– Oh, te doare?

– Da.

– Bun.

M-a privit de parcă i-aș fi lansat o provocare, care dintre noi putea spune cel mai îndrăzneț lucru, cel mai direct.

– Atunci, vrei să faci copii cu mine?

M-am holbat la el.

El mi-a făcut cu ochiul.

– Da, am răspuns, și chiar vorbeam serios.

A răs, apoi am dansat împreună tot restul serii.

Perioada în care mi-a făcut curte a fost foarte scurtă. S-ar putea spune că ne-am cucerit unul pe altul. Fiecare era trofeul celuilalt. Lumea ne plăcea, eram genul acela de cuplu; oamenii se bucurau să ne aibă în preajmă. Petrecerile erau mai vesele când eram și noi acolo. Alții se hrăneau cu fericirea noastră, ne invidiau dragostea. Fiecare punea în valoare potențialul din celălalt. În acele zile, George mă făcea să mă simt în formă; clipe, ore, zile, o lungă perioadă de fericire totală.

Mai iubisem un bărbat înainte de George. Supraviețuisem celui de-al Doilea Război Mondial în plină adolescență și văzusem destule. Aveam încredere în mine. Dar niciodată, oh, niciodată nu fusesem cucerită atât de brusc și de complet.

Într-o zi, la scurt timp după ce sosisem, am plecat cu bicicleta mea verde în Port of Spain. Era spre seară, așa că zâmbetul soarelui dispăruse de pe cer. Biroul lui George se afla lângă chei, și voiam să-i fac o surpriză; poate mergeam chiar la o plimbare de-a lungul docurilor.

Am înaintat prin savană în acea zi, cu vântul fluturându-mi prin păr, și am remarcat că Venus avea dreptate că eram privită. Căutături furișe. Zâmbete batjocoritoare de la oamenii din stradă. Ca și cum aș fi fost o ciudățenie sau o țicnită. „Ești vestită, doamn’.” Am intrat pe Frederick Street. Asfaltul era încă fierbinte, drumul – plin de praf și aproape pustiu. De obicei, pe străzile din centrul orașului era mereu hărmălaie, o cacofonie a vânzătorilor ambulanți care te îmbiau cu vată de zahăr, vânzători de cornete de înghețată mișunând pe străzi, sunând din clopoței, îndepărtați din drum de claxoanele mașinilor. Nebuni în zdrențe dirijau adeseori traficul. Șoferii de taxiuri se opreau să pălăvrăgească.

În acea după-amiază, Frederick Street era tăcută. Pentru o clipă, m-am simțit nesigură. Venisem pe strada cea bună? Am șovăit, căutând vreun reper, o prăvălie pe care o cunoșteam, și apoi am zărit în dreapta clădirea înaltă a închisorii. Da. Asta era strada cu pricina.

Am văzut în față mulțimea de oameni. O adunătură de negri care se învârteau de colo colo. Se întâmpla ceva. Dar nu era zi de piață – și nici strada pe care se ținea piața. Nu m-am gândit să mă întorc. Curiozitatea m-a împins înainte.

Apoi mi s-a făcut frică. Era o gloată imensă. Mii? Mii de oameni în fața mea.

În câteva clipe, pătrusesem în grosul unei mulțimi uriașe. Toți negri, toți cu ochii îndreptați către piața Woodford, marele parc verde din mijlocul orașului, care se deschidea din Frederick Street. Parcul era, de obicei, un loc monden, cu bănci, o estradă pentru fanfară și o fântână, curat și ordonat, exact așa cum poți vedea în parcurile din Londra. În acea după-amiază, era ticsit. Oamenii erau cocoțați în copaci, agățați de grilajele cu țepi, atârnați de felinare, de acoperișuri. Unii dintre privitori fluturau heliconii⁶¹. Flori mari, impetuoase, asemănătoare cu niște clești de crab, niște monștri în grădinile deja monstruoase ale Trinidadului. Plantele astea adunau apa. În ele se ascundeau șerpi. Un miros puternic de mosc, de trupuri încinse. Mulțimea se revărsa pe drum, și eu nu puteam trece prin ea, pe lângă sau dincolo de ea. Mi-am lăsat vârful picioarelor pe pământ, ca să pot împinge bicicleta.

– Tată, tată, strigă o femeie.

Alții se uitau către estradă. Era o atmosferă de extaz.

Brusc, m-am temut să întâlnesc vreo privire, să mă uit direct către cineva. Nu voiam să atrag atenția asupra mea. Era o operațiune militară? Vorbea vreun general, poate vreun demnitar britanic?

Mulțimea izbucni, aplaudând, răspunzând unei voci amplificate de un microfon.

Eram prinsă în mijlocul gloatei, conștientă de pantalonii scurți și de tricoul meu, de părul meu blond, de pielea albă. Fețele din mulțime luceau în aerul fierbinte. Toată lumea era întoarsă către piață, la fel ca în timpul liturghiei de duminică, atunci când preotul binecuvântează cuminecătura.

– Ce se întâmplă? am îndrăznit să întreb o bătrână.

– Vorbește doctoru' Williams.

– Doctorul Williams?

Uitasem ce spusese Venus despre el. Uitasem totul în căldura aceea.

– Cine e *el*?

– Conducătorul nostru. Eric Williams.

Am privit cu ochii mari. Fiecare om din piață era ca hipnotizat, ascultând cu urechile ciulite. Eu eram amețită de căldură. Voiam să mă așez, să mă duc acasă. Dar era prea multă lume. Am zărit un grilaj care nu era așa ticsit și mi-am împins bicicleta către locul ceva mai gol. M-am uitat printre barele de fier.

Sute de oameni, locuitorii orașului, se înghesuiau în jurul estradei înălțate în centrul parcului. Estrada devenise o platformă pentru discursurile politice, decorată cu aceleași heliconii amenințătoare. Un șir de oameni stăteau așezați pe ea, în spatele unei mese; și ei îl ascultau pe cel care vorbea, cu mâinile încrucișate în poală.

Apoi l-am văzut: un negru mărunț, în costum, cu ochelari cu rame groase. Stătea în picioare pe estradă, în mijlocul ei, în fața grupului. Cu siguranță, nu *el* era cel pe care îl ascultau, nu? Își ținea mâinile vârate adânc în buzunare, cu o atitudine detașată. În fața lui se aflau două microfoane, îndreptate în jos către gura lui. Da, *ăsta* era omul pe care îl ascultau cu toții. *Ăsta* era Eric Williams.

– Avem onoarea, proclamă Eric Williams, și umerii mi se cutremurară, să punem un astfel de partid în serviciul vostru. Vom câștiga sau vom pierde cu programul nostru, un program de asistență socială cuprinzător pentru bunăstarea generală a oamenilor din Trinidad și Tobago.

Un urllet dinspre mulțime. Mâini se întinseră către el.

– Tată, tată, scandară ei.

Unii ridicară în sus heliconii ca niște cruci, fluturându-le. Eric Williams privi în mulțime, dând din cap aprobator, un zâmbet înțeleghător prinzând viață pe chipul lui.

– Și nici nu suntem un partid *oarecare* în sensul restrâns acceptat al cuvântului, continuă el. Ci, mai degrabă, suntem o adunare, o convenție – a tuturor și pentru toți.

– Daaaa, murmură mulțimea.

– O mobilizare, proclamă Eric Williams, a tuturor forțelor din comunitate, indiferent de rasă și de religie, de clasă și de culoare a pielii. De aici, numele nostru, Mișcarea Națională a Poporului.

Aplauzele izbucniră asemenea unor tunete. Pământul se cutremură. Alții erau uluiți, la fel ca mine, care priveam cu ochi mari. Nimic asemănător nu se mai petrecuse până acum în centrul orașului Port of Spain.

– De aici, și programul nostru, Carta Poporului!

– Daaaa! icni mulțimea.

– Respingem imperialismul, colonialismul și rasismul sub orice formă a lor. Vrem autonomie ACUM pentru Trinidad și Tobago, în afacerile interne, printr-o constituție bazată pe reforme.

Un alt urllet din partea mulțimii. Îmi simțeam pielea ca electrizată. Eram agitată și aveam stomacul

ghem. Era o agitație asemănătoare cu excitația, un soi de iubire. Charisma, oh, iluzia pe care ți-o oferă! Felul în care te ademenește! Dar, într-un fel, mă simțeam și prost, speriată, și nefericită, și exaltată în același timp. Bărbatul rostea cuvintele ca pe o poezie, cu tandrețe și precizie; mulțimea era impresionată de forța convingerii lui. Era doctor? Vreun soi de om de afaceri? Avocat? Avea o înfățișare elegantă: cămașă albă, cravată roșie, un costum negru. În jur de patruzeci de ani. Stătea cu călcâiul unui picior atingând vârful celuilalt. Părea relaxat. *Relaxat*. Eric Williams era un animal politic în habitatul lui natural, aici, în fața a mii de oameni. Explicând felul în care vedea el viitorul. Acest Eric Williams își pleca fața zâmbitoare către poporul său, vorbind încet și deliberat, având de partea lui tot timpul din lume.

– Oameni buni, suntem aici împreună. Haideți să ne unim, să ne folosim timpul, să ne luăm înapoi viitorul... Vreți?

Vocea lui era jovială, caldă, educată. Când și când, făcea glume pe seama opoziției și a guvernului colonial. Mulțimea râdea, mișcându-se încontinuu în același ritm. Williams stătea la taclale, ca și cum ar fi împărtășit mulțimii niște secrete foarte importante, ca și cum împărțea cu ea informații clasificate.

Nu puteam pleca, nu-mi puteam desprinde privirea de la el. Eram încremenită, imobilă. Voiam mai mult, la fel ca mulțimea.

– Tată, tată, se tânguiau oamenii.

Aerul era foarte încărcat. Și iată-l acolo, bărbatul venit de la universitate, pentru a-și împărtăși cunoștințele.

Eric Williams își prezentă planurile: o Federație Caraibă Britanică, eradicarea corupției politice coloniale, eliminarea discriminării rasiale, promovarea educației.

Mulțimea încuviința din cap, cuprinsă de un sentiment de venerație. Nu mai avuseseră un asemenea om, nu dedicat lor; nu mai auziseră niciodată rostite soiul ăsta de cuvinte, nu adresate lor.

Eric Williams vorbea cu claritate și cu încredere. Membrii partidului său, așezați în spatele lui, erau amestecați ca rasă. Unul dintre ei era chiar o femeie, cu un aer pedant, cu ochelarii ei cu ramă de baga, cu pielea de un cafeniu-deschis. Ce se petrecea în Trinidad? George, prietenele mele de la club nu pomeniseră niciodată despre acest doctor Williams.

Oamenii din jurul meu începură să-mi remarce prezența.

– Pleacă d-aci, fată albă, spuse cu o voce aspră un bărbat.

– *Massa-i aci*, strigă un altul.

Mi-am împins bicicleta printr-o parte mai rarefiată a mulțimii, către strada vecină, și m-am urcat iute pe ea.

Am pedalat repede, către docuri. Peste tot, străzile erau pustii. Întregul oraș era în piața Woodford, ascultându-l pe acest Mesia și ideile lui pentru viitorul Trinidadului. Cuvintele lui Eric Williams îmi răsunau în urechi. „Respingem imperialismul, colonialismul.“ Mă simțeam o cu totul altă persoană, ca și cum fusesem zguduită.

Forbes-Mason era la trei străzi depărtare. Când am ajuns acolo, George tocmai pleca. A fost surprins să mă vadă; pe urmă, mi-a observat ochii înroșiți. A încercat să mă ia în brațe, dar eu nu voiam să fiu luată în brațe.

– Dragă, ce *naiba* ai făcut?

– Știi despre omul ăsta?

– Cine?

– Doctorul Williams.

Lui George îi căzu fața.

– Sigur. N-ai cum să nu auzi de el. N-ai citit ziarele?

– Nu, nu le-am citit. E o masă de oameni în oraș, o adunare imensă. În piața Woodford. Toți îl ascultă.

– Da, știu. Au fost adunări. A fost aici și săptămâna trecută. Vine des aici. Creează destulă senzație.

– Și nu mi-ai spus niciodată despre el.

– N-am vrut să te îngrijorez.

– Nu sunt un *copil*. Nu sunt proastă! Vor să *scape de noi*! Nu mai suntem doriți aici. Ne urăsc. Am venit prea târziu, George. Trei ani. N-o să rezistăm atât. Aici se termină toate.

– Nu fi prostuță! E OK, mă liniști el. Britanicii *vor* să plece. Ei plănuiesc autonomia de ani de zile. Planurile lor pentru o federație o să meargă mai departe. Totul s-a discutat. *O să* plecăm. Omul ăsta, Eric Williams, el o să fie primul lor lider.

– Britanicii *vor* să plece?

– Da.

– Dar ai spus că britanicii o să stea cel puțin trei ani.

– O să stea; asta n-o să se întâmple atât de repede.

– Britanicilor nu le mai pasă?

– Războiul i-a lăsat îndatorați. Insulele astea sunt ca niște pietre de moară agățate de gâtul lor.

– Ce-o să se întâmple?

– Nimic. Oamenii vor moșteni ceea ce le lăsam noi. N-au decât să facă întocmai ce vor cu asta. O să fie liniște aici.

– N-o să ne omoare?

George râse.

– George, vreau să plec.

– O să plecăm.

– Vreau să spun, *acum*.

– Uite ce-i, suntem în siguranță. De-abia am ajuns aici.

– Atunci de ce tremur?

– Ai suferit un șoc.

– Omul ăla era cu adevărat nemaipomenit. Toți îl iubeau. A fost sclav?

– Sigur că nu! Nu mai există sclavie.

– I-au omorât pe toți albi din Haiti. Știu asta.

– Acum două sute de ani.

– Au înfipt în țepușe prunci albi. Au siluit femeile.

– Dumnezeule mare! Ai înnebunit! Aici nu este Haiti. Vorbești prostii.

– Dar ne urăsc la fel de mult.

– Ai putea să privești asta altfel.

– Cum?

– Asta trebuia să se întâmple. Ar trebui să fii *mulțumită*.

– Mulțumită?

– E incitant. Eric Williams e un orator grozav – de fapt, excepțional. Ar trebui să ne bucurăm că îl au pe el, și nu un huligan semianalfabet. Sau un om care a hotărât să se autoproclame profet, cu o lumină divină în ochi. Nu e un nebun oarecare. Se folosește de democrație, cere o nouă ordine. Ar trebui să fim recunoscători că nu e mai rău.

Eram epuizată, praful se întărise pe fața mea.

– Urăsc locul ăsta, am scrâșnit.

Dar George nu fu impresionat.

– Hai să mergem acasă, spuse, mângâindu-mă pe păr.

Am fost agitată până când a venit Venus în dimineața următoare. M-am repezit înainte să apuce să-și pună șorțul.

– Ai fost acolo ieri?

– Unde?

– În piața Woodford.

– Oho, Universitatea.

– Ce?

– Așa-i zice, Universitatea din piața Woodford.

– De ce?

– Țăla-i locu' unde Doc Williams vine să vorbească pen' noi. Vorbește dă chestii politice. Îi place să educe lumea. I-acolo dă multă vreme, frate. Dă multe ori vorbește. Bunica Seraphina să duce să-l asculte.

– M-am dus și eu acolo – ieri.

Ochii lui Venus ieșiră din orbite.

– Eram cu bicicleta. Am intrat în mulțime din greșeală.

– Doamn', ești nebună, zău așa. Țăla nu-i loc pentru 'mneata.

– Lasă asta! Ai fost?

– O dat' sau dă două ori. Cu bunica.

– Ce crede bunica despre el?

– Ea crede că-i un om mare. S-a dus la universitate la Oxford, în Anglia. Scrie cărți și toate alea. Bunica, toată lumea mulțumește lu' Domnu' pen' Eric Williams. Țeara o să fie-n siguranță cu el.

„Țeara.“

Doctorul Williams vorbea la fel de caraghios ca toți ceilalți, chiar dacă purta costum și cravată. Engleza locală era vorbită într-o lălăială tărăgănată molipsitoare. Nu era doar felul în care vorbeau, amestecul ăla nebunesc de Europa și Africa, ci *cum*.

Eu eram decisă să fiu serioasă și să vorbesc engleza cultă. Nu aveam nevoie de educație de la Eric Williams, un om care nu știa să pronunțe corect.

– Țara?

Am încercat să o corectez pe Venus, dar ea inspecta frigiderul.

– Îi gol, doamn'. Io cum ar trebui să fac mâncare?

M-am înroșit.

– Atunci, hai să mergem la piață!

– În Charlotte Street?

Venus își ascunde rânjetul.

– Da, de ce nu?

– Vrei să mergi acolo, doamn’?

– Da, sigur. Am fost acolo alaltăieri. Cu bicicleta.

Venus râse zgomotos și își pocni coapsele.

– Ce ți se pare așa caraghios să merg pe-afurisita aia de bicicletă?

– Nica, doamn’. Crezi c-o să stau în spate pă bicicleta aia verde. Nee!

– Sigur că nu. Nu fi caraghioasă! Hai să chemăm un taxi.

Charlotte Street era și mai agitată decât ultima oară când trecusem pe-acolo cu bicicleta. Piața era încă mai mare decât crezusem eu, întinzându-se pe un întreg cvartal. Am urmat-o pe Venus în mijlocul ei, unde vânzătorii își etalau produsele într-un labirint de tăvi lungi de lemn folosite ca mese. Pe fiecare tavă se aflau cântare, cu greutateți ruginite. Coșuri de dimensiunile unor tobe mari se vedeau pretutindeni pe jos. O mulțime de recipiente cu mirodenii: semințe și pudră de nucșoară, ghimbir măcinat, anason stelat, prune uscate sărate, de un roșu aprins, mango uscat purpuriu. Castele din prăjituri cu nucă de cocos, presărate cu zahăr brun, în spatele unor vitrine de sticlă. Legături de crabi albaștri atârnați pe sfori. Tot soiul de pești. Și fructe! Oh, pe vremuri, chiar puteai să cumperi fructe în Trinidad, nu ca acum. Trinidadul era cândva o grădină. Fructele erau îngrămădite ca niște turnuri de giuvaiere. Priveam uimită și-mi venea să iau în mână fructele de mango ce aveau mărimea și pielea netedă ca a unor bebeluși. Voiam să le ciupesc, să le strâng între degete.

– Doamn’, ți-e bine?

– Da, mă simt grozav.

Mă holbam, fermecată. Fructe ale arborelui-de-pâine și *angka*⁶², și *sapote*⁶³. Guave și vase cu o unsoare întunecată la culoare – gemul de guave. Mere inimă-de-taur. Banane de prerie⁶⁴, care se bălăbăneau, obraznice, continuând parcă să crească. Păstăi de tamarin, ca niște valijoare aspre-netede. Dovlecei chayote și bame, și fasole verde, și bostani. Limete cât grepfruturile și grepfruturi cât niște ghiulele. Banane aflate încă pe ramurile lor, mâini mari de smarald.

Am urmat-o pe Venus în vreme ce își croia drum printre tarabe. Știa exact ce să cumpere și cât costa fiecare. Am încercat să par cât mai în largul meu.

Am zărit o altă femeie albă, pe care am recunoscut-o de pe *Cavina*. Nu trecuseră decât câteva săptămâni, dar aveam senzația că eram într-o altă eră.

– Gladys!

– Sabine, bună, ce surpriză!

Aproape că i-am sărit în brațe.

– Cum te descurci? am întrebat-o.

Gladys era o femeie slabă, cu o înfățișare delicată și cu pielea albă precum hârtia. Umerii ei erau arși de soare și se cojeau, fruntea îi era umedă de transpirație, brațele – împeștrițate de ciupituri de țânțar.

– Sunt bine.

Voiam să-i spun despre Eric Williams.

– Poți să-i înțelegi pe oamenii de-aici? am întrebat eu rânzând.

– Nu!

– Eu deja mi-am luat o servitoare. Mă face să mă simt mai bine.

Gladys a ridicat din sprâncene.

– Ea gătește. Muream de foame. Ea m-a adus aici. Tu știi ce sunt toate chestiile astea?

– Nu.

Am îmbrățișat-o.

– Unde stai? am întrebat-o.

– Winderflet.

– Și eu tot acolo. Ea e Venus.

Venus se apropie.

– Venus, oamenii ăștia de-aici merg la Universitate?

– Da, doamn’.

Dintr-odată, m-am simțit rușinată, nervoasă.

– Ce universitate? întrebă Gladys.

– În piața Woodford.

– Oh, *el*. Da.

O expresie vicleană îi apărură pe față.

– Tu ești profesoară. Ce crezi despre el?

– Face o treabă bună. Nimeni nu se poate atinge de el. *Trinidad Guardian*, din câte văd, îl susține pe

Gomes, contracandidatul lui. Dar Eric Williams e un tip original. Un fost elev de la QRC⁶⁵, unde predăm noi. Acolo toți îl venerază.

– L-am văzut vorbind, am izbucnit eu.

– Tii, ăsta a fost un act de curaj!

Mi-am dat seama că era impresionată.

– A fost pură întâmplare. M-a făcut să mă simt foarte diferit. Ai de gând să rămâi?

– Da. Deocamdată.

Gladys părea tristă, avea ochii umezi.

– Eu vreau să plec, am spus.

– Dar de-abia ai sosit.

– Nu suport căldura. Și nici nu mă simt... cum trebuie.

– De ce?

– Nu suntem doriți.

Gladys dădu aprobator din cap.

– Știu.

– O să rezist, probabil. Trei ani.

Dar Gladys nu mai asculta.

Am început să citesc cu aviditate *Trinidad Guardian*, un ziar de dimensiuni mari destul de asemănător cu *Daily Telegraph* ca machetare, susținând, desigur, guvernul colonial. Cu toate acestea, urmărea campania lui Eric Williams. Voiam să știu ce spunea el. Și cine era Gomes?

– Dragă, ai început brusc să te interesezi de Eric Williams, comentă într-o zi George, când se întoarse de la birou.

Guardian era deschis pe masă. Eu citeam un articol despre Williams: „PNM-ul și femeile“.

M-am înroșit.

– Stau, pur și simplu, cu ochii pe el.

– Da. Tu și Sir Edward Beetham⁶⁶, eh? Biserica Romano-Catolică și CIA.

– Ce vrei să spui?

– Toată lumea stă cu ochii pe Eric Williams. Toată lumea îi aruncă injurii.

– De ce?

George pufni batjocoritor, cu o ușoară nerăbdare.

– Se tem că e comunist sau naționalist, sau marxist – spune-i cum vrei. E *deosebit*, asta-i tot. De fapt, am auzit că Sir Edward Beetham îl privește cu destul respect.

– Guvernatorul? Serios?

– Da, dragă.

– Nu mă lua tu cu „da, dragă“.

– Iartă-mă, dragă. Ceea ce vreau să spun e că se poate foarte bine ca britanicii să-l aprecieze. E un tip care a studiat la Oxford. Dar lui Williams nu-i place guvernatorul – sau oamenii albi în general –, chiar dacă are în el ceva sânge alb.

– Nu! Serios?

– Da, sigur. Toată lumea știe. Mama lui este o Boissière.

Eram șocată.

– Adică... la fel ca femeia care a deținut Country Club?

– Exact la fel. Copiii nelegitimi au pierdut particula de noblețe „de“. Mama lui Williams a fost Eliza Boissière. O rudă fără renume. O relație nedorită.

– Deci el e pe jumătate fost sclav, pe jumătate aristocrat?

– Ai putea spune și asta. Probabil că amestecul care predomină în insula asta.

Mai târziu, când George nu mai era acolo, am decupat articolul și l-am pus într-o cutie de pantofi. Și astfel, în acea zi, am inițiat primul meu dosar – sub forma unei cutii de pantofi – despre Eric Williams. Am avut mare grijă să-mi ascund de George munca mea de spionaj. I s-ar fi părut ciudat – el părea să înțeleagă totul în mod implicit. Cine era acest sclav-aristocrat-negru-alb? Citeam tot ce găseam despre Williams. Mă făcea să mă simt mai puțin îngrijorată. Cu cât știam mai multe, cu atât mi-era mai puțin frică de el. Cu cât aflam mai multe, cu atât mă intriga mai tare. Eric Williams îi ura pe cei ca mine, dar mi-am dat seama că eu nu-l puteam urî.

I-am pus o mulțime de întrebări lui Venus despre Williams. Voiam să stau de vorbă și cu bunica Seraphina, să aflu ce credea ea. Dar Venus era evazivă; de multe ori tăcea când o întrebam de bunica.

– Pot s-o cunosc în curând pe bunica? insis-tam eu.

– Lu' bunica nu-i place musafirii.

– Oh, înțeleg. Nu vreau s-o supăr. Dar aș vrea mult să o cunosc.

– Ea-i ciudat', tare ciudat' cu chestiile astea.

– Ce chestii?

– Chestii politice.

– De ce?

– Așteapt', așa zice mereu. Nu-i place să vorbeasc' prea mult. Da' așteapt'.

Într-un fel, știam cum venea asta. Dar nu știam ce așteptasem toată viața. Imagini ale lui Williams mă

sâcâiau mereu: acolo sus, pe estradă, cu mulțimea în jurul lui. Heliconii fluturate. Mi se oprea răsuflarea doar când îmi aduceam aminte de ziua aceea. Ce avea de spus, cu toți oamenii ăia care îl ascultau. „Tată, tată.“ Și Williams atât de nonșalant, de calm. Toate astea mă zăpăceau. Voiam să fac mai des dragoste cu George. El era încântat de noul meu entuziasm.

Într-o noapte, după o partidă deosebit de energică în pat, când amândoi eram epuizați și plini de sudoare, m-am uitat la soțul meu.

– Nimeni nu se poate atinge de el, am șoptit.

– Ce?

– Asta a zis Gladys.

– Să se atingă de cine, dragă?

– Ce... ce-am zis?

– Ai zis: „Nimeni nu se poate atinge de el“.

Am făcut ochii mari.

George părea nedumerit.

– De cine, dragă?

– Oh, nimic.

M-am aplecat și l-am sărutat pe gură, reparându-mi scăparea, arcuindu-mă și readucându-l încet pe George într-o stare de pasiune, ținând tot timpul ochii strâns închiși, pentru a-l alunga pe Eric Williams din patul nostru.

[61](#) *Heliconia bihai*, plantă ornamentală folosită ca simbol al PNM-ului din Republica Trinidad și Tobago (n.tr.)

[62](#) Fructul comestibil al copacului jackfruit (*Artocarpus heterophyllus*), asemănător cu fructul arborelui-de-pâine și putând ajunge până la o greutate de 27 de kilograme (n.tr.)

[63](#) Fructul sapotierului, arbore din Antile cu fructe maronii foarte dulci (n.tr.)

[64](#) Pawpaw sau banană Ozark (n.tr.)

[65](#) Queen's Royal College (n.tr.)

[66](#) Sir Edward Beetham (1905–1979), guvernator în Trinidad și Tobago între anii 1955–1960, ultimul guvernator colonial britanic (n.tr.)

HOȚUL DE LA MIEZUL NOPTII

O lună mai târziu, eram invitați la o petrecere la reședința guvernatorului, unul dintre conacele din savană, aflat chiar lângă Grădina Botanică. John și Irit erau și ei invitați. Ciorapi, pălării și mănuși reprezentau ținuta corectă pentru femei, costume și cravate – pentru bărbați. Am mers împreună în Hillmanul lui John, toți ușor agitați, bărbații în față, femeile în spate, Irit ținându-și pălăria în poală.

– Ciorapii ăștia îmi strâng picioarele ca niște cârnați, se plângea Irit. De ce insistă englezii să păstreze blestematele astea de formalități caraghioase chiar și pe căldura asta? Sunt nebuni. Am cumpărat cea mai mare pălărie și cea mai oribilă și țipătoare rochie doar ca să-i enervez. Ce zici? O să fie ca o umbrelă pe capul meu, nu?

Borul pălăriei lui Irit avea aproape treizeci de centimetri lățime. Rochia ei era înzorzonată și țipătoare, făcută din mătase roșie-purpurie.

– Am făcut-o special, spuse ea, clipind complice.

John îi tolera orice capriciu.

– Ai putea să porți și un sac cu nuci de cocos pe cap, porumbița mea, și tot ai arăta uluitor, comentă el.

Eu purtam o rochie de dantelă, mănuși și o pălărie ca un clopot, din pene negre. George spunea că arătam de parcă un *corbeau* mort ar fi căzut din cer și ar fi aterizat exact pe capul meu.

Petrecerea era o întrunire britanică grandioasă, dar sobră. Ne-am făcut o intrare spectaculoasă, Irit cu pălăria și cu rochia ei roșie nepotrivită, eu ca o damă de companie de lux. Englezoaice palide stăteau pe acolo în rochii de după-amiază înflorate și fără formă, cu pălării și mănuși albe. Cele mai multe păreau gata să leșine.

– Nu par să se simtă prea bine, șopti Irit. Uită-te la ele, jumătate par bolnave. N-au culoare. Arată de parcă ar fi moarte.

Chelneri negri muți alunecau printre noi, ducând în mâini tăvi cu pahare subțiri și înalte de șampanie. Tăcerea lor era la fel ca urmarea neplăcută a unei certe: justificată, plină de forță. Irit opri un chelner.

– Îh, se înecă gustând din șampanie. E caldă. Seamănă cu cidrul. Vrei, te rog, să-mi aduci în locul ei niște lapte de cocos?

Chelnerul încuviință din cap și dispăru, revenind cu un pahar plin cu un lichid opac.

– Așa e mai bine, spuse Irit. Mulțumesc.

Lumea se holba la ea.

Irit era indignată.

– Jumătate dintre oamenii ăștia fac parte din clasa de jos. În Anglia, nu reprezintă nimic. Nu sunt nimic. Vin aici și se dau persoane importante. Dar uită-te la ei! Jumătate n-au pic de educație, se vede pe fața lor. Sunt niște țărănoi. Și ei se consideră mai presus de negri. Se poartă îngrozitor cu ei. Din cauza lor, suntem noi prost văzuți.

Apăru o tavă cu aperitive. Era greu să iei ceva de acolo cu mânuși în mână. Irit și le scoase și fură un pateu umplut cu ciuperci.

– Gura mare, spuse și îmi băgă și mie unul în gură.

Bărbații dispăruseră undeva. Primiseră invitațiile prin intermediul șefilor lor și erau obligați să circule printre ceilalți; aceasta era petrecerea oficială de bun venit în Trinidad pentru noi. Nu recunoșteam pe nimeni. Aici se afla vechea gardă colonială: birocrați, funcționari, comisarul poliției, amicii lui. Păsări colibri stăteau suspendate deasupra vazelor cu crini, pete neclare de un verde incandescent, bătând aerul cu aripile lor, cu violența unui uragan. Sendvișurile cu castraveți se arcuiseră, ouăle umplute transpiraseră și luceau ca niște bărbați grași, spuma de somon se înmuiase și se lăsase, alcătuiind o grămadă rozalie dezgustătoare. Înghețata la pahar dispăru în câteva minute. Totul se evaporă în vreme ce noi evitam să vorbim despre căldură.

– Trebuie să încerc să mă port frumos, de dragul lui John, comentă Irit zâmbind.

Am recunoscut-o pe Bonny, una dintre soțiile de patron din prima mea săptămână. Înfloreă în mijlocul mulțimii de rochii pastel, cu un pahar de șampanie caldă lipit de piept. Privirea îi deveni tăioasă când mă văzu.

– Așa deci. Mă măsură de sus până jos. Cum te descurci?

– Bine, am mințit eu.

Ea se chină să zâmbească.

– Ea e prietena mea Irit.

Am făcut un gest către Irit, întorcându-mă pentru a o include și pe ea în conversație.

Bonny a înclinat din cap bătoasă, abia aruncându-i o privire.

– Ai fost la club?

– Oh, da. E foarte drăguț.

– Și în altă parte?

– La plajă, la Maracas. E frumos.

– Oh, *draga* mea. Nu poți să înoți acolo. O să te îneci din cauza curenților.

– Am înotat acolo cu mare bucurie.

Bonny se strâmbă.

– Și am fost în piața din Charlotte Street.

– Îh, locul ăla îngrozitor. Eu mi-am trimis servitoarea.

– Și la Universitatea din piața Woodford.

Ochii ei s-au mărit brusc.

– Nu cred că vorbești *serios*.

– Ba da. Eric Williams este o figură foarte interesantă. Nu crezi?

– Nu pot să-l sufăr.

Am rânjit.

– Eu cred că e foarte original. De fapt, te inspiră.

– Îh, omul ăla îngrozitor.

– De ce spui asta? interveni Irit.

– E sfidător. E rasist. Se adresează doar maselor. N-o să facă nimic pentru albi de aici, clasa oamenilor de afaceri, cei care au înălțat și conduc Trinidadul. O să distrugă ce au construit ei. O să fim siliți să plecăm.

– Și să vă duceți *unde*? întrebă Irit, dintr-odată tăioasă. Înapoi la vila voastră din Anglia? Înapoi la casa de la țară?

Bonnie se holbă la ea.

– Înapoi la servitorii voștri englezi de-acolo? La valeții și șoferii voștri? La grădinarii voștri, eh, la servii voștri?

– Eric Williams o să distrugă țara asta, spuse Bonny, și privirea ei se înăspri.

– Oh, zău? E un om educat. A fost la Oxford. E istoric. Câți oameni de aici pot să afirme asta? Crezi că există vreo persoană cu diplomă de universitate în grădina asta?

Bonny se înfioră și vorbește cu ostilitate:

– Williams este *obsedat* de sclavie. E vorba doar despre trecut. Nu poate să renunțe. Ar trebui să uite de asta. E *atât* de plictisitor.

– Ce? Să uite de trecut, așa pur și simplu? Nimeni n-ar *îndrăzni* să spună așa ceva unui evreu! mârâi Irit.

Bonny era nedumerită.

Irit deveni glacială.

– Ai uitat de Holocaust? Șase milioane gazați. Oh, uită și de asta, pur și simplu! Să continui?

– Asta e altceva.

Irit râse.

– Da, așa e. Cel puțin, ei ne-au omorât pe noi, evreii împuțiți și păduchioși, ceva *mai repede*. Șase milioane în numai cinci ani. Pfff! Toți în cuptoare. Sclavia a durat sute de ani. *Suuute*, mârâi Irit.

Bonny deveni, dintr-odată, palidă.

– Sclavia și Holocaustul sunt două lucruri diferite, se bâlbâi ea.

– Da, spuse tăios Irit. Dar amândouă – niște genocide barbare.

Pumnii lui Irit erau încleștați. În acel moment, am fost mândră de ea. Bonny se îndepărtă de noi, pierzându-se repede prin mulțimea de rochii.

John ne împrumută mașina lor, și ne-am dus la Maracas, o plajă îndepărtată, cuibărită într-un cot al coastei de nord zimțuite a Trinidadului. Plaja asta era faimoasă pentru curenții ei puternici și pentru apele vijelioase, exact așa cum spusese și Bonny. Era spre sfârșitul după-amiezii, și valurile se rostogoleau către țărm în undiri regulate. Am ales un loc unde apele păreau mai liniștite și am înotat către larg, m-am cufundat în adâncuri și am țipat în mare.

Uram Trinidadul. Mă simțeam în permanență indusă în eroare, în permanență într-o stare asemănătoare cu suferința. Nu înțelegeam nimic. Și chiar în momentul în care aveam impresia că înțeleg, intervenea ceva. „Trei ani. George iubește locul ăsta. O s-o fac pentru el.“ Marea îmi înghiți lacrimile. Apa mă înviora, mă făcea să mă simt ușoară. Era în comuniune cu apa din mine. În mare, mă simțeam

împăcată. Eram o creatură a mării. Pe glezne îmi creșteau aripioare de pește. O coadă cu care foșneam în apă. Înotam făcând tumbe și sărituri pe spate.

George veni în larg către mine, înotând câinește.

– Nu știam că ești o înotătoare atât de bună, spuse.

– Întotdeauna mi-au plăcut marea și plaja. Am petrecut toate verile la mare.

– Mediterana e calmă totuși.

– Da.

– Nu ți-e frică de valurile astea?

– De curenți trebuie să te ferești. Dar poți să-i vezi.

– Sunt mândru de tine.

– Bun.

– Ești bine?

– Nu sunt prea sigură. În ce fel de loc m-ai adus?

– O altă lume, o lume pe care am creat-o noi, europenii.

– Nu mi se pare că seamănă deloc a Europa. Nimic n-are noimă.

– Dar nu găsești asta interesant?

– Nu.

– Ce nu înțelegi?

– Nimic.

– Zău?

– Mă simt ca și cum ar trebui să învăț totul din nou, ce să spun și cui, cine e fiecare și de ce. De ce sunt așa caraghioasă pe bicicleta mea? Aș fi vrut să-mi spui că o să fie atât de...

– Atât de cum?

– Restrictiv.

George păru trist.

– Savurează totul, iubita mea, cât suntem aici. Insula asta e bogată și foarte, foarte frumoasă. O să-ți arăt împrejurimile; poate o să-ți schimbi părerea.

– Adu-mă aici, la mare, din când în când.

– O să te aduc, draga mea.

Ne-am sărutat și ne-am hârjonit în apă vreo oră, până când soarele începu să asfințească. Ne-am așezat pe nisipul uscat, cald, înfășurați în prosoape, privind spectacolul – nuanțe de mango, pawpaw și hibiscus pluteau pe cer. Am băut un soi de cocktail cu rom dintr-o sticlă și m-am simțit puțin mai bine. Îmi iubeam soțul. Poate că el avea dreptate: nu pune întrebări. L-am strâns de mână, și el îmi sărută degetele.

– Paradis, murmură George, strângându-mă în brațe.

În acel prim an, am vrut să privim bandele de carnaval⁶⁷. Asta însemna o zi întreagă în soare. Am decis să-mi pun pălăria mea preferată de culi chinez cu cireșe prinse într-o parte, un cadou de la George oferit într-o excursie la Paris. Voiam să mă costumez și eu.

– O să iau evantaiul lui *grand-mère*, am decis. O să fie atât de cald.

Evantaiul lui *grand-mère*, un obiect la care țineam foarte mult, vechi de cel puțin o sută de ani. Făcut din balene și dantelă, semăna cu aripa unui fluture amiral roșu putrezit. *Grand-mère* îl folosea în lunile

calde de vară, fluturându-l în dreptul pieptului. Când eram mică, mă lăsa să-l închid și să-l deschid cu mișcări rapide, ca o adevărată *coquette*, să mă învârt prin apartamentul ei cu pași apăsați, strigând „Olé!“, ascunzându-mi ochii în mod dramatic îndărătul lui. În țesătură încă se mai simțea parfumul de Chanel No. 5 al lui *grand-mère*.

Am lăsat mașina la cel mai apropiat colț al savanei și am pornit-o pe jos către oraș. Era mijlocul dimineții, și am pătruns în mulțimea care se aduna; peste tot grupuri de oameni se îndreptau în aceeași direcție, către Frederick Street, unii în costume, alții la fel ca noi. Mașini cu capotele coborâte, pline de albi, făceau turul savanei claxonând întruna. Păreau veseli și fericiți și aveau un aer festiv, iar negrii se uitau lung la ei, de parcă erau nepoftiți, puțin cam ciudați și prostuiți.

În acele vremuri, bandele de carnaval erau mici și diferențiate în funcție de culoarea pielii. Albi și alte persoane cu pielea deschisă la culoare stăteau împreună. Ziua cântau muzică de carnaval, și bandele lor erau bine organizate, defilând în șiruri pe mijlocul străzii sau pe scena din savană. Unii aveau alămuri, tromboane, trompete. Costumele lor erau destul de nevinovate: fermieri, văcărițe, marinari. Albi erau disciplinați, ca și cum s-ar fi aflat la un târg rural din Anglia.

Bandele negre erau mult mai însuflețite și păreau mai spontane în petrecerea lor zgomotoasă. Carnavalul lor lua naștere din curțile colibelor, din clasa femeilor muncitoare, un festival spontan de prosteală și de farse, născocit cu ani în urmă, pentru a-i ridiculiza pe albi bogăți cu travestiți și cearșafuri pătate de urină. Carnavalul nu însemna doar costumare – oh, nu, nu era atât de simplu totul! În primul rând, era stimulat de ostilitate, de ura omului de culoare pentru stăpânul cel alb. Pe când ne apropiam de suburbiile de lux ale orașului, eram copleșită de emoție amestecată cu un sentiment de amenințare, mă simțeam spectator și în același timp un obiect, spectacolul însuși.

Mascații negri țopăiau în stradă, bandele lor fiind însoțite de regi și de regine, statui imense din papier mâché instalate pe roți și trase de un bărbat sau de o femeie care dansa. Creaturi asemănătoare cu niște fluturi enormi, insecte fanteziste, lăcuste sau călugărițe împodobite cu giuvaiere. Tot felul de invenții din plasă și paiete. În Frederick Street ne-am oprit și am rămas pe trotuar în față la Sa Gomes, uitându-ne la bandele care defilau pe lângă noi. M-am bucurat că aveam evantaiul, în spatele căruia m-am ascuns pentru a privi. Bărbați și femei dansau lasciv, rotindu-și șoldurile într-un cerc complet, împingându-și fundul înainte și înapoi, uneori cu doar câțiva centimetri între ei. *Wining*⁶⁸, așa îi spuneau.

O armadă spaniolă pluti pe lângă noi, cu galioane din papier mâché săltând pe capetele cu tunsori afro. Dar și costume clasice: plantatorul și soția plantatorului, Dame Lorraine⁶⁹, un personaj încă mult satirizat. Statui ale lui Donald Duck și Mickey Mouse trecură țopăind. Marinarii americani care își aveau baza în Chaguaramas⁷⁰ nu erau prea populari. Băieții vopsiți în albastru sau roșu, cu coarne micițe prinse pe cap și cu cozi ascuțite și sârmoase, alergau de colo colo, stârnind haos. Draci. *Jab Jab*⁷¹.

Am uitat să mă ascund în spatele evantaiului meu. Voiam să intru și eu în paradă, dar nu îndrăzneau. M-am întors ca să dansez cu George, dar el traversase drumul încins ca să facă fotografii. I-am făcut cu mâna, și el îmi răspunse. Am început să mă mișc în ritmul muzicii, simțindu-mă bine, stând cu ochii închiși, lăsând ritmul să-și facă efectul, să-mi pătrundă prin tălpi, să urce, să-mi cuprindă gamba.

Așa că nu am văzut banda de costumați făcându-și apariția cu căruțele trase de măgari și cu fețele bărbaților înnegrite cu cărbune; nu l-am văzut pe Hoțul de la Miezul Noptii înaintând și nici banda din stradă împrăștiindu-se. Am auzit însă fluierul lui, un țuiit asurzitor.

Am deschis repede ochii.

Un bărbat negru, înalt, stătea în fața mea. Inima mi s-a oprit. Purta o pălărie de cavalier cu boruri largi, cu o pană neagră de struț arcuită pe o parte. Mantia lui de mătase era voluminoasă, acoperindu-i umerii și pieptul. Avea în mână o cutiuță de forma unui sicriu.

– Eh, eh! Iote ce-avem noi acia! O *Dame* Lorraine în carne și oase, spuse el, uitându-se la mine. Doamne! Chiar ia, frate! Iote la evantaiu' ei, și pălăria ei! Ie tare șic.

Țopăia în jurul meu, mândrindu-se cu mine.

Alaiul său râdea. Copiii se adunau în jurul lui, pe jumătate încremeniți de teamă, pe jumătate privindu-l cu adorație. Eram înconjurată. La început, n-am fost foarte speriată.

– Să mă prezint, declamă el, luându-mi mâna ca și cum ar fi vrut să mi-o sărute. Eu sunt Invadatoru' Noptii, Banditu' Dă Ne'nfrânt din Paramin, Regele Dealurilor 'Nverzite, Solomonaru' Norilor, Tâlhar La Drumu' Mare, *Hoțu' dă Cadavre!*

Copiii țipară. El se aplecă să-mi sărute în mod formal încheietura, dar, în schimb, mârâi și salivă.

Am încercat să-mi trag mâna.

– Oho. Dă să scape. Îmi strânse mâna ca într-o menghină. *Madame* Lorraine nu vrea să să uite la mine. Dă ce? I-e frică? Nu știe cine-s io? Păi, *Madame*, cu fluieru' ăsta io po' să chem uraganele dânsud. Po' să rup pământu' cu cutremur. Io agit marea cu valuri mari, pă care le ridic păste lanțu' dă nord, păste dealurile dâns Paramin. Io trezesc p-ăia morți!

Acoliții lui scoaseră strigăte triumfătoare. Copiii se învârteau în cerc. Unul dintre ei mă lovi în pantofi. Hoțul de la Miezul Noptii îmi strângea cu putere mâna.

– Eh, față-albă. Ești acilea singurică? Eh, eh, *îi tare frumușic'*. *Doux doux*. Iubițică. Iete cum roșește și-și flutură evantaiu'. Îți place acilea-n Trinidad? Ai gustat dâns *finețurile* locale?

Își roti șoldurile, cu o privire poficioasă. Acum se adunaseră deja în jurul nostru o mulțime de spectatori, și alții se alăturau bandei lui, fluierând, îmboldindu-l.

El își îndreptă spatele, pregătindu-se să țină un discurs.

– Eh, îți place acilea-n Trinidad? Ei, doamn', ia să-ți zic io ceva. Zilele-ți sunt *numărate*. Du-te napoi dă unde-ai venit. Doc o să vă pună pă toți într-o barc'. Vă trimete acas' bine-mpachetaț', dâns cap până-n picioare, *în lanțuri*. Și de nu vă place, o să v-azvârle păste bord. Crez' că glumesc? Du-te acas', fat' albă! Ascultă-mi sfatu'. Ie timpu' ca oamenii s-aibă vremuri mai bune. Noi o să conducem locu' ăsta, și p-ormă o să vedeți voi de vă place, eh? Poate c-o să simțiț' pă pielea voastră *tra-ta-mentu'* vostru. Poate c-o să te-ngropăm pân' la gât lângă un cuib dă furnici roșii! O să-ți dăm cu *miere* pă gura aia frumușică.

Mulțimea explodează, râzând batjocoritor.

Hoțul își lăsă capul în jos; acum ne priveam în ochi.

– Sau mai *răăău*. O să-ți umplem curișoru' ăla drăguț cu *praf dă pușc'*.

Copiii țipară ascuțit.

– Să te-aruncăm în aer ca un tun! Își apropie fața de a mea și zâmbi dulce. Eh, *doux, doux?*

Eu tremuram.

– Doc, el citește cărți. Știe câte ceva. Natura vorbește mai tare ca filosofia. Fulgeru' anunță tunetu'. Hoțul își aruncă mantia în spate. Io-ți zic asta. Acu-i o mulțime dă fulgere. A apărut el. A venit să-și salveze copiii supărați ș-oprimați. A ven't să ne-ajute, ș-a aruncat acilea ancora. Peste tot, lumea binecuvântează numele eroului. Eric Williams. O să se ridice monamente-n numele lui.

M-am dat înapoi și m-am lipit de fațada magazinului, cuprinsă de o spaimă rece.

– Ie timpul’ să plătești, puicuța mea albă și dolofană!

Hoțul își deschise sicriul. Înăuntru, suluri de bancnote, monede, un pachet de țigări, brățări.

În mod intenționat, îmi lăsasem acasă poșeta. George ținea banii. Acum, nu-l vedeam nicăieri.

– N-n-am nimic de dat.

– Oh, nu?

Am clătinat din cap.

Hoțul se uită lacom la evantaiul lui *grand-mère*.

– Nu! Pe-ăsta nu ți-l dau.

– Oh, nu?

Unul dintre copii se repezi la mine. Cu o mișcare fulgerătoare, mi-l smulse din mână și-l aruncă în sicriu.

Poc. Hoțul închise repede sicriul. Zâmbi, făcu o plecăciune și își scoase pălăria cea frumoasă.

– Îți doresc o zi bună, *Madame* Lorraine.

Suflă din nou în fluier. Banda se mișcă înainte, și Hoțul de la Miezul Noptii dispăru.

Când George reapăru cu aparatul lui de fotografiat, zâmbind, mă găsi năucită și fără vlagă, apoi furioasă fără nici un motiv, căci fusesem fericită de una singură.

– Ce s-a întâmplat, dragă? mă întrebă.

– Nimic, am îngăimat eu. Nimic despre care să vreau să vorbesc.

Eric Williams; carnavalul din acel an însemnă Eric Williams. Nu puteam să-l evit. Un tânăr cântăreț de calipso numit Sparrow erupse în conștiința publică. Slab și flămând, Sparrow era un circar fascinant, cu o voce puternică de bariton. Când râdea el, râdea un canion, adânc și plin de ecou, și era greu să nu râzi și tu împreună cu el. Sparrow umbla țațoș și-și rotea șoldurile pe scenă în costume strâmte, cu fundul la fel de rotund și de musculos ca al unui armăsar. Medalioane de aur îi stăteau cuibărite în părul de pe piept. Am citit în ziare că în acel an câștigase atât competiția Road March⁷², cât și Calypso Monarch. *Jean and Dinah* răsuna la fiecare *fête* publică, vibra din fiecare cârciumă de la colțul străzii, din fiecare tavernă din satele de pe întinsul Trinidadului. El era *celălalt* erou al poporului, fotografiat peste tot alături de Eric Williams.

Eric Williams era în centrul viselor mele. Stând pe veranda de la club, îmbrăcat într-un costum de tweed, cu cravată de mătase, pantofi de piele, bine lustruiți, cu chelneri albi la dispoziția lui indiferent ce voia. Bonny, ticăloasa, servindu-l cu ceai și biscuiți digestivi, în patru labe. Eric Williams cerceta cu privirea domeniul strămoșei lui, Poleska de Boissière, iar un servitor alb lua notițe în vreme ce el vorbea. Eric Williams pregătindu-și un discurs. „O să-mi arunc ancora unde sunt, chiar aici cu voi, în Indiile de Vest Britanice.“

Dosarul meu din cutia de pantofi deveni mai gros. Decupam articolele din *Trinidad Guardian* care vorbeau despre el. Dacă îl băgam acolo și îl îndosariam pe Eric Williams, avea să plece, avea să înceteze să-mi mai bântuie gândurile și visele cu ochii deschiși. Cunoașterea era putere, și cu putere puteam să-mi înfrâng interesul pentru el.

– Doamn’, ai înnebunit. Dă ce-l pui pă Doc Williams într-o cutie?

– Acolo e în siguranță.

– Dă ce țe așa dă fric’ dă el? I-un om bun.

– Nu mi-e *frică* de el. Sunt de acord cu tine. O să schimbe lucrurile.

– Sigur. Bunica-l iubește.

– O să-i dea bunicii ce așteptă? Apă curentă, electricitate?

– Da, doamn'. Totu' o să se schimbe. O să am baie și bec și o să mă duc să cumpăr o sobă. Bunica Seraphina strânge bani pen' toate astea. Ține banii bine sub saltea.

– Sunt sigură că bunica are dreptate.

– Da, doamn'.

– Crezi că poți avea încredere în el?

– Doamn', de nu te poți încrede-n el, atuncea-n cine?

Voiam ca lucrurile să se schimbe pentru Venus. Nu-mi puteam imagina casa ei. O colibă? O cocioabă așezată sus pe dealul ăla rece din Paramin? N-aveam curajul s-o întreb. Câte persoane locuiau în ea? Două sau zece? Dacă se spăla în stradă, ce folosea pentru perioada ciclului? Subiectul ăsta ținea de viața ei secretă, pe care nu o discutam niciodată. Și, pe urmă, noi eram doar musafiri pe insulă. Cine eram eu să nu am încredere sau, și mai mult, să nu dau nici doi bani pe Eric Williams? Chiar și așa, mi-am păstrat decupajele din ziare. *Țac, țac, țac* în jurul acelu chip familiar erudit, cu ochelari cu ramă groasă. *Țac, țac, țac* în jurul cuvântărilor lui, al întrunirilor lui.

Odată, George a fost cât pe ce să mă prindă. Pe masă era o cutie de pantofi, plină cu articolele despre el. Cuvintele „ERIC WILLIAMS“ și anul erau scrise pe o latură a cutiei din fața mea.

– Pantofi noi, pisicuță? întrebă el.

Am lăsat repede ziarul jos, acoperind cutia.

– Da.

– Pot să-i văd?

M-am înroșit.

– Nu. Voiam să-ți fac o surpriză.

Ochii lui se umplură de tandrețe.

Cutia cu decupaje despre Eric Williams stătea pe masă între noi. Atunci am fost cât pe ce să-i spun. Am fost cât pe ce să scot capacul și să spun: „Vezi? Înebunesc aici. Vreau să plec. Mi-am pierdut mințile.“

George se apropie de mine, și eu m-am ridicat iute. Mă cuprinse în brațe și mă sărută pe față, pe gât, pe gură. Am simțit că leșin de iubire pentru el, aceeași stare de leșin ca în seara în care ne-am cunoscut.

Și George chiar a *încercat* să-mi arate locurile frumoase. Niște prieteni de la birou ne-au invitat la Toco, extremitatea nord-estică a insulei. Un țărm accidentat și stâncos. Mare agitată. Aerul mirosind intens a sare și a coccoloba⁷³. Dar, când am ajuns la casa de pe plajă, micul golf era izolat, iar marea – o spumă dantelată leneșă. De departe, spuma părea neregulată, cu unele bule mai mari decât altele. Nu am intrat imediat în apă. Am luat cina în casa din vârful colinei, am băut rom și am mâncat *buljol*⁷⁴ cu biscuiți Crix. Am pălăvrăgit.

Mai târziu, am coborât singură în golf. Brizanții se spărgeau clipocind pe țărm. Pe nisip, în urma valurilor rămânea ceva foarte ciudat: pungi uriașe, lipicioase, presărau ici și colo țărmul. Pungi umplute cu un lichid, cu o margine ca un volan de-a lungul părții superioare. Pungile aveau tentacule lungi, care se târau înapoi în mare. Tentaculele astea erau negre-albăstrui și de vreun metru lungime. Nu erau doar câteva meduze din astea, ci multe; am mers de-a lungul micului țărm și am numărat douăzeci. M-am uitat

În apă și mi-am dat seama că bulele din mare erau, de fapt, meduze. Sute? Sute, ca o flotă pregătită să debarce. Era oare sezonul lor? M-am întors și m-am grăbit să-i avertizez și pe ceilalți, și pe drum m-am întâlnit cu o ceată de copii costelivi pe cărarea îngustă care ducea spre casă. Printre ei era și o fetiță indiană, cu păr negru lung, care îi atârna pe spate până în talie. Era asemenea unui spiriduș, cu ochii ca două tăuri întunecate. Purta o rochie roz și îmi făcea semne în vreme ce ținea celălalt braț în unghi drept față de corp.

– Vino să vezi, spuse.

Am încremenit.

– Ia de pe tine *chestia* aia! am țipat.

Fetița nu avea deloc părul lung. De-a lungul brațului întins așezase una dintre creaturile alea letale. Sacul lăptos se legăna în mod periculos pe bicepsul ei firav. Tentaculele erau întinse de-a lungul brațului și atârnav ca niște șuvițe lungi de păr negru. Fata zâmbea, încântată parcă de magia ei, de abilitatea ei de a se feri de înțepături. Veni către mine, de parcă voia să mă lase s-o ating.

– Stai departe! am icnit.

Dar fetița se îndepărtă în fugă cu meduza uriașă pe braț, ca să sperie pe altcineva. Ceilalți copii țipară și râseră, și alergară după ea, în sus pe potecă.

Când m-am întors acasă, le-am spus celorlalți ce-am văzut.

– Caravela portugheză⁷⁵, spuse unul dintre băștinașii din grupul nostru.

– Zău?

– Da, e sezonul lor.

– Așa multe?

– Uneori.

Nimeni nu m-a crezut când le-am spus de fetiță, nici măcar George.

– Ți s-a părut, dragă.

Voiam să-i arunc în față paharul meu de rom. El avea întotdeauna dreptate în orice privință. El cunoștea adevărul. Eu nu. El înțelegea Trinidadul. Iar eu vedeam întotdeauna ceea ce el nu vedea.

Ne-am mutat din apartament. Forbes-Mason tot nu ne construisese casa promisă, dar, când am făcut eu scandal, ni s-a îngăduit să ne căutăm un alt loc. Noul nostru cămin era de două ori cât apartamentul și se afla ascuns pe o stradă îngustă, chiar în fața clubului. Am dansat în camerele goale. Trei dormitoare, o sufragerie, un patio, o grădină mică. Chiar și mobilă: paturi noi, mese, scaune, un frigider ca lumea, o mașină de gătit. O curte în spate. Ziduri înalte și o alee în fața casei, pentru mașină, și brusc aveam spațiu în care să respirăm și să fim singuri. Venus veni cu noi, iar eu mă aflam la o aruncătură de băț de club.

Sosiră ploile. Nu era vorba despre o burniță ușoară. Nu câțiva stropi, o răpăială scurtă, o ploaie care bate în geam. Nu pic, pic, pic. Nu acea prelungire nesuferită a iernii britanice, când cerul e întotdeauna întunecat, posomorât.

Ploaia veni pe neașteptate. De nicăieri. Un vuiet. Părul de pe ceafă mi se ridică, asemenea unor ace. Pe brațe, mi se făcu pielea de găină. Era un potop revărsat din cer. M-am înfiorat și m-am simțit vinovată pentru ceva ce făcusem, scotocind în adâncul conștiinței. M-am așezat în living și am întins mâna după o țigară, pufăind neliniștită în vreme ce priveam prin fantele din obloane la perdelele de apă. Oare cu ce greșisem? Cu ce? Pe noul nostru gazon se adunau bălțile. Am privit înălțimile verzi dimprejur. Voluptuoase, dealurile vălurite ale unei femei. Am văzut-o pretutindeni pe această femeie verde.

Șoldurile ei, sâni, curbele ațățătoare. Umeri, pântec. Ne înconjură. Râdea de noi când ploua, scuturându-și pletele. Păsările își încetau sporovăiala. Vuietul era asurzitor. Când venea în felul ăsta, ploaia era biciuire, bombardament.

După aceea, canalele de scurgere adânci din spatele casei bolboroseau de apă maronie. Râul Winderflet ieși din matcă; își schimbă culoarea și se umflă, șanțurile de lângă drum scăpară de sub control, se umplură, și în ele săltau tot soiul de lucruri furate de apă: pantofi, șerpi morți, mobilă dezmembrată. În drum, apărură hârtoape ca niște mici lacuri. Broaște ieșeau încet de sub pietre, eructau și apoi prindeau cu limba insectele aruncate din copaci. Țânțari abia ieșiți din ouă atacau în roiuri, nori întregi. Acela a fost momentul în care am avut prima mea discuție cu dealurile.

Te simți mai bine acum, am spus în șoaptă.

Da.

Te simți relaxată?

Da.

Ei bine, eu nu. Sunt nervoasă.

Relaxează-te, mă alină ea.

Ești frumoasă, știi asta.

Și tu ești.

Te urăsc. Soțul meu te iubește.

Toți mă iubesc.

Cât o să dureze ploaia asta?

Atâta timp cât durează.

O să fie un uragan?

Nu, nu atât de departe în sud.

[67](#) Carnavalul din Trinidad și Tobago se desfășoară timp de două zile înainte de Miercurea Cenușii (cu care începe Postul Paștelui în Biserica Anglicană). Așa-numitele „bande“ sunt grupuri organizate, alcătuite din participanți care plătesc pentru costumele create de un designer. (n.tr.)

[68](#) Termen specific caraib, reprezentând stilul de dans pe muzică soca, chutney și calipso (n.tr.)

[69](#) Dame Lorraine sau Dame Lorine, personaj carnavalesc jucat de plantatorii francezi din secolul al XVIII-lea și începutul celui de-al XIX-lea, care se îmbrăcau în costumele elaborate ale aristocrației franceze și defilau la carnaval (n.tr.)

[70](#) Zonă aflată în colțul de nord-vest al Trinidadului, care include o peninsulă cu cinci insule situate în largul mării (n.tr.)

[71](#) Cuvânt derivat din subdialectul francez pentru „Diable Diable“ (n.tr.)

[72](#) Carnival Road March este compoziția muzicală cântată la „punctele de jurizare“ de-a lungul traseului paradei în timpul carnavalului și este aleasă de un comitet al carnavalului înainte de începerea acestuia. Mighty Sparrow a câștigat de opt ori competiția Road March. (n.tr.)

[73](#) *Coccoloba uvifera*, plantă din zona Caraibilor, cu flori albe, parfumate, urmate de fructe roșii ca strugurii, de unde și numele popular de struguri-de-mare (n.tr.)

[74](#) O combinație de cod sărat, roșii și ardei foarte iuți. Numele vine din subdialectul francez, *brûlé gueule*, adică „gură arsă“. (n.tr.)

[75](#) *Physalia physalis*, animal din ordinul celenteratelor, ale cărui tentacule pot provoca omului paralizie sau stop cardiac (n.tr.)

EL VREA SĂ FIE UNUL DINTRE NOI

Aprilie: vremea țestoaselor pieloose. Stăteam într-un apartament pe coasta de nord. Îl convinsesem pe George să vină să înoate cu mine la puțin timp după răsărit. Cerul era încă pal, și valurile – verzi precum ceaiul. Ne-am așezat sub un cocotier ca să ne uscăm. Înfășurată într-un prosop, m-am ghemuit în brațele lui George. M-a mângâiat pe păr în vreme ce priveam brizanții. Îmi simțeam pielea sărată, strângându-mă. Valurile erau hipnotice, rotunde. Apoi, lângă țărm, o formă întunecată sparse linia valurilor.

– Uite! am exclamat.

Forma apăru din nou la suprafață, asemănătoare cu un mic submarin. Pe urmă, într-o clipă, animalul ieși la iveală cu tot trupul, arătându-și carapacea lucioasă, membrele bătrâne și elefantine. Un cap ca un bolovan, o fulgerare de gingii tăioase. Creatura se săltă din apă, înotătoarele ei făcând nisipul să scârțâie, și înaintă cu un mers ciudat de mecanic. Nu ne observă sau, dacă o făcu, era prea epuizată ca să-i pese de prezența noastră. Își târșâi picioarele pe lângă noi și începu să sape la câțiva metri depărtare, înotătoarele ei aruncând în aer bulgări de nisip.

George își lipi buzele de umărul meu gol, și eu am simțit un fior pe șira spinării. Se duse mai aproape. În câteva minute, creatura săpase un puț adânc. Se așeză astfel încât coada să stea peste groapă. M-am apropiat și eu, urmându-l pe George. Apoi am înțeles de ce nu ne vedea. Încet, George își mișcă mâna în dreptul feței ei. Nici o reacție. Era în transa nașterii. Ouăle crem se revărsară din pântecul ei. Lipsite de ochi, perfecte, roditoare. Vederea lor născu un sentiment de tandrețe. George întinse mâna și o mângâie pe capul orb. „Bravo“, șopti el. Privirea lui era și ea goală, chipul – calm; monstrul dintre noi era mut, cumva deconectat, un monument înălțat din adâncurile măloase imposibil de cunoscut. Voiam să întind mâna și să prind unul dintre ouă, să fur pentru mine ceva din misterul ei.

Când termină, astupă groapa. Am privit-o de la depărtare. Când dispăru la loc în valuri, lăsă pe nisip un desen distinct, pe care George îl șterse cu grijă cu o ramură dintr-un palmier din preajmă. Am privit amândoi din nou oceanul, și de data asta eu am avut o senzație inexplicabilă de goliciune. Experiența trăită mă făcu să mă simt separată, nu mai apropiată de George. George rămase mult timp în picioare în locul unde se spărgeau valurile, privind după ea.

George se schimbă. Treptat, de-a lungul săptămânilor și al lunilor după sosirea noastră în Trinidad, am observat o diferență. Privea din ce în ce mai mult la dealuri. Mergea acolo sus cu mașina, pe creasta

Trinidadului, dincolo de Arima, în locul unde cascadele vibrau odată cu dealurile. Se întorcea acasă cu povești despre enclavele de caraibi care mai locuiau încă pe acele dealuri, despre șamani, despre șiruri lungi de mai bine de un kilometru, ordonate, de furnici ata, despre fluturi de mărimea unor păsări – fluturile morpho albastru –, despre trandafiri stacojii de munte.

George cerceta cu atenție hărțile, planifica excursii către partea centrală a Trinidadului, coasta de est, Manzanilla, Mayaro, cândva o plantație de cacao, unde cocotierii se arcuiau grațios pe kilometri întregi către mare, ca niște mulțimi de fete zvelte. Sau către vestitul Pitch Lake din sud, unde asfaltul negru și gros izvora și curgea din pământ. Voia să vadă șopârlele tegu aurii la Asa Wright⁷⁶, agutii, păsările honeycreeper, plantațiile de dovlecei chayote care acopereau dealurile. Adeseori l-am însoțit în aceste excursii. Am observat Trinidadul la fel cum o făcea și el, acest peisaj care își etala fertilitatea, un banchet de delicatose excentrice. Nu mai văzusem niciodată un copăcel plăpând răsărind din coaja uscată și zbârcită a unei nuci de cocos rătăcite pe plajă; nu mai văzusem niciodată licurici, ca niște lumini fermecate, ca niște mici felinare, desenând noaptea conturul copacilor din grădină. Am văzut ce a văzut și George și am înțeles, în cele din urmă, că aveam o rivală.

În iunie, când anotimpul ploios sosi de-a binelea, cerul se umflă și rămase întunecat cea mai mare parte a zilei. Eu nu mai mergeam cu bicicleta. George cumpără un mic Ford sedan, și am luat lecții de conducere. Ne-am găsit un nou club. Clubul de golf St Andrew era mai sus, în Winderflet. George mergea în general dimineața devreme în anotimpul ploios. Socializam acolo în serile de sâmbătă, mai ales dacă era vreo competiție. Un grătar, puncti cu rom în jurul barului. Odată, am venit la bar să mă întâlnesc cu George și l-am găsit împreună cu un bărbat pe care nu-l cunoșteam; părul lui negru era întins peste cap cu briantină. Avea pielea deschisă la culoare, ochi alerți, care tachinau.

– Dragă! se întrerupse George. Vino să-l cunoști pe Sebastian.

Ne-am strâns mâinile și, fie pentru că el ținuse o băutură rece, fie pentru că eu aveam palma umedă, se auzi o pocnitură. Pe moment, a fost jenant.

– Ea e soția mea, Sabine.

– Tu! Sebastian își duse mâna electricizată la frunte. Femeia albă pe bicicleta verde! Ea e soția ta?

– Da.

Sebastian clătină din cap.

– Iisuse Hristoase! Ei... Ce surpriză! Mă bucur mult să te cunosc. Îmi zâmbi, un amestec de surprindere și regret. Toată lumea vrea să știe cine ești. Ai creat o adevărată senzație. Toți muream de curiozitate să-ți cunoaștem identitatea. Treci cu bicicleta pe lângă cabinetul meu. Oprești traficul în loc. Mașinile se ciocnesc în urma ta. N-ai observat?

– Nu.

Eram prea ocupată să mă uit după Eric Williams.

– Cred că ești singura femeie albă care a mers vreodată pe bicicletă pe străzile din Port of Spain.

– Vin să fac cumpărături sau să mă întâlnesc cu George.

– De câtă vreme ești aici?

– De șase luni.

– Sebastian e doctor, dr. Sebastian Baker, cel mai bun din oraș, din câte am auzit, explică George. Și un excelent jucător de golf.

– Oh, cred că ți-am văzut soția. La Country Club, am spus eu.

– Christobel? Oh, bun. Trebuie să apară și ea.

Mi se strânse stomacul. Mă intrigase, dar în același timp mă ținuse la distanță. Christobel nu-și schimbase atitudinea în decursul lunilor. Între noi exista o declarație fără cuvinte: „Păstrează distanța“.

Când apăru Christobel, am rămas fermă pe poziție.

– Christobel, cred că o cunoști pe Sabine.

Christobel Baker era cu vreo palmă mai înaltă decât mine. De aproape, părea și mai princiară, cu pielea ei de un maro ca mierea, cu nuanțe roz-gălbui, cu un decolteu atât de voluptuos, încât era greu să nu te holbezi. Părul ei negru, tuns scurt, era dat pe spate și ținut cu o bentiță, scoțând la iveală o frunte înaltă și netedă. Sprâncenele erau arcuite și subțiri, ochii – conturați cu creion dermatograf. Se uită la mine cu un aer de superioritate.

– Mă bucur să te cunosc, în sfârșit.

Accentul ei era local, cântat, dar total diferit de dialectul distinct al lui Venus. Vocea era languroasă, la fel ca atitudinea.

– Asta e femeia care merge cu bicicleta prin tot Port of Spain, chicoti Sebastian. Asta e ea.

– Tu? Christobel își încreți ochii, amuzată. Da. Te-am văzut la club. Nu ni s-a făcut cunoștință. Dar ești *faimoasă*.

Fața ei se destinse într-un zâmbet larg, făcând să-mi dispară orice rețineră, fermecându-ne pe toți.

George, prostul de el, era complet fascinat.

– E ceva în neregulă cu mersul pe bicicletă? am întrebat eu.

– Ei, nu. Sebastian era diplomat. Dar nimeni altcineva n-ar face-o aici, cel puțin nu o femeie albă *locală*.

Christobel mă examina. Simțeam intensitatea privirii ei și-mi părea rău că nu mă fardasem, că nu-mi pusesem o rochie mai elegantă, tocuri mai înalte. Părul îmi era ud după duș, lipit de cap. N-o puteam privi în ochi. Am simțit că se întreba dacă eram suficient de atrăgătoare ca să-i fur soțul.

– Cât mai stați aici? întrebă ea.

– Încă doi ani.

– Minimum, interveni George.

– Maximum, am zis răstit.

– *Deja* numeri zilele?

– N-am vrut să sune așa. Doar că totul e atât de diferit aici. Ca, de pildă, bicicleta mea. Continui să nu înțeleg lucrurile așa cum ar trebui.

– De unde ești?

– Sunt franțuzoaică.

– Ah, și familia mea era de origine franceză. Din Martinica.

– *Parlez-vous français?*

Ea clătină din cap.

Am fost dezamăgită.

– Christobel e a patra generație, se laudă Sebastian.

„Și un specimen reușit“, mi-am spus eu. Hibridul perfect care să reziste în Indiile de Vest. Amestecul de culoare din pielea ei, trăsăturile afro-europene, ținuta ei. Mândră de toate astea.

– Ce face pe cineva să fie catalogat drept creol? am întrebat.

– E un drept câștigat prin naștere, răspunse Christobel. Oricine s-a *născut* aici e creol de un anumit fel, cu excepția celor de origine indiană. Ei au sosit aici cu toată cultura lor intactă. Ceilalți am fost cu toții aclimatizați. Ne-am pierdut limba maternă. Nimeni de aici nu mai vorbește spaniolă, franceză sau vreo limbă africană. Ici și colo, în locurile îndepărtate, mai există puțin *patois* francez. Am fost transformați din ceea ce eram.

– Cum?

– Peisajul, soarele. Temperatura. Căldura ne afectează pe toți în final, mai ales pe europeni. Am văzut atâția venind și plecând. Țânțarilor le place pielea albă. George, ție îți place aici?

– Da. Țara e *încântătoare*.

Am fost cât pe ce să-i ard una.

– Iubesc soarele, temperatura. Nu par să bag în seamă țânțarii, zise George și bombăni detașat.

– Îți place și romul, nu?

– Bineînțeles.

– Dar societatea?

Christobel rosti aceste cuvinte cu nasul în sus, cu bărbia împinsă înainte.

– Sunt fermecat. Îndrăgostit de fiecare creatură născută în Trinidad.

– Serios?

Și flutură din gene.

– Trinidadul e locul unde a venit Dumnezeu să conceapă planeta Pământ.

– Ești romantic, nu?

– Aici vreau să trăiesc. Poate chiar să mor.

Începeau să mă nerveze.

– Ce credeți despre Eric Williams? am intervenit.

O studiam pe Christobel, dorind să-mi răspundă la această întrebare, căci era o nouă întrebare. Voiam răspunsuri.

– Oh, *el*. Ha! pufni disprețuitor Christobel.

– L-am văzut vorbind, în piața Woodford.

– *Piticania* aia? Nici să mă plătești nu m-aș duce acolo.

Am simțit asta aproape ca pe-o insultă personală. George părea stânjenit, dar Christobel rămase calmă.

– Nu este deloc o piticanie, am replicat. A fost la Oxford.

– Omul ăla? Cioroiul ăla în costum?

M-am holbat la ea, fără să-mi cred urechilor. Pe fața ei se citea un dispreț maxim. Nu mai văzusem niciodată o asemenea privire plină de superioritate.

– De ce-l urăști?

– Eu îl urăsc? El ne urăște pe noi – vrea să *fie* unul dintre noi.

– Ei! Am privit-o din cap până-n picioare. Păi nu e?

Christobel și-a stăpânit cu greu un mârâit. Ochiul meu au scânteiat, am zâmbit și am schimbat subiectul, neîndrăznind să întreb cu voce tare ceea ce gândeam: „Tu și cu Eric Williams sunteți rude?”

Când am ajuns acasă, i-am aruncat lui George o banană în cap, drept protest la purtarea lui lingușitoare.

– *Încântătoare*. Oh, Doamne! Îți ieșiseră ochii din cap!

– Și ce? Am voie să mă uit, nu?

– Te-ar înghiți la micul ei dejun de dragon.

George era încântat de gelozia mea.

– Ei, haide, nu e cazul să fii așa.

– Sufla foc peste tine, prostule.

– Și *el*?

– Cine?

– Sebastian. Chiar nu putea să-și ia ochii de la tine. Practic, își ieșise din fire de bucurie când ai apărut. Pun pariu că are un binoclu în sertarul de la birou. Pun pariu că e fericit când treci tu cu bicicleta!

– Oh, mai taci! E atât de snoabă. *Ea* este cioroiul insolent. Ce-o face pe ea albă, și pe Eric Williams negru? Amândoi sunt un amestec. Ce drept are să-l privească pe individ cu dispreț?

– În mare parte, e o chestie de clasă, nu de culoare, îmi explică George. Christobel face parte din clasa stăpânilor. Williams vine din clasa sclavilor. Ea e regina, și el – servitorul, asta e structura de clasă nerostită între ei. Ei nu-i place când rolurile se inversează.

– Ei bine, *cineva* din familia ei s-a culcat cu servitoarele, asta e sigur. Poate că asta nu-i place. Acel străbunic al ei era un donjuan notoriu.

– Foarte posibil.

– Locul ăsta! Creoli francezi, britanici, stăpân, sclav! O mică lume interioară capricioasă, mai snoabă decât în Anglia. Ai auzit ce-a spus despre Williams? Crezi că *ea* are prea multă educație? Iar acum ar trebui să renunț să mai merg pe bicicletă.

– Te iubesc pe bicicleta ta. Te rog, nu renunța să mai mergi cu ea.

– Oh, George! *Urăsc* Trinidadul.

– Te iubesc.

– Atunci o să merg pe bicicletă pentru tine.

– O să mă facă foarte fericit, rățușca mea.

– Oh, pleacă de-aici.

– Vino aici, rățușcă.

Odată, Venus rămase tăcută o zi întreagă. Nu am reușit să-i schimb starea de spirit, indiferent ce am încercat și am spus. Am lăsat-o în pace, ceea ce era întotdeauna cel mai bun lucru pe care-l puteam face. Tăie legumele zgomotos și oftă din rărunchi. Deveniserăm apropiate, dar încă nu o cunoscusem pe bunica și nici nu o vizitasem în casa ei de pe Paramin. Eram tot mai curioasă, dar nu îndrăznisem niciodată să mă invit singură sau să-i propun lui Venus să o duc acasă cu mașina. Ea trăia în casa mea și îmi cunoștea lumea, dar casa ei și lumea din care făcea ea parte nu erau treaba mea.

– Oh, Doamne, Venus, ce s-a-ntâmplat? am izbucnit în cele din urmă.

– Ie bunica.

– Ce-a pățit?

– S-a băgat în PNM.

– Ce?

– A-ntrat în politică, zice că ie totu' făcut. A semnat cu tipii ăia politici.

– ăsta e un lucru bun, nu?

– O să se duc' să-l vază pă domnu' Williams cum vorbește-n toată țara. O să doarmă-n stradă. O să plece pen' zile-ntregi, în sud, în Arina. S-a țicnit.

– Ar trebui să fii mândră de ea. Eric Williams o să conducă Trinidadul. Poate o s-o angajeze pe bunica. Asta o s-o ferească de necazuri.

Venus chicoti.

– Vorbesc serios. Am auzit că susține mult femeile. Are idei foarte progresiste. Dar câți ani are bunica?

Venus deveni serioasă și clătină din cap.

– Nimenea nu știe. Nici măcar ea nu știe. Bunica-i bătrână rău.

Am zâmbit la gândul unei asemenea perechi fantastice de colegi. Eric Williams ca prim-ministru și bunica Seraphina ca vice. Bunica rămânea un mister.

– Mi-ar plăcea să o cunosc pe bunica.

– Bunica n-o să vin-acilea.

– Atunci invită-mă la ceai.

Venus își dădu ochii peste cap.

– Ai încredere-n mine!

Dar Venus tăcu din nou. Nu era de acord.

Într-o vineri după-amiază, spre seară, treceam cu bicicleta pe lângă biserica mare din Street Abercrombie, când am zărit în fața mea ceva agitație. Am intrat direct în ambuteiaj, fără să mă gândesc, și m-am trezit în spatele unei mașini americane mari și bătătoare la ochi, un Buick. Mașina se oprise la semafor sau poate semaforul se stricase ori fusese un accident, nu-mi dădeam seama. M-am apropiat cam mult de partea stângă a mașinii și am văzut în spatele volanului un bărbat în uniformă de șofer. Eu purtam pantaloni scurți și tricoul meu prins pe după gât, ca de obicei. În față am văzut cauza blocajului: din spatele unui camion căzuseră niște lăzi cu portocale.

– Eh, eh, făcu șoferul, apoi își supse dinții și apăsă pe claxon.

M-am uitat pe furiș la bancheta din spate. Într-o clipă, l-am recunoscut. Eric Williams. Costumul, ochelarii întunecați cu rame groase. Stătea rezemat de imitația crem de piele, calm – uitându-se drept la mine! Îmi măsură cu privirea fundul! M-am întors repede, cu ochii înainte, încercând să găsesc o cale de a trece mai departe. Umerii, spatele, picioarele îmi ardeau de furie. Și totuși, cu același sentiment de curiozitate, mi-am adus aminte de cuvintele pe care le rostise în acea zi, acolo sus, pe estradă. „Respingeți colonialismul.“ I-am simțit privirea ațintită asupra mea.

– Mai repede! am strigat către oamenii din față.

Eric Williams mă măsură cu privirea, și ochii lui îmi trimiteau fiori fierbinți de-a lungul șirei spinării. Un alt camion o luase de-a curmezișul drumului, blocându-ne.

Șoferul apăsă pe claxon. Cel de-al doilea camion dădu înapoi, suficient cât să mă pot strecura mai departe și să pedalez înainte frenetic, pentru a descoperi că mașina americană era în urma mea, claxonând, încercând să mă dea la o parte din drumul ei.

Ceilalți începură să observe cine era în mașină și îi făcură loc. Eu pedalam mai tare, refuzând să cedez. Mașina lui uriașă mă ajunse din urmă, și apoi, pentru un minut sau poate două, mașina o luă pe ruta mea, de-a lungul străzii înguste și fierbinți ce ducea spre docuri, către Casa Roșie. Acolo mergea, am presupus, la o întâlnire cu cei cărora urma să le ia locul.

I-am aruncat o privire.

Eric Williams dădu ușor din cap. Eu m-am clătinat pe bicicletă și am privit înainte. M-am uitat din nou. De data asta, el era în rând cu mine. Fața lui avea o expresie preocupată și ținea capul plecat într-o parte, de parcă voia să întrebe ceva. Eu aveam atâtea întrebări pentru *el*. Voiam să i le strig prin fereastră. Dar roțile noastre se mișcă înainte, amândoi alunecând ca pe niște covoare fermecate, în sus pe Abercrombie Street. Voiam să țip, însă cuvintele mi se opriseră în gât. „Nu suntem doriți aici. Ne urăsc. Am venit prea târziu, George. Piticania aia, cioroiul ăla, el vrea să fie unul dintre noi.“ M-am simțit cuprinsă de panică, fără motiv. Și-mi plăcea să-i simt ochii ațintiți asupra mea, eram tulburată de plăcerea pe care mi-o stârnea curiozitatea lui. Voiam să se uite, da; voiam să nu-și mai dezlipească ochii de la mine.

Pe când mă întorceam spre casă, am ridicat privirea către dealurile femeii verzi din Trinidad. Ea ne înconjura casa. Venus și bunica locuiau undeva acolo sus, ascunse în cutele discrete ale coapselor ei.

Nu înțeleg nimic din tine, am șoptit eu.

Într-o zi, o să-nțelegi.

N-am de gând să stau atât de mult.

Atunci pleacă.

Înainte să plec, o să mă aventurez până sus.

Așa cum face bărbatul tău.

Ce?

Vine să se uite la mine, tot timpul.

Zău?

Sigur.

Știam eu. Știam.

În acea seară, eu și George am băut cocktailuri cu rom și am mâncat crab în carapace și pește cu curry. Buzele îmi ardeau de la ardeiul iute și de la rom. George se tolănise pe canapea cu un roman în mână; iar eu stăteam în picioare lângă ușa deschisă, neliniștită, uitându-mă afară pe verandă. Cerul nopții prinsese viață, scânteia de stele incandescente, cu o lună ce se împlinea; aerul era îmbibat de umezeală. Mi-am întors fața către soțul meu.

– George?

– Da, iubita mea?

Își ridică privirea nonșalant.

Încet, am început să-mi deschei bluza, de sus în jos, desfăcând-o delicat, ca și cum țesătura era o cortină de operă.

– Uită-te la mine!

Am dat la iveală scena.

Ochii lui George se luminau.

Am desfăcut mai mult bluza, arătându-mi pântecul plat, sânii tari și cuibăriți într-un sutien din dantelă neagră fină.

George se holbă la mine.

Mi-am scuturat umerii, și bluza alunecă pe podea, apoi mi-am desfăcut sutienul, și cupele se deschiseră. Mi-am ținut sutienul la piept, uitându-mă în jos la mine, privind-mă cu plăcere, apoi mi-am

întors ochii din nou către George, ridicând din sprâncene pentru a fi sigură că înțelege că eram un dar, că nu trebuia niciodată să creadă că eram mereu la dispoziția lui. Am zâmbit și mi-am lăsat sutienul să cadă. Lumina lunii îmi cădea pe umeri. M-am mângâiat sub rotunjimile de lună ale sânilor, trecându-mi palmele peste sfârcuri până când s-au întărit, devenind ascuțite. Îmi iubeam trupul tânăr. M-am întors încet, pentru ca George să-mi poată privi formele, ridicăturile și adânciturile, mijlocul meu subțire, curbura în S a spatelui. Sâni mei, ca niște fructe, ca perele, moi și umflați în acea primă piele a tinereții. Mi-am ridicat brațele și mi-am arcuit spatele, și brațele mele se mișcă asemenea unor dansatori goi.

George își lăsa deoparte cartea, oh, da. Veni către mine în genunchi.

[76](#) Asa Wright Nature Centre and Lodge, rezervație naturală și stațiune de cercetare științifică în Valea Arima, aflat în Lanțul Muntos de Nord (n.tr.)

CASA DIN PARAMIN

Irit deschisese un butic la capăt de Frederick Street, Zandolie, care se dovedi un mare succes pe plan local. Mirosea puternic a arome amețitoare de bețișoare parfumate cu iz de mosc, pe care le cumpăra de la vânzătorii de stradă rastafarieni așezați pe trotuare: lemn de portocal, tămâie.

– Ca un loc sfânt, nu? comenta Irit amuzată.

Clienților obișnuiți le servea cafea tare, aromată cu cardamom, și aranjase într-un colț un jilț de nuiete, cu spătarul ca o coadă de păun, care îi încuraja pe clienți să se așeze și să sporovăiască. De multe ori stăteam la taifas, în timp ce ea cosea în spatele micului ei birou. Cele mai multe dintre rochii erau creațiile ei originale. Vindea accesorii autohtone, dar și ceasuri, bijuterii, parfumuri în sticlute de cristal și poșete, toate scumpe și aduse prin contrabandă. Buticul era pe jumătate o peșteră, pe jumătate Burlington Arcade⁷⁷. Puteai cumpăra ceasuri Rolex și Cartier și broșe fasonate din coajă de nucă de cocos.

– Ia ghici cine a fost aici ieri? izbucni Irit într-o zi.

– Cine?

– Eric Williams.

– Nu!

– *Oui*.

– Singur?

– Da, bineînțeles. Târziu, după ce închisesem. Mai devreme, primisem un telefon de la secretara lui. M-a întrebat dacă putea veni atunci. Îi place să fie discret.

– Și a venit?

– Desigur. Are gusturi foarte bune. Îi place să ofere cadouri.

Nu mi-am putut ascunde uimirea.

– A cumpărat câteva lucruri, toate dintre cele mai scumpe. Știa exact ce era fiecare, are ochiul format pentru ce ar vrea o femeie. Chiar m-a și rugat să comand ceva, ceva de la New York. A ales totul de cea mai bună calitate.

– Cum e?

– Fermecător, natural. Mi-a plăcut. Am stat de vorbă. S-a așezat și a băut din cafeaua mea.

– Nu-mi vine să cred.

– Da. Acum sunt cetățean trinidadian. O să-l votez în septembrie, și i-am spus-o.

Am simțit cum căldura îmi urcă în obraji, cum îmi încinge pieptul.

– Pun pariu că asta l-a șocat.

– Nu. Are în partid albi, niște creoli francezi influenți. Nu este prost; vrea ca partidul lui să aibă o acceptare largă. Și e bărbat, îi plac femeile. I-am făcut ochi dulci.

– E căsătorit, nu?

– Da.

– A cumpărat daruri pentru ea?

– N-am întrebat! Are multe prietene, bănuiesc.

– Unde s-a așezat?

– Unde stai tu. Chiar acolo.

– Williams a stat aici?

Aproape că am sărit din jilțul ăla mare cu spătarul în formă de coadă de păun.

– Draga mea. Te-ai înroșit ca un copil.

– Nu fi caraghioasă!

– Ei, nu-i nimic rău în asta. Și eu am roșit. O să fie la putere. O să conducă. Putere, *ma soeur*. Pe urmă, a trebuit să mă duc acasă și să fac un duș rece.

– L-am văzut vorbind, acum câteva săptămâni, în piața Woodford.

– Da, știu. Irit ridică din sprâncene. Bravo ție!

Voiam să-i spun despre cutiile mele cu decupaje din ziare, cum urmăream cariera lui Eric Williams.

Voiam să mărturisesc, de parcă ar fi fost un păcat.

– PNM-ul o să câștige alegerile astea din septembrie, și pe urmă toți britanicii o să plece la scurt timp. Dă-le câțiva ani. Apoi PNM-ul o să conducă țara, oficial. Regina o să vină și o să dea mâna, și o să își ia adio. Williams o să fie prim-ministru.

– Și noi o să plecăm.

– Ah, da?

– Da. Contractul nostru se va încheia până atunci.

– Și tu crezi că George o să-și lase noua slujbă și tot ce se întâmplă aici? Ca să se întoarcă la vremea aia mizerabilă și la toți oamenii cenușii, care par mereu bolnavi, din Anglia? Ca să locuiască în suburbie? De ce s-ar întoarce? Irit își îndreaptă ochii cu gene lungi către mine. Ce-l așteaptă acolo? De ce nu-ți place *aici*?

Irit vorbea ca o ticăloasă, ca și cum era în cârdășie cu PNM-ul, făcea parte din forțele lui secrete. Și, pentru o clipă, nici nu m-am îndoit că îl fermecase pe Eric Williams. Îi vedeam stând de vorbă, prieteni la cataramă, amândoi calmi și încântători, și serioși în intențiile lor.

În septembrie 1956, ziua alegerilor a fost plină: un vas de război britanic a fost ancorat în golful Paria, un altul – în larg, lângă San Fernando, în sud. Optzeci la sută din populație a venit să voteze, în cozi lungi și șerpuitoare peste tot în Trinidad. Școlile și centrele comunitare erau ticsite. În acea seară, masele s-au adunat în piața Woodford, cerând ca Eric Williams să li se alătore, luându-l de la un duș rece, de la o cină caldă. Euforic, veni să le vorbească din nou, de pe estradă. În doar un an, discursurile lui publice îl transformaseră deja într-o figură legendară; stârnise o revoluție fără să verse nici o picătură de sânge. PNM-ul lui Eric Williams câștigă treisprezece din douăzeci și patru de locuri; totul se anunță la

televizor.

Irit era exuberantă.

– Mă bucur pentru ei, zise și închină paharul pentru PNM. Mă bucur că o să-i alunge pe îmbuibaiții ăștia de-aici. Bravo pentru Trinidad și pentru Eric Williams! I-am dat liber toată săptămâna lui Glory. E ca și cum am avea din nou carnaval anul ăsta, eh? Carnaval în Port of Spain, toată lumea-i beată. Cred că oamenii sunt șocați. E o chestie istorică, nu? *Viens*, vino pe la mine să bem niște puncti cu rom.

Helena era prudentă.

– Acum poate o să mă accepte și clubul ca membră. Zâmbi, cu zâmbetul ei senin, rezervat. O să fiu prima care își scrie numele. Sau poate nu. O să văd. Poate că acum pot alege.

Venus era copleșită.

– Mergem la Casa Roșie să serbăm, doamn'. Bunica dăja s-a dus. Mă văz cu ea acoloșa. A bocit toat' ziulica, ie făcută praf. Dănțuiește. Casa-i decorată cu steaguri PNM, cu heliconii. Oh, 'mnezeule. Țsta-i un lucru tare bun, doamn'. Carnaval de-adevăratelea.

Carnaval, Hoțul de la Miezul Noptii, blestematul de Eric Williams și mașina lui mare și țipătoare, vorbele lui de tâlhar, oamenii din Trinidad care îi absorb fiecare cuvânt de acolo de sus, de pe estradă. M-am gândit la ziua aia fierbinte din piața Woodford, la privirea lui ciudată prin geamul mașinii, când stătea cu ochii pe mine. Ceva nu era în regulă, și nu puteam să-mi dau seama ce. Acum, Eric Williams avea șansa să ofere ceea ce promisese. Dragoste? Oh, Doamne! Bun, oamenii din Trinidad erau îndrăgostiți de el. Într-un fel, toți eram – atât de mare era nevoia de el atunci și acolo, în acel moment anume în Trinidad.

Mă bucuram pentru Venus. Asta era victoria ei. Chiar și așa, am rămas printre ai noștri. Primeam mulți oaspeți acasă, socializam cu oamenii ca noi sau cu trinidadieni din clasa noastră, cei cu pielea deschisă la culoare care mergeau la cluburi, cu cei din lumea de afaceri a lui George. Ne abțineam să discutăm politică.

Beam mai mult rom.

Eram deprimată. Când plecasem din Southampton, cu opt luni în urmă, nu mă așteptasem la asta. Credeam că venim într-o insulă fermecătoare, prietenoasă. Palmieri. Plaje. Nu mă așteptasem la negrese ursuze în supermarket, la râsetele stârnite de plimbările mele pe bicicletă, la „rasism“, la creole franceze cu nasul pe sus, la marea infestată cu caravele portugheze sau la acest Eric Williams și la tot ceea ce a adus cu el. Voiam să fiu sigură că George gândea la fel ca mine, că și el aștepta cu nerăbdare să se întoarcă la traiul într-o țară cu climă temperată.

– Vreau să am un copil, l-am informat pe George într-o dimineață.

– Așa, dintr-odată?

– Nu. M-am tot gândit la asta.

Îmi spuneam că, odată ce apăreau copiii, lui George urma să-i vină mintea la cap, aveam să împachetăm și să ne întoarcem în Anglia la sfârșitul contractului nostru.

– Vreau copii cu *tine*, ți-aduci aminte?

– Sigur.

– Și vreau să plecăm peste doi ani, înainte să fim trimiși înapoi în lanțuri.

– Cum adică?

– Așa cum a amenințat Hoțul de la Miezul Noptii. Vreau să plec în liniște.

– Asta vom face.

– O să fii trist, nu-i așa?

– Da. Mie nu mi-e frică de hoț.

Mi-am studiat pielea bronzată. Era imposibil să stau în casă toată ziua. Și eu mă schimbam, într-un fel nedeslușit. Căldura mă făcea să mă simt mai obosită, mai puțin eu însămi.

– Nu vreau să fie creoli copiii noștri, i-am spus lui George. E mult prea complicat. Vreau să fie englezi, europeni. Nu-mi doresc să facă parte din toate astea.

– Dar „toate astea“ sunt incitante.

– Vreau să plecăm.

– Dar de-abia am sosit aici. Adu-ți aminte, acum câteva luni. Eu mă descurc bine la slujbă. Șeful deja vorbește despre o promovare.

– Serios?

– Da.

– Dar ai spus trei ani.

– Și tu ai zis că ești flexibilă.

– Eram. Înainte să ajung aici.

Două luni mai târziu, eram însărcinată. Cu fiul meu în pântec, am trecut pe bicicletă pe lângă locul unde lada noastră pe care scria „FRAGIL“ fusese aruncată pe docuri, unde ne așteptase vechiul Chevrolet. M-am uitat în larg către golful Paria, vrând să sar în apă; aș fi putut să înot înapoi fericită către Anglia. Mentea mi-era plină de idei și de posibilități, de ceea ce mă aștepta, de ceea ce urma să fac atunci când aveam să ne întoarcem în Anglia. Peste doi ani. M-am gândit la noile haine de lână de care urma să am nevoie în Anglia, la noile magazine pe care intenționez să le cutureier. Magazine! Și teatre, și cafenele, și totul o să fie familiar, și eu o să pot spune că am locuit cândva în Trinidad, dar era un loc tare ciudat. Că oamenii de acolo așteptau; că, într-un fel, erau *en train d'attendre*⁷⁸. Și că niciodată nu mă simțisem în largul meu acolo. Sosiserăm într-un moment nepotrivit. În cele din urmă, aveam să mă obișnuiesc, să mă adaptez din nou la Anglia. În cele din urmă, aveam să uit cu totul de Trinidad.

Fiul meu se născu în luna august. *Muntele*, un film cu Spencer Tracy, rula la Starlight Drive-In la mallul din Diego Martin; n-am apucat să-l vedem până la sfârșit. Apa mi se rupse la jumătatea filmului, inundând bancheta mașinii. George mă duse în viteză la sanatoriul privat Park, aflat vizavi de terenul de crichet din St Clair. Doctorul Sebastian Baker ne aștepta acolo.

– E momentul, Sabine, zise el și zâmbi, îmbrăcat în halat și cu mâinile spălate.

Sebastian Baker avea un adevărat talent pentru îngrijirea pacienților, mai ales când venea vorba despre genul ăsta de activitate practică. În halatul lui verde de operații, nu mai era cuceritorul de inimi, leneșul, băutorul, povestitorul. Era încordat ca un cărturar în abordare, delicat în atitudine și purtare. Ochii îi scânteiau, și mirosea a săpun antisepctic.

– Să nu te fâțâi, glumi cu blândețe doctorul Baker, așezându-mi picioarele în suporturi.

Fiul meu se răsucise în mine, cu fundul în jos, ca și cum sugea deja la sânul meu. Moașa rămase în mare parte a timpului tăcută, și totuși eu i-am înțeles fiecare instrucțiune: respiră, împinge, pufăie, încordează-te, împinge din nou. George mă adusese acolo la zece și jumătate, și la două dimineața încă nu se vedea nici o schimbare. Copilul era înțepenit, nu se putea răsuci. Doctorul Baker devenea din ce în ce mai calm pe măsură ce timpul trecea, pe măsură ce eu mă panicam tot mai tare.

– E posibil să trebuiască să facem cezariană, murmură doctorul Baker.

– Nu! am strigat, mai speriată de cuțit decât de orice altceva. Nu vreau o cicatrice mare. Vreau să port bikini!

Doctorul Baker ridică din sprâncene.

– Vorbesc serios! am țipat ascuțit.

Și chiar *vorbeam* serios. Văzusem alte femei cu urme de cezariană, o porcărie pe stomacul lor, ca și cum tăietura fusese prinsă la loc cu niște umerase de haine.

Doctorul Baker tăcu. Picături de sudoare îi apăruă pe frunte, și aerul era încețoșat, în ciuda jaluzelelor trase. Luminile din sala de naștere erau orbitoare, ca lumina strălucitoare a soarelui, deși ceasul de pe perete arăta miezul nopții. Dar nu eram încă stoarsă de puteri.

– Te rog, fără cuțit, fără tăieturi, am implorat.

Moașa își supse dinții și se întoarse cu spatele, făcându-și de lucru în colț.

– Te rog, am șoptit.

Doctorul Baker încuviință din cap.

M-am întins la loc pe patul de spital și m-am rugat, deschizându-mă cât de larg am putut.

Mâna lui a alunecat înăuntrul meu, suficient cât să apuce ușor, suficient cât să-l răsucească pe fiul meu. Oh, a fost rapid ca un pește. Înăuntru și afară, apoi l-a prins pe fiul meu când a alunecat din mine înfășurat în spiralele cordonului și în fluid.

A plouat. A plouat cu fiul meu. Când se dezlănțui furtuna, mă străbătu valul de ușurare, secătându-mi trupul în șocul de după. Am aruncat afară, zvâcnind, restul aflat înăuntrul meu, valul dându-mi o stare de amorțeală, o ușurare imensă și amețitoare, ușurarea tuturor nașterilor, a tuturor eliberărilor. Voiam să mă cufund imediat într-un somn greu, dar George a intrat în fugă din camera de așteptare, mut de uimire.

– Un băiat! strigă.

George mă sărută plângând, și lacrimile lui fierbinți cădeau pe fața mea umedă. Doctorul Baker și moașa se ocupau de nou-născut.

Venus era încântată de primul nostru copil.

– Cum o să-i zici?

Deja îi propusesem lui George numele, pe drumul spre casă. Fusese de acord. Era un nume grozav.

– Sebastian. Sebastian Wilfred Harwood.

– Doamn', îi dăja frumos. Cum dă-i așa dă frumos?

Doi ani mai târziu, tot la sanatoriul Park, am născut-o pe Pascale. A fost frumușică și cu ochi strălucitori încă din prima zi. Am dus-o acasă și s-a integrat imediat. George mă convinsese să rămânem *încă un an*. Am acceptat.

Acum eram patru. O familie. Asta era o perioadă nouă pentru noi. Copiii mei se născuseră amândoi pe insulă. Erau creoli. La început, am fost doar vag conștientă de asta. Venus îi îngrijea la fel de mult ca mine, strângându-i la pieptul ei negru, cântându-le cântece de leagăn africane, iubindu-i ca pe copiii ei. Aveau pe pielea lor atât mirosul ei, cât și al meu, îi cunoșteau vocea, o ascultau. O priveau tot timpul, îi urmăreau mișcărilor. Îi putea liniști atunci când plângeau. Astfel, copiii mei cunoscuseră două mame: una neagră, una albă. Luau de la noi dragoste în mod egal, aveau nevoie de amândouă în mod egal. Nu mă deranjau lucrurile astea, cel puțin nu la început. Mă bucuram să am ajutorul lui Venus. În familia ei mare exista întotdeauna un bebeluș. Venus avea o înțelepciune moștenită când venea vorba despre îngrijirea

copiilor, și eu o observam. Am ajuns să țin și la fiii ei. În general, de ei avea grijă bunica Seraphina: ajunsese deja o celebritate care îi inspira pe toți, atât de mare era venerația cu care vorbea Venus despre ea. Când și când, îi vedeam pe Bernard și pe Clive, copiii lui Venus, când Venus îi aducea cu ea. Chiar și așa, relația mea cu copiii lui Venus era diferită. Pielea lor nu-mi purta mirosul.

Eu și George făceam dragoste des, uneori de două ori pe zi. Odată, George veni de la slujbă devreme, plin de pasiune. Copiii dormeau, Venus pregătea cina.

– M-am gândit la tine, îmi șopti cu buzele lipite de gâtul meu, luându-mă în brațe.

În dormitor, mă dezbrăcase și i se tăie răsuflarea când îmi văzu abdomenul încă umflat, sânii încărcăți de lapte. Eram răscoaptă, vulnerabilă, un fruct pocnit și căzut de pe ramurile fostei mele vieți. George se hrăni din mine, la fel ca un prunc, chiar mai îndrăgostit de soția-mamă care devenisem decât de fata pe care o cunoscuse pe țărmul mării. Era fermecat de schimbările produse în trupul meu; era amețit de noile mele forme și mirosuri. Dragostea noastră era plină de speranță pentru viitor.

În dimineața zilei următoare, devreme, camera era încă întunecată și zorii nici nu se iviseră când George se urcă peste mine.

– Știu că vă bazați cu toții pe mine, șopti el. O știu prea bine. Și poți să ai încredere în mine. O să fiu aici pentru voi, toți trei.

Dar părea pierdut – sau îi părea într-un fel rău pentru el însuși.

Copiii învățară să înoate înainte să poată merge. Am legat o bucată de spumă poliuretanică de burticile lor maronii și i-am aruncat în mare. Amândoi au înotat ca niște delfini. Adeseori mergeam toți patru în Tobago să înotăm în apele calme și limpezi de la Pigeon Point.

– O să fie atât de diferiți de ceilalți copii când o să ne întoarcem, am remarcat eu. Ca niște drăcușori.

– Ca niște draci-de-mare, glumi George.

– Putem să-l trimitem pe Sebastian la fosta ta școală.

– Așa-i, se arată el de acord.

Atunci m-am simțit fericită. Ne-am văzut mutându-ne înapoi în casa noastră, un dar de nuntă, din Harrow on the Hill. I-am văzut pe copii locuind acasă cu noi. Aveau să obțină dublă naționalitate – născuți în Caraibe, dar existând posibilitatea să primească pașapoarte britanice datorită lui George. I-am văzut integrați și adaptați la un stil de viață mai civilizată. Pe-atunci, nu știam că fosta școală a lui George avea internat.

Dar am rămas în continuare – am semnat un alt contract. Forbes-Mason îl promovă pe George în funcție de conducere. George mă convinse; era extrem de entuziasmat de noua lui poziție în firmă.

– Și copiii noștri sunt perfecți, la fel ca tine, șopti el. Mi-ai făcut viața mai bogată. Lasă-mă să mă revanșez. Lasă-mă să devin cineva aici.

Succesul ne cufundă într-o stare de extaz: noul post al lui George, un salariu mai mare, copiii noștri frumoși. Eram aproape fericită în acea casă mică de vizavi de club. Copiii îmi distrăgeau atenția.

– Vreau să-ți arăt ceva, mă anunță George într-o zi.

– Acum?

– Da.

– Ce e?

– O să te duc acolo.

– Dar copiii...

– E Venus aici.

M-am dus să-mi iau poșeta și ochelarii de soare, destul de surescitată, sperând că George îmi cumpărase un cadou.

El mă duse cu mașina pe Saddle Road, înainte, pe lângă clubul de golf St Andrew, și apoi pe lângă Domeniul Andalusia, mai departe, acolo unde drumul devenea foarte accidentat și plin de gropi; și mai departe, în partea de jos a Winderfletului, urmând râul, înspre răspântia către Maracas.

– Mergem la plajă?

– Nu.

Am cotit pe drum. În fața noastră se întindea o porțiune de drum cu hârtoape, un perete de dealuri în partea dreaptă, în stânga – ceea ce fusese cândva o plantație de cacao, Domeniul Perseverance, acum în ruine. George mai merse puțin, apoi opri mașina.

– De ce ne-am oprit?

– Să admirăm priveliștea.

– Ce priveliște?

– A pământului nostru.

– *Ce?*

George coborî din mașină și veni pe partea mea, deschizându-și larg brațele, arătând către întinderea mare de teren plin de iarbă și de hățșuri.

– Ce zici?

M-am holbat la el.

– George, despre ce vorbești?

– Tot ăsta e al nostru.

– Glumești.

– Nu. Am plătit trei dolari pe metru pătrat. Am cumpărat trei parcele, toate chiar de-a lungul drumului.

N-am coborât din mașină. George se urcă la loc și porni motorul, mergând încet de-a lungul terenului pe care îl cumpărase, cercetându-l plin de mândrie. Eu tăceam, încercând să înțeleg. Trecusem de multe ori pe lângă porțiunea asta de pământ în drumul nostru spre plajă. O ignorasem; nu însemna nimic pentru mine.

– Nu-ți place?

Am râs.

– E o proprietate excelentă.

M-am uitat furioasă la întinderea de pământ. Tufăriș de nestrăbătut; buruienile îmi veneau până la gât. N-ar fi fost posibil să pătrunzi acolo.

– Ce crezi c-o să facem cu ea?

– O să construim o casă.

– *Ce?* Ești *nebun*. Oh, nu, nu, nu. Aici?

– Da. De ce nu?

– Eu nu stau aici! În jungla asta.

– O să punem totul la pământ, o s-o curățăm. Ai să vezi.

– Nimeni nu locuiește aici, George. Eu n-am de gând să stau aici singură, cu tine toată ziua la slujbă.

Ai înnebunit?

– O să mai cumpere și alții. Noi suntem primii.

– Avem deja o casă. În Anglia, ți-aduci aminte?

Ochii lui și-au pierdut orice strălucire.

În acea clipă, am înțeles: acum, că aveam copiii, George se gândea că eram mulțumită *pentru totdeauna* în Trinidad.

– Oprește mașina, i-am cerut.

George se conformă. Am coborât și am trântit ușa, apoi am pornit-o furioasă înapoi pe drumul pe care venisem, pe asfaltul spart.

George alergă după mine.

– Sabine, Sabine, îmi pare rău, iubito... te rog... Am crezut că o să fii încântată. Încearcă să vezi, încearcă să gândești în perspectivă. O să fie frumos aici într-o bună zi.

M-am întors și l-am pocnit în piept cu poșeta, după care am continuat să îl lovesc iar și iar. Apoi i-am tras cu putere o palmă peste față.

– Ești un prost, am strigat. Eu nu vreau să stau aici. Ce crezi că sunt? Crezi că poți să mă aduci aici într-un *safari*? Crezi că sunt făcută pentru asta, pentru toate *astea*? am țipat, arătând în sus către dealurile impenetrabile și întunecate care înconjurau pământul cumpărat de el. Crezi că am devenit o bășinașă, la fel ca tine. Creolă? Eh? Crezi că-mi place insula asta la fel mult cum îți place ție? Nu. N-am de gând să locuiesc *vreodată* aici. Înțelegi? Ești un prost, un englez prost și nebun. Oricum, e timpul să plecăm, George. Nu înțelegi? E timpul să plecăm cu toții.

Mai târziu, după ce Venus plecă, m-am dus cu mașina în Port of Spain la cumpărături. Pe drumul de întoarcere, am zărit-o cărând un sac greu pe cap. Și ea fusese în oraș, și acum se ducea acasă. Nu m-am gândit să merg, pur și simplu, mai departe, nu m-am gândit că nu voia să o iau eu cu mașina, că așa stabiliserăm lucrurile între noi în toți acei ani, totul separat după orele de muncă. Am încetinit.

– Venus, am strigat-o. Vrei să te duc?

La început, mă privi strâmb.

– Haide. Hopa sus, am îndemnat-o. Dacă vrei, o să te duc până la poalele dealului.

Venus cedă, zâmbind. Mi-am dat seama că sacul era greu.

– Mulțam, doamn'.

Și, în clipa următoare, era pe scaunul pasagerului, și eu o duceam cu mașina, iar noi două eram împreună în afara casei mele, pentru a doua oară de când ne cunoscuserăm, cu cinci ani în urmă. Am mers în tăcere. Am ajuns repede acolo unde stabiliserăm să o las, dar, în loc să opresc, am cotit la stânga. Cum nu protestă, am accelerat, în sus pe Morne Cocoa Road, care lega cândva plantațiile dintr-o vale cu alte plantații; drumul șerpuia și urca abrupt.

– O să te duc acasă, am spus pe un ton hotărât.

Venus zâmbi strâmb. Am luat asta drept încuviințare că puteam urca. Nu fusese tocmai o invitație. Dar mă simțeam încântată. Deși nu eram o șoferiță prea sigură pe sine, am reușit să mă descurc pe serpentinele alea strânse.

– Oprește, spuse brusc Venus, când mă apropiam de o curbă deosebit de abruptă.

– Aici?

– Da.

M-am uitat.

Depart de drum, înconjurată de tufişuri, am zărit o casă. Sau, mai exact, ce mai rămăsese dintr-o casă, o fostă colibă de sclav, cu exteriorul atât de învechit, încât părea într-un fel mătăsos, ca și cum pe el se așezaseră mii de fluturi de noapte. Acoperișul era făcut din scânduri albite de soare, bătute alandala în cuie. De streșini atârnav rămășițe de traforaj stricate de căldură. Odinioară, existaseră niște piloni solizi drept suporturi. Dar acum casa se clătina. Pe pietriș, pe cozi de mătură, pe capete de pat și pe scânduri de lemn înfipte sub temelie. Din loc în loc se înălțau grămezi de pietre plate de râu care fuseseră așezate cu grijă una peste alta pentru a alcătui coloane. Unul dintre colțurile casei ieșea în afară, străpungând aerul. Un șir de trepte înguste de beton urcau de pe pământ până la ușă. Dar nu exista ușă. În locul ei atârna un cearșaf cenușiu și zdrențuit, înnodat în mijloc. În ciuda stării ei jalnice, a exteriorului ei dezghecat, casa avea un vag aer de dispreț. Mă privea de sus.

Venus văzu îngrijorarea de pe fața mea.

– Doamn', șase generații s-a născut în cas-aia, spuse. Cas-aia-i zdravăn' ca o *stâncă*.

– Sunt convinsă că e.

– Mda, frate.

Am râs. Era spre seară, nu se întunecase încă.

– Bunică, strigă Venus în sus.

Eram agitată la gândul că aveam să o cunosc, în sfârșit, pe bunica Seraphina. În fața casei, pe pământul bine măturat, fusese amenajat un spațiu de odihnă, cu patru scaune de grădină din plastic, ponosite, așezate în cerc, și un soi de sobiță cu cărbuni lângă treptele de ciment. Un cocoșel și câțiva pui ciuguleau prin jur. Alte case se ghemuiau în bălăriile înalte din apropiere; unele erau din lemn și foarte vechi, exact ca asta în care locuia Venus, gândite cândva, cu ani în urmă, astfel încât să poată fi mutate. Deveniseră dureros de permanente, făcând parte din dealul însuși. Cartierul era tăcut, și această tăcere părea să fie generată de versantul imens, amenințător, al muntelui Paramin.

Cearșaful de la intrare tremură. O siluetă subțire și întunecată apărură pe treapta de sus, cu un bebeluș sprijinit pe un șold osos. Purta o rochie simplă, fără formă, și părul ei, ca o lână albă, era acoperit cu o basma roșie.

– Bunică, strigă Venus. Vino-ncoa' s-o cunoști pă doamna Harwood.

Bunica se crispă vizibil la auzul numelui meu.

Venus îmi zâmbi.

– Ie bunică-mea.

Am încuviințat din cap.

Bunica începu să coboare treptele de beton, cu picioarele înțepenite; părea oarecum teatral. Picioarele ei erau atât de subțiri, încât pășea pe fiecare treaptă încet și apăsat, una câte una, lăsându-ne să așteptăm, de parcă ar fi fost vreun demnitar.

– Stai jos, mă invită Venus, arătând către unul dintre scaunele de plastic, ca un gest de ospitalitate. Avem sucuri Canning's în răcitor. Big Red, Mango Solo. Cola.

– O Cola ar fi grozavă, am spus, așezându-mă.

Venus dispărură pe după colțul casei.

Stăteam așezată cu spatele către bunica. Palmele mi se umeziseră. Când apărură în fața mea, ducând în

brațe copilașul, m-am ridicat în picioare.

– Bună ziua, dragă bunică. Am auzit atât de multe despre dumneata.

Mi-am stăpânit impulsul de a face o plecăciune. Bunica nu întinse mâna să o strângă pe a mea, nici măcar nu spuse „Bună“. Pur și simplu, înclină din cap, acceptându-mi recunoașterea, ca și cum nici o altă prezentare nu mai era necesară.

Așadar, aceasta era bunica Seraphina. Fața ei era mică și rotundă, o combinație de curbe de culoarea mahonului. Ochii erau îngrozitori, de un galben-auriu cristalin, ochii unei feline prudente din junglă. Expresia lor era severă, batjocoritoare. Era imposibil să-ți dai seama ce vârstă avea. Nouăzeci? O sută cincizeci? Bunica nu era o sclavă – dar părinții ei da, cu siguranță fuseseră. Clive, băiatul cel mare al lui Venus, de doi ani, stătea agățat de șoldul ei și se uita la mine cu o privire asemănătoare cu a bunicii.

– Stai jos, îmi porunci bunica.

M-am așezat la loc și se așeză și ea, greoi, cu copilul. Am zâmbit și am nădușit, și am încercat să o privesc în ochi. Am stat așa câteva minute.

– Venus îmi zice c-ai fost la Universitate, spuse brusc bunica.

Chiar am fost surprinsă că Venus pomenise despre asta.

– Da.

– Hmm.

Încuviință din cap, scoțând o păcănitură din gât.

– E un vorbitor grozav, nu? am spus.

Bunica dădu din cap în semn de aprobare.

Eu eram hotărâtă să mențin o conversație între noi.

– Venus mi-a zis că acum dumneata ești membră a Mișcării Naționale a Poporului.

Bunica zâmbi, cu dantura ei întregă.

– Socoți să intri și tu?

Fața ei se destinse și rânji: o întrebare încuietore.

– M-ar vrea PNM-ul?

Ochii bunicii sclipiră; îmi cercetară chipul.

– Intră, eh, vezi ce se-ntâmplă.

– Mă tem că nu sunt atât de devotată ca dumneata ideilor lor. Eu sunt doar o vizitatoare aici. Eric Williams o să ajungă prim-ministru, și noi o să fim deja plecați, împreună cu mulți alții, îmi închipui.

Bunica își lăsă capul într-o parte. Gura ei se strâmbă cu o hotărâre posacă.

– Îți place-aci, în Trinidad? Te simți bine-aci?

M-am uitat în jur. Coliba părea că avea să se rostogolească dintr-o clipă într-alta în josul dealului. Mă simțeam singură și umilită, și voiam să mărturisesc adevărul.

– Nu. Nu-mi place aici.

Bunica încuviință din cap.

– Trinidadul nu mă place.

Ea păru încântată de asta.

– Eric Williams nu mă place.

– Nu, frate. Ie timpul' să schimbare.

– Da, bunică. Văd asta.

– Doctoru’ i-un om dăștept. Ăl mai dăștept om dân Trinidad.

– Ești sigură de asta?

– Da.

– L-ai cunoscut?

Bunica păcăni din gât. Clătină din cap.

– Eu cred că e unic. La fel crede și domnul Harwood. Un om ca el apare o dată într-un secol.

– Ăi mai mult’ albi nu crede-așa. I-e frică dă el.

– Știu.

– Gelozie.

– Da. Sau teamă.

– Îs speriați, frate.

– Bunică, și eu sunt la fel. Fără doar și poate.

– Ți-e frică dă Doc?

Am încuviințat din cap.

– Dumnezeu mare! Să nu-ți fie frică. Doc Williams ie tată la noi toți. Binecuvântat fie doctoru’

Williams.

Fața i se luminează de venerație. Ochii ei galbeni rămaseră ațintiți asupra mea, onești și placizi, cu o expresie de superioritate asemănătoare cu a lui Christobel.

– Eric Williams vine prea târziu-n viața mea. Da’ el – săltă pe genunchi copilașul –, el o să crească-ntr-o societate diferită. Lucrurile o să fie al’fel pen’ el. Nepotu’-meu. Poate chiar Clive o să fie prim-ministru-ntr-o zi.

M-am uitat la ea cu precauție.

– Ei, are un model bun de urmat.

Dar chipul bunicii se întristă, și ea se uită în pământ, la picioarele ei, la un viitor plin de promisiuni. Era pregătită pentru el. Și era ceva în felul în care copilul, Clive, mă privea, inexpresiv și cu o asemenea indiferență fățișă, încât m-am simțit tulburată.

[77](#) Galerie londoneză acoperită, deschisă în 1819 și construită „pentru vânzarea bijuteriilor și a articolelor șic cerute de modă“ (n.tr.)

[78](#) În limba franceză, în original, „în așteptare“ (n.tr.)

S-A DUS VREMEA LU' MASSA

Eric Williams era un prim-ministru emfatic. Uneori, mai ținea discursuri în piața Woodford.

– Și-o caută cu lumânarea, afirmă Christobel Baker, la fel cum spusese și Bonny.

Toți albi credeau asta. Bunica avea dreptate, le era frică de el. Cu toții îl disprețuiau.

– Totul e atât de personal pentru el, rosti batjocoritor Christobel.

– Are sindromul piticului, comentă un altul.

– Totul îl depășește.

– Fiu de poștaș.

În general, eu îmi făceam decupajele din ziare seara târziu. În bucătărie. Când Venus dormea. Și George. Scoteam ziarele vechi din teancurile din garaj și decupam articolele zilei: Williams și PNM-ul; Williams și planurile lui pentru Federație. Și despre viața lui personală: Williams și fiica lui, Erica. Era pretutindeni, omul momentului. Cutiile de pantofi își măriră numărul la șase. Știam că era ciudat – după atâta vreme, încă mai decupam tot ce apărea despre el. Dar mi-am dat seama că nu mă puteam opri.

Când Venus spuse în treacăt că Williams ținea unul dintre discursurile sale în piața Woodford și că bunica mergea să-l asculte, am decis să mă duc și eu.

Am lăsat copiii în grija lui Venus, strecurându-mă în tăcere din casă, sub pretextul că mă duc la cumpărături. Am parcat în apropiere și am mers pe jos până în centru, ocolind piața Woodford, strecurându-mă în spatele mulțimii adunate acolo, privind printre gratiile unui grilaj.

Piața era ticsită de lume, și Eric Williams era sus pe estradă. Stomacul mi se strânse. Acesta era efectul pe care îl avea asupra mea. Inima îmi bubuia în piept. Și totuși, eram nerăbdătoare să aud ce avea de spus. Era martie 1961. Soarele ne lovea cu putere în piața aia. Îmi pusesem o pălărie mare de paie și mi țineam capul plecat. Mânele lungi îmi ascundeau brațele albe. Albi nu asistau încă la aceste discursuri; George și prietenii mei m-ar fi considerat nebună, iresponsabilă să mă aflu acolo. Poate chiar eram. În acea zi, era singur pe platformă, fără membri ai partidului în spatele lui. Și am observat că își adăugase o recuzită: ochelari întunecați grei, un aparat auditiv.

M-am apucat de zăbrelile grilajului, privind printre ele. Williams era plin de energie, un predicator, un om al cuvintelor adresându-se poporului său. Exista o conexiune între el și mulțime, o formă de intimitate de masă. Am cercetat cu privirea mulțimea, căutând-o pe bunica, și, da, am zărit-o acolo în mijlocul mării de capete, la jumătatea distanței dintre mine și estradă, cu părul ei alb acoperit de aceeași

basma roșie. Privea în sus, cu o expresie senină pe față. Toată lumea era într-o stare de sinceră admirație, privind în aceeași direcție. Mii? Da, mii de oameni stăteau cu ochii ațintiți către estradă; mii de oameni ascultau cu atenție fiecare cuvânt rostit de Eric Williams.

– *Massa*, explica el, era un simbol al unei ere de mult apuse. *Massa* era, de obicei, un plantator european absentelist, care exploata resursele din Indiile de Vest, atât umane, cât și economice. *Massa* venea pentru o scurtă perioadă. *Massa* pleca atunci când lucrurile mergeau prost și zahărul se termina. De cele mai multe ori, *Massa* lăsa insulele mici la fel de nedezvoltate cum le găsisese. Bogăția care ar fi trebuit reinvestită în insulă se ducea în orice alt loc. Tot ceea ce *Massa* lăsa în urmă era numele lui dat pământului sau, uneori, unei plaje.

M-am foit de rușinea pe care mi-au provocat-o aceste cuvinte. George și bucata lui de pământ. Asta a lui Harwood, aia a lui Harwood. O să vrea George să dea numele lui și unor părți din Trinidad? Degetele mele strânseseră mai tare vergelele grilajului. În fața mea, bunica își ridică pumnul în aer și strigă mai tare decât ceilalți:

– Da, frate. Jos cu blestematu' dă *Massa* colonialist!

– *Massa*, continuă Williams, a folosit din plin biciul pentru a-și controla lucrătorii. Două sute de lovituri de bici... asta era ceva *obișnuit*. Politica economică a lui *Massa* era să cultive un singur fel de cultură: trestia-de-zahăr. Toate celelalte erau importate pentru bucătăria lui. Sclavul african a menținut vie tradiția agrară în Indiile de Vest, cultivând alimente pentru propria subzistență. Politica asta a culturii repetate a oprit dezvoltarea societății Indiilor de Vest. O Comisie Regală din 1897 l-a criticat pe *Massa* pentru că îngreuna cultivarea pământului de către țărani. *Massa* a ignorat Comisia Regală și și-a continuat politica de cultură repetată până în 1930. Dominația lui economică în regiune a redus populația la corvoadă, creându-le oamenilor o puternică aversiune față de muncile agricole.

Urale de recunoaștere. Am început să mă simt clar nelalocul meu. Și totuși, nu puteam pleca din piață. Unde aș fi fugit? Soarele mă ardea, pedepsindu-mă. De ce-ar trebui să fug? Nici măcar nu voiam să o fac. N-aveau decât să mă sfâșie dacă asta își doreau. Williams mă fascina. Era însuflețit, se simțea bine. Williams rostea cuvinte care cântau și ridicau moralul. Înfiera și satiriza vechea ordine a lucrurilor, vechile idei. Îi emoționa pe toți cei din jurul meu. Pumnul bunicii era ridicat în aer, un salut adresat lui. În jurul meu, fețele luceau.

Dar Eric Williams era calm în costumul și cravata lui. Se îmbrăca la fel ca bărbatul meu. Vorbea pe un ton sec și sarcastic, rostind cuvintele la fel de clar și de precis ca orice englez. Eric Williams vorbea mai departe, și soarele ardea nemilos. Mulțimea se legăna, ca și cum aveau să leșine toți odată.

– *Massa*, continuă Williams, deținea monopolul puterii politice – de-asta putea să facă toate acele lucruri. Își folosea puterea în mod nerușinat pentru nevoile personale. Economia lui *Massa* se remarcă printr-o scandalosă risipă de muncă: patruzeci de sclavi servitori erau un lucru obișnuit în casele plantatorilor jamaicani. O muncă înjositoare, un dispreț total pentru personalitatea umană. *Massa* a dezvoltat o filosofie, o argumentare pentru acest sistem barbar. El considera că muncitorii, atât africani, cât și indieni, erau niște ființe inferioare.

Murmure, gesturi de încuviințare. N-am îndrăznit să înalț capul.

– Nepricepuți să se conducă singuri, inegali față de stăpânul lor superior, destinați în permanență unui statut de perpetuă subordonare, incapabili să ajungă vreodată egali cu *Massa*.

Eric Williams era calm, sigur pe el. Am simțit cum se naște în mine dorința, cum mi se aprinde

imaginația. Totul avea să fie diferit în Trinidad atunci când devenea prim-ministru. Își flutură pumnii încleștați, suflând focul furiei. Foc în pântecul lui. Foc era ceea ce voiau cu toții. Focul năștea foc.

– Asta era în toate legile care au guvernat Indiile de Vest timp de multe generații. Acele legi respingeau egalitatea pe motivul culorii pielii. Acele legi interziceau noneuropenilor să aibă anumite ocupații și profesii, fie că era vorba despre meseria de bijutier sau despre profesia de avocat. Acele legi interziceau căsătoriile mixte. Ele puneau semnul de egalitate între puterea politică și dreptul la vot, pe de o parte, și proprietatea asupra pământului, pe de alta. În mod conștient sau nu, direct sau indirect, acele legi încercau să se asigure că noneuropenii nu aveau să fie niciodată altceva decât niște lucrători în ierarhia socială...

Nu-mi venea să cred ce auzeam. Căldura fusese insuflată în tot trupul meu. Williams avea această abilitate. Căldura din cuvintele lui, din însuși trupul lui, răspândită în ceilalți. Mulțimea era înflăcărată. Williams spunea lucruri pe care George nici măcar nu le menționase vreodată. Williams avea dreptate, și George se înșela. George era selectiv în inteligența lui. Williams vorbi mai departe în soarele arzător. Istorie. Revoluție. Revizuirea istoriei. Proclama libertatea gândirii, insufla speranță, un nou sentiment al șansei în sufletele celor care ascultau.

– S-a dus vremea lu' *Massa!* declară Eric Williams, bătând cu pumnul în tribună. S-a dus vremea lu' *Sahib!* Da, dom'le, s-a dus vremea Stăpânului!

Aplauze furtunoase.

Bunica ovaționa și-și flutura pumnii în aer.

– *Massa* reprezenta degradarea muncii din Indiile de Vest. Williams era de neoprit. *Massa* reprezenta colonialismul.

Mulțimea flutura heliconii, mâini se întindeau în față; unii erau gata să se prăbușească, să-și piardă cunoștința.

– *Massa* credea în inegalitatea dintre rase.

– Da, cântă mulțimea.

– *Massa* era decis să nu-și educe societatea. *Massa* avea dreptate. A educa înseamnă a emancipa.

Am plecat tăcută, cu mâinile încleștate la piept. Nu voiam să mă vadă bunica; voiam să plec de-acolo, să plec departe de cei ca bunica, de masa de oameni adunați în piață. Eram acoperită de sudoare, de la căldura soarelui, de la căldura cuvintelor lui Williams. Cuvintele lui mă luminară așa cum luminaseră întreaga mulțime. Mergeam plutind, iar picioarele-mi erau nesigure. În capul meu detonaseră bombe. Tremuram. Mi-am făcut vânt. Eram tristă, și în același timp îmi părea rău pentru mine. Cuvintele lui Williams răsunau puternic în adâncul meu. „S-a dus vremea lu' *Massa.*“ Totul se terminase. Trinidadul își găsisse Mântuitorul. Eram fericită, ușurată. Aveam să plecăm. Intenționeam să vorbesc cu George.

Nu știu cum am reușit să-mi găsec din nou mașina în acea căldură albicioasă, cum am nimerit drumul spre casă.

Williams îmi elucidase instinctele și îmi explicase propriile mele înclinații. Am jurat să fiu o prietenă mai bună pentru Venus, am jurat să am o educație mai aleasă. Vremea lui *Massa* luase sfârșit. George era *Massa*. La fel eram și eu. În acea seară, i-am spus lui George că mă furișasem în piața Woodford. I-am repetat lui George ce spusese Williams.

– George, e timpul, l-am implorat. Chiar trebuie să dispărem.

Dar George avea o privire lipsită de expresie și era distant.

– Da, dragă, o să plecăm. Curând. Îți promit.

Bicicleta verde nu mai era singurul meu mijloc de locomoție. În cea mai mare parte a timpului, stătea rezemată de peretele garajului, adunând pe ea rugină. Într-o zi, am împins-o în plin soare ca s-o curăț cu o perie de sârmă.

– Doamn', ie mult dă când n-ai mai mers pă chestia-aia.

– Nu prea mai am nevoie de ea.

– Ți-e frică.

Am roșit.

– Nu fi caraghioasă!

– Mergeai pă ea doar dă relaxare.

– Eram mai tânără atunci.

– Ești încă tânără.

– Am copii.

– O să-ți dea jos grăsimea pusă.

Avea dreptate. Dar bicicleta mă făcea să mă simt stângace. Nu mă mai puteam imagina mergând din nou pe ea în oraș.

– Erai caraghioasă pă biciclet-aia.

– Cum așa?

– O fată albă îmbrăcată obișnuit, care nu-i pas' cin' să uită la ia. Multe n-ar face-așa.

– De ce?

– La femeile albe i-e frică să nu să uite bărbații negri la ele.

– Oamenii se *holbează* acum. Înainte n-o făceau.

– Doamn', lucrurile-i al'fel.

În ochii ei se vedea prudența.

– Credeam că doar mi se pare.

– Nu, doamn', poate-i mai bine să nu mergi pă bicicletă-n oraș zilele-astea. Poate-i mai bine să mergi pă ea p-aci pă lângă cas'.

Am frecat și-am tot frecat până când bicicleta strălucea. Cuvintele lui Venus mă sâcâiau. Ce voia să spună? Ce s-ar întâmpla dacă aș merge cu bicicleta în oraș? Înainte să-mi dau seama ce fac, deschisesem poarta, urcasem pe bicicletă și ieșisem în drum.

– Pa, Venus! Nu întârzii prea mult, am strigat peste gardul de hibiscus. Ai grijă de copii.

Venus veni la fereastra bucătăriei, cu gura deschisă, clătinând din cap.

– Doamn', ești nebună! Ai tu grije!

Am sunat din soneria de pe ghidon, pedalând încet pe drum, pe lângă Country Club, și în satul Boissiere, atentă, uitându-mă după cei care s-ar fi putut uita la mine. Trecuseră mulți ani de când nu mai mersesem pe bicicletă în oraș. De când mă duceam cu bicicleta să mă întâlnesc cu George la docuri, imediat după ce sosiserăm aici. Acum eram o altă femeie, o mamă, mai puțin inocentă.

Am coborât pe Frederick Street în soarele amiezii. Străzile erau aglomerate, toată lumea ieșise în pauza de prânz. Eleve, cu pielea maronie și cu codițe, cu ciorapi albi până la genunchi și cu uniforme, se plimbau în grupuri. Un bătrân, cu barba împletită în dreaduri, se sprijinea în baston și mergea alene pe

trotuarul încins. M-am strecurat prin trafic către piața Marine, către catedrala de acolo, drept în jos către docuri, unde am coborât de pe bicicletă. Am cumpărat un cornet de înghețată și mi-am împins bicicleta către far, în tot acest timp obișnuindu-mă cu privirile lungi care mă cântăreau. Simțeam cum îmi găureau spatele. Mai rău, mult mai rău decât soarele. Am continuat să merg, agitată, mâncând înghețata dulce și roșie de vișine. Oamenii se holbau, dar eu nu puteam să mă holbez la rândul meu. Nu era periculos sau amenințător; într-un fel, era mai rău, o prejudecată foarte veche. Sau îl ascultaseră cu toții pe Eric Williams în piața Woodford? Erau elevii lui? Oare mesajul acestuia li se cuibărise în inimă? Da. Mi i-am imaginat pe toți fluturând heliconii. Nimeni nu mi-ar face rău din punct de vedere fizic, nu, nici gând. Asta se întâmpla pe ascuns, un grup acționând ca o singură persoană.

– Aiii, strigă un bărbat de peste drum. Vino-aci, carne albă. Dă-mi să gust o bucățică, să văz dac-are alt gust carnea albă. Vino-aci, ei, scroafă albă-mpuțită.

Ne întâlneam de multe ori cu familia Baker la cocktailuri și la petreceri și seri dansante. Christobel mă făcea să mă simt mărunță din punct de vedere fizic. Dar și social: statutul ei era, cât de cât, de aristocrată. Ochii lui Sebastian Baker se aprindeau ori de câte ori mă vedea, și eu îi cântam în strună. El fusese lângă mine la nașterea ambilor copii, și mă simțeam bine în prezența lui, exista o intimitate tacită și firească între noi.

– Vino să dansezi cu mine, Sabine, îmi spuse într-o seară, la o petrecere la Country Club.

Mă trase pe ringul de dans înțesat de lume. Purtam o rochie decoltată, un sutien cu balene. M-am lipit de el și a gemut de plăcere. Am râs și l-am lăsat să se bucure de senzația pe care i-o dădea trupul meu tânăr lipit de al lui. Se mișca ușor, era un dansator excelent. Am dansat salsa în mijlocul mulțimii.

– Ce-ți fac copiii, Sabine?

– Sunt fericiți.

– Și frumoși?

– Foarte.

– Ca mama lor deci.

Mâna lui îmi atingea o fesă în vreme ce se uita la fața mea și la decolteul adânc. Coapsele noastre erau strâns împletite. Să fi fost puțin mai amețită, m-aș fi întins și l-aș fi sărutat sub privirea lui George și a lui Christobel. El zâmbi ghicindu-mi dorința. L-am lăsat să mă tragă mai aproape, și am simțit că era excitat. Dansam bine împreună, mișcându-ne în același ritm. Mă bucuram să pot să fiu cu bărbatul altei femei, care, de aproape, mirosea a limete, a whisky, a briantină și a căldura serii.

– Arăți uluitor în seara asta, mi-a șoptit la ureche.

M-am lipit mai tare de el.

Când am plecat de pe ringul de dans, eram uzi până la piele de sudoare, în mare parte a altora. Christobel ne urmărise, și fața ei, pe când ne apropiam, era întunecată. Îi aruncă lui Sebastian o privire plină de ură absolută.

– Obrăznicătură mică, mă dojeni George, trăgându-mă înapoi în mulțimea care dansa, unde m-am cuibărit în trupul lui, mi-am potrivit ritmul pașilor după ai lui, m-am îndrăgostit din nou de el.

Iubeam totul la George. Mâinile lui înguste și prelungi, fața de băietan, ochii lui, atât de plini de o veselie firească. Îi iubeam pistruii, ciudata umbră ruginie de barbă care îi apărea când nu se rădea timp de câteva zile. Chipul lui George strălucea. Era fața unui inocent, și totuși George era mult prea deștept ca să fie inocent. Mă privea cu ochi plini de dragoste, și asta mă făcea să mă topesc. Îl iubeam pe

George, nu pe altcineva.

George mă învărti și mă trase lângă el.

– Sunt sclavul tău, îmi șopti.

– Atunci, ia-mă de-aici.

Mă trase mai aproape, lipindu-și buzele de urechea mea.

– Da, iubirea mea. Da.

Pielea mea căpătase culoarea cafelei cu lapte. Era mai întunecată. N-aveam cum să scap de asta. În Trinidad, soarele era puternic, omnipotent. Și transpiram încontinuu. De câte ori făceam duș și mă ștergeam, în câteva minute aveam din nou pielea umedă. Transpiram fără să fac nimic, doar stând așezată. Existau două anotimpuri: anotimpul secetos și anotimpul ploios. Dar era *întotdeauna* umezeală. Eram mereu moleșită, fără vlagă. De multe ori umblam de colo colo, amețită, zăpăcită. Căldura mă pedepsea, mă trata cu dispreț. Mă golea de putere. Venus, am observat, aproape că nu transpira deloc și nu se plângea niciodată. Nici țânțarii nu o deranjau. Eu aveam tot timpul mâncărimi, în vreme ce ei mă devorau. TCP⁷⁹ era parfumul meu, Limacol – apa mea de toaletă.

Am îndurat o invazie de scorpioni, mici creaturi maronii asemănătoare cu niște creveți, cu cârlige ținute în sus pe cap. George a călcat pe unul și nu s-a putut duce câteva zile la slujbă. Le-am găsit cuibul sub o bancă veche, în magazia de unelte. Furnicile atta erau o altă pacoste, furnici roșii care mergeau în șiruri perfect drepte; fălcile lor ascuțite ca briciul vibrau asemenea unui cuțit electric. Au desfrunzit unul dintre manghierii noștri într-o singură zi; au lăsat tufișuri fără frunze în câteva ore. Chiar au plecat cu alte insecte, mai mari: gândaci, păianjeni, de multe ori zbatându-se, cu picioarele în aer, ca niște domnițe la ananghie, purtați pe deasupra capetelor furnicilor. Dacă încerci să le blochezi drumul, ocoleau obstacolul, mergând hotărâte mai departe, ca niște roboți. Singurul fel în care le puteai opri era să torni în cuibul lor o otravă albastră letală, dar care era aproape imposibil de procurat. Furnicile atta trăiau în colonii săpate adânc în pământ. Mărșăluiau zile în șir la vânătoare. Scorpioni și armate de furnici atta și așa-numitele *tack tack*, furnicile negre mari pe care amerindienii le foloseau la cusăturile chirurgicale. Pe urmă, mai erau și viespile de hârtie, cunoscute aici ca Jack Spaniard, al căror fund atârna în unghi drept cu torsul. Trinidadul colcăia de insecte feroce.

Nimic nu mă supăra mai mult ca liliecii. Noaptea, lilieci pitici minusculi treceau în viteză prin casă. Rachete de catifea pieloasă care se loveau de elicele ventilatoarelor de tavan, împrăștiindu-și mațele pe pereți. Prima dată când s-a întâmplat asta, am plâns. „Mon Dieu, mon Dieu.“

Am devenit o criminală. Îmi plăcea la nebunie să omor fiarele astea. Loveam și pocneam, și dădeam cu Flit pe orice și pe tot ce se târa sau se zvârcolea. Am dat cu lac de unghii pe omizi, cu fixativ de păr pe cărăbuși. Am călcat și am lovit cu piciorul în tot soiul de demoni negri care alergau: molii-de-casă, coropișnițe, miriapode. Le storceam și le călcam, să le omor.

Venus sosi într-o dimineață cu o figură jalnică. Avea fața trasă, o expresie preocupată.

– Venus, ce s-a-ntâmpat?

Ea își supse dinții.

N-am vrut să insist.

– Bernard și Clive sunt bine?

Cu un aer nefericit, încuviință din cap.

– Te rog, spune-mi. Nu pot să suport să nu-mi spui.

Albul ochilor ei era imens, cu vinișoare roșii. Era clar că nu dormise.

– Ce e?

– Apă, doamn’.

– Ce?

– N-avem apă de șase zile.

– Ce? De ce nu ne-ai spus?

– Conducta dânu drum a secat. Io-s bine. Io fac baie acilea. Da’ copiii-i murdari. Bunica nu poa’ să se spele. Nu putem găti.

– Ce s-a-ntâmpat?

Venus ridică din umeri.

– Io nu știu. A oprit apa că se clădește ceva.

– Și au uitat să-i dea drumul.

– Așa pare.

– De ce nu mi-ai spus? De ce nu suni la compania de apă?

– N-avem telefon. Nici vecinii n-are.

M-am înroșit, rușinată.

– Oh, Venus. Du-te și fă un duș. După ce termini, o să mergem să luăm copiii și pe bunica. Pot să vină cu toții aici să facă baie. O să luăm niște canistre de plastic, să le umplem pentru voi.

Ochii lui Venus erau plini de lacrimi. Am trimis-o la duș și am luat cartea de telefon, ca să caut numărul furnizorului de apă. Am sunat, dar nu îmi răspunse nimeni; am sunat din nou și din nou, și nici un răspuns. Am sunat și am sunat, până când telefonul muri. I-am telefonat lui George.

– Bună, iubito,

– De ce nu s-a ocupat de *lucrurile de bază*? am tunat.

– Despre ce vorbești?

– Cinci ani! Au trecut cinci ani. Ce face? Ce fac *ei*?

– Cine, dragă?

– PNM-ul.

– Dragă, ți-ai pierdut mințile. Care e problema, despre ce vorbești?

– Venus nu are apă de șase zile.

– Păi, sună la furnizorul de apă.

– Cretinii *nu sunt acolo*.

– Ei, sunt convins că există un motiv întemeiat.

– Eu sunt convinsă că nu e *nici un* motiv întemeiat. *Pentru numele lui Dumnezeu*, nu vezi? Nimic nu merge. Nimănui nu-i pasă. Nici măcar *lor* nu le pasă de Venus. Ei spun că da. Da’ nu le pasă. E invizibilă. Eric Williams? Aparatul ăla auditiv caraghios pe care-l poartă. În cinci ani a surzit. Se duce să cumpere la Zandolie, flirtează cu femeile. Bunica Seraphina strânge bani pentru o *sobă*. Crezi că o să capete curent cât mai trăiește?

– Dragă, o să vin curând acasă. Calmează-te.

Asta mă înnebuni și mai tare.

– Prostule, am strigat și am trântit telefonul.

Venus apăru în spatele meu, mirosind a săpun de gudron. Zâmbi prudentă, fiindcă auzise dis-cuția

noastră.

Spumegând de furie, am urcat cu mașina, împreună cu Venus, pe Morne Cocoa Road către Paramin. Când am ajuns la curba unde se afla casa cea veche, am simțit-o pe Venus crispată; am bănuit că nu voia să intru.

– Așteapt-aci o clip’, mormăi ea.

Am oprit și am rămas în mașină.

Venus urcă sărind treptele, uitându-se în interiorul întunecat al casei.

– Bunică? strigă.

Nici un răspuns.

– Așteaptă nițel, zise către mine Venus.

Am dat aprobator din cap.

Ea dispăru înăuntru. Am stat câteva clipe contemplând muntele. *Își folosea puterea în mod nerușinat pentru propriile lui nevoi personale.* Muntele era tăcut. Furia se rostogolea în valuri înlăuntrul meu. Voiam să lovesc cu piciorul în munte, să-l strâng de gât pe Eric Williams. Să urlu să se facă ordine, să se pornească un uragan care să sufle casa aia veche în josul dealului. Am coborât din mașină și am așteptat în curte. Auzeam agitație în căsuță, pe Venus vorbind cu voce scăzută. Un copilaș plângea.

Un câine costeliv se învârtea prin jur. Părea flămând.

– Venus? am strigat, urcând scările. Venus? Vrei să te-ajut cu ceva?

Fața lui Venus apăru din spatele cearșafului, îngrijorată.

– Te rog, lasă-mă să te ajut.

Eram la jumătatea scărilor.

– Îi Bunica... nu se poate ridica. Am ’cercat s-o salt, da-i prea grea.

Venus tot nu se putea hotărî să mă lase să intru.

– Atunci vin înăuntru, m-am oferit.

Era întunecat în casa cea veche, tăcut și întunecat, totul cufundat în umbre cețoase, nuanțe de maro, de ocră. O masă în bucătăria improvizată. Dulapuri de bucătărie. Cearșafuri atârdate ca draperii. Trandafiri de plastic într-o vază. O cruce uriașă sus pe un perete, imagini ale lui Iisus și ale Fecioarei în rame groase, aurite. Totul atât de ordonat, atât de jerpelit. Bernard, bebelușul, dormea într-un coș de paie, pe podea. Clive stătea pe canapea, sugându-și degetul.

Venus mă conduse în partea din spate a casei. O siluetă, maronie și mică stătea întinsă pe o saltea într-un pat de metal. Bunica Seraphina. Avea pe ea un cearșaf, tras cu hotărâre până la bărbie. Își mușca buzele, ascunzându-le vederii. Părea să se roage cu toată puterea. Părul ei alb era acoperit cu aceeași basma roșie.

– Bunică, doamna Harwood i-aci. A venit să te ia la o baie.

Bătrâna încuviință din cap abia perceptibil. Ochiul ei galbeni strălucitori erau enormi, păreau să mă dezbrace.

Am încercat împreună să o ridicăm pe bunica. Am văzut ce voia să spună Venus: bătrâna era grea. Mică, sfrijită, dar grea. Un sac cu oase de metal. Cu mare efort, am reușit să o ridicăm. Nici un cuvânt de mulțumire; de fapt, am avut impresia că ar fi preferat să nu fiu acolo.

Am coborât cu greu treptele înguste către mașină, sprijinind-o pe bunica. Am ajutat-o să ajungă la bancheta din spate a mașinii, silindu-i trupul înțepenit să se așeze.

– Nu mă duc niciunde.

Încercă să iasă, dar am silit-o, cu calm, să se așeze la loc. Ne-am întors la trepte, i-am luat pe băieți și i-am așezat în mașină lângă bunica. Venus stătea în față lângă mine, strângând în brațe o pungă cu haine de schimb pentru toți. Stomacul mi-era înnodat; mă gândeam la Hoțul de la Miezul Noptii. „A apărut el. A venit să-și salveze copiii supărați și oprimați.“ Eric Williams: cinci ani. Ce avea de gând?

Am aruncat o privire în oglinda retrovizoare la bunica Seraphina, care se uita afară pe geam: aștepta. Nu voia să mă privească; nu-i plăcea să mă vadă.

Venus își duse fiii la dușul de lângă camera în care dormea în casa noastră. Am auzit o mulțime de urlete și de țipete de încântare sub jeturile calde de apă. Le-am adunat hainele murdare și le-am pus în mașina de spălat. Bunica era așezată la masa din bucătărie, într-o tăcere hotărâtă. Stătea cu spatele cocoșat și se holba în poală, cu degetele împletite, o persoană cu totul diferită de instigatoarea de la adunarea din piață, de femeia pe care o cunoscusem cu săptămâni în urmă. Femeia asta era distrusă, pentru moment. Am început să pregătesc niște sendvișuri, făcându-mi de lucru cu întinsul untului pe pâine, hotărând că era mai bine să nu m-apuc să flecăresc. Bunica Seraphina. Din ce era făcută? Ulei? Ceară de seu? Din frânghie veche? Despre ce puteam noi vorbi? Am rămas la fel de tăcută ca ea. Ungând pâinea cu unt, tăind șuncă, roșii. Îndepărtând coaja feliilor de pâine. Apoi am observat că privea pe lângă mine, cercetând aragazul electric cu patru ochiuri din spatele meu.

– Venus mi-a zis că aduni bani pentru un aragaz, am îndrăznit, cu obrazii arzând.

Ea încuviință încet din cap.

– Cred că ți-e sete. Vrei o ceașcă de ceai?

Mă privi lung. O întrebare prostească.

– Eu o să beau una.

Am răsucit butonul. Ceainicul stătea tot timpul pe un ochi.

Bunica îmi studia mișcărilor.

– Vino să te uiți, am spus.

Părea un cal sperios, cu capul sus, încordată, privindu-mă atentă.

– Vino să simți căldura, am îndemnat-o, ținându-mi mâna deasupra ochiului înroșit.

La invitația asta, nu putu să reziste: se ridică încet, cu buzele strânse. Am luat ceainicul.

Bunica se apropie, cu mâna întinsă, cu palma în jos. Ochiul pulsa, roșu cristalin.

Ținu mâna deasupra lui, dând din cap, ca și cum ar fi știut.

– Se încinge foarte repede, am spus.

Ochi gălbui reci, îndârjiți.

– Da. Noi luăm unu' nițel mai mic.

În final, Regina nu a fost prezentă la ceremonie. Asta mă irită. În schimb, a trimis-o pe sora ei, Prințesa Margaret, care citi un mesaj din partea Reginei, chestiile formale obișnuite. Chiar și așa, mii de oameni se îngrămădiră în piața Woodford să privească întreaga ceremonie într-o după-amiază de august, înnorată, fierbinte și umedă. Era în 1962. Marșuri și parade în fiecare sat din Trinidad, euforie pe străzi. Eric Williams, noul conducător al Trinidadului, își citi jurământul solemn în fața poporului. Steagul britanic fu coborât. Nou-creatul steag pentru Trinidad și Tobago fu înălțat pe un catarg alb în fața Casei Roșii. Am simțit cum mi se pune un nod în gât când am văzut toate astea la televizor. Eric Williams devenea cel dintâi prim-ministru al Trinidadului. Nu mai era o treabă de probă, ceva prin procură. El și

partidul lui, PNM, aveau să conducă netulburați de Coroană.

Am fost prost dispusă toată ziua. Am strivit gândaci. M-am jucat cu copiii. Am făcut un duș, și pe urmă m-am așezat și mi-am pensat, cam exagerat, sprâncenele. Fuseserăm invitați la o petrecere să sărbătorim, dar eu nu eram într-o dispoziție de sărbătoare.

– Ești tare nervoasă, remarcă George.

Îmi veni o idee.

O să-i scriu! Propriul meu ritual pentru a-i sărbători succesul.

Am găsit niște hârtie de scris și cerneală. Am umplut un stilou. În rochia mea de gală, m-am așezat la măsuța de toaletă ca să scriu. M-am uitat lung la foile albe, dar cuvintele nu voiau să-mi vină. L-am văzut pe estradă. Stând cu călcâiul unui picior lipit de vârful celuilalt. Nonșalant și sigur pe sine. Bărbatul care mă privise prin fereastra mașinii lui ostentative. Nici un cuvânt între noi atunci. Ceva nu era în regulă. Atât de multe pe umerii lui. M-am gândit la fiul meu, Sebastian. N-o să-mi doresc niciodată să conducă lumea atunci când va fi mare; n-o să-i doresc asta nici unui bărbat. Am început să-mi scriu gândurile și speranțele, și urările de bine pentru noul guvern, dorindu-le succes. Inima îmi era plină de tulburare.

Ți-aduci aminte de mine? Femeia albă pe bicicleta verde. Știu că m-ai văzut. Te cunosc. Vorbești, vorbești, vorbești. Azi, tot acel fast și ceremoniile. Mult noroc! Sărută mâna care te-a ținut jos. Ar trebui să le spui tuturor să se ducă naibii, inclusiv proastei ăleia de prințesă. Deja îți adaptezi cuvintele. Îi lași pe ei să hotărască felul în care îți îngăduie să preiei puterea. E asta felul corect în care să începi? Tu nu-i cunoști așa cum îi cunosc eu. Soțul meu, George, el e unul dintre ei. Cam nebun. Ei sunt indestructibili. S-a dus vremea lu' Massa? Ei, spune-i asta bunicii Seraphina. Spune-i asta sclavei bătrâne. Ea e cea pentru care trebuie să-ți faci griji. Fără apă timp de șase zile. Fără curent. Când o să vină curentul? Când o să-ți amintești de ea? Oh, Tată al Națiunii.

Bunica nu poate să-ți scrie. Nu știe să scrie și să citească. De ce mă simt mâhnită? De ce sunt plină de neîncredere? Ești din nou un copil, Trinidad. Nu un adult. Un copil. Nu alerga, nu fugi de aici singur. Învață să pășești din nou, să te îndepărtezi de ei. Târăște-te și mergi în direcția opusă.

⁷⁹ Dezinfectant ușor pentru curățarea unor răni ușoare, pentru gargară etc. (n.tr.)

TRINIDAD, 1963

18

CASTELUL

George își înălță hacienda pe întinderea plină de tufișuri. Sora bunicii lui muri pe neașteptate, și moștenirea neprevăzută fu exact ceea ce îi trebuia. Un arhitect local îl ajută să-și realizeze visul. Când curăță pământul pe fosta plantație de cacao părăginită, descoperi că nu era primul care construia în acea vale singuratică, uitată de lume, aflată la poalele aceluși deal cu forme voluptuoase. În mod miraculos, din dosul ierburilor înalte se iți acoperișul unei alte case, chiar în spatele terenului nostru. Un creol francez nebun i-o luase înainte lui George.

– N-am de gând să locuiesc acolo! am icnit, chiar și după ce pământul fusese curățat.

Dar George rămase tăcut. Încuviință din cap, fără să audă, privind în depărtare, către spațiul deschis.

– Vorbesc serios, George, o să fiu *singură*, cu copiii. Nu este sigur. Aici e pustietate! Hățișuri de jur-împrejur! Doar eu și o altă casă?

Însă George nu putea fi convins, nu în acest moment. Mai târziu, desfăcu pe masa din bucătărie schițele arhitectului. Casa pe care voia el să o construiască era impresionantă, cu bolți, curți interioare și verande largi de jur-împrejur.

– O să fie o casă de familie.

Ochii lui George străluciau.

– Avem deja una – în Anglia.

– Putem să avem două.

– Oh, Doamne, tu nu vrei decât să-ți faci un *nume*.

– Ce vrei să spui?

– Pentru totdeauna. *Comme la Tour Eiffel*. Un monument.

George ignoră acest comentariu. Nu cred că pricepuse ce voiam să spun. Și, în acel moment, eu nu înțelegeam ce se întâmpla, cât de mult era soarta mea legată de ideile lui. Soțul meu era decis să rămână, și fix asta făcea. Visurile mele de plecare, de întoarcere în Europa, se reconfigurau acum în totalitate. A fost angajată o echipă de constructori. George mergea pe șantier în fiecare dimineață, înainte de a se duce la slujbă. În fiecare seară venea acasă cu vestea săpării fundației, a așezării planșeelor. Dar eu rămâneam cu hotărâre indiferentă la proiectul construcției: se întâmpla fără mine, fără aprobarea mea. Nu i-am recunoscut existența până în ziua în care a fost terminată, și, chiar și atunci, când George a anunțat că era gata, eu am replicat: „Ce e gata?”

Femeia aia verde întinsă pe-o parte, chiar în fața noii noastre case, dezgolindu-și șoldurile ațățator; drumul ăla plin de gropi care trecea pe lângă casă. Am plâns în pernă toată noaptea, căci nu voiam să plec din casa noastră micuță în care, în ciuda a tot, ajunsese să-mi găsesc tihna. Casa aceea mică era la o aruncătură de băț de club, unde duceam în fiecare zi copiii să se joace; era lângă toți prietenii noștri, lângă oraș, lângă savană, lângă tot. Fusesem fericită acolo – pentru scurt timp.

Exodul începuse. Mai întâi, au plecat toți ștabii, guvernatorul, familia lui și stafful politic, servitorii și funcționarii. Apoi a urmat un cerc mai mare, cei care lucraseră în serviciile publice, poliție, spitale. Cam pe atunci, George a fost promovată director adjunct la Forbes-Mason. Cea mai mare parte a personalului său își strânsese lucrurile și se alăturase cozilor de pe chei. Dar șefii cei mari din Londra nu voiau să închidă compania și să se retragă complet, nu încă. Am mers la nenumărate petreceri de adio.

– Rămâneți? Mult noroc!

Așa ne spuneau atât de mulți dintre cei care ne lăsau în urmă, cu compasiune și cu ușurare în ochi. Atât de multe cupluri britanice care deveniseră prietenii noștri urcau pe transatlantice!

– Eu nu plec, spunea Irit, de neclintit.

Helena era într-o stare și mai jalnică decât a mea. De-a lungul anilor, am văzut-o micșorându-se, devenind mai slabă, mai fragilă. O expresie goală îi apăruse în ochi și se agăța de țigările ei. Fiind o femeie de origine indiană, cu o profesie care-i plăcea, nu-și găsisese locul în societatea trinidadiană, nu printre comunitățile europene sau indiene mai largi. Educația era stigmatul ei social.

În vreme ce pereții noii noastre case se ridicau încet, cărămidă cu cărămidă, fanteziile mele despre plecare se înmulțeau. Visam în fiecare noapte că scăpam din Trinidad; vedeam tot timpul pasarele. Mă vedeam pășind pe una sub amenințarea cuțitului, împinsă de pirați. Râdeam și o luam la fugă, sărind în mare, plonjând asemenea unei ghiulele în adâncuri. Țipam în somn. Eram atrasă ca un magnet de chei. Am devenit obsedată de orice știre despre cei care urcau pe vas, frunzărind *The Guardian* în căutare de poze cu fețe pe care le recunoșteam. Visele mi-eră bântuite de *corbeaux*, care planau sus pe cer, așteptând să-mi ciugulească din carne. Zăceam moartă și argintie pe plajă; păsările negre coborau cu zecile, ciorovăindu-se.

Trinidadul devenea o țară nouă. Se întâmpla în fața ochilor mei; această națiune virgină începea să aibă sentimentul conștiinței de sine, a faptului că făcea parte din lume în condițiile impuse de ea însăși. A fost compus un imn național. S-a creat o stemă pentru Trinidad și Tobago! A fost înființată o mică armată. O pază de coastă. Și o linie aeriană națională. Eric Williams a zburat în jurul lumii într-un tur de întâlniri diplomatice, făcând cunoscută diverselor națiuni ascensiunea pe scena lumii a Trinidad și Tobago. Trinidadul era mic, dar bogat și frumos. Asta era acum oficial. Cei din PNM aveau chiar și cravate identice.

George deveni mai pățimaș, străduindu-se să mă mulțumească. Întotdeauna putea fi sigur de efectul calmant al atingerilor sale, al mâinilor lui pe mine. Îmi șoptea cuvinte de dragoste cu buzele pe gâtul meu, în părul meu. Noaptea, se urca pe mine, desfăcându-mi genunchii. Buzele și mâinile lui mângâiau pielea moale de-a lungul fiecărei coapse; putea sta așa o oră, pierdut în mângâieri, mărturisindu-și șoptit dragostea. Odată, m-am ridicat în coate și m-am uitat la el. Înălță și el privirea. Am stat așa, privind-ne lung în ochi. Întotdeauna vedeam undeva, pe chipul lui, o imagine a fiecărui bărbat de pe pământ, un zeu viril și binevoitor. Cu un zâmbet superior pe buze, ca și cum ar fi știut lucruri dintr-o altă parte a vieții; un zâmbet al cunoașterii de sine. Am clipit des.

El se încruntă.

– La ce te uiți?

Dar nu i-am spus.

George oftă. Își cufundă capul între coapsele mele. Compensa întreaga situație cu mâinile și cu gura. Adeseori nu voia nimic în schimb pentru plăcerile sexuale pe care mi le oferea cu dărnicie.

– Tu ești căminul meu, îmi șopti. Tu ești locul în care viețuiesc.

Și totuși, temerile mele mă sâcâiau. I-am scris și alte scrisori lui Eric Williams; scrisori pe care nu le-am trimis niciodată. Scriam în miez de noapte, cu transpirația picurându-mi din vârful nasului, cu genele pline de lacrimi. Îi scriam despre copilăria mea, întrebându-l despre copilăria lui, vrând să aflu dacă avusesem experiențe similare. Neliniștea îmi frământa măruntaiele. Murmuram în vreme ce scriam.

Pe cine iubești tu? Pe fetița ta? Pe soția ta moartă, pe a doua soție, nu pe cele în viață? Acea femeie pe jumătate chinezoaică, stinsă atât de brusc, atât de tânără? A tușit cu sânge și, în câteva zile s-a dus. La cine te gândești noaptea, ultimul lucru înainte să adormi? De cine îți pasă? Cine îți este călăuză? Cine te îmbărbătează? Eu vreau să-mi înțeleg soarta. Sunt neliniștită pentru că se întâmplă ceva cu familia mea. Soțul meu s-a schimbat și, știi ceva? Și eu mă schimb, lăsându-mi propria ființă în urmă. E o metamorfoză ciudată și nefirească. Nu pot să-mi dau seama ce soi de molie sau de fluture o să devin. O frumusețe sau o oroare? Cât o să mai supraviețuiesc?

La fel ca George, copiii mei iubeau insula. Amândoi erau gălăgioși și sociabili, amândoi vorbeau cântat. Părul lui Pascale era o masă afro de bucle încâlcite, Sebastian refuza să se încalțe.

– Dar o să ți se lățească picioarele, bombăneam eu. Și pe urmă n-o să mai poți purta niciodată pantofi.

L-am înșfăcat și l-am pus jos, cercetându-i cu atenție degetele de la picioare, călcâiele care i se aspriseră. Tălpile lui erau deja bătucite.

– O să te transformi într-o *capră*! l-am avertizat.

– Sau într-un aguti! replică el amuzat.

Îi plăcea ideea de a fi pe jumătate băiat, pe jumătate un animal sălbatic venit de pe dealuri.

Pascale nu mă lăsa niciodată să-i pieptăn părul. La ceafă i se strânsese un cocoloș, exact ca la un rastafarian. În fiecare săptămână, eu și Venus trebuia să o prindem ca să i-l descurcăm. Odată, ne văzu venind și fugi, țipând. Venus o luă la fugă după ea, strigând:

– Oh, 'mnezeule, don'șoară Pascale! Fir-ar să fie, frate, copilu' ăsta-i *nebun*, doamn', ce-i cu copilu' ăsta?

Pascale dispăruse. Am căutat peste tot, strigând-o pe nume, încercând să nu părem amenințătoare. Apoi am avut amândouă aceeași idee. Am intrat tiptil în camera ei. Venus își duse degetul la buze. Eu am dat aprobator din cap. Am îngenuncheat în același timp și am ridicat încet cuvertura. Pascale stătea sub pat, cu spatele lipit de perete, cu ochii mari și sfidători.

– Pascale, ieși afară, am spus cât am putut de calmă.

Ea scutură din cap.

– Pascale, n-o să-ți facem rău.

Ea ne privi furioasă și îmbufnată.

– Nu.

Venus își supse dinții.

– Pascale, mișcă-ț’ *fundu*’-afară dă sub afurisitu’ ăsta dă pat ACU’!

– Nuuuu! se jelui Pascale.

Am întins amândouă mâinile sub pat, am apucat fiecare câte un picior sfrijit și am smucit, trăgând-o afară, în vreme ce ea se zbătea și țipa. Venus îi altoi una la fund și pe urmă am cărat-o afară pe verandă. Venus se așeză pe ea – în vreme ce Pascale continua să se vaite –, și râdea de protestele ei.

– O să te storcoșesc ca p-o clătită, don’șoară Pascale. Vrei storcoșeală?

– Nuuu!

Pascale continua să se zvârcolească.

Eu m-am dus să iau un lighean cu apă, șamponul și un pieptene afro⁸⁰ zdravăn.

În cele din urmă, Pascale, răgușită de atâta țipăt, tăcu. Epuizată și încinsă după cât plânse, stătu liniștită în vreme ce noi tăiam și descurcam cu greu câlții din părul ei. Venus îi dădu cu pomadă de cocos prin păr și i-l împleti în multe codițe. În cele din urmă, Pascale se arătă încântată de noua ei coafură.

Șapte ani. Mă estompasem. Încetul cu încetul, împotriva voinței mele, deveneam parte din tot, parte din insulă. Nu mai puteam privi obiectiv Trinidadul. Eram încolțită, prinsă în capcană. Era o relație stânjenitoare, genul de iubire care mă făcea să fiu tot timpul iritată. Ca o infecție, o senzație de bubă plină de puroi care mă sâcăie, mă arde: o înțepătură de insectă. Mă certam mai des cu George. Făceam dragoste mai sălbatic.

– Omoară-mă, l-am provocat odată.

Lui i se păru excitant. Când veni către mine, l-am pălmuit cu putere peste față.

– Aaau! De ce-ai făcut asta?

– Să te trezesc.

– Dar nu dorm.

– Umbli ca un somnambul toată ziua. Nu-ți pasă de ceea ce se întâmplă, tot ce te interesează este afurisita aia de casă din sălbăticie.

– Te iubesc, Sabine.

L-am pălmuit din nou. Asta mă făcu să mă simt bine.

– Te rog, nu face asta, spuse.

Ochii lui erau triști și inocenți. Nu știa cum să mă mulțumească în afara dormitorului.

Eric Williams a scris și a publicat o carte, *Istoria poporului din Trinidad și Tobago*. Se găsea în toate librăriile din Port of Spain. George aduse acasă un exemplar și îl privi cu dispreț. Era bine cunoscut faptul că Williams scrisese cartea într-o singură lună, vrând să fie folosită de cetățenii obișnuiți, de elevi. O oferise Trinidadului ca un fel de primă carte de informații. Dar bunica Seraphina nu știa să citească.

N-o mai văzusem pe bunica de când cu lipsa apei. Cu toate astea, de multe ori mă gândeam la ea. Înțelegeam că nu voia o relație apropiată, nu așa cum aveam cu Venus. Într-o zi, am găsit un pretext ca s-o vizitez pe Venus, sperând să vorbesc cu bunica. Am avut noroc. Bunica mătura în curte, cu o expresie concentrată. Stătea aplecată, măturând, măturând pământul deja gol din fața colibei cu un soi de târn făcut din nervurile lemnoase ale frunzelor de cocotier. Lăsasem mașina ceva mai la vale și am apărut pe jos. Dar era atât de cufundată în gânduri, încât a trebuit să tușesc tare ca să îmi anunț prezența. Își ridică privirea de la mătura ei și încremeni, ca și cum ar fi dat cu ochii de o stafie.

– Bună ziua, bunică, am spus politicoasă. Venus a uitat sandalele lui Clive. M-am gândit să vin să le

aduc.

Bunica părea supărată. Încă mai avea în minte lucrul la care chibzuia înainte de venirea mea.

Voiam să spun ceva, să ajung la scopul vizitei mele. Voiam să o întreb ce mai credea despre Eric Williams, despre toată această făurire a națiunii, noile avioane, cravatele partidului. Dar nu părea să existe nici o modalitate de a sta la taifas cu bunica.

Mă privi furioasă. Poate că deja știa de ce venisem.

– „O să-mi arunc ancora unde sunt, chiar aici cu voi, în Indiile de Vest Britanice“, spuse ea cu o voce calmă, pronunțând fiecare cuvânt cu precizie.

Un fior mă străbătu. Cunoșteam aceste cuvinte și știam cine le rostise.

– Eram acolo unde-a zis asta. Eram acolo, frate.

Își supse dinții, privind în jos, la picioarele ei goale.

– Știu, bunică, știu. Bunică, lucrurile se vor schimba. Curând. Eu știu că se vor schimba.

Bunica încuviință din cap, cu colțurile gurii în jos, ca și cum și ea știa asta.

– Io aștept dăja dă mult.

– Știu.

– Șapte ani trecură.

Își supse dinții.

– Da. Eu cred... Avem nevoie de un uragan.

Ea mă privi disprețuitor.

– Ca să ducă totul de-aici. Știi dumneata. Să dărâme tot ce e depășit.

Bunica scoase un păcănit din gât și chibzui la această idee.

– Mda, frate. Dădu încet din cap, aprobator. Un uragan 'n toată legia.

– Dar noi nu avem așa ceva în Trinidad, nu-i așa?

Bunica scutură din cap.

– Nu, frate, vântu' trece mai dăparte.

Trinidadul și-a câștigat independența – și încet, în mod constant, rugina cea roșie acoperi bicicleta mea verde. Stătea rezemată de perete, în garaj. Nu mă lăsa inima s-o dau. În fiecare zi o vedeam și o ignoram. Coșul se umplea cu ziare vechi, de ghidoane erau agățate pungi de plastic pline cu unelte pe care nimeni nu le mai folosea. Am îngrămădit peste ea teancuri de cearșafuri uzate, pungi cu haine ale copiilor rămase mici. Ajunsese să arate ca o joncă chinezească, de parcă tocmai ar fi sosit dintr-o călătorie lungă și obositoare de-a curmezișul mărilor, al continentelor.

Ne-am mutat în iunie 1963. Două camioane parcară în fața casei mai mici. Patru lucrători de la firma de mutări ne împachetară viața și ne mutară în pustietate, pentru a locui lângă acel creol francez nebun, lângă drumul care ducea către țarm.

Venus veni cu noi, lăsând-o pe bunica Seraphina să aibă grijă de fiii ei în timpul săptămânii. George incluse și o cameră pentru servitori în mărețul lui proiect, o încăpere bine aerisită, situată lângă bucătărie. Venus avea propria intrare și cheie – așa că putea veni și pleca după cum voia – și o baie alăturată. Era încântată. Venus trăia cu noi, dormea lângă noi în spatele acelor ziduri înalte. George cumpără doi pui de Great Dane pentru pază și dintr-odată am devenit un avanpost acolo în tufăriș: o magazie, o cămară și rezervoare de apă sus pe acoperiș. Copiii alergau peste tot, țipând ca pieile-roșii. Noua noastră casă avea grilaje la ferestre pentru siguranță. Stăteam și mă uitam prin ele, agitată ca o

panteră într-o cușcă la grădina zoologică. De multe ori le număram: una, două, trei. Dar pe urmă începeau să devină tot mai multe zăbrele. Începeam să văd mii. Toată lumea putea vedea casa noastră cea nouă de pe drumul către plajă; toată lumea o pomenea, discuta despre ea la petreceri.

- Cine a construit acolo?
- George și Sabine.
- Dumnezeule mare! Biata femeie!
- E nebun.
- Pământul a fost aproape pe gratis.
- *Singură* acolo. O să-și piardă mințile.

George își iubea castelul. Chiar îl botează *Casa Familia*. Comandă o placă din fier forjat cu numele ei și o puse în față, lângă cutia poștală. Ne vedea ca pe niște deschizători de drumuri. Credea că aveam să ne obișnuim să trăim în hacienda din pustietate și să o iubim. Dar eu nu puteam s-o iubesc. Mă uitam în sus la dealurile alea masive, numărând copacii de pe ele exact la fel cum numărasem acei copaci de pe puntea *Cavinei*. Milioane, milioane de copaci pe dealurile de deasupra casei, nenumărate specii. În ei, umerii verzi robuști ai femeii, capul ei uriaș, plecat într-o parte, hăurile ochilor ei, părul ei sălbatic, încâlcit. Ziua ne urmărea cu privirea, și noaptea prindea viață; tot ce trăia acolo sus în femeia cea verde se hrănea, se împerechea și striga. Broaștele orăcăiau chemări și răspunsuri, greierii își trâmbițau țârâitul.

Cel mai mult îi plăcea lui George piscina. Înota în ea în fiecare zi, o curăța cu grijă și cu afecțiune, adunând cu plasa florile purpuri de imortele de la suprafață în anotimpul secetos, împrăștiind în apă toate chimicalele necesare. Testa apa, folosea aspiratorul pentru fundul piscinei. Stătea ore în șir lângă piscină, pe un șezlong, citind, cu pielea lui albă prăjindu-se ca un mușchi de vacă, bând rom după rom. Jules, vecinul nostru, venise să ne ureze bun venit, dar mai ales ca să vadă dacă nu cumva casa noastră era mai frumoasă decât a lui, dacă urma să-l deranjăm în vreun fel. Jules, dragul de Jules! Avea cam cincizeci de ani. O față blajină, păr cărunt țepos, o mustață țepoasă. Pielea lui, la fel ca a atâtor albi de acolo, părea bolnavă, devenise un mozaic de pete maronii de melanină. În cea mai mare parte, trăia dintr-o mică moștenire de familie. Făcea cercetări pentru o biografie a familiei, ne explică. Familia lui franceză fugise din Haiti, fusese odinioară *ancien régime*⁸¹, foarte *grande*, cu un cuvânt de spus în Indiile de Vest. Jules vorbea puțină franceză și imediat m-am atașat de el; deveni tovarășul și aliatul meu acolo, în pustietate.

George tot se mai ducea la slujbă în fiecare dimineață pe scuterul lui. George, atât de plăcut și de prevenitor. Când veneau marile vase de croazieră, printre celelalte îndatoriri pe care le avea ca director adjunct se număra și aceea de a se ocupa de cei mai importanți pasageri, cei pe care compania voia să îi impresioneze. Uneori era vorba despre oameni de afaceri, la un moment dat, chiar despre un actor de film faimos.

- Dragă, poți să vii să ne întâlnim la Country Club? îmi spuse într-o zi la telefon, gâfâind ușor.
- Când?
- Peste o oră.
- Nu sunt sigură că pot.
- E important. Avem un actor pe vas. Este aici cu soția.
- Oh, *Doamne*. Chiar trebuie?

– Te rog.

– OK, OK!

– Pune-ți o rochie drăguță.

M-am chinuit să mă strecur într-o rochie elegantă verde, foarte decoltată, și m-am dat cu pudră pe față, cam fără tragere de inimă. M-am suit în mașină și m-am dus la club, unde am găsit mare agitație și parcare ticsită. Valetul îmi luă mașina și am fost condusă prin mulțime. L-am găsit pe George așezat la bar. Fața i se luminează vizibil când mă zări. Se ridică, și eu l-am sărutat pe obraz.

– Aceasta este soția mea, spuse cu mândrie către bărbatul care stătea lângă el și pe care l-am recunoscut imediat.

Era Cary Grant.

Slujba îi ocupa lui George tot mai mult timp, devenind tot mai interesantă. Între timp, eu mă învârteam cu zgomot prin acea casă. Nu aveam suficientă mobilă ca să umplem un spațiu atât de vast. Era de trei ori mai mare decât casa din care ne mutaserăm, cu verande cu mozaic neted de jur-împrejur. Un living uriaș cu parchet, pe care George îl gândise pentru toate marile petreceri pe care aveam să le găzduim. Cele patru fotolii ale noastre păreau sfrijite în livingul imens. Televizorul nostru micuț, măsuța de cafea, bufetul, toate arătau ca o mobilă pentru păpuși într-un muzeu.

– Mergi în oraș și cheltuiește, îmi zicea George fluturând carnetul de cecuri către mine. Du-te și cheltuiește-mi banii, femeie.

Așa că am pornit să caut tot ce aveam nevoie pentru noua noastră existență. Irit mă ajută. Carpete și lămpi, și tablouri, și canapele, și mobilă pentru patio, și două dintre jilțurile acelea cu spătarul ca o coadă de păun pe care Irit le avea în buticul ei. Chiar și un acvariu mare așezat pe un suport, plin cu corali și cu scalari. Irit nu era absolut deloc invidioasă pentru noua noastră casă. Ea și John locuiau tot în micul apartament din Bergerac Road, cu haosul lor și cu pisica lor persană violetă. Ea devenea tot mai bogată, dar stilul ei de viață nu se schimbă deloc.

– Cin' o să curețe toate bibilurile ale pă care le ai acu', doamn'? remarcă Venus într-o zi. Nu io, spuse hotărât. Io nu lustruiăsc peștii!

Până atunci, Venus reușise să rămână calmă. Dar avea dreptate; umpleam casa cu lucruri nebunești. Cristale, vase, tot felul de echipamente de gătit pentru bucătărie, o supieră, un tocător de pătrunjel, o oală de fiert pește. Și, în tot acest timp, priveam prin zăbrelele alea, sute de zăbrele.

Într-o după-amiază, se auzi soneria. Cățelușii lătrară și se repeziră la poartă. Eram singură cu Venus și la început m-am speriat. Am pus-o să-i cheme pe copii în casă înainte să arunc o privire afară din spatele unuia dintre stâlpii din curte. Soneria răsună din nou; am pornit-o prudentă pe alee către poartă.

– Cine e?

– Bună ziua, am auzit o voce de femeie strigând printre zăbrelele de fier forjat.

Cățelușii țopăiau și săreau pe poartă, lătrând și dând din cioturile lor de cozi.

În spatele porții stătea o femeie îmbrăcată într-o uniformă de servitoare, maro și foarte uzată.

M-am apropiat.

– Ce dorești?

– Caut de muncă, doamnă.

Era o negresă solidă, cu pielea roșcată și cu păr creț cărunt. Un ochi îi stătea nemișcat. Între noi, barele groase de fier ale porții. De unde apăruse?

– Ce fel de muncă?

– Gătesc, am grijă de casă. Am muncit mulți ani ca menajeră. Am referințe.

– Păi...

Chipul îi era senin, calm. Îmi dădeam seama că nu avea de gând să se milogească: nu folosise cuvântul *servitoare* și vorbea într-un fel diferit, cu o tărăgănare ușoară în voce, versiunea unui dialect mai blând decât cel pe care îl vorbea Venus. Venus se apropiase la fel de plină de viață precum cățelușii de la picioarele mele. Femeia asta se afla la celălalt capăt al vieții, încetinise ritmul. Avea talia groasă și ochii triști.

– Nu mi-ar strica un ajutor. De-abia ne-am mutat aici...

Ea dădu aprobator din cap.

– Unde stai?

– Chiar mai jos, în Santa Cruz.

O zonă rurală, plină de livezi de grepfrut și de portocali. Ca să ajungi acolo trebuia să mergi cu mașina prin șaua tăiată pe versant.

– Cum te cheamă?

– Lucy, doamnă. Doamna Lucinda Bartholomew.

Împinse un plic printre zăbrele.

L-am luat și am scos din el o scrisoare; era de la un patron englez care tocmai părăsise insula. Nu-l cunoșteam. Lucy își pierduse slujba atunci când stăpânii ei plecaseră.

– Intră, Lucy.

Din acea zi, Lucy ni se alătură. Venus era mulțumită. Asta însemna că nu avea să mai gătească și să se ocupe de curățenie, ci doar să aibă grijă de copii. Sebastian avea șase ani, iar Pascale – patru; erau o adevărată belea. Lucy își luă în serios rolul de bucătăreasă și menajeră, venind pe jos în fiecare zi din valea de dincolo de șaua. Venus și Lucy erau total diferite, ca vârstă, înfățișare și purtare, Venus considerându-se mai presus decât Lucy, deși în mod clar Lucy acumulasă în timp mai multă demnitate. Principala diferență era faptul că Venus se afla la noi de șapte ani; ea era A Doua Doamnă a casei, și Lucy o lăsă la început să vadă lucrurile în acest fel.

În foarte scurt timp am aflat de talentul de doftoroaie al lui Lucy.

Un neg apăru pe degetul lui Sebastian. La început, l-am ignorat, dar negul creștu și deveni tare, bulbos. Sebastian îl zgândărea tot timpul.

– Ce chestie oribilă, i-am spus lui Lucy. Așa greu scăpăm de el! O să iau niște acid de la farmacie.

Dar, a doua zi, Lucy apăru cu niște rămurele de arbust pe care începu să le curețe și să le desfacă, și din ele curse o sevă lăptoasă.

– Ce-i asta? am întrebat.

– Cactus, doamnă.

Am privit cum Lucy face un soi de atele din două bucățele zemoase de plantă și le leagă de degetul cu neg al lui Sebastian.

Trei zile mai târziu, negul dispăruse. Sebastian era uluit, convins că ea făcuse un soi de magie.

George chicoti.

– Vrăciul nostru personal.

Venus își schimbă în mod considerabil atitudinea față de Lucy.

– Și bunica Seraphina știe chestii d-astea, spuse ea gânditoare. I-o chestie dă dămunt, medicina asta dă ierburi. I-o chestie dă oameni negri. Vine dîn Africa.

La fel ca un mare *chef* parizian, Lucy era deschisă și totuși misterioasă în privința leacurilor ei, și niciodată nu dezvăluia întreaga rețetă. Când Pascale se tăie la genunchi, Lucy fiersese niște flori de rodiu și îi dădu să bea ceaiul, iar tăietura se vindecă foarte repede. Când copiii aveau diaree, le dădea să mestece coajă de rodiu. Răcelile și tusea erau vindecate de Lucy cu o băutură rece făcută din petale de hibiscus. Fructe de nangka dacă erau constipați. Frunze de spanac – cataplasma pe furuncule. Ghimbir pentru gaze, felii de vânăță pentru luxațiile minore. Toate leacurile lui Lucy aveau efect. Am notat multe dintre ingrediente. Adeseori, îmi spunea exact ceea ce folosea, dar, când încercam să-mi fac propriile mele poțiuni, nu-mi ieșeau. Am început să cercetez fiecare frunză și floare din grădina mea, încercând să-mi dau seama care era alcalină și care acidă.

– Jumătate sunt cunoștințe moștenite, jumătate e har, îmi explică într-o după-amiază Jules. Nu *toți* le folosesc sau pot să le folosească. Venus ar face probabil totul varză, la fel ca tine.

– Lucy e o făptură foarte blândă, am spus eu gânditoare.

– Atunci ai noroc.

– De ce?

– Bănuiesc că se pricepe și la otrăvuri.

– Nu!

– *Bineînțele*, replică el amuzat.

Jules avea un fel de a vorbi plin de vervă, un accent cântat la fel ca al lui Christobel, numai că mai expresiv, subliniindu-și cuvintele cu multă știință. Asta era ceva obișnuit în rândul trinidadienilor de orice credință, această natură categorică. Pentru ei nu exista „poate“.

– Dar, cu siguranță, nu ne-ar face rău.

Jules își dădu ochii peste cap.

– Nu pare genul. Am sentimentul că a dus o viață grea. Cântă mult și uneori lăcrimează atunci când cântă.

– Ascultă-mă pe mine. Ai în casă o bătrână vrăjitoare voodoo. Fii cu ochii-n patru!

Dar Jules se înșela. Eu știam că, indiferent ce ticăloșii i-ar fi fost la îndemână lui Lucy, cu ierburile și cu leacurile ei din plante, nouă nu avea să ne facă rău. Ceva era în neregulă cu doamna Lucy Bartholomew, dar pentru ea vremea răzbunării trecuse.

Lucy, Venus, copiii și chiar și căței. Eram o gospodărie. Faptul că-l aveam pe Jules la mică distanță, dincolo de hățișuri, mă făcea să mă simt mai în siguranță. Când și când, o mașină huruia pe lângă casă ori o cotigă trasă de un măgar oprea la poartă să ne vândă lapte dintr-un cazan mare de tablă. Femeia-deal ne privea, culcată pe o parte, o jumătate pământ, cealaltă jumătate munți. Tabebuia galbenă exploda asemenea unor artificii în părul ei. Bâtlani ieșeau plutind din baldachinul umerilor ei. O dată, o rață sălbatică sosi de pe deal și ateriză în piscină. Copiii o hrăniră cu bucăți de pâine, și ea se domestici destul de mult. Altă dată, doi porci spinoși uriași se rătăciră și ajunseră pe verandă, aruncându-și spinii la cățelandrii care țopăiau și lătrau în jurul lor. Zile la rând după aceea am tot scos spini din boturile lor. Într-o după-amiază însorită și fierbinte, am zărit o umbră întunecată și prelungă mișcându-se dincolo de poartă. Când m-am apropiat, am țipat și am luat-o la fugă.

– Un *macajuel*, îl identifică Venus pe când el se prelingea mai departe – numele local pentru boa

constrictor.

Păsările veneau în stoluri de pe deal la casa noastră. Papagali Ara cu burțile roșii sporovăiau sus în palmieri, și păsările colibri bâzâiau prin casă, găurind florile de hibiscus pe care le aranjasem în vase. Muntele de deasupra casei noastre nu era static sau nemișcat. El oferea adăpost și refugiu comunităților invizibile din locul unde stăteam eu pe verandă. Comunități de oameni fără adăpost, de fiare și păsări, și reptile. Femeia-munte părea placidă, dar, de fapt, era exact pe dos. Femeia-munte forfotea de viață.

Încet, nu peste noapte, cuvintele se stinseră între mine și George. Capetele noastre erau pline de idei cu totul diferite.

– Cum a fost la slujbă, dragă?

Tăcere. George stătea cu capul vârat într-o carte.

– Cum a fost la slujbă... iubitele?

Tăcere.

Am rămas în picioare chiar în fața lui, mimându-i răspunsul.

– Ce?

Ridică privirea și zâmbi politicos.

– A venit vreun vas nou?

– Nu, dragă.

– Ce-ai vrea la cină?

– Orice.

M-am uitat lung la el.

– Varză fiartă? Sendvișuri cu gem?

Închise cartea cu zgomot.

– Ce te-a apucat?

„Vreau să plec“, șopti inima mea. Cuvintele astea mi se opriseră în gât, mi se învârteau în gură.

– Eric Williams a dispărut.

– Ce?

– Nu crezi? Nu prea mai stă deloc în țară. Între timp...

– Între timp, ce... Care îți sunt teoriile? Eh? Te rog, luminează-mă!

M-am uitat la el furioasă, rămânând în picioare în fața lui, privind în jos către el cu dispreț.

– *Pour l'amour du ciel*⁸², am șoptit.

– M-am răsucit pe călcâie și am ieșit cu pași apăsați, și pe urmă am ars dinadins cartofii pentru piureul lui englezesc stupid. Mă gândeam din ce în ce mai puțin la George. Nu mai așteptam de la el îndrumare. El avea echipa lui de crichet, cărțile lui, romul și piscina lui. Eu le aveam pe Lucy și pe Venus. Mă gândeam din ce în ce mai mult la dealurile alea. La bunica Seraphina și la Eric Williams. Adesea îi scriam.

Ăsta e un loc mic. Te-ai făcut accesibil. Eu și bunica te cunoaștem, te-am întâlnit la Universitate. Te-ai dus acolo să te întâlnești cu poporul tău, moștenitor legal. Un prinț în devenire. Ai încurajat un sentiment de familiaritate. Dar acum ai dispărut. Unde ești? Și ce faci? Mă interesează, pe toți ne interesează.

Fiul meu Sebastian spunea *mash up*⁸³ și *bol' face*⁸⁴ și-și sugea dinții când era agitat. Pascale o

pornise pe același drum. Nu aveam cum să împiedic asta.

– Iote la mine! strigă odată Sebastian către sora lui.

Asta fu limita.

– *Uită-te!* am urlat. Uită-te la mine!

Era vina servitoarelor. Copiii mei le preluau particularitățile și le repetau glumele, credeau în basmele lor. Servitoarele vorbeau despre *jumbies*⁸⁵ și *soucouyants*⁸⁶, creaturi nepământene, pe jumătate licurici, pe jumătate vampiri. Copiii mei știau despre *dwen-i*, copii care locuiau în pădure, copii ale căror picioare erau răsucite invers. Copiii mei alergau de colo colo desculți, cu tălpile negre și unsuroase. Sugeau picioare de porc; înghițeau cu lăcomie *callaloo*. Devorau banane pawpaw, guave, mango și înghețată de graviola. Nu semănau câtuși de puțin cu copiii la care visasem. Erau albi la piele, dar negri în mentalitate. Venus era mama lor neagră. Lucy, bunica lor neagră. Când fiii lui Venus veniră să stea cu noi, eu eram în inferioritate numerică.

– Uite, bea asta, îmi zise Lucy într-o zi și-mi întinse un tonic roșu rece ca gheața.

– Ce e?

– O să te-ajute, doamnă.

Am fost suspicioasă.

– Te face puternică. O să te simți mai bine.

Am luat tonicul, l-am mirosit. Era dulce, ca un sirop.

– Mulțumesc, Lucy.

În acea noapte, am dormit dusă, aproape că nu m-am mișcat până dimineață, și m-am trezit abia în zori. George sforăia ușor lângă mine, și, când am încercat să mă dau jos din pat mă luă în brațe și mă trase lângă el, mormăind, vrând să mă țină acolo. Instinctiv, i-am tras mâna în sus și i-am sărutat-o. Încă îl mai iubeam: sau îl iubeam *din nou*, după ce un timp nu îl mai iubisem? Oricum ar fi fost, îl iubeam pe George și simțeam dragostea mea pentru el ca pe o amintire care îmi revenea, copleșindu-mă. Lacrimile îmi întepeau ochii. Minte mi se umplu de imagini. George când ne-am cunoscut, venind către mine în pași de dans, cu un pahar de șampanie. George, cu lacrimi în ochi, când s-au născut copiii noștri. George pe terenul de crichet, lovind mingea și luând-o apoi la fugă. Felul îngrozitor în care înota, câinește. Râsul lui tunător. Momentul în care a mângâiat cu atâta tandrețe capul țestoasei. Prima noapte în care am făcut dragoste, atât de pătimaș și de năvalnic, încât am întepenit, cu mâinile și cu picioarele stângace, strângând cu putere. Am căzut pe pat și pe urmă pe podea. Am răsturnat ghivece cu flori, o masă mică de alamă, colecția de scoici de pe ea împrăștiindu-se pe covor.

George veni mai aproape, încolăcindu-se în jurul meu, potrivindu-ne perfect rotunjimile, asemenea unor piese de puzzle. Cum de-am ajuns să trăiesc în Trinidad? *Cavina*? Ziua aceea era nebuloasă. Fusesem adusă pe furiș în insulă, întocmai ca unul dintre acei copaci *Albizia saman*. Un puiet la debarcare, o mlădiță. Prinsesem rădăcini, crescusem în pământul insulei. George oftă în somn, și am oftat și eu, îndrăgostită din nou de el, plină din nou de speranță. Acum trăiam în Trinidad. Mi-am șoptit aceste cuvinte. Eram diferită. Și încă îmi mai iubeam bărbatul. Bătrâna vrăjitoare voodoo îmi dăduse o poțiune de dragoste.

⁸⁰ Pieptene cu mâner și dinți lungi, folosit în special pentru părul creț (n.tr.)

⁸¹ În limba franceză, în original, „vechiul regim“ (n.tr.)

[82](#) În limba franceză, în original, „Pentru numele lui Dumnezeu“ (n.tr.)

[83](#) Corect, *mess up*, „a strica lucrurile, a da de necaz“ (n.tr.)

[84](#) Corect, *bold face*, o persoană agresivă, insistentă într-un fel nerezonabil (n.tr.)

[85](#) Stafie neagră în limbajul populației de culoare, facând parte din folclorul statelor caraibe vorbitoare de engleză (n.tr.)

[86](#) *Soucouyant* sau *soucriant*, o creatură din folclorul trinidadian, echivalentă cu un vampir, care în timpul zilei este o femeie bătrână, iar în timpul nopții își leapădă pielea zbârcită și zboară ca un licurici prin întuneric, căutându-și victimele (n.tr.)

19

VALIUM

George voia să dăm o petrecere de casă nouă la Revelionul din 1964: o noapte spaniolă pentru o casă spaniolă. Copiii erau încântați. Irit promise să ne facă niște costume speciale, – Zorro și nevasta lui.

– O să arătați splendid, draaagă, în costumașele voastre.

Jules și George intrară în hățișuri și tăiară niște cocotieri tineri, pe care îi târâră în casă; stăteau ca niște coloane pe ringul de dans. George comandă un purcel de lapte pentru proțap. Servitoarele primiră o carte de bucate spaniolă, cu rețete pentru tortilla, paella și sangria; amândouă erau năucite. Lucy făcu față în mod onorabil, dar Venus declară că eram nebuni, mai ales cu cocotierii.

– Voi, toți albi, stați prea mult-n soare, *țicniți* cu toții.

O petrecere. O *fête*. George își proiectase castelul pentru petreceri: asta-i plăcea lui cel mai mult. Petrecerile înseamnă lume. Poți să servești *spaghetti bolognese* și *vin de table* ieftin atunci când combinația de invitați este cea potrivită. Nimeni nu va observa. Am făcut o listă cu cei mai plăcuți oameni pe care îi cunoșteam, cei care mai rămăseseră, uimită să văd cât de mulți *nu* plecaseră către civilizație și că nu toți erau albi. Prietenii noștri, pe atunci, erau un amestec: expatriații rămași și o societate creolă locală variată.

Toată lumea intră în spiritul petrecerii. Pentru o noapte, femeile erau *señoritas*, cu părul ridicat într-un coc înalt, cu cozi împletite prinse în piepteni de sidex sau acoperite cu *mantillas* de dantelă, cu ochii conturați cu dermatograf, desenați astfel încât să semene cu ochii unei păsări. Buzele erau rujate, sânii erau umflați și se revărsau din corsajele strâmte. Talii strânse, fuste lungi cu volane. Își deschideau și își închideau evantaiele, le fluturau. Bărbați îmbrăcați ca niște *banditos* cu sombrero și ponchouri, și cingători, și cu mustați desenate cu plută arsă. George își trase o linie dreaptă deasupra buzei superioare cu tuș de ochi negru. Dansă cu toate femeile în afară de mine, și, pentru a-mi ascunde enervarea, am dansat și eu cu toți bărbații.

La miezul nopții, am închinat nenumărate pahare pentru Noul An. Acolo, în întinderea pustie de tufișuri, la poalele acelor dealuri magnifice, lumini feerice și șampanie, și dans, și Jules sărind în piscină. Mustața i se întinse pe față, și sombrero-ul îi atârna de gât. Ținea ridicat în mână un pahar cu rom și cânta:

– Sabine, o, frumoasă vecină, vino la mine.

– Creol francez caraghios!

Am râs și am sărit și eu în apă, și împreună, amândoi destul de amețiți, am dansat încet în capătul

piscinei unde apa era mai mică, îmbrăcați, un *bandito* și *señorita* lui, Jules declarându-și dragostea pentru mine și făcând o serenadă către stele. Rimelul îmi curgea, și bluza udă mi se lipise de sâni, și mi-am apăsât obrazul de pieptul lui Jules. Era minunat să dansezi cu Jules, un bărbat înalt și solid. Din piscină, l-am privit pe soțul meu pe ringul de dans, dansând cu vintrele lipite de Vera de Lima, pe jumătate caraibă, pe jumătate albă, cu părul ei negru strâns într-un coc înalt, cu coapsele ei seducătoare, coapsele femeii verzi. Cum putea George să reziste? Mi-am privit soțul dansând cu o altă femeie seducătoare, la fel ca toate femeile de la petrecere, la fel ca toate femeile din Trinidad. Toate femeile de pe insulă erau făcute spre a fi privite.

M-am ridicat și l-am sărutat pe Jules pe gură, și mă sărută și el, cu tandrețe și cu înțelegere, și plin de iubire, dar nu lasciv, nu în felul în care George dansa cu Vera de Lima.

– Tu ești prietena mea cea bună, Sabine, murmură el.

Oh, bunul și dragul de Jules! Nu voia să se bage în treburile vecinilor lui. Am dansat în piscină și am cântat cântece franțuzești până când ni se încreți pielea de la atâta stat în apă.

Petrecerile noastre de Revelion deveniră faimoase, și am continuat să dăm multe altele. Anii '60 anunțau o nouă eră, și, chiar și în Trinidad, asta însemna niște vremuri mult mai libere din punct de vedere sexual. Căsătoria nu mai era ce fusese. Pentru cei care se simțeau nefericiți, căsătoria nu mai era o condamnare pe viață. Pentru cei care erau fericiți, anii '60 ofereau oportunități de a experimenta. Cuvinte precum *schimb de soții* răsunau la cocktailuri. Am cunoscut cupluri care – incredibil – nu erau căsătorite. Femei albe și bărbați de culoare împreună – asta devenea tot mai obișnuit. Înainte, așa ceva era inimaginabil, asemenea cuplului pe care îl văzusem la piață, de pe bicicleta mea verde. O dragoste care era încă tabu în Europa era inevitabilă în Trinidad. Eu îl iubeam pe George, dar căsnicia noastră era amenințată în permanență. Alți bărbați mă voiau pe mine și alte femei îl doreau pe George. Asta era deopotrivă excitant și îngrijorător.

Odată, la o petrecere suprapopulată, am observat o femeie tânără care părea de origine spaniolă stând lângă George, în celălalt capăt al încăperii. Prea aproape? Pielea ei era cafenie-roșcată și lucioasă, părul ei negru îi cădea pe spate până în talie. Avea fața mică și inteligentă. Sâni erau obraznici și goi sub rochia de voal. Stătea lângă George într-un fel care putea fi perfect inocent, și totuși ceva din purtarea ei, din purtarea lui George, exprima o intimitate între ei. Da, erau prea *aproape*, trupurile lor se înclinau unul către celălalt. Eram gata să alung aceste gânduri, când atitudinea ei se schimbă. Repede, agitată ca o păsăruică, cercetă cu privirea încăperea. M-am tras într-o parte și m-am ascuns aproape cu totul în spatele altui invitat. Mulțumită, ea râse și ridică privirea către George. Culese măsline din paharul ei de Martini și o băgă în gura lui deschisă. George roși. Închise ochii și savură gustul sărat al fructului. Când îi deschise din nou, zâmbi și o mângâie pe față cu dosul mâinii. Nu părea să-i pese de gestul ei public îndrăzneț. Totul dură doar o clipă și nimeni nu văzu, în afară de mine.

Am ajuns să înțeleg că George se culca cu alte femei. O făcea în numele spiritului modern, al toleranței acestei noi ere și al celebrării promiscuității, dar în cea mai mare parte datorită festinului ce i se oferea.

Bărbații de culoare mă speriau. Mi-era teamă de ei din motive pe care nu le puteam defini. Nu mi-am dat seama de asta la început. Dar mă simțeam amenințată și de femeile de culoare: asta era gelozie. Există un soi de atracție sexuală între bărbații albi și femeile negre. Asta era o dragoste veche, la fel de veche ca dealurile care mă înconjurau. Timp de secole, bărbații albi își răspândiseră sămânța după

placul inimii, se culcaseră cu câte concubine sclave putuseră: negrese, mulatre, femei cu pielea de culoarea cafelei, a scorțișoarei, a zahărului muscovado; femei de culoarea mahonului, atât de negre, că păreau purpurii. Obiceiul acesta nu încetase. Bărbatul alb încă mai umbla țațoș, încă se mai purta ca un părinte, ca un supraveghetor de plantație: bărbatul alb, bănuiam eu, ascundea în el o profundă dorință carnală pentru femeia neagră. Am văzut această dorință, am mirosit-o, am simțit-o, ba chiar am înțeles-o. Dar nu puteam intra în competiție. Și ce, chiar așa, ce credeau femeile negre despre atenția pe care le-o acordau bărbații albi? Ce spuneau pe la spatele lor? Nici nu voiam să mă gândesc.

Îi scriam lui Eric Williams. Asta începea să devină un viciu.

Cred că ai avut dreptate în legătură cu mai multe lucruri. Albul ar trebui să plece, ar trebui să nu se mai amestece în mersul lucrurilor aici, în Indiile de Vest. Soțul meu se poartă la fel ca un cal de prăsilă. Și-o trage cu cine vrea. Se poartă într-un fel în care nu ar face-o acasă în Londra, unde a crescut. Femeile din Anglia, cele din clasa lui socială, se poartă foarte diferit. Probabil că el știe asta. Aici, el se află într-o grădină a desfătărilor. Știe că n-o să plece niciodată. Plantele, păsările, animalele, în special cele pe două picioare – pentru astea a venit el. Nu-i pasă de politică. A venit să se bucure de priveliști și de mirosuri. La restul închide ochii. Nu-i pasă, de fapt, de tine – de ce i-ar păsa?

Împătuream scrisorile. Uneori le legam cu panglici sau cu ață. Țineam scrisorile într-o cutie ascunsă în fundul unui dulap din birou, camuflată de teacuri de ziare. O dată, George apăru în birou chiar în momentul în care închideam ușa dulapului, aranjând ziarele pentru a ascunde cutia.

– Ascunzi ceva, dragă?

M-am întors și m-am încruntat.

– Da.

– Ah, serios? Ce?

– O scrisoare către iubitul meu.

Am pronunțat apăsat *acel* cuvânt. El mă privi lung. Am simțit cum mă străbate o fulgerare de ură profundă. Pe biroul din fața mea se afla un prespapier greu.

George era în mod clar descumpănit.

– Și ce iubit e ăsta? replică el, pe jumătate în glumă.

– E tânăr, spaniol. Păr negru. Îi place să mă ațâțe. Știi tu. Poate că la o petrecere mi-ar băga o măslină în gură.

George se înroși.

Am luat prespapierul de pe birou.

– *Ticălosule*, am șoptit, în vreme ce ținteam.

Am aruncat obiectul cu toată puterea către capul lui George.

George se feri.

Prespapierul se izbi de peretele din spate.

Irit deveni o personalitate în cercurile artistice. Expunea obiecte de artă locală în buticul ei; era un punct de atracție în lumea pretins artistică.

– Veniți la Hilton, draaagilor, mâine-seară, lângă piscină. Pentru un păhărel. Organizez o întâlnire pentru un prieten care vrea să încerce să-și vândă tablourile. Pune-ți o rochie șic.

Hotelul Trinidad Hilton era vestit pentru felul ciudat, pe dos, în care fusese construit: recepția la ultimul etaj, camerele dedesubt. Am ajuns pe la șase după-masă, pe când soarele apunea într-un imens cer trandafiriu. Piscina era scaldată în lumină, licărind; *Albizia saman* de deasupra ei era un candelabru uriaș cu lumini feerice. Dedesubt se afla un chioșc-bar. Barmani negri îmbrăcați în cămăși hawaiiene amestecau cocktailuri cu discreția unor spioni.

– Dragilor.

Irit ne întâmpină într-un caftan liliachiu. Fața ei avea culoarea caramelului, ochii – fardați cu albastru intens.

– Uitați-vă, uitați-vă, uitați-vă la priveliștea asta, uitați-vă la Port of Spain! Veniți să vedeți!

În spatele barului, o potecă îngustă ducea la un patio înconjurat de pereți de sticlă. Am urmat-o pe Irit către un balcon lat. Port of Spain se întindea modest și rezervat sub noi, acri de pajiște de savană, iar mai departe – conturul orașului pe cerul mov. Dincolo de el, docurile aglomerate, golful Paria. O briză răcoroasă ne învăluie.

– Ce țară minunată, eh? toarse Irit.

Am simțit cum mă înțeapă ochii.

– Sunt atât de *mândră* să trăiesc aici, zise ea și zâmbi larg. Nu-i de mirare că inițial i-au spus Domeniul Paradis. Imaginați-vă cum trebuie să fi arătat totul atunci când au ajuns aici prima oară spaniolii, eh? Și pe urmă britanicii. Imaginați-vă cum și-au frecat mâinile! Acum aparține poporului.

– Albii încă mai cumpără masiv în insulă, am spus eu tăios. Sunt zone care acum îi aparțin chiar și lui George.

– Dar George *rămâne aici*, mă corectă Irit, clipind aprobator către soțul meu.

George încuviință din cap, gânditor.

Eu eram într-o dispoziție oribilă, nu mai voiam să aud de Trinidad; voiam să sar de la balconul ăla nenorocit.

Când ne-am întors la bar, mai sosiseră și alți invitați, o mulțime amestecată și mondenă, negri și albi, tineri și bătrâni.

Apoi se stârni o agitație în spatele meu, un freamăt, voci ridicate, o Sosire de-un fel sau altul. Nu departe de mine, sub o umbrelă, am zărit un grup de bărbați negri în costume, bând rom, râzând zgomotos. Într-un fel, erau plini de strălucire, ca un soi de Rat Pack⁸⁷ trinidadian. Trecură câteva clipe înainte să recunosc personajul care se afla în centrul grupului. Ochelarii cu ramă groasă, aparatul auditiv. Un bărbat scund, glumind, aflat în centrul scenei, învăluit în vălătuci albaștri de fum. Ochii mei l-au fotografiat. Eric Williams. La câțiva metri depărtare. Relaxat și simțindu-se bine. Toată lumea, nu doar eu, conștientă în mod acut de prezența lui, ca și cum ar fi tras niște sfori invizibile prinse pe capetele și pe umerii celor adunați acolo. Toată lumea se uita pe furiș, nimeni nu se putea abține. Eric Williams strălucea de propriul succes. Era cizelat, aranjat. În timpul liber.

Un val de căldură mă copleși, un sentiment jalnic de rușine. Aproape un deceniu de când îl tot decupam. De când îi scriam scrisori! Scrisori – ca și cum ar fi fost Dumnezeu. *Papá*. Părintele Națiunii. Fumând, bând rom și tăifăsuind, și îmbătându-se cu adulația grupului său de prieteni, dintre care îi recunoșteam pe unii.

– Dragă, ia uite cine e, spuse George, vârandu-mi în mână un punci cu rom.

Am vrut să plec imediat.

– Acum e șansa ta. Să te duci acolo și să spui ce gândești.

Eric Williams se uită în direcția noastră. Mă apucă tremuraturul. Ochii noștri se întâlniră pentru o fracțiune de secundă, dar la început nu mă recunosc, nu din ziua în care fusesem pe bicicletă pe Abercrombie Street. Eram machiată, purtam o rochie elegantă.

Apăru Irit.

– George. Vino, vino cu mine! Vino și tu, Sabine!

George o urmă și mă trase după el, în vreme ce eu pășeam împiedicat, vrând să mă împotrivesc. Am văzut ca prin vis cum draga de Irit, cu grația unui fluture uriaș, ajunge lângă grup, își face loc și-l prezintă pe George lui Eric Williams. Williams dădu mâna cu George.

– Iar aceasta – Irit se întoarce către mine, și ochii îi sclipeau poznași –, aceasta este încântătoarea lui soție, Sabine Harwood. Franțuzoaică. Eric, pe Sabine o interesează foarte mult PNM-ul, nu-i așa, Sabine?

Williams mă cercetă.

George mă cercetă și el.

Întregul grup, inclusiv Irit, mă cercetă, așteptând să vadă ce spun, ce-aș putea spune.

– Așa deci, mi se adresează Williams pe un ton calm, jovial. Stați în Trinidad?

Grupul aștepta. George părea uluit și încântat, și ușor amețit.

– Nu, am replicat rece. Nu mai stăm în Trinidad *prea* mult. *Nu-mi* place în mod deosebit aici. Nu mai merg cu bicicleta. Și asta e păcat.

Williams mă privi lung. Abia atunci, mi-am dat seama, își aduse aminte de mine și, oh, chiar că își aduse aminte! Deschise gura și aproape că spuse cu voce tare: „Ah, ești...“ Se controlează și digeră informația în tăcere, chiar se înroși ușor. Am ridicat din sprâncene, pentru a-i arăta că am înțeles că mă recunoscuse. George observă că ceva se schimbă brusc între mine și prim-ministru. Grupul se topi în fundal.

Williams tuși.

– Mă interesează PNM-ul, am spus, regăsindu-mi vocea. Dar trebuie să mărturisesc că nu te-aș fi votat, domnule Williams, chiar dacă aș fi putut. Nu ca prietena mea de-acolo.

Irit se îndepărtase și era cufundată într-o altă conversație.

– Păcat!

Rochia mea era foarte decoltată, cambrată pe talie, punând în evidență sânii învolți și liniile arcuite ale mijlocului și ale șoldurilor. Pielea mea era jilavă, umflată de umiditate. El mă privi lung, și privirea lui stârni un val în mine. Respirația mi se încetini și m-am foit, stânjenită.

Cumva, am avut îndrăzneala să spun ce gândeam:

– De ce nu e încă apă sus, în Paramin?

Williams păru deconcertat, zâmbind pe jumătate. Eram încântată. I-am urmărit privirea pe sânii mei și am lăsat-o să stăruie acolo. M-am uitat lung în ochii lui, rece.

– Servitoarea mea, bunica ei e membră PNM. Își fac nevoile într-o găleată, în tufărișul din spatele casei. Locuiesc într-o colibă de sclavi. Știi cum sunt. Fără apă, fără curent. De ce?

– Dragă! interveni George. Se uită furios la mine, de parcă mi-aș fi pierdut mințile. Lasă-l pe bietul om în pace!

– Nu, vă rog. Williams îl îndepărtă cu o fluturare a mâinii. Își drese glasul, dar vedeam că era puțin

încurcat. Încă nu a fost adus la cunoștința publicului larg, dar, de curând, am cerut un raport detaliat privind întreaga zonă Winderflet, de sus și de jos, inclusiv Morne Cocoa și Paramin. Suntem conștienți de lipsa condițiilor elementare în unele părți. Vocea lui căpătase dintr-odată accente de Oxford, tăioasă și precisă, depășind situația. O să fie întocmit un proiect de refacere majoră. Pentru cele mai multe dintre zonele mai sărace, ca aceasta despre care vorbiți, ne vom direcționa eforturile înspre astfel de probleme. Canalizare și altele asemenea. Fiți liniștită, doamnă Harwood. Avem problema sub control.

Acest ultim cuvânt fu rostit hotărât, ca și cum nu mai era nimic de spus.

Mi-am simțit obrazii încinși. Era un politician experimentat. Rânjetul lui batjocoritor mă anunță acest lucru, și m-am simțit confuză și caraghioasă.

– Mă bucur să aud asta, domnule Williams. O să transmit informația prietenilor mei de pe deal. O să se bucure la această veste.

– Chiar vă rog să o faceți.

– O s-o fac. La revedere, domnule Williams. Dragă...

Mi-am ridicat țâfnoasă sprâncenele către George, m-am întors și am plecat.

L-am auzit pe George spunându-i ceva lui Williams. Acesta râse zgomotos, apreciativ. Imediat, bărbații se cufundară în conversație.

I-am lăsat să discute și m-am îndreptat către niște prieteni imaginari aflați în cealaltă parte a terasei de lângă piscină. Ajunsă acolo, m-am străduit să mă calmez și am luat un alt puncu cu rom de la un chelner care trecea pe lângă mine. I-am privit pe amândoi: soțul meu și Eric Williams, prim-ministrul Trinidadului. Stând în picioare degajați, unul lângă altul, vorbind la fel de degajați, evident, nu despre politică, evitând cu entuziasm marele subiect. George, fascinant cu masa lui de păr roșcat, cu ochii de cobalt și pielea de culoarea romului roșu, cu râsul lui tunător. Un englez din colonii, deținător de card și de bună-credință. Eric Williams, tăcut, ca un *don* mafirot, îndrăzneț într-un fel mai liniștit. Oh, Doamne, îi uram pe amândoi.

George era în culmea fericirii când am ajuns acasă. Nu voiam să știu nimic despre conversația lor, dar el oricum îmi spuse. Cricchet. Vorbiseră despre *cricchet*. Mi-am pus palmele peste urechi.

– Nu vreau să știu ce-ai vorbit cu blestematul ăla de om, am strigat.

– De ce nu? A fost foarte interesant.

– Cricchet! Nu-mi vine să cred.

– Ce altceva puteam să spun, eh? Să îl atac așa cum ai făcut tu?

– Da.

– Haide, Sabine! Tu crezi că în Anglia sau în Europa politicienii nu sunt corupți?

– De-acolo *a luat-o*, am spus eu tăios.

– Atunci, *tu* ce-ai face, eh? Doamna de Moralitate Superioară. Cum ai rezolva toate problemele, cum ai fi înfrânt monștrii lăsați în urmă?

– Dacă aș fi Williams?

– Da.

– Urmașul unui sclav?

– Da.

– Aș menține plantațiile de zahăr.

– Oh, genial!

– Aș redistribui pământul. Aș face ferme colective. I-aș pune pe africani să le conducă, să le exploateze, să le dețină. În mod egal. Aș investi profiturile.

– La fel cum au făcut în Haiti?

– Îh! Porc arogant.

– Ei bine, de ce nu-*i scrii* domnului Williams? Spune-i ideile tale. Suge-i cocoșelul, eh? E clar că te-a plăcut.

– Poate o s-o fac – în fața ta.

– Bun. Suge-i cocoșelul prim-ministrului din Trinidad. Norocosul! E mai mult decât primesc eu.

I-am tras cu putere o palmă.

– Auuu!

Nu îl duru prea tare. Încă mai era beat.

– În ultimul timp, tu ești *cu totul* o sulă, George. De-asta nu-ți sug cocoșelul. N-am gura atât de mare.

– Foarte nostim, Sabine. Și tu te-ai schimbat. Erai mult mai de treabă. Acum nu-i vorba decât despre politică, și să o ia naiba!

– Doamne, ești plicticos.

Asta îl duru.

Am zâmbit. Eram încântată să-l fac să sufere, să-l enervez. Era atât de rupt de toate. Rupt și beat, și caraghios.

– Ei, dacă ești atât de interesantă și de interesată de politică, de ce nu faci *tu* un partid politic?

– Pentru că nu *vreau* să fiu în țara asta de doi bani, cu politica ei de doi bani. Eric Williams n-are decât să fie Rege în țara asta. N-are decât să și-o tragă singur.

I-am scris din nou lui Eric Williams în acea noapte.

Oare încep să simt dragoste pentru tine? Sau încep să simt ură? Nu-mi dau seama. Sunt întotdeauna confuză. Într-o clipă, ai dispărut, în următoarea, la fel ca munții, ești pretutindeni, chiar și la Hilton. Ești în fiecare zi în ziare, la radio, la televizor. Toată lumea vorbește despre tine. Și tu ce faci? Ceri rapoarte? O să-i spun bunicii. O s-o intereseze să afle asta. Soțul meu n-o să părăsească Trinidadul. A construit o casă, o casă mare, cu piscină. Rațele vin să înoate în ea. Începe să devină negru la piele, la fel ca tine – amândoi devenim. Toată lumea pleacă. Dar noi rămânem aici. Ești la fel ca George? Ai uitat tot ce-ai fost până acum? S-a dus vremea lu' Massa. Minte Ascuțită, așa ți se spune. Ei bine, o să vedem noi. Stau cu ochii pe tine. Nu mi-e teamă de tine.

M-am dus să-l vizitez pe doctorul Baker. L-am sunat în-tr-o dimineată, și acceptă să mă strecoare în program ca ultimul pacient.

– Am probleme. Cu somnul.

Nu puteam să-l privesc în ochi. Îmi răsuceam verigheta pe deget. Oare el era credincios soției? Îmi închipuiam că-l ținea din scurt Christobel.

– Sabine, cum o mai duci? mă întrebă el cu grijă.

M-am uitat în pământ, fără să pot răspunde. Lacrimile îmi picurară în poală. Mi le-am șters cu degetele.

Îmi întinse o cutie cu batiste de hârtie.

Am luat una, mi-am suflat nasul.

– Sunt... *prinsă* aici, am spus poticnit. N-am vrut niciodată să rămân atât de mult. Acum avem casa asta mare și copiii. George e director adjunct. Cunoaștem atâția oameni, și e mai mult decât aveam de gând... Așa mulți au plecat sau urmează să plece! Eu nu pot să plec înapoi.

Lacrimile îmi cădeau grele, aducându-mi suferință.

– Fata mea dragă.

Vorbi încet. Nu mă atinse și nu mă alină. Așteptă doar până când m-am liniștit.

– Urăsc locul ăsta. Întotdeauna l-am urât.

– Ei, haide.

– Nu *aparțin* locului ăstuia și nici nu vreau să-i aparțin. Nu este vorba despre o lipsă de considerație. Întotdeauna mi-e foarte cald. Nu suport căldura. N-o mai suport. Copiii mei vorbesc ca...

– George știe cum te simți?

– El *iubește* Trinidadul! Vrea să moară aici și aici să fie și îngropat, în blestemata lui de casă, în grădină.

Sebastian se uită la mine, îngrijorat, vrând să spună mai multe. Expiră adânc, întinse mâna după rețetar și-mi scrisese o rețetă.

– Ia asta când ai nevoie, îmi spuse. O să ușureze puțin lucrurile.

M-am uitat la rețetă și am citit pe ea cuvântul „VALIUM“. M-am simțit foarte împăcată. Pentru asta venisem.

Pilule de Valium, rom, conversațiile mele cu femeia-deal. Asta deveni cealaltă viață a mea, cea personală. Îi scriam în fiecare zi câte o scrisoare lui Eric Williams.

Ceva e în neregulă aici. E ceva cu insula asta. Cei care au venit înainte, cei care au plecat, îndepărtându-se pe furiș. Ceva nu poate fi rezolvat. Am dreptate? Ajungi și tu la aceeași concluzie? Este greu să îndrepti numeroasele nedreptăți din trecut. Bunica Seraphina, femeia verde care mă privește. Ele știu. Ele au răbdare. Nu te pune cu ele!

E greu să îndrepti din nou totul. E greu să ascunzi totul sub un strat nou de vopsea. Lui George nu-i pasă, nu-i mai pasă. Nu-mi mai aduc aminte de ziua în care am sosit. Ziua aia a dispărut din memoria mea. Visez în fiecare zi la plecare. Cu vaporul înapoi spre casă. Ceva e în neregulă aici. Știi ce vreau să spun, nu-i așa?

Era prima săptămână din vacanța de vară când Sebastian dispăru. Mi-e greu să recunosc, dar am observat asta abia la prânz. Credeam că se juca împreună cu Pascale în grădina din fața casei; Venus credea că era în spate. Era ziua liberă a lui Lucy. Nimeni nu observă că poarta era întredeschisă, nici măcar când l-am chemat la prânz.

– Pascale, unde e fratele tău?

Pascale clătină din cap, total neinteresată. Fusese în camera ei toată dimineața, jucându-se cu păpușa ei Barbie. La cinci ani, deja îi plăcea să se împopoțoneze, târând peste tot după ea poșete minuscule, cu brățări pe brațe. Căpătase prostul obicei de a desena pe pereți și pe mobilă cu cariocile ei roz. I-am confiscat cariocile, așa că atunci a desenat cu pixuri și cu creioane colorate, chiar și cu vechiul meu tuș de ochi.

– Nu se juca afară cu soldățelul lui?

– Nee.

– Nu, mami, am corectat-o.

Nu eram îngrijorată. Grădina era destul de mare. Am ieșit în fața casei și am văzut-o pe Venus lângă poartă.

– Doamn', poarta-i deschisă.

– Cum adică?

– Câinii-i afară pă drum. A trebuit să-i chem înăuntru.

Amândoi o urmau temători pe alee.

Venus încerca să nu pară îngrijorată.

– Crezi că a ieșit?

– Nu știu, doamn'. Poa' c-a văzut copiii dă la școală pă drum, cum mergea jos în sat. Trece-n fiecare zi.

– Dar nu s-ar *duce* nicăieri cu ei.

– L-am văzut o dat' cum vorbește cu ei prin gard.

– Cu copiii ăia?

– Doamn', vrea și el preteni dă vârsta lui. Cu cin' se joac-aci când nu vine băieții mei în vizită? Io crez că s-a dus afar' cu copiii ăia.

– Ce?

Satul Winderflet era în josul drumului și după cot, un drum considerabil pentru un băiat de șapte ani.

– Venus, rămâi aici, sună-l pe domnul Harwood, spune-i să vină imediat acasă.

– Un' te duci?

– Să-l caut.

Am alergat la garaj și am aruncat ziarele și hainele vechi de pe bicicletă.

– Doamn', pă chestia aia?

– N-am de-ales. Poa' să fie oriunde. Sună-l pe domnul Harwood.

Am pedalat cât am putut de repede pe asfaltul încins și apoi am dat cotul, strigându-i numele. Satul Winderflet era mult mai dărăpănat pe atunci. O adunătură de colibe și de case de beton pe jumătate construite se îngrămădeau lângă râul șerpuitor. Câini costelivi zăceau în praf. Un cocoș se legăna într-o cușcă pe un bidon vechi de ulei, croncănind indignat. Am pedalat de-a lungul trotuarului, strigându-l pe fiul meu, cu lacrimile adunându-mi-se în ochi, cu sudoarea picurându-mi pe frunte.

– Mi-am pierdut fiul! strigam. A văzut cineva un băiat mic și blond?

O femeie care stătea la o fereastră, privindu-i pe trecători, se holba la mine. M-am oprit, furioasă.

– Mi-ai văzut fiul?

Ea clătină din cap, uimită.

– Un băiețel blond. A venit cu niște copii de școală.

Femeia sugea o prună sărată și scuipea sâmburele portocaliu într-un șervețel mototolit.

Ridică un deget.

– Încearcă-n sus.

Arătă în spatele ei, în desișul de colibe, unde curțile din spate dădeau una-ntr-alta, unde nu exista trotuar, doar un labirint de colibe făcute din tablă galvanizată și din bucăți de lemn adunate de pe plajă.

– Mulțumesc.

Am sărit de pe bicicletă și am împins-o de-a lungul potecilor și a trecerilor înguste, pe sub frânghii de rufe și pe lângă o frizerie în aer liber, unde o femeie cu părul pe bigudiuri rădea în cap un bărbat cu păr afro. M-am înroșit și am strigat „Sebastian“. Cineva gătea: o explozie de chimion, curcuma, ardei verzi care sfârâiau pe foc. Undeva se auzea un radio. Lord Kitchener cântând *Tick, tick, tick*, un vechi calipso. Un câine lătră la mine. O femeie care fuma pe treptele verandei sale îmi zâmbi și scoase un păcănit din gât: peste tot, atitudinea asta. Ca și cum eram caraghioasă ori nebună. Toată lumea se holba la bicicletă. Nimeni nu vorbea cu mine, nimeni nu venea să mă ajute. Voiam să arunc la pământ bicicleta și să țip: „De ce, de ce nu m-ajută nimeni?“

Apoi: un spațiu liber, o curte comună. Patru colibe cu spatele într-un mic pătrat. Trei băieți negri costelivi aruncând bile într-un cerc desenat în țărână. Un băiat blond era cu ei, cu ochii mijiți de concentrare, gata să arunce.

– Sebastian!

Furia mă sugruma.

Bila lui zvâcni prin cerc, lovindu-le pe celelalte. Băieții scoaseră un strigăt. Sebastian ridică privirea. Chipul i se albi. Se întoarse și o luă la fugă, dispărând prin labirint. Am dat drumul bicicletei și m-am repezit după el, țipând, amenințând că-l omor. Zbura ca o săgeată prin ulicioarele înguste.

Când l-am ajuns, l-am prins de ceafă. Se zbătu cu toată forța și mă mușcă de mână. L-am palmuit cu putere.

– Mergi acasă în *clipa asta*, tinere, am șuiert, târându-l înapoi în locul unde jucase bile.

Ceilalți băieți dispăruseră și ei, deși l-am zărit pe unul uitându-se la noi de la o fereastră deschisă din apropiere.

– Să nu mai veniți după el! am amenințat.

Înjurând, blestemând și tremurând de furie, l-am tras pe Sebastian până acasă, ducându-mi bicicleta de ghidon.

– Stai să audă tatăl tău de asta!

Era bosumflat și încins la față, dar nu dădea semne că-i părea absolut deloc rău.

George ne ieși înainte neliniștit. Ne pândise venirea de la fereastra biroului. Când i-am spus povestea, îl bătu zdravăn pe Sebastian și îl trimise în camera lui.

– Asta o să-l învețe minte.

George era sigur că așa avea să fie. Dar eu mă simțeam groaznic. Mâna mușcată îmi zvâcnea.

Sentimentul de vinovăție mă făcu să-i duc pe copii la Maracas a doua zi. Sebastian era tot îmbufnat. Pascale uitase. Marea era așa cum îmi plăcea mie cel mai mult: valuri mari spărgându-se pe tot țărmul. M-aș fi aruncat direct în ele dacă n-ar fi fost copiii. În schimb, ne-am întins prosoapele sub un pâlc de cocotieri, lângă râul din capătul de răsărit, aproape de satul de pescari. Am ademenit-o pe Pascale în apa calmă a râului, puțin adâncă, înconjurată de mici plase de pescuit. L-am lăsat pe Sebastian să-și plângă de milă pe nisip, stând totuși cu ochii pe el. Pascale căpăta deja personalitate. Nu era vorba doar despre acele graffiti de pe pereți. Îi era frică de luna plină și urla când o vedea. De multe ori, dormea cu fundulețul în sus, ca și cum i se închina lui Allah; de cele mai multe ori, trebuia să o răsucim noaptea. Era pretențioasă la mâncare: nu-i plăcea laptele și nu putea suferi ouăle, mai ales cele fierte. Se temea de ouă. Deja voia să devină balerină, și toate costumele ei de baie aveau fustițe ca niște tutu-uri, pliuri, volane. Avea un ochi mai slab, care-i fugea când era obosită. Era precoce și inteligentă, exact ca tatăl ei.

Era George întregă, în afară de masa aurie de păr. Și felul cântat, trinidadian, în care vorbea.

Cu Pascale agățată de spatele meu, am înotat mai adânc pentru a ne cufunda ca un submarin. M-am lăsat în apă încet, ca un lamantin cu un pui în spate. Puteam să înot destul de mult cu ea atârnată de mine, dând din picioarele ei micuțe.

– Unu, doi, trei, am numărat, am tras amândouă aer în piept și am plonjat sub apă, cu părul devenit mătășos și mișcându-se asemenea unor alge.

Era tăcut și verde sub apă. Imediat m-am simțit ușurată. Apa avea un efect de anulare a problemelor. Ne-am lăsat la fund și pe urmă am ieșit la suprafață să luăm aer și ne-am cufundat din nou, înotând în sus pe râul îngust, cu pielea la fel de alunecoasă ca a unui delfin.

– Din nou, din nou, striga Pascale.

Ne-am cufundat și am plonjat, și am înotat, și am ieșit la suprafață, și ne-am cufundat din nou. Râul era liniștit, parfumul florilor de coccoloba plutea în aer, greu precum un narcotic. Cocotierii foșneau când briza le atinge crengile maronii uscate.

Am urcat râzând pe mal și am descoperit că Sebastian nu mai era în locul nostru de camping.

– Sebastian! am strigat, uitându-mă în lungul plajei.

„Doamne, Doamne, Doamne!“ am urlat în sinea mea.

Aceeași veche neliniște mă cuprinse din nou. M-am întors și mi-am pus mâinile streășină la ochi, cercetând cu privirea plaja către satul de pescari. Și acolo, în depărtare, pe un teren plat de fotbal, pe nisip, între două pirogi trase pe uscat, așezate pe o latură și legate cu lanțuri de babale, un grup de băieței dădeau de la unul la altul o minge de fotbal. Unul dintre ei era blond și alb.

Chiar și copiii se îndrăgosteau de Trinidad. Mă puteam lupta cu George, dar nu și cu ei. O săptămână mai târziu, când m-am trezit într-o dimineață, n-am putut să-mi salt capul de pe pernă. Nu-mi puteam mișca membrele. Tot trupul meu părea de plumb și mă durea. Era ca și cum fusesem lovită cu un ciocan; îmi simțeam fiecare oscior rupt.

– Dengue, mormăi Venus. Ie febra dengue, doamn'. A fost o epidemie în sat. Țânțarii ie răi acu'. N-ai nica ce să faci, doar s-asuzi ca să dai afar' febra, și-n cinci zile trece.

– Febra care rupe oasele, îi spunea Lucy, pe celălalt nume al ei.

Exact așa.

Ziua, când George era la slujbă, Venus și Lucy aveau grijă de mine, aducându-mi carafe cu suc de lămâie cu gheață, ștergându-mi fruntea cu comprese umede care se încălzeau rapid. Am aiurat mai multe zile, zvârcolindu-mă și nădușind între cearșafuri. Chipurile lor apăreau distorsionate, ca și cum le-aș fi văzut prin apă: uneori, vocile lor se îndepărtau. Am devenit apatică. Sute de fețe mișunau în jurul meu, amenințătoare, privindu-mă furioase, amerindiene, indiene Aruac, africane, toate înșiruite pentru a mă cerceta pe bucățele.

„Ie bolnavă.

Toți îs bolnavi.

Oamenii albi îs toți bolnavi, frate. Îs bolnavi la cap. La sânge. Îs bolnavi ca oamenii bolnavi și nu poa' să se scuture dă ce-i rău în ei. Niciodat'.

Ie bolnavi, frate. Iete, își dă ochii păste cap și mormăie, ce zice? Îmi pare rău? Eh? I-o femeie albă bolnavă.“

Asta era Venus sau Lucy? Asta spuneau *ele*?

Cine spunea asta?

Cuvintele cădeau din aer.

Plângeam și nădușeam.

„Îs bolnavi, ei aduce boalele cu ei. Asudă, da? Asudă. Roagă-te pen' toate păcatele tale, pen' toți sclavii, pen' toți ce i-ai omorât.“

– Lucy! Lucy! am strigat.

Dar Lucy era acasă, dormea. Venus veni la mine. N-o auzeam.

– Șșș, șșș, mi se păru că am auzit.

Tremuram, temându-mă de Venus, de ce-ar putea face, de ce gândea. George mă lăsase singură cu ele. Mă puteau omorî, mă puteau omorî în somn, în starea febrilă în care mă aflam. Mă răsuceam și nădușeam, conștientă de mâinile lor pe mine. Mă cutremuram de groază. Știam că mă urau. O simțeam. Le-am auzit făcând planuri cum să mă lege deasupra unui cuib de furnici, să-mi dea cu miere pe la gură. Hoțul de la Miezul Noptii râdea de mine. I-am văzut cutia ca un sicriu. *Poc!* Eric Williams în piața Woodford, la tribună. „Respingeți colonialismul.“ Voiam să mă salveze el, să mă salveze de Lucy și de Venus. Poleska de Boissière stând într-o trăsură veche, cu o umbrelă de soare, făcându-și plimbarea pe domeniul ei; avea nouăzeci de ani sau cincizeci? Eric Williams stătea așezat lângă ea. Trăsura, un cărucior uriaș de copil, exact ca aceea folosită de familia regală în Anglia. Și ei erau o familie regală, plimbându-se împreună în trăsură, făcând cu mâna la fel ca Regina.

Venus avusese dreptate. Cinci zile mai târziu, mi-am ridicat capul de pe pernă. Eram mai slabă și mai lipsită de putere când m-am sculat în picioare.

– Uită-te la asta! Brusc, eram foarte speriată. Ce-ați *făcut*, ce mi-ați făcut? am țipat.

Pe brațe și pe picioare, pe stomac, o spuzeală, o iritație ca un pojar.

– Ie semn bun, doamnă, mă asigură Lucy. Te lasă febra.

Nici o cale de a ispăși pentru păcatele celor de dinaintea mea, sau chiar pentru propriile mele păcate, pentru păcatele lui George: un alb prost și caraghios care-și răspândește sămânța. Dealurile încuviințară către mine. Umerii aceia mari se scuturară și săltară, râzând.

Eram albă. Albă într-o țară unde asta însemna să fii implicată, complicată și, oricât aș fi încercat să mă dau pe brazdă, vinovată. Genocid. Sclavie. Știrbire. Colonialism – cuvinte mari legate de crime atât de odioase, încât nici o pedeapsă nu era pe măsură.

Sau poate că această vinovăție eternă *era* singura răsplată potrivită; un blestem, da, o agonie. În fiecare zi, rezistam în fața acestei istorii îngrozitoare. Tot ce voiam era să merg mai departe, să ignor totul, să trăiesc ca și cum toate aceste crime erau un vis, întâmplări de demult. Nici o persoană albă pe care o cunoșteam nu le menționase *vreodată*; nici un expatriat, nici un fost colonist, nici un creol francez, acele frumuseți cu ochi aspri precum Christobel, care veniseră din Martinica și care administrau cândva domeniile. Oamenii albi nu vorbeau despre lucrurile astea.

Eram naivă. Nu îndrăzneau să aduc vorba despre sclavie. Albi nu voiau decât ca negrii să învețe de la ei, să se ocupe de lucruri așa cum făcuseră odinioară colonialiștii. Tot mai voiau Europa în Indiile de Vest.

– Acceptă totul, frate. Nu mai face pe *victima*. Sclavia a fost îngrozitoare, dar nu poți să dai vina pe ea pentru tot.

– Sclavia a fost *blândă* în Trinidad. Am fost niște stăpâni buni, i-am tratat bine. Am avut grijă de

oamenii noștri, i-am privit ca pe niște membri ai familiei.

– Albii nu-s obligați să-ți ofere ție o viață.

– Negrul e leneș.

– Nu se poate conduce singur.

– S-a dus vremea lui *Massa*, eh? Acum nici unul nu vrea să muncească. Ce-o să facă acum?

– Vor să scape de noi, dar nu pot prelua conducerea.

Comentarii ale prietenilor în jurul mesei. Albii din Trinidad nu simțeau nici o urmă de vinovăție. Nu greșiseră cu nimic.

Eric Williams era singura persoană pe care o cunoșteam care vorbea despre sclavie. Așa că i-am scris lui.

Papá, am auzit cum îți spun Papá, atât în cabinetul tău, cât și pe stradă. Papá. Tată. La fel ca alții. Și ei au fost părinți, și-au tratat sclavii ca pe copii. Acum tu ești tatăl, un bărbat negru. Tu și George: cât de diferiți sunteți voi? Bunica Seraphina tot mai așteaptă electricitatea. Venus locuiește acum cu noi, așa că are apă curentă. Dar în satul ei nu există apă, și școala din satul ei are nevoie de acoperiș, și sătenii au încercat să-l repare, și li s-a spus să n-o facă, pentru că o întreagă școală nouă are să fie construită de către guvern. Și știi ceva? Asta a fost acum doi ani. Nici acum nu există școală. S-a uitat de ea, așa-i? Cum poți să dormi noaptea? Cu nimeni alături, nimeni care să te contrazică atunci când sunteți singuri. Mă iriți, domnule Williams.

Lui George nu-i plăcea noua Sabine. Eram mai tăcută, secretoasă. Supărată din cauza aventurilor lui. Nu știa nimic de lumea mea personală, de scrisori și de pastile.

– Ce-i cu tine? mă întrebă într-o zi.

– Ți-am spus de multe ori.

– Vrei să pleci din insula asta.

– Da.

– Mai ai vreo teorie despre Eric Williams?

– Da. Foarte convenabil felul în care a surzit.

– De ce-ți pasă?

– Poate nu-mi pasă.

– Poate ar trebui să încetezi să te mai porți atât de infantil.

– Infantil?

– E infantil să ai idealuri. Omul e un animal imperfect. Williams e un om.

– Mă gândesc mult la el.

Am spus asta fără să ezit. Era adevărul. Mă gândeam la Eric Williams mai mult decât la George.

⁸⁷ The Rat Pack, un grup de actori adunați inițial în jurul lui Humphrey Bogart, apoi, după moartea acestuia, numele dat de presă și de marele public unui „clan“ din care făceau parte în primul rând Frank Sinatra, Dean Martin, Sammy Davis Jr., Peter Lawford și Joey Bishop (n.tr.)

QU'EST-CE QU'IL DIT?

Bunica Seraphina. Într-o zi, am zărit-o așteptând un microbuz pe caldarâmul încins de lângă satul Boissiere, cu umbrela ținută sus deasupra capului. Ochii ca niște faruri galbene aprinse, semnalizându-mi. Am oprit mașina.

– Nu vrei să te duc eu? i-am strigat.

Bătrâna încuviință din cap, ca și cum m-ar fi așteptat. Bunica își închise umbrela și se așeză pe scaunul din față, strângându-și picioarele și brațele osoase.

– Mă duc în oraș, i-am spus. Unde să te las?

– Casa Roșă, replică, împingându-și înainte bărbia.

– Oh, ai o întâlnire, am tachinat-o zâmbind.

Strânse tare de poșetă, uitându-se afară pe fereastră.

Am insistat.

– Te duci des la Casa Roșie?

Se uită la mine ca și cum aș fi fost o tolomacă.

– Da. Încuviință din cap. Vinerea dâ-n urmă-n fiecă lună.

Am fost șocată.

– De ce?

– Mă duc să-mi dau scrisoarea.

– Ce scrisoare?

Am simțit cum stomacul mi se strânge ghem.

– A de-o scrie Clive pen' mine.

– Clive scrie scrisori pentru dumneata?

Încuviință din cap.

– Cui îi scrii?

– Lu' doctoru' Williams.

– Prim-ministrul?

Bătrâna încuviință iarăși din cap, privindu-mă pe furiș.

A fost cât pe ce să apăs pe frână, dar am reușit să conduc mai departe.

– Și dumneata... îți duci scrisorile personal?

Dădu aprobator din cap.

– Ai primit vreodată răspuns?

Făcu un mic gest indiferent: din nou, o întrebare prostească.

– Despre ce îi scrii?

– Io cer ceva.

Vocea ei era tăioasă, furia mocnea în ea. Se săturase să aștepte.

– Bunică, o să capeți ce vrei. Știu că o să capeți.

Dar ochii bunicii erau reci și își ținea gura încleștată. Atunci mi-a fost frică de ea. Am mers mai departe, schimbând traseul ca să o pot duce pe bătrână până în fața treptelor casei puterii. O clădire mare de piatră, vopsită în roșu sângeri, arsă până la temelii cel puțin o dată și reconstruită exact la fel. Bunica se dădu jos din mașină, ținându-și strâns umbrela și geanta. Nu spuse mulțumesc sau la revedere, sau orice altceva. Am observat că era mai slabă și mai adusă de spate decât ultima dată când o văzusem, ca și cum nu putea privi decât în jos.

Mi-am trimis fiul de-acasă la vârsta de nouă ani. L-am expediat în Anglia. Și nici nu eram singura mamă care o făcea; toate îi trimiteam de-aici, cele care rămâneam. Băiețel creol blond; l-am trimis de-aici ca să primească o educație. Ca să fie pregătit pentru când aveam să fim cu el în Anglia – pe atunci încă mai speram că urma să plecăm într-o bună zi. Poate l-am trimis ca să guste puțin din ceea ce voiam eu, să aducă înapoi cu el măcar ceva? Am ales o mică școală pregătitoare din Kent. Sacou și pălărie de paie, și pantaloni scurți, și cravată, și ciorapi până la genunchi, și un set de jocuri, și teniși, și chiloți, și maiouri noi, și *pantofi*. Pantofi cu șireturi, două perechi; una bună. Am petrecut multe ore cosând etichete cu numele lui pe fiecare articol de îmbrăcăminte și prosop, pe fiecare cearșaf și pătură. „Sebastian Harwood. Made in Trinidad.“

După primul lui semestru, ne-am dus la Aeroportul Piarco să-l așteptăm la cursa BOAC. Eu purtam ochelari mari de soare ca să-mi ascund ochii umezi.

– Uite-l, uite-l, am strigat, văzând un băiat blond care-și făcea apariția în capul scărilor șubrede ale avionului.

Părea nesigur pe sine, coborând fiecare treaptă cu grijă, de parcă de-abia fusese trezit din somn. Pășea încruntat, ca și cum ar fi fost preocupat de ceva.

– Dragă, e *el*. Slavă Domnului!

George era cufundat într-un ziar. Inima îmi bătea cu putere, eram nerăbdătoare să-mi strâng din nou în brațe băiețelul. Alte câteva mame stăteau acolo, așteptând încordate. Însoțitoarele de bord îi conduceau pe copiii noștri. M-am repezit să-l întâmpin pe Sebastian, acoperindu-l de sărutări, strângându-l atât de tare, încât scânci. Bietul băiețel: mut, amețit, incapabil să răspundă la sutele de întrebări cu care l-am bombardat.

– Cum a fost zborul? Mâncarea din avion? Ceilalți copii din avion, cunoșteai pe vreunul? Ești obosit, iubitule? Ți-e foame?

El dădu aprobator din cap, cu ochi somnoroși, la toate întrebările mele. Lucy îi pregătise cina preferată: *callaloo* și banane prăjite.

– Așteaptă doar să ajungem acasă, am spus și l-am îmbrățișat strâns.

Venus era în bucătărie.

– Eh, eh. Iote cin' s-a-ntors! Un flăcău în toată legea. Iote ce slăbănog ie, și ce alb. Eh, Domnu'

Slăbănog Prăpădit?

Râse și îl îmbrățișă pe Sebastian, deși el nu voia să fie luat în brațe și se trase înapoi. Și totuși, ochii i se umplură imediat de lacrimi.

Venus se aplecă, apropiindu-și fața de a lui, și îl cuprinse iar în brațe. El se agăță de ea, plângând cu lacrimi fierbinți. Și în ochii lui Venus erau lacrimi, pe când îngenunchea pe podeaua din bucătărie, strângând în brațe durerea și dorul de casă ale fiului meu.

– Oh, 'mnezeule, zău așa. Oh, 'mnezeule, ce-i cu tine, ești băiat mare.

Dar îl ținu strâns, fără să-i dea drumul, într-un fel care o liniștea pe ea însăși. Trupul lui micuț se cutremura.

M-am întors și am plecat, lăsându-i acolo.

George era în picioare la bar, turnându-și niște rom cu sifon. Nu-i plăcea toată agitația asta, lui nu-i fusese dor de fiul nostru. Întinse către mine un pahar aburit. Am scuturat din cap și am trecut pe lângă el.

În dormitor, am dat drumul la aerul condiționat și m-am întins pe patul nostru. M-am întors pe o parte, cu lacrimile picurându-mi din ochi pe pernă. Ar fi trebuit să scap atunci, în acele vremuri de început, ar fi trebuit să-mi fac bagajele, să-mi iau rămas-bun de la George și de la Trinidad, să-mi duc copiii înapoi în lumea civilizată.

Sebastian nu a mai avut niciodată nevoie de mine, nu cu adevărat. A sosit și a plecat la internat de trei ori pe an în următorii unsprezece ani, dar nu a mai fost niciodată același. Eu îl abandonasem. Iar el își abandonase nevoia de mine.

Vreme de mulți ani, a vorbit două limbi. A învățat să vorbească engleza literară de la profesorii și de la prietenii lui, ca un mod de autoapărare. Elevii de la internat aveau voie să-și aducă un animal de companie, și broasca lui preferată fu înlocuită de un iepuraș negru numit Bouncer, pe care îl ținea într-o cușcă specială. Dar, de fiecare dată când cobora din acel BOAC pe tarmacul din Piarco, prima lui limbă îi urca năvalnic din gât. Vorba cântată prindea viață, tot vocabularul ăla aiurit. Făcea tot timpul *eh, eh* și *oho*, își sugea dinții și spunea *mash up* și *bol' face*, umbla de colo colo desculț și nu scotea o vorbă despre ce făcuse în acel trimestru la școală, ca și cum nici nu existase așa ceva. Când a devenit adult, n-a mai rămas nici o urmă din limba insulei; vorbea engleza corectă. Toate astea mi-au frânt inima atât de tare, încât n-am mai trimis-o niciodată pe Pascale de-acasă.

George cumpără o altă bucată din Trinidad. De data asta, era o fâșie de pământ cu o bucată de plajă și un banc de nisip, și propria ei insuliță, o stâncă destul de ascuțită, după cum am văzut din fotografii, în largul coastei Blanchisseuse. Nu mai voiam să merg la plajă, cu pielea mea de culoarea tecului. De cele mai multe ori, după-amiaza dormeam dusă, după două pastile de Valium. George dispărea de obicei, iar când se întorcea acasă, mirosea a iarbă și a mirodenii. Mirosul acela am ajuns să-l cunosc foarte bine; venea acasă adeseori purtându-l ca pe o colonie, ca pe parfumul unei alte femei. Uneori voia să facă dragoste cu mine, chiar și când eram amețită de medicamente.

– Cum ai *putut*?

– Cum am putut ce?

– Știi tu! Dă-te jos de pe mine!

– Iubito! Ce-a-ntâmpilat? Știi că-ți place asta. Știi că-ți place de mine.

– N-am chef...

– Zău? Ești sigură? Își trecu mâinile pe picioarele mele, urcând în sus, sub fustă. Tu întotdeauna ai

chef.

M-am răsucit, îndepărtându-mă de el.

– Nu după ce ai fost cu *ea*.

– Am fost pe plajă.

– Ai fost cu *ticăloasa* aia.

– Îți imaginezi tot soiul de prostii.

– Iar tu n-ai pic de imaginație. Ești *plicticos*. Nu vezi nimic. Ochelari de cal! Nimic. Ești un bărbat plicticos. Plicticos! am țipat la el prin ceața care mă înconjură.

– Iubito!

– Dă-te jos de pe mine!

Se ridică în picioare și mă privi lung, clătinând din cap.

Mai târziu, în grădină, fumam. Femeia-deal cea verde se uita în jos la mine din imensitatea ei. Știam bine asta.

S-a rostogolit în *tine*.

Poate că da.

E al tău. N-ai decât să-l păstrezi.

Nu-l vreau.

Scapă-mă de el!

Nu-l vreau.

E îndrăgostit de tine, și nu-l condamn.

Sunt foarte frumoasă. Nu știi?

Nu până să vin aici.

Bărbatul tău știa unde vine.

Da. Acum e distrus. Distrus.

Am auzit un râset ușor, râsul recunoașterii amuzate și al exaltării.

Am mai luat niște pastile. Am dormit câteva zile la rând.

Apoi, într-o zi, George veni acasă agitat.

– Uită-te la asta!

Aruncă pe masa din patio o broșurică. Ploaia torențială tocmai se oprise. Apa picura de peste tot și totul în jur lucea, iar păsările kiskadee erau agitate, făceau gălăgie, strigându-și eterna întrebare: *Qu'est-ce qu'il dit?*

Am luat de pe masă broșurica, și mi-am dat seama că era un pașaport. Trinidadian. L-am deschis, am citit numele lui George, datele lui. Am răsfoit paginile albe, rigide, până la o poză recentă. Fața lui George se schimbă. Îi apăruseră încrețituri în jurul ochilor, obrajii i se mai împliniseră și, da, pielea lui era mai întunecată. Dar încă era un bărbat foarte atrăgător, cu ochii lui azurii ieșind în evidență pe noua nuanță a pielii sale. La treizeci și șapte de ani, George era în floarea vârstei. Pașaportul era nou-nouț.

– L-am ridicat azi-dimineață, îmi explică.

– Cum de l-ai primit, când tu nu ești *născut* aici?

– Trebuie să-l am.

– De ce?

– Europeanii nu mai pot deține pământ. Doar trinidadienii.

– Și?

– Și așa am devenit trinidadian.

– Ce?

– Sunt trinidadian.

M-am uitat la el, șocată.

– E imposibil.

– Ba nu, nu e.

– Cum?

– Am predat, în schimb, vechiul meu pașaport britanic. Ai voie să faci asta.

– Nu se poate!

– A trebuit s-o fac. Ori asta, ori vindeam totul și plecam.

– Dar asta-i ce vor ei. Ei controlează cine și ce ia, ca să nu mai luăm nimic în plus.

– Ei bine, îmi pare rău pentru ei, dar eu dețin părți din Trinidad.

– Dar tu ești englez! Cum o să poți să te mai întorci vreodată în *Anglia*?

– Nu-ți bate capul cu asta. Sunt englez prin naștere. Prin naștere și sânge. Ambasada britanică mi-a dat asigurări. *A trebuit s-o fac.*

– Fără să discuți cu mine?

– Fără.

– Iisuse, George, când o să înțelegi că nu suntem *doriți* aici? Te agăți de slujba ta.

– Sunt trinidadian acum, și la fel sunt și copiii noștri. Am trăit aici *zece ani*. Aici e casa noastră. Și alții construiesc lângă noi. Curând, o să fie un cartier care o să-ți *placă*. O să mai cumpăr pământ. E ieftin ca braga. Dacă îmi pierd slujba, pot să-l valorific. Când o să vezi și *tu* imaginea de ansamblu? Ce vrei să fac? Să mă întorc la o slujbă de funcționar în City? Să fac naveta cu o servietă în mână, să plec la muncă pe întuneric, să mă-ntorc acasă pe întuneric, cu trenul și cu metroul, ca acei bieți ratați? Nu pot să fac asta. Aici sunt *cineva*. Ne cunoaștem cu toată lumea. Ce vrei de la mine? Să mă întorc în blestematul de Harrow on the Hill?

– Urăsc locul ăsta! am țipat. Vreau să mă-ntorc acasă.

– Ei bine, *pleacă*.

Ochii lui ardeau.

Am început să plâng, privindu-l în față. George mă privea și el. O teamă supărătoare îmi rodea stomacul.

I-am tras o palmă. Tresări și își duse mâna la obraz. Ochii îi deveniră calmi și serioși, și în acel moment îmi răspunse la ardoare cu eleganță. Nu știu unde a găsit eleganța asta. O hotărâre care îi aparținea, aici era vorba despre respectul lui de sine, prețul uriaș pe care și-l punea pe propriul cap. George se aprecia într-un fel delicat, discret, tenace. Se cunoștea bine. Așa se explica farmecul său. Încuviință din cap, prudent, încet.

– Dacă mai insist cu asta, o să te pierd, am spus încet.

El tăcu.

Dar am înțeles. Nu se lăsa intimidat.

Qu'est-ce qu'il dit? țipau păsările afară.

– Tăceți din gură! am strigat la ele. Tăceți din gură, tăceți!

Qu'est-ce qu'il dit?

– A zis: „Pleacă, pleacă“. Și poate chiar *ar trebui*.

Mai târziu, Lucy îmi prepară una dintre poțiunile ei. Am dat-o pe gât cu alte pastile de Valium. Am dormit ca să uit. George ieși și se îmbătă. I-am scris lui Williams.

Acum, corupția e evidentă! Toată lumea vorbește despre ea. Zece ani ai avut. La fel ca mine. Zece ani. Eu încă mai aștept raportul ăla. Deschizi vreodată aparatul ăla auditiv? Știm cu toții despre afacerea cu compania de canalizare străină, cum miniștrii tăi au cerut mai mulți bani pentru băieți, consilierii tăi apropiați. Se zice că la început ai fost șocat, când ai auzit despre escrocheria asta, dar până la urmă te-au convins. Începutul sfârșitului. Acum iei și tu banii în plus, la fel ca ei.

Ferește-te de bunica. Încă își mai face nevoile afară. Acum vine până la ușa ta. Ferește-te de mânia ei. Până și vechiul tău prieten Sparrow s-a întors împotriva ta. Ultimul lui calipso o spune răspicat: „Pleacă dracu' d-aci“. Îl aud tot timpul la radio. Cutiile mele s-au înmulțit. Sunt zece cutii acum. Le ascund în podul din birou. George nu știe. George poate să se ducă dracului, la fel ca tine. Cândva ai fost strălucitor, minunat. Prieteni educați, C.L.R. James⁸⁸, George Padmore⁸⁹, Aimé Césaire⁹⁰. Îi cunoșteai pe toți. Nu-i de mirare că te-au dat afară din Comisia Caraibă. Nu-i de mirare. Erai pură dinamită. Exact ce nu voiau ei, un instigator, un demagog pe care nu-l puteam ține sub control. Și pe urmă îl arestezi pe C.L.R. James de teama influenței lui subversive. Îl arestezi! Profesorul tău, prietenul tău.

Am luat mai multe pastile. Raportul ăla despre canalizarea din Paramin n-a fost niciodată întocmit, poate nici măcar n-a fost cerut. Nu-mi păsa. La dracu' cu toate! Eram o proastă. Și eram măritată cu un bărbat care plănuise totul cu mare grijă. Nu-mi puteam aminti casa noastră din Harrow on the Hill, n-o puteam vedea cu ochii minții. Apoi, într-o zi, am aflat, cu totul întâmplător, că George o vânduse – fără să-mi spună.

– De ce? am strigat.

– Pentru că aveam nevoie de bani.

– Din nou, nu m-ai întrebat. Nu te-ai sfătuit cu mine.

– De ce-ar fi trebuit s-o fac? Casa era a mea, nu a ta.

– Era un cadou pentru noi.

– Cumpărat cu banii părinților mei. Cu numele meu pe toate actele.

Niciodată nu mă gândisem la implicațiile acestui lucru. Eu nu aveam nimic. Soțul meu mă deținea însă pe mine. Eram o proprietate, o proprietate umană. Eram prinsă ca într-o cursă în Trinidad. Femeia verde se uita în jos la mine, mută, dar niciodată compătitoare.

Și totuși, am continuat să dăm petreceri. Petrecerile ne vindecau. Petreceri lângă piscină, dineuri, cocktailuri. Întotdeauna Jules, întotdeauna Irit, Helena și Gabriel, familia Baker. Eram mândri de noi, de casa noastră și de copiii noștri, și totul lăsa impresia că eram binecuvântați: bani, înfățișare plăcută, sănătate. Viața noastră părea invulnerabilă. Și, pentru acele vremuri, chiar așa era. Petrecerile ne-au apropiat din nou. Flirtam și făceam pe grozavii, conștienți de dorința simțită de fiecare pentru celălalt. Apetitul nostru sexual nu a scăzut niciodată. Petrecerile ne făceau să ne amintim de asta și i-am iertat lui

George infidelitățile, pe care uneori chiar mi le mărturisea.

– Îmi pare rău, atât de rău, a plâns odată George, căzând în genunchi. Iartă-mă. Sunt atât de lacom. Nu le iubesc pe celelalte. Sunt sclavul tău, Sabine. Mă ai în lanțuri. Inima mi-e înlănțuită de tine.

George bea din ce în ce mai mult. În weekenduri era un fleac să dea pe gât un rom cu sifon la 11 dimineața și apoi să bea toată ziua.

„Căldura topește alcoolul“, asta era convingerea lui. Stătea ore în șir lângă piscină, citind, învărtind gheața în paharul lui cu rom. Încă mai curăța zilnic piscina, cu afecțiune, adunând impuritățile, turnând clor și lăsând să cadă în apă picături albastre. Trăia în pantaloni scurți, tricouri de bumbac și șlapi. Tranzistorul lui era mereu deschis, fixat la știrile locale sau la meciurile de crichet. Cu toate astea, nu și-a pierdut niciodată accentul britanic. La drept vorbind, acesta chiar a devenit mai puternic. Toată insula vorbea într-un fel cântat, melodos, tchinând și persiflând, pe un ton jucăuș și sfios, și inflexibil. Dar George tuna. Râsul lui era uluitor, o izbucnire atât de zgomotoasă, că oamenii râdeau batjocoritor, pe la spatele lui.

Încă îi mai scriam lui Williams, de cele mai multe ori noaptea, furișându-mă în birou când casa era cufundată în întuneric.

Greve pretutindeni, sute, câte una în fiecare zi la știri, tulburări la schelele petroliere, în fabricile de zahăr. Răspunsul PNM-ului? Să interzică prin lege grevele! Tu ești corupt, la fel ca George. Să fie asta blestemul insulei? Oare amerindienii ne-au blestemat pe toți, ne-au condamnat la nebuniile noastre, la ceea ce insula oferă cu atâta generozitate? La patimă, și băutură, și eșec în guvernare. O moștenire națională? Ai ratat planul. Ești copleșit și distrus. Ești legat prin contract. Ești înrobot. Ești un colonist. Ești prins în ușa turnantă a tuturor acestor metode de odinioară. Toți oamenii se nasc egali în prostie și-n lăcomie.

Bunica Seraphina se îmbolnăvi. Furuncule pe picioare, răni deschise supurânde.

– Nu vrea să se duc’ la spital, îmi mărturisi Venus. Nu vrea nici să se duc’ la vreun doctor.

– S-a mai întâmplat asta?

– Când și când.

Casa lor de pe deal nu era bine aerisită. Acum, că băieții crescuseră, bunica dormea pe podea. Buboaietele apăreau din sărăcia lucie. Am adus-o pe bunica acasă, cu picioarele înfășurate în bandaje făcute din bucăți de pânză. Dormea în camera lui Venus, lângă bucătărie. Lucy îi doftorici bubele, punând pe ele cataplasme calmante din ierburi. Bunica aproba tratamentul lui Lucy. Bătrâna zăcea liniștită în patul lui Venus. Venus dormea în camera lui Sebastian, căci el era plecat la școală. Bernard și Clive veneau și ei. Timp de o săptămână, fu ca o tabără. Casa era plină. Pascale și fiii lui Venus țipau și alergau nestăpâniți. George se făcu nevăzut. N-o plăcea deloc pe bunica.

– Mă trec fiorii când o văd pe femeia aia.

– Mă bucur.

– E o pacoste.

– Da.

– Nu vreau s-o încurajezi să stea aici.

– O să stea până se simte mai bine.

– Arată de parcă deja a murit.

– Ba din contră. Bunica e foarte vie.

Într-o seară, am furișat o privire la ea în cameră să văd cum se simțea, însă patul era gol. Veioza de pe noptieră scâldea încăperea într-o lumină de culoarea tabacului. Dar cânta. O auzeam cântând. Bunica? Da, cânta, cu o voce puternică și clară. M-am strecurat în cameră. Ușa care dădea în micuța baie alăturată era deschisă. Dușul curgea. Apa cădea asemenea unei ploii neîntrerupte; sunetul îmi stârni un sentiment dureros și vinovat. Umerii mi se lăsară. Sunetul cântecului și al ploii.

Perdeaua de la duș era trasă doar pe jumătate. Rochia veche a bunicii zăcea mototolită pe podea. Am îndrăznit să arunc o privire, rapidă, furișată – și iat-o. O cruce umană neagră. Bunica Seraphina, cu brațele desfăcute, cu capul pe spate, cu apa scaldându-i ochii, umplându-i nările, gura deschisă. Cântând în tot acest timp, cu trupul ei negru plin de clăbuci lăptoși de săpun. Bunica, plină de săpun și cântând ca un înger în casa mea.

În acea seară, Lucy mă căută și mă găsi în pat.

– Doamnă, beți asta.

Acceptam de fiecare dată băuturile ei tonice răcoritoare. Cele mai multe erau destul de nevinovate, ca niște aspirine solubile. Aveau un gust destul de plăcut și mă calmau. Tonicul ăsta arăta diferit, mai întunecat la culoare, cu bucățele de coajă de copac rotindu-se în el.

– Ce-i asta?

– Beți. Vă face bine.

Am adulmecat și am gustat.

– Ooo! M-am strâmbat. Asta e... *Oh, Doamne!*

Am mai luat o gură și pe urmă m-am uitat la ea direct, ținând paharul în echilibru pe un genunchi.

Lucy avea întotdeauna un aer trist. Tristețea ei semăna cu a mea, și asta mă făcea să mă simt alinată.

– Lucy, ce s-a-ntâmplat?

Ochii căprui ai lui Lucy ardeau, blânzi. Nu prea știa ce să-mi spună. Linia lăsată a umerilor, sânii ei căzuți, fața deformată de suferință... Ochiul ei leneș mă privea pătrunzător.

– Fata mea a murit, doamnă.

– Oh, Lucy, îmi pare atât de rău.

Încuviință din cap, de parcă ar fi vrut să-și confirme sieși acest fapt.

– Ce s-a-ntâmplat?

– Nimeni nu știe. Nici doctorii nu știe. S-a-mbolnăvit. Un soi de febră la creier.

– Ce groaznic!

– Da, doamnă. A murit în mașină, în drum spre spital.

– Nu!

– Da, doamnă.

– De ce?

– A fost așa deodată’.

– Când s-a-ntâmplat asta?

– Acu’ mulți ani, doamnă. Era femeie, avea douăj’doi de ani.

O lacrimă alunecă pe obrazul lui Lucy.

– N-ai putut s-o ajuți cu leacurile tale?

– Am încercat. Da’ nica n-a ajutat-o. N-am știut să fac nica să-i salveze viața.

M-am uitat lung la tonicul pe care tocmai îl pregătise Lucy pentru mine.

– Pe *mine* poți să mă salvezi?

– Nu, doamnă.

– Uneori, mă simt de parcă și eu aș muri.

– Văz asta.

– Știi, mi-e dor de casă. Poți să-mi dai ceva pentru asta?

– Da, doamnă. Bea ce-ți dau.

– Africanii care au venit în Caraibe pe vapoare... Și lor le era dor de casă.

– Da.

– Nici ei nu s-au mai întors niciodată acasă, nu-i așa?

– Unii s-a-ntors în spirit.

– Cum?

– Au băut o zeamă. O otravă.

M-am uitat la ea, plină de speranță.

– Poți să-mi faci o astfel de zeamă?

– Nu, doamnă.

– Îmi pare rău, Lucy.

Mi-am plecat ușor capul.

Se făcu nevăzută. Mi-am sorbit tonicul și curând am adormit, visându-i pe Sebastian și pe Pascale.

Îmi făceau cu mâna de pe un banc de nisip. Sebastian ținea în palme o mică urnă de lut. A deschis-o și a început să împrăștie ceva din ea. Cenușă. Firele de cenușă zburau alene în jos asemenea unor păsări, purtate de vânt. Unele cădeau și pluteau pe mare. Între mine și ei era un golf, și eu stăteam tot pe un banc de nisip, în apă până la glezne. Unele fire de cenușă alunecau pe suprafața apei, către mine. Alcătuiau un desen cu picățele. Fulgi mari și negri. *Pe cine împrăștiau ei?* Nu știam. Cenușa plutea către mine, dusă de un val, alunecând printre picioarele mele. M-am dat înapoi ca să mă feresc de ea, și atunci am știut. Era George. Cenușa lui George, udă și încărcată de apă, lipindu-se de picioarele mele.

⁸⁸ Cyril Lionel Robert James (1901–1989), istoric, jurnalist și teoretician socialist afro-trinidadian (n.tr.)

⁸⁹ George Padmore (numele real: Malcolm Ivan Meredith Nurse; 1903–1959), lider trinidadian al mișcării panafricane (n.tr.)

⁹⁰ Aimé Fernand David Césaire (1913–2008), scriitor, poet și om politic afro-martinican, unul dintre fondatorii mișcării Négritude, mișcare literară și ideologică a intelectualilor francofoni de culoare (n.tr.)

OMU' NU MUȘCĂ

Devenea ceva din ce în ce mai obișnuit să vezi la Country Club membri cu pielea neagră sau maronie, printre ei numărându-se Eric Williams și diverși paraziți. Le plăcea să se-nvârtă pe-acolo, să bea cocktailuri și să râdă zgomotos la bar. De regulă, îi evitam.

Odată, pe la vremea prânzului, eram acolo la club singură. Sebastian era plecat în Anglia, și Pascale mergea la școala primară aflată în apropiere. Începusem să îmi petrec prânzurile și după-amiezile singură la club, stând la soare lângă fântână. Citeam, fumam și urmăream iguanele alergând prin iarbă. Sau înotam mai multe lungimi de bazin în piscina de dimensiuni olimpice, uneori chiar patruzeci. Personalul mă cunoștea, așa că atunci când un chelner veni la mine cu o tavă, am fost surprinsă. Nu comandasem încă nimic de băut.

– Bună, Martin, i-am spus negrului tânăr și arătos, îmbrăcat cu o cămașă albă imaculată.

Martin părea puțin cam agitat în vreme ce se apropia, și, când coborî tava, am văzut un plic alb. Eu și Martin ne-am privit cu aceeași curiozitate mută. Am ridicat din sprâncene, și el își trase buzele în jos, mimând o expresie serioasă. Am deschis plicul și am citit scurtul bilet.

– Unde e? am șoptit, șocată, uitându-mă în spatele lui Martin.

– La bar, doamnă.

– Iisuse Hristoase!

Martin zâmbi, încântat să fie mesagerul.

Am citit din nou biletul, mișcând din buze.

Am ridicat privirea către barul acoperit. Da, puteam distinge o siluetă familiară așezată acolo. Costum și cravată, ochelari întunecați, aparat auditiv. Cu el era o adolescentă. Fiica lui, Erica?

– Fata lui i-aci dă la școală dâin Anglia, explică Martin. O-aduce aci câteodată'. Îi place să fie cu ea.

– Martin. Dumnezeu! M-a invitat să bem ceva împreună.

Fața lui Martin se încreți într-un rânjete până la urechi.

Am râs ca să-mi ascund teama.

– Ești surprins?

– Da.

– La naiba! Ce să fac?

Martin se uită către locul în care stătea Williams, cu capul băgat într-un ziar.

– Du-te, eh. Omu' nu mușcă.

– Nu pot. Sunt prea agitată și îl urăsc.

– Nu-i așa că rău, doamnă. Vine că multe ori. Ie bun cu noi.

– *Încă* mai crezi în el?

Figura lui Martin luă o expresie nepăsătoare, destinsă. Ridică din umeri.

Purtam bikini, eram mânjită cu loțiune solară și încă udă după înot. M-am uitat în sus către silueta oarbă și surdă în costum, și o ură criminală începu să crească în mine. *Își amintea de mine de la Hilton?* Făcea legătura între mine, Irit și soțul meu?

– De ce crede că mă cunoaște?

– Mă-ntrebă dacă ești doamna Harwood, doamnă.

– Zău?

– Mda, doamna care merge pe bicicletă verde prin Port of Spain.

M-am holbat la Martin, uluită.

Ochii îi jucau în cap și își înăbuși un hohot de râs.

– Mergeai cândva pe-o bicicletă, așa-i, doamnă?

– Da. Brusc, m-am întristat. Da, cu ani în urmă. Când am ajuns aici.

Martin părea impresionat. Clătină din cap.

Am observat că fiica lui Williams coborâse la piscină și stătea pe marginea bazinului, gata să sară în apă. Williams lăsase jos ziarul și aștepta să o vadă plonjând.

– E aici *singur*? Fără bodyguarzi, fără anturaj?

– Ie singur, doamnă.

Fiica lui era slabă și cu picioare lungi, drăguță. Execută o săritură precisă în bazin.

Am oftat.

– Spune-i prim-ministrului că vin într-un minut. Doar să-mi pun niște haine pe mine.

– Fiica dumitale e o înotătoare bună, i-am spus lui Eric Williams pe când mă apropiam de el.

În final, se dovedi că aveam la îndemână doar o rochie străvezie cu buline, așa că am tras-o rapid pe mine, lăsând dinadins la vedere o suprafață mare din sâni. Părul meu blond scurt era încă ud și pieptănat peste cap. Pielea îmi era într-un fel mai expusă după repriza recentă de înot și după aplicarea cremei solare. Purtam șlapi și eram bronzată. De dragul bunicii, nu am întins mâna și nici nu am arătat în vreun fel deferență pentru statutul lui. M-am instalat confortabil în fotoliul de răchită din fața sa. Martin se apropie cu pași ușori de masa noastră.

– Un Bentley, te rog.

Am zâmbit, și Martin încuviință din cap.

– *Încă* un rom cu sifon pentru mine, spuse Williams, schimbându-și accentul în cel trinidadian al claselor educate.

În jurul nostru, toată lumea privea în altă direcție, dar eram conștientă de urechile ciulite, de interesul pe care-l stârnisem.

– Ea e aici în vacanță?

– Da.

– La școală, în Anglia?

– Da.

– Și fiul meu e în Kent. S-a întors acolo acum câteva zile.

Nu vedeam ochii lui Williams prin ochelarii lui de soare întunecați. Eram însă conștientă de detașarea lui. Mă studia în vreme ce vorbeam. Purtarea lui era atentă, curtenitoare, ca și cum aduna păreri personale. Era mult mai calm decât mine.

– Are și mintea tatălui ei?

– Oh, da.

– Și trăsăturile mamei?

El suflă un fuior de fum violet și încuviință din cap gânditor.

Toată lumea știa de cea de-a doua soție a lui Williams, Soy Moyou. Soy fusese dragostea vieții lui: tânără, superbă, pe jumătate chinezoaică. Murise de tuberculoză după doi ani de căsnicie. Erica era singurul lor copil.

– Mama ei nu era doar o femeie frumoasă, la care să te uiți cu plăcere – la fel ca dumneata. Era și o femeie foarte inteligentă.

Am roșit fără să vreau.

Eric Williams îmi aruncă un zâmbet chibzuit și amuzat, luându-mă pe nepregătite.

– Știi, eram... atât de retras înainte să ne cunoaștem. Unii oameni pot să aibă un asemenea efect asupra ta. Pot să te facă să *simți nevoia* de mai mult decât propria ta persoană.

Am dat aprobator din cap, ușor rușinată. Voiam să flirtez, să dețin din nou controlul, dar mi se uscaseră gâtul. Mă simțeam amuțită de aura lui de putere și de această abordare sinceră. Mă manipula. „Putere, *ma soeur*.” Mi-am amintit de cuvintele lui Irit. Dar el continua să mă cântărească dindărătul acelor lentile întunecate, apreciindu-mi reacțiile.

– Da. Am continuat să mă uit la el cu detașare. Întotdeauna am crezut asta despre soțul meu, George.

– Atunci, e un bărbat norocos.

– Cât a trecut de când a murit soția dumitale?

– Paisprezece ani. A murit la scurt timp după nașterea fiicei noastre.

– Îmi pare rău.

– Să nu-ți pară. Erica e bucuria mea. Ea mă ține viu, mai ales în zilele proaste. Ca să am mai mult decât doar aceeași veche slujbă, glumi el, învârtindu-și romul în pahar.

– Pe vremuri, dacă nu te superi, erai pasionat de slujba asta.

– Da.

– Te-am văzut vorbind. De fapt, de două ori. În piața Woodford.

El păru sincer surprins.

– Ce?

– S-a dus vremea lu' *Massa*. Te-am auzit zicând asta. Acum patru ani.

Williams se foi pe scaunul lui. *Touché*. Am fost mulțumită de mine; acum *el* era luat pe nepregătite. Am zâmbit.

– Acum bem la prânz în vechea casă a Poleskăi de Boissière. O rudă a dumitale, poate?

Mi-am dat seama că nu voia să-i vorbesc în felul ăsta. Nu încă. Dar la ce se așteptase? Să se uite din nou la formele mele frumoase, să se distreze în vreme ce stătea la bar? Voise doar o companie feminină pentru o oră?

Eric Williams își ridică ochelarii întunecați. Îi împinse în sus pe cap și se holbă la mine. Ochii lui

erau de un maroniu îndrăzneț, albul era lucios, ca fildeșul îndelung lustruit, ca ochii unui bărbat având doar pe jumătate vârsta lui. Limpezi, mari și larg deschiși.

– Îmi zici că *io-s Massa* acu’?

Accentul lui dispăruse, acum vorbea ca bărbatul din zilele Universității din stradă.

– Cuvintele dumitale. Tocmai ai spus asta.

– Toată lumea zice asta.

– Soția dumitale... Ar fi spus și Soy asta despre dumneata?

Williams se holbă la mine fu oarecum amuzat de impertinența mea.

– Scuze, am murmurat.

– Pe Soy n-o interesa deloc politica. Niciodată n-a vrut să intru în politică, nu ca acum. Dacă ar mai fi fost în viață, nu m-aș fi implicat niciodată atât de mult. Ea nu voia asta. Totul ar fi fost diferit.

– Atunci, cine, dacă nu dumneata?

Williams ridică din umeri.

– Mai sunt și alții. Robinson. Alți oameni.

– Eu sunt aici de zece ani. Am ajuns în ziua în care ai lansat PNM-ul. Țara asta mi se pare... obositoare. M-a învins și pe mine.

– Și? Crezi că m-a învins pe *mine*?

– Da.

– Nu există apă potabilă pentru servitoarea care locuiește pe deal?

– Nu e asta lucrul cel mai puțin grav?

– Ai venit aici ca să mă ataci din nou?

– Am fost invitată.

El încuviință din cap.

– Cine te critică, domnule Williams?

– Tuturor le place să critice; bârfa e-n floare.

– Și dumneata îi omori pe toți rivalii, unul după altul, nu?

Williams se uită la sânii mei. L-am lăsat să se holbeze. Aș fi putut să-mi deschei rochia, să-i permit să-și desfete ochii. Brusc, m-am simțit excitată... și furioasă.

– La fel îl... critici pe soțul dumitale?

– Îi face bine.

– De ce nu pleci? Trinidadul nu este treaba dumitale. Dumneata și soiul dumitale, dumneata și bărbatul dumitale. De ce mai ești aici?

– Soțul meu a devenit trinidadian. Deține pământ acum; și dumneata l-ai lăsat să-l cumpere. Nu-i pasă de ceea ce fac politicienii. El iubește Trinidadul la fel cum îl iubești dumneata. Îi place aici. O să moară aici.

Williams pufni disprețuitor.

– Bărbați albi! Bărbați albi ca George Harwood! Toți iau, iau, iau. Toți ratații, toți cei care nu sunt suficient de buni ca să reziste în Anglia, vin aici în Indiile de Vest și umblă de colo colo. Cumpără pământ, construiesc. Deschid firme. Vin și rămân, își distrug mințile de ratați. Asta vrei? Să fii măritată c-un asemenea om? Un om care o să te distrugă și pe dumneata?

L-am privit furioasă.

– Nu era un asemenea om atunci când a sosit aici. George s-a schimbat.

– E totul suficient de personal pentru dumneata acum? replică Williams și zâmbi.

M-am ridicat rapid, tremurând.

– *Gândește-te*. Cel mai mare din doisprezece copii, tatăl dumitale lucra la poștă. Oxford, profesor la Howard, în State. Toate cărțile alea, tot timpul ăla pe care l-ai avut ca să gândești, tot timpul din lume pentru a gândi lucruri noi pentru Trinidad, cum să schimbi totul. Cum să le dai un șut de-acolo îmbuibatilor ălor. Dar acum tot ce vrei e *asta* – viața asta, vechiul stil de viață. De fapt, niciodată n-ai vrut să schimbi prea mult lucrurile. Nu vrei să-ți bați prea tare capul. E prea multă muncă, deși, de fapt, nu e bine pentru oamenii din Trinidad. Lași lucrurile să meargă înainte. Biserica Catolică s-a luptat cu dumneata și a învins. Prietenii dumitale sunt o mână de bătauși. Îți pleci urechea la bârfe și n-ai reușit să schimbi prea multe. Acum stai și bei rom la Country Club, un loc unde odinioară negrii nu aveau voie nici măcar să treacă dincolo de prag. Country Club ar trebui aruncat în aer. Ticăloșii ăia, ratații despre care vorbești – ei *te-au creat*.

Fața lui Williams avea o expresie pe jumătate furioasă, pe jumătate neîncrezătoare. Am simțit cum se încrâncenează înlăuntrul lui; mi-am dat seama că depășisem limita.

M-am uitat la ceas.

– Trebuie să plec, am spus. Trebuie să-mi iau fetița de la școală. La revedere, domnule Williams. Sper să te bucuri de restul vizitei fiicei dumitale.

M-am uitat în jur la bar și am observat că se lăsase liniștea. Oamenii își încordau auzul, prefăcându-se că nu ascultaseră. M-am îndepărtat în grabă, aproape alergând, pe acea splendidă pardoseală din lemn de esență tare, către copacul de afară.

Zile la rând am fost supărată. Nu puteam să-l alung pe Williams din visele de noapte și din gândurile de peste zi. „A apărut el. A venit să-și salveze copiii supărați și-oprimați. A venit să ne-ajute, și-a aruncat acilea ancora. Peste tot lumea o să binecuvânteze numele eroului. Eric Williams.“ Mă frământam și mă zvârcoleam. Hoțul de la Miezul Noptii, Mighty Sparrow. Eric Williams. Mă bântuiau în somn. Nu aveam unde să mă duc, nu aveam o casă la care să mă întorc în Anglia sau în Franța. Luam pastile, și ele mă trimiteau înapoi la somn, și-l visam și mai mult pe Eric Williams, îl vedeam bătându-și joc de mine, stând în tortul alb de nuntă din savană. Eric Williams purta un costum alb. Citea din propria lui *Istorie a poporului din Trinidad și Tobago* pentru bunica Seraphina, și ea încuviința din cap, așezată la picioarele lui, cu fața strălucindu-i de venerație.

Eu și George ne-am certat.

– *Acum* ce mai ai?

– Ce *nu* mai ai *tu*? Ai hotărât să nu mai vezi nimic.

– Ești nebună. Iar politică, Sabine?

– Sunt nebună? Măcar sunt *vie*. Gândesc. Cel puțin nu sunt o *ratată*.

George se holbă la mine.

– Nu de-asta ai venit aici, nu de-asta ai acceptat slujba aia de funcționar mărunț în locul ăsta, un punctișor minuscul de pe hartă? Aici poți să fii cineva. Poți să fii stăpân, să te reinventezi, un mic rege.

George stătea foarte calm, nemișcat; furia îl sufoca, îl strângea de gât.

– Noi am inventat insula asta. Nu asta a fost toată chestia cu Insulele de Vest, eh? O schemă de îmbogățire peste noapte pentru europeni?

– Asta crezi tu că fac ei aici? replică George, cu o voce metalică.

– Da.

– Înțeleg.

– Asta ai plănuit de la bun început, nu? Ticălos viclean. Niciodată n-ai avut de gând să pleci. Ți-ai făcut bine temele. Ai venit să cumperi, nu-i așa? Să cumperi, să te extinzi, să fii regele propriului tău castel. Să bei rom. Să regulezi băștinașele. Să o ții pe nevestică binedispusă, să o duci de nas. „Te iubesc, te iubesc, Sabine.“ Să-i spui orice, să o tâmpești cu pastile.

M-am gândit la *Cavina*, la acei *corbeaux* negri și mari din cer, gata să mă sfâșie cu ciocurile lor. George a știut *atunci*. Visuri și ambiții pe care niciodată nu îndrăznise să le dezvăluie, nu dintr-odată.

– Ei bine, de ce nu? Eh? replică George. OK, de ce nu? Mai degrabă rege aici decât un funcționar mărunț într-o companie din suburbiile Londrei. Cu cine crezi că te-ai măritat? Ce voiai de la mine? De ce nu te salvezi? Pleacă! Femeile vor ca bărbații să le modeleze, să le salveze. Sunt dezamăgite dacă nu reușim, dacă facem ce nu trebuie. Da' tu ce dracu' ai făcut în afară de a cicăli, de a te plânge și de a arăta cu degetul la greșelile bărbaților?

– Te urăsc! am izbucnit.

– Pe vremuri, erai atât de drăguță, de fericită, de amuzantă. Pe vremuri, mă iubeai. O simțeam.

Ochii lui George se umplură de lacrimi. Nu-l mai văzusem niciodată așa.

Avea dreptate. În acel moment, nici măcar nu-l mai plăceam, cu atât mai puțin să-l iubesc.

Făceam dragoste. Fierbinte și pasional, disperați să ne regăsim. Eric Williams era și el alături de noi în pat. Făceam dragoste și cu Williams, nu doar cu George. Eram scârbită, mă zvârcoleam, dar nu puteam să scap din strânsoarea nici unuia dintre ei. Țara asta, casa asta de sub șoldul femeii verzi, limba asta de-a-ndoaselea, arșița asta, moștenirea asta nebună și încurcată a stăpânirii corupte! Insula asta era blestemată. Nimic, nimic nu avea să șteargă vreodată ceea ce se întâmplase înainte. Bunica, Venus, copiii mei care erau creoli. Era mai mult decât puteam suporta. Îmi uram soțul în vreme ce-l regulam, în vreme ce mă lăsam regulată; îl uram pe Eric Williams; îi vedeam pe amândoi ca pe unul și același bărbat.

TRINIDAD, 1970

PUTEREA NEAGRĂ

Se punea la cale răzvrătirea. La fel ca un uragan care se apropie la sfârșitul lui august, când păsările kiskadee amuțesc și norii zboară în cer, luându-se la întrecere cu vântul, existau semne. Greve, greve în exploatările petroliere, greve în transport, greve și tot mai multe greve. Martie 1970, soarele era cumplit, nemilos. Țara era încă turbulentă, din nou tensionată după carnaval. Aveau loc marșuri pe străzi, negrii mărșăluiau în căldura amiezii. Era prea mult. Întruniri la St Augustine, la universitate. Apăru o nouă mișcare: Comitetul Național de Acțiune Concomitentă. Un lider charismatic al studenților, Geddes Granger, dădu glas dezamăgirii negrilor, cerând „o schimbare totală a sistemului vieții noastre“. Trinidadienii aveau un guvern de culoare, dar nu și puterea neagră.

Granger era educat, furios și se exprima clar. Aleluia! Mi-era silă, silă, silă de tot. Mai întâi Williams, acum Granger. Același lucru, iar și iar. Același om. Doar că Granger era o figură mult mai fermecătoare decât Eric Williams; mai tânără. Un bărbat de culoare arătos, cu barbă, în jeanși și cu o cămașă africană, cu pumnul ridicat. „Putere pentru negri“, striga el. Și totuși, exact la fel ca Eric Williams, ochii lui erau ascunși în spatele unor ochelari întunecați, și ceva din această ținută camuflată mi-era mult prea familiar. Voiam să-i dau pe amândoi cap în cap.

Venus era supărată.

– Bunica ascultă la tipii ăștia cu Puterea Neagră-n piața Woodford. Ie prea bătrână să șadă-n soare toată ziua, frate. Da' șade-n picioare și-ascultă la ei. Toată ziua-i acolo, și când vine acas', păi vorbește așa mult, frate. Vorbește mai mult ca niciodat' să schimbare, să cum lucrurile o ia să la-nceput aci în Trinidad, să vremuri noi...

– Poate ar trebui să te duci și tu, am zis eu, punând-o la încercare.

– Nee! Io nu vreau necazuri. Bunica-i o femeie nebună și țâcnită. Nee, nu merg io-n stradă. Bunica Seraphina-mi zice să merg și la marș, știi, doamn'. Zice că să plec din slujba asta a mea d-acia, să-mi las păru' afro și să fiu mândră și să merg s-azvârl cu cărămizi în Casa Roșă. S-a țâcnit, doamn'. Mi-e frică să ea. Frate, îi tare supărată pă PNM. S-a dus 'napoi în piața Woodford, da' acuș cu mătura, și-ascultă la noii șefi, ce zice ei. Io crez c-o să-i bată măr pă toți tipii dân guvern. Îi pericu-loasă, doamn'!

PNM-ul reacționează urât la toată povestea asta cu Puterea Neagră. Stokely Carmichael, însuși marele șef al Puterii Negre, fu oprit să intre în Trinidad. Cărțile lui fură interzise. Și Carmichael era trinidadian! Un negru oprit de un guvern negru. PNM-ul îl detesta – și ceea ce reprezenta el. Peste tot, tunsori afro și

mărgele hippy, ca în America, peste tot, *Négritude* în stradă, furia exprimându-se prin proteste, printr-o răutate abia stăpânită. A existat chiar un incident al Panterelor Negre⁹¹ în Trinidad. Dumnezeu mare! Și mii de oameni care se adunau în piața Woodford, încă o dată, acum pornind în marș către bidonville-uri, conduși cu toții de Geddes Granger.

Eu beam cantități uriașe de rom. Mă plimbam încolo și-ncoace prin casă. Lui George nu părea să-i pese.

– O să treacă totul, prevestea el. Trebuie doar să stăm liniștiți și să așteptăm să se stingă.

I-am aruncat un pahar cu rom în față.

– De ce-ai făcut asta?

M-am uitat furioasă la el.

– Tu ești mai presus de tot, nu-i așa, de toate strigătele și marșurile astea? Sentimentele sunt vulgare pentru tine, așa-i?

– Tu ești vulgară acum, da.

M-am năpustit afară, trântind ușa cu zgomot.

– Țara asta n-are decât să putrezească, am strigat. N-au decât să se omoare între ei.

Lucy era nepăsătoare, calmă. Venea în fiecare zi de la Santa Cruz pe jos, peste șaua săpată în munte. Uneori lua un microbuz. Dar tovarășii ei de călătorie o necăjeau când îi cerea șoferului să oprească în fața porții noastre. „Lasă-i pă blestemații dă albi. Încă mai servești pen' ei? Cioroi în casă la oamenii albi?” Ne povesti de ocările lor.

– Lucy, atunci nu mai veni, am rugat-o.

Pe ea n-o deranja asta.

– Nu poa' să m-oprească să vii la munca mea, ripostă. Io nu-s furioasă, nu ca tipii ăia.

I-am scris mânioasă lui Eric Williams.

Bunica aruncând cu cărămizi. Bunica acolo cu mătura ei, în fața Casei Roșii. Ai uitat de ea, nu-i așa? A ieșit în stradă. Eu nu pot să merg acolo. Sunt prinsă ca într-o capcană în casă. Dar ar trebui să ies și eu; să mă alătur protestelor, să arunc cu cărămizi în tine. Atât de furioasă sunt. Urăsc toate astea. Dumnezeu s-o binecuvânteze pe bunica, s-o țină sănătoasă. Mă întreb cum te descurci. Cum ai de gând să rezolvi povestea asta?

Într-o dimineață târzie, telefonul sună. Era doamna Roberts, învățătoarea lui Pascale.

– Îmi pare rău, doamnă Harwood, dar trimitem copiii acasă. Nu sunt în siguranță. Închidem școala pentru restul săptămânii. Vă rog să veniți să o luați.

– Ce s-a întâmplat?

– Răzmerițe. Răzmerițe în Port of Spain. Un cocktail Molotov aruncat în casa ministrului educației. Magazine în flăcări.

George veni imediat acasă.

– E adevărat, confirmă.

Străbătuse orașul în viteză; mâinile îi tremurau. Am plecat imediat de acasă, mergând cu toate ușile mașinii încuiate, cu ferestrele ridicate, către școala lui Pascale, aflată mai jos în Winderflet. Peste tot, chipuri întunecate priveau chiorâș în mașină. Pietricele loveau parbrizul, fereastra din spate.

Stăteam agățată strâns de marginea scaunului.

– Propriul lor guvern a făcut asta, am strigat. Și-au făcut-o cu mâna lor. Omul alb a plecat, a părăsit insula cu ani în urmă. De ce dau vina pe *noi*? Ce-am făcut noi? Ce-am făcut noi acestui loc?

Chipul lui George era precum granitul, maxilarul îi zvâcnea.

– Proști! am strigat. Suntem niște proști fără minte!

Am intrat pe Valenton Avenue și am dat de un ambuteiaj, un șir lung de mașini. Pe trotuare stăteau negri, cu priviri furioase. Erau mai mulți decât noi. Am început să mă rog în engleză, apoi în franceză: *Marie, pleine de grâce, protégez-nous, gardez-nous, nous sommes...* POC! Un păienjeniș de sticlă apăru pe parbriz.

– George!

George coborî fereastra, strigând obscenități către un grup de bărbați care stăteau la un colț, amenințând să-i ia la bătaie, unul câte unul, corp la corp. Șirul de mașini începu să se miște. George călcă pe accelerație.

– Asta n-a fost prea inteligent, am șoptit cu răsuflarea tăiată.

– Ticăloșii!

George tremura, scăldat în sudoare.

Eram la jumătatea drumului în sus pe deal. O arșiță alburie de martie. Copaci, mașini cu contururi argintii. Părul de pe brațe îmi vibra. Înaintam ca melcul în sus pe drumul abrupt. Oameni albi în șir, cu ferestrele ridicate, cu mașinile transformându-se în cuptoare. Oameni albi topindu-se, cu inima bubuindu-le în piept, și femei țipând la soții lor. Certurile se dezlănțuiau în fiecare mașină care urca pe dealul ăla către școală. Femeile aruncau ocări, se rugau, plângeau. Căsniciile se legăneau pe marginea prăpastiei divorțului, se rosteau ultimatumuri. A mea avea să aștepte până când ajungeam acasă.

Am dat colțul, înaintând de-a lungul unei laturi a școlii. Toate clasele erau goale, terenul de joacă – pustiu. Profesorii stăteau afară la intrarea din spate, acoperită, cu elevii aliniați pe clase, ținându-i pe cei mai mici de mână. Fețișoare speriate, cu rochițe în carouri albastre și roz. Pantaloni scurți kaki. Doi bodyguarzi, amândoi negri, așteptau împreună cu profesorii. Se uitară cu atenție la noi prin gaura din parbriz.

– Uite-o pe doamna Roberts.

Am recunoscut-o pe profesoara lui Pascale. Ne zări, văzu parbrizul, și fața îi deveni sumbră. Apucă mâna lui Pascale. Într-o clipă, am fost afară, strângând-o pe fiica mea în brațe. Agitată, am îmbrățișat-o și pe doamna Roberts.

– Mulțumesc tare mult, am șoptit cu voce tremurândă.

– O să vă sunăm când situația se schimbă, îmi promise ea.

Peste tot, mamele își strângeau copiii în brațe, mașinile se băgau unele în fața celorlalte, claxoanele sunau, fețele albe erau încordate și scăldate de sudoare.

– Ești OK acum, OK, iubire. Am strâns-o la pieptul meu. OK, iubire.

Dar Pascale nu se putea liniști. Nu știa ce se întâmpla.

M-am uitat la George. Fața lui era neclintită – se concentra la cum să ne ducă acasă în siguranță. Om prost. Castelul lui înălțat pe nisip era scăldat în sângele a mii de suflete cu pielea întunecată, cei aduși în Trinidad cu sau fără voia lor, forțați să trudească fără plată, toți aceia care locuiseră aici înaintea lor, persecutați până la dispariție. Dar el nu voia să înțeleagă. Nici un alb de pe insulă nu voia să înțeleagă că tot ce se întâmpla era ceva firesc: cauză și efect. Păcatele omului alb treceau acum mai departe,

schimbate, repetate de omul negru. Era deja prea mult pentru bunica, pentru Geddes Granger. Și eu mă săturasem. Acela fu momentul când, cu fiica mea plângându-mi în brațe, am luat hotărârea: aveam să plec.

Când am ajuns acasă, Lucy stătea în picioare în bucătărie și îi citea cu voce tare lui Venus un articol despre Geddes Granger din *Trinidad Guardian*. Venus trecuse bine de treizeci de ani și nu mai era stângace; devenise o femeie cu pielea neagră-albăstruie, înaltă și cu spatele drept, cu un zâmbet larg. Venus îmi crescuse copiii. Era cea mai apropiată tovarășă a mea, confidenta mea în toate problemele legate de casă. Lucy împlinise șaiszeci de ani și ajunsese să zâmbească puțin mai mult și să plângă ceva mai rar. Ele erau familia noastră în Trinidad: Venus, prietena noastră și cea care ne critica; Lucy, tămăduitoarea noastră.

– Au aruncat cu pietre în noi, am izbucnit eu, amărâtă.

George se duse direct la bar să pregătească două romuri zdravene. Pascale se năpusti direct spre Venus. Aceasta o trase pe fiica mea lângă ea, și Pascale își îngropă fața în gâtul lung și negru al lui Venus.

Eu am izbucnit în plâns.

Lucy scoase un păcănit din gât și părul rușinată. Ascunse ziarul la spate.

George se întoarse cu băuturile, și toți patru am rămas în picioare în bucătărie.

– Doamnă, nu-ți face griji cu toate astea, încercă Lucy să ne liniștească. Asta nu-i nica, doar niște tineri care se poartă prosteste. Nu vorbesc pen' toți.

– Bunica Seraphina e acolo cu ei, am spus eu tăios. De ce nu sunteți și voi două acolo? Dacă aș fi în locul vostru, eu m-aș duce. Cât mai aveți de gând să așteptați canalizarea, electricitatea? Vouă nici măcar nu vă pasă! Sunteți atât de obișnuite să nu aveți nimic, încât nici măcar nu cereți. De ce doar tinerii sunt cei care se înfurie? Sau cei foarte bătrâni? De ce adormim la vârsta de mijloc?

George se holba la mine, clătinând din cap.

Venus și Lucy păreau stânjenite.

– Haideți, mișcați-vă *fundurile!* Ieșiți în stradă și protestați. Nu aveți nimic, și acum este șansa voastră să strigați asta în gura mare.

Am dat peste cap romul. În acea clipă, eram absolut sigură.

– Eu plec, George.

Venus și Lucy se priviră.

George se strâmbă în paharul lui de rom.

– Ah, zău? făcu el. Unde-o să te duci?

– Înapoi în Anglia. O să stau în Kent. Lângă școala lui Sebastian. Poate o să locuim împreună, să renunțe la internat. Pascale o să meargă și ea la o școală din apropiere.

– Și bani?

– O să muncesc.

– N-o să te descurci prea grozav cu un salariu.

– Învățământul e gratuit în Anglia. Dacă este nevoie, o să meargă la o școală de stat. N-o să fie sfârșitul lumii.

– Așa deci. Totul e planificat.

– Vino cu mine, George!

El închise un ochi și se uită în paharul din mâna lui ca într-un tunel foarte lung.

– Acum este momentul, am insistat.

– Mai vedem.

– Vorbesc serios, George. Cu sau fără tine. Plec din Trinidad, cât de curând posibil.

Am început să împachetez. Am dat jos de pe dulapuri valize și cufere vechi. Praful plutea prin toată casa.

– Oh, 'mnezeule, murmură Lucy, nevenindu-i a crede.

Stătea în spatele meu, atentă, tăcută.

– Lucy, nu te mai holba! strigam eu.

Dar ea nu se mișca din locul ei, îndărătul meu. Oriunde mă duceam, venea după mine.

– *Plec*, obișnuiește-te cu asta.

Îmi înghițeam lacrimile. Dar ea nu făcea decât să stea și mai aproape de mine, să se așeze pe pat și să privească. Nu voiam să mă uit la ea, n-o puteam privi în ochi. Cântam și lălăiam zgomotos în vreme ce cotrobăiam prin toate camerele. Ea mergea după mine. Apoi Pascale veni și ea lângă Lucy. Amândouă se țineau după mine prin casă.

– Mami, ce faci? întrebă Pascale.

– Bagaje.

– Pleci într-o călătorie?

– *Plecăm*.

– Unde?

M-am oprit și m-am aplecat, și acum ne priveam în ochi.

– Noi două plecăm într-o călătorie. Mergem să-l vedem pe fratele tău. Nu ți-ar plăcea asta?

Ea încuviință din cap.

– Da, așa m-am gândit și eu. O să-i cunoaștem pe toți prietenii lui de la școală. O să mănânci căpșune cu frișcă.

– Iupiii!

O luă la fugă prin casă, dansând fericită.

Lucy păcăni din gât.

– Nu te uita așa la mine, am avertizat-o.

Venus tăcu și începu să mă ocolească.

Umblam de colo colo. Deschideam dulapuri, scoteam haine vechi. Am încercat să le dau lui Lucy și lui Venus grămezi de haine să le ducă acasă. Amândouă au refuzat. George stătea lângă radio și bea foarte mult rom. Casa bâzâia de știri din oră în oră. Un protest în San Juan. Bombe în weekend la Viceconsulatul Statelor Unite. Un marș din Laventille până în oraș. Mulțimi adunate în piața Woodford. Universitatea PNM devenise Parlamentul Poporului pentru Mișcarea Black Power. Adunări se țineau acolo în fiecare zi, cu un buletin al evenimentelor prins pe grilajul din jur. Granger la tribună, iar mulțimile îndrăgostite de el, și nici nu era de mirare: un tânăr de culoare cultivat, un instigator având legături cu ceilalți lideri de culoare, cu Stokely Carmichael în special. Totul era mult prea familiar. Același om, încă o dată. Era periculos. Periculos pentru Eric Williams.

I-am scris lui Williams.

Ce zici de toate astea, eh? Când a fost abolită sclavia, unii negri erau deja liberi. Ei au devenit clasa de mijloc neagră. Restul, ei bine, se săturaseră, și-au construit colibe,

cocioabe, au plecat pe furie ca să ducă o viață liniștită, săraci lipiți. Cei mai mulți nu și-au revenit niciodată în spirit, nu și-au recâștigat niciodată respectul de sine. Urmașii lor au rămas invizibili, înrobiți. Dar acum ce se petrece? O revoltă a sclavilor? La fel ca în vremurile de odinioară ale plantațiilor? Africanilor le place o încăierare zdravănă, și acum te-ai căptușit cu una. Succes. Un afro-saxon, așa ți se spune. Tânărul ăsta Granger – nu-ți amintește de cineva? Este din Laventille. E-un tip grozav. Era doar un băiețel când tu umblai după voturi pe-aici, când vorbeai în piața Woodford. Își aduce aminte de tine, tu i-ai dat curaj, l-ai îmbărbătat. Ne-ai îmbărbătat pe toți. Tu l-ai educat, și acum el a pus stăpânire pe piața Woodford. Unul dintre elevii tăi s-a întors ca să lupte împotriva ta!

Noi nu mai locuim în pustietatea tufărișurilor. Așa cum prevăzuse George, în jurul nostru crescuse o adevărată așezare. Mai construiseră și alții, majoritatea albi sau sirieni. Toți aveau câini mari, își ridicaseră porți înalte. Ne sunam la telefon și păstram legătura. Nimeni nu îndrăznea să meargă la muncă. Ne țineam poarta legată cu lacăt, câinii liberi. Copiii aruncau cu pietre printre zăbrele. Pascale a făcut pipi în pat într-o noapte și a venit la noi plângând. Ne-am strâns cu toții unul într-altul în patul nostru, ca și cum am fi fost pe o plută. Eu și George nu vorbiserăm toată ziua. Pascale adormise între noi. Aparatul de aer condiționat se stricase. În sfârșit, zăbrelele de la fereastră se dovedeau necesare. O poartă de fier forjat se întindea de-a lungul balconului nostru, ca ușa unei cuști. George deschise ușile glisante ca să intre puțin aer. Cerul nopții strălucea, însuflețit de stele. Broaștele orăcăiau, cicadele își frecau picioarele. Eram departe de oraș, câtuși de puțin aproape de răzmerițe, și totuși aerul fremăta de agitație.

– N-o simți acum, George?

– Ce?

– Vinovăția.

– Nu.

– Eu mă simt vinovată pentru păcatele mele. Ca și cum toate astea ar fi din vina noastră.

– Nu fi caraghioasă!

– N-o să treacă, George.

– Ce n-o să treacă?

– Furia asta și resentimentele. O să revină, iar și iar. Nu există compensație pentru ceea ce li s-a făcut. Totul a fost trecut sub tăcere. Britanicilor nu le-a păsat. PNM-ul a devenit exact ca ei.

– Oh, Sabine. M-am săturat de toate aiurelile astea.

– Dragostea noastră s-a schimbat, George. Asta este prea mult pentru noi. Pentru mine. Tu iubești toate astea mai mult decât mine.

– Nu, *nu* iubesc.

– Sunt nefericită, și ție nu-ți pasă.

– Ba-mi pasă.

– Bei, ignori totul. Eu nu sunt fericită, George. Nu așa.

– Îmi pare rău...

– Mă simt distrusă. Din cauza noastră. Din cauza Trinidadului.

– Oh, Doamne, femeie! Întotdeauna ești atât de melodramatică!

– Vezi? Nu mai ții la mine. De-asta plec.

M-am răsucit, cu spatele la el. Pascale dormea dusă. Ce mult semăna cu George, cât de puternică și

de încapățânată devenea! Accentul ei era îndrăzneț și ritmic. Era pe jumătate George, pe jumătate insula asta.

Apoi, un fâșâit.

Voci pe drum.

Câinii lătrară.

George trase de sub pat o bătă de baseball.

– Stai aici, șopti.

Dar eu am ieșit după el pe veranda din față. George rămase în grădină, în mijlocul peluzei, luminat de lună, cu bâta pregătită. Vocile se auzeau de dincolo de zidul grădinii. Câți erau acolo? Trei, patru? Câinii noștri erau niște fiare, care se învârteau de colo colo mârâind ca niște lei.

Un șuierat. Miros de benzină. Peste zid, într-un arc larg, profilată pe cerul albastru petrol, o sticlă. Cu gâtul înfundat cu un tricou sfâșiat, ud. Grațioasă precum o stea căzătoare.

Căzu cu un zgomot înfundat pe iarbă, explodând în flăcări.

– Veniți aici, *ticăloșilor*, urlă George.

O altă sticlă zbură peste zid, de data asta aprinsă, explodând în aer, revărsând asupra lui George o ploaie de cioburi. Câinii lătrau ca niște tunete, urmărind vocile de-a lungul zidului. Un petic de iarbă se aprinse; George îl stinse lovindu-l cu bâta. Apoi un alt cocktail Molotov se răsuci prin aerul nopții, cu flăcări învârtindu-se în jurul lui. George își luă avânt, lovi sticla, trimițând-o cu putere înapoi pentru a exploda la contactul cu zidul. Câinii înnebuniră. Dobermanul vecinului începu să latre. Luminile se aprinseră în casa de alături.

Freddie, vecinul nostru sirian, se năpusti în izmene în grădina lui din față.

– Ce se-ntâmplă? strigă peste gardul viu.

– Azvârlă cu bombe în noi! am strigat eu.

Apoi, un motor. O motocicletă care pornea în spatele zidului. Vocile tăcură, și am auzit zgomotul cauciucurilor, hurelul motorului îndepărtându-se pe drum, în sus către Winderflet. Către oraș.

George se încovoie.

M-am repezit la el.

– Iubitule, ești bine?

Ne-am îmbrățișat strâns.

– Da, da, sunt bine.

Ne-am apucat să adunăm cioburile de sticlă. Am aprins toate luminile de afară. Într-un loc, tencuiala albă de pe perete era arsă și înnegrită. Un petic de iarbă era și el ars. Sticlă în iarbă. Mirosul de benzină în aer, rămășițe de pânză subțire, neagră-cenușie, peste toată pajiștea. Am chemat câinii și i-am închis în grădina din spate. Freddie apăru la poarta noastră cu cosorul lui. I-am dat drumul înăuntru. Eram prea șocată ca să plâng, prea agitată pentru a face o criză de nervi. El mă îmbrățișă.

– Nenorociții ăia. Cioroi făr' de minte.

– De ce, de ce? am gemut eu.

Pe fața lui Freddie se citea dorința de a ucide.

Ne-am așezat în bucătărie cu o sticlă de rom, toți trei fumând. Fețele noastre erau umede, lucioase.

– Putem angaja niște paznici înarmați, sugeră Freddie. Știu io niște tipi.

– Negri care să ne apere de negri? am pufnit eu neîncrezătoare.

– Tipii ăștia cu Puterea Neagră n-au sprijinu' întregii țări. Ce-o să facem? Să stăm aci ca niște rațe bune de-mpușcat, s-așteptăm ș-alte atacuri? Nee! Io-mi iau garda mea personală. Nimenea n-o să ne ajute. Nici poliția, nimenea.

Ochii lui George erau injectați. Om prost, stând acolo pe iarbă, apărându-și castelul cu o bătă de baseball. Ce-și imagina el, de fapt, că ar putea să facă? Să rupă vreun picior? Să spargă vreun cap?

Venus se trezise în camera de alături. Apăru în bucătărie în cămașă de noapte și capot.

– Ce s-a-ntâmplat, doamn'?

Ne privea somnoroasă.

– Cioroi, asta s-a-ntâmplat, spuse Freddie.

Era beat.

– Taci din gură, Freddie, m-am răstit la el. Am avut ceva probleme, Venus. Niște oameni au încercat să ne sperie.

– Au făcut o treabă al dracu' de bună, zise George, dând romul peste cap.

– Țara asta să duce la fund, adăugă Freddie, plângăreț.

– Au aruncat bombe incendiare peste zid, am explicat eu.

Venus icni. Începu să plângă și să mormăie ca pentru sine, în mod clar neliniștită.

– Oh, 'mnezeule, oh, 'mnezeule.

Lacrimile începură să-i curgă, udându-i mâinile.

– Venus, ce s-a-ntâmplat? am întrebat, dar ea stătea acolo tremurând.

Pentru prima dată în cincisprezece ani, am văzut-o cu adevărat pe Venus, am văzut cine era. O biată femeie de culoare, o femeie total dependentă de noi, dar care, în momentele de cumpănă, nu ne era deloc loială. Venus, conștientă sau nu, ne putea face rău.

– Venus, am șoptit. Îi știi pe oamenii ăștia?

– Crez că-i știi, se jeli ea. Da, doamn'.

– Iisuse Hristoase!

– Da, doamn'. Vecinii mei. Ei știe pă unii dân tipii cu Puterea Neagră. Vrea să știe despre albi, unde stă. I-am auzit cum vorbea odat', da' nu știi ce zicea. Ei o știe pă bunica.

M-am uitat la George. Fața lui era lipsită de orice expresie. Părea bătrân, istovit.

Gura lui Freddie se strâmbase într-o grimasă, ochii lui aveau cearcăne negre.

– Cioroi, spuse din nou. Vezi? Stă-n afurisita ta dă casă. Asta-i cioroi pen' tine. Conduc afuristu' ăsta dă loc, și cân' nu pot să se-organizeze, dau vina pă omu' alb. Ei, să vină dân nou băieții ăia, frate. Să vină. O să fiu gata pen' iei.

În dimineața următoare, am urcat cu mașina pe Morne Cocoa Road, chiar până sus, unde vechea colibă se înălța cu aerul ei superior și cu rânjetul strâmb. Bunica stătea pe treapta de sus, așteptând, ca și cum era sigură că aveam să vin. Am parcat și m-am apropiat de poartă. Îmi simțeam propria prezență acolo pe deal, simțeam cum toată lumea mă privea; o privire aspră, ostilă, ochi ce mă cercetau din bucătării, din colțurile străzii. Bunica stătea acolo sus.

– Pot să intru? am strigat.

Mă simțeam groaznic după noaptea trecută. Am tras de poartă, și un câine lătră. Bunica încuviință din cap, coborând încet scările în felul ei țeapăn, treaptă cu treaptă.

Ajunse la poarta înaltă și se uită lung la mine printre uluci.

– Bunică, ai auzit ce s-a-ntâmpnat la noi acasă azi-noapte?

Bunica stătea nemișcată. Chipul îi rămase imobil, nu făcu nici un gest.

– Doi oameni au venit cu motocicletele și-au aruncat bombe cu benzină în grădina noastră. Ne-au speriat.

Ea scoase un păcănit din gât; ochii ei galbeni erau îndrăzneți și limpezi, cercetându-mă, apoi privind dincolo de mine. În sfârșit, bunica avea clipa ei de satisfacție.

– Venus ne-a spus că s-ar putea să știi cine a venit la noi.

– Venus a zis asta?

– Da. A zis că-i știi pe unii de pe-aici – oameni implicați în răzmerițe. Care vor să pricinuiască neazuri.

Bunica trase adânc aer în piept, fermă în tăce-rea ei.

– Îi știai pe oamenii ăștia? am insistat.

Colțurile gurii bunicii coborâra într-o grimasă. Nu voia să vorbească. Am ridicat privirea către casa din spatele ei. Era periculos de veche, atinsă de necroză, cocoșată.

– Bunică, de ce nu ne lași, pe mine și pe domnul Harwood, să te ajutăm? Te putem ajuta să reparați casa. Să aduci niște zidari, să o proptești.

Bătrâna mă privi cu mânie.

– Știu de ce ești furioasă. Dar, între timp, casa aia veche o să se rostogolească la vale. O să se năruiească într-o bună zi, poate chiar cu voi toți înăuntru.

– N-ai nica de-a face cu casa asta. Vezi-ți dă treaba ta!

– Ba am de-a face cu ea. Nu de-asta au venit azi-noapte oamenii ăia?

– Băieții ăia care-a făcut asta, ei suferă. Le ie silă dă voi toți. Plecați cu toți acas'. Să vii acia!? Du-te-acas', eh. Ce cauți acia? Ai venit să-mi dai bani? Bunica își supse dinții. Ia-ți afurisiții dă bani. Nu-mi trebe. Io am stat acia toată viața, toată viața mea blestemată. Casa asta n-o să să năruie. Nu ca tine. Te sperii prea răpede, frate. Și-ncă n-ai văzut nica. Vine-uragan mare, vine curând. Noi toți suntem pregătiți dă schimbare. La dracu' cu PNM-ul! La dracu' cu tine! Stai departe dă noi. Nu știu nica d-azi-noapte. Io am fost acia-n patu' meu, singură. Clive, Bernard, și ei acia. Fata mea, ea doarme-n casa *ta* blestemată. Doarme-n casă cu apă și sobă și face mâncare și curat pen' tine și uneori uită dă noi, uită că noi stăm acia. Acu' vii și-mi zici că vrei să-mi dai bani?

Zâmbi pe când mă înfrunța cu privirea, savurându-și amărăciunea.

– Îmi pare rău, am spus.

Și chiar îmi părea. Mă simțeam prinsă în cursă pe vecie.

Bunica se întoarse și plecă înapoi, șchiopătând, spre casa ce se legăna pe pietre luate din râul din vale. Am pornit-o către mașină chiar în clipa în care doi tineri ieșiră dintr-o casă aflată mai jos pe drum. Unul dintre ei se uită lung la mine și șopti ceva. Cel de-al doilea râse și mă măsură cu privirea. Palmele mi se umeziră. Mi-am găsit cheile și am pornit mașina, luând-o în sus, tot mai sus și apoi peste deal, îndepărtându-mă tot mai mult, oriunde numai să nu trec pe lângă cei doi ticăloși.

Zilele următoare au fost pline de violență. Am grăbit făcutul bagajelor. Am luat niște argintărie de pe etajere, două candelabre, un castron de puncti. Voiam să dovedesc faptul că intențiile mele erau serioase. Am scos fotografiile din rame, am luat de pe pereți tablouri. Ceilalți se holbau la mine, ca la un actor. Nu mă credeau. Cu greu reușeam să mă cred eu însămi.

Eram blocați în casă, bazându-ne doar pe radio și pe televizor pentru ultimele știri. Mii de oameni se adunau în piața Woodford. De acolo, Granger conduse un marș în sud, către Caroni, și apoi mai departe, la Couva. Mișcarea Puterii Tinere înaintă către sediul guvernului și Balisier House⁹². Williams ținu un discurs public, cu vocea lui pârâind în micul nostru tranzistor, în care spuse că, deși oamenii aveau dreptul la marș, nu aveau dreptul de a călca în picioare libertatea altora. Răzmerițele, spunea el, făceau parte dintr-o revoltă globală împotriva instituțiilor tradiționale.

Mai multă violență. O violență mai urâtă. Răzmerițe în Charlotte Street, unde poliția a folosit gaze lacrimogene pentru a împrăști mulțimea. Liderii Puterii Negre scandau „Putere pentru popor“ și mulțimile bombardau polițiștii cu sticle și cu pietre.

George dormea afară pe verandă cu bâta lui de baseball. Venus se duse acasă. Lucy nu mai veni. Freddie angajă paznici. Câinii lătrau la tot ce mișca dincolo de poartă. Pascale nu putea să doarmă. Mâncarea începea să se termine. Femeia de sus de pe deal se uita în jos, victorioasă, în tăcere. Natura câștigă întotdeauna în cele din urmă, întotdeauna o să dea peste cap bătăliile oamenilor. Arșița ne declară dintr-odată război. Transpiram în cearșafuri, transpiram în haine; cel mai groaznic anotimp secetos de mulți ani încoace. Fără nici o urmă de briză sau de ceață de pe vârful munților noaptea. O invazie de furnici atta, șiruri lungi mișunând dintr-un cuib recent construit Dumnezeu știe unde. Furnici roșii agresive mărșăluiau prin casă. George le lovea cu bâta lui de baseball.

Am dat jos din dulapuri și mai multe valize, le-am șters de praf. Eu și George ne certam.

– Plec. Peste zece zile, n-o să mai fiu aici. BOAC o să ia totul în cală. Am întrebat.

– Bine.

– Rămâi aici, mori aici. Sper că asta o să faci.

– Întoarce-te, așadar, în Anglia, vezi cât de departe poți să ajungi.

– Nu mă pot lua la întrecere cu insula asta.

– De ce o urăști atât de mult?

– Ești un bețiv.

– Iar tu ai devenit *neagră*. Ca unul dintre oamenii ăia cu Puterea Neagră.

Ne-o trăgeam întruna. Era obscen. Încearca fiecare să i-o tragă celuilalt pentru a-l înfrânge, încercam să îndreptăm din nou, în felul ăsta, lucrurile între noi. Era primul nostru limbaj și ultimul, singura conversație rămasă posibilă între noi, și se dovedi inutilă.

I-am scris lui Eric Williams.

Aici nu este vorba despre slujbe, despre șomaj. Protestele astea sunt motivate moral. Răspunsul tău? Aruncă-le firimituri de la masa bogatului. Impune taxe pentru cei bogați, dă-le celor săraci puțin în plus. O insultă. Sunt furioși pe tine, domnule Williams. Alții nu au loialitate pentru acești oameni și, mai mult sau mai puțin, ei încă mai conduc țara. Tu i-ai lăsat. Tu l-ai lăsat pe George să-și cumpere pământul; o să construiască pe el, o să devină bogat. O să cumpere mai mult pământ. Între timp, servitoarele noastre nici măcar nu sunt proprietarele terenului pe care locuiesc. Stau ilegal acolo. Eu m-am săturat de toate astea. Plec de aici tristă. Plec cu copiii mei creoli și îmi las aici soțul. El face parte din acest loc acum, face parte din insulă.

Răzmerițele se extinseră în Tobago. Un insurgent din Port of Spain, Basil Davis, fu împușcat mortal

de un polițist. Funeraliile lui se dovediră grandioase, ca pentru un șef de stat: trupul lui a fost purtat pe străzile din Port of Spain, cu douăzeci de oameni pe fiecare șir din coloană, cu străzile înțesate de negri, capete cu păr afro, pumni ridicați. Mii de oameni l-au jelit, bătând în tobe, fluturând steaguri, cântând imnuri.

Bunica Seraphina merse acolo. Își lăsă liber părul alb, să fluture sălbatic. Își ridică pumnul și strigă: „Putere pentru negri, putere pentru popor“.

Am început să strâng lucruri din birou. Mașina mea de scris Remington. Voiam să o iau cu mine. Plus niște cărți, niște ziare, albume de fotografii. Și, evident, cutiile de pantofi cu scrisori către Eric Williams. Paisprezece cu totul. Le luam și pe ele? Sau le dădeam foc, una câte una, în grădină, când George era plecat? Nimeni în afară de mine nu știa de ele. Puteam să distrug dovezile nebuniei mele trecute. Le scriesem pentru a vorbi cu cineva. Mesaje către mine însămi. Fuseseră o dare de seamă a singurătății și a disperării mele, și acum erau irelevante și penibile. Aveam să le ard în clipa în care o puteam face.

Am stat în casă zile la rând. Ne furișam la magazinul lui Chen când era liniște. Cumpăram ziarul, lapte, rom, mâncare. Schimbam bârfe și știri cu vecinii. Nu era sigur pentru George să se ducă la slujbă.

Într-o dimineață, am venit în bucătărie și am descuiat ușa din spate. Câinii nu erau acolo. Imediat, mă cuprinse teama. Câinii erau *întotdeauna* acolo când deschideam ușa, așteptând să primească mâncare, să-l întâmpine pe cel care se trezise primul din casă cu boturile lor umede și cu capetele frumoase. Amândoi se înălțaseră și-mi ajungeau până la mijloc, cu blana de culoarea pastei de arahide, cu boturile negre precum știuca muskellunge.

I-am strigat pe nume. Nu apăru nici unul. Am fluierat, pornind către alee, strigându-i. M-am oprit: câinii stăteau întinși acolo pe alee.

Le-am rostit din nou numele, de data asta încet, ca și cum aș fi strigat un copil neastâmpărat. Nu se mișcă nici unul. M-am apropiat, ștergându-mi lacrimile ivite în ochi; apoi am ajuns lângă ei. Limbile lor ieșeau afară, vineții, umflate; ochii le erau dați peste cap. Muște bâzâiau în jurul boturilor lor. Erau țepeni, în *rigor mortis*. Morți de ore, morți în timpul nopții. În apropiere, se vedeau bucăți din carnea care le fusese aruncată. Am lăsat câinii acolo, în soarele dimineții, pe alee. Două creaturi imense, întinse ca niște trofee mari de vânătoare, așteptând să fie împăiate sau transformate în covorașe.

M-am întors în bucătărie, am pus ceainicul pe foc. Am făcut ceaiul și m-am dus cu tava la George. Stătea în pat în capul oaselor, cu ziarele.

– Câinii sunt morți, am spus.

– *Ce?*

– Cred că otrăviți. Te rog, nu te duce afară, nu acum. I-am găsit morți, pe alee.

– Nu!

– Ba da, mă tem că da.

Chipul lui George era ca al unui băiețel, neîncrezător.

– *Amândoi?*

– Da.

– Dumnezeu mare!

Fața i se descompuse, ochii i se umeziră.

– Le-au aruncat carne, carne otrăvită. Azi-noapte. Acum zac morți.

– Oh, *nu*.

– Îmi pare rău, George.

Cuta de încruntare alunecă în jos pe chipul lui George, buzele i se lăsară. Lacrimile îi țâșniră din ochi și plânse ca un copil. M-am așezat lângă el pe pat și l-am luat în brațe.

[91](#) Partid politic al oamenilor de culoare creat în Oakland, California, în 1966, care milita pentru încheierea dominației politice a albilor. A căpătat notorietate națională și internațională datorită implicării sale în Mișcarea Black Power și în politica Statelor Unite, în anii 1960 și 1970. (n.tr.)

[92](#) Casa Heliconia, sediul central al PNM-ului. Heliconia (Balisier, în lb. engleză) este simbolul partidului. (n.tr.)

STARE DE ASEDIU

George și Freddie săpară două gropi adânci în pământul din curtea din spate, sub un manghier. Câinii erau atât de țepeni, încât era ca și cum înmormântam două mese. Bărbații săpară ore în șir și stropiră cu var gropile. Muștele roiau deasupra boturilor și a ochilor, și a organelor genitale ale câinilor. N-am lăsat-o pe Pascale să-i vadă; i-am spus că mâncaseră ceva care le făcuse rău și plecaseră în rai. Ea urlase și se trântise pe patul ei, dând din picioare și țipând, plângând în pernă, spunând că ei erau cei mai buni prieteni ai ei, categoric cei mai buni prieteni ai ei.

Pascale insistă pentru funeralii. După ce bărbații umplură la loc groapa cu pământ, după ce câinii fură complet ascunși, ne-am adunat în jurul mormintelor. Pascale le împodobise zgărzile cu ghimbir roșu. Îngenunche lângă mormintele proaspăt săpate și citi o poezie pe care o scrisese pe o bucată de hârtie cu o cariocă. O poezie pentru sufletele lor ajunse în rai. Eu, George și Freddie am stat în spatele ei. Cu un aer solemn, Pascale așeză zgărzile câinilor pe un cot al manghierului, apoi prinse poezia de trunchiul lui. Eu am împrăștiat semințe de iarbă pe pământul gol. George netezi semințele cu lopata. Freddie înjura în barbă. Pascale era curajoasă; asta era prima înmormântare la care lua parte, prima ei întâlnire cu cei morți. Mai târziu, i-am promis că aveam să plantez acolo un tufiș de hibiscus roz pentru a le marca mormintele.

Casa era mult mai tăcută fără câini. George nu vorbea, amuțise. Pascale plânse zile în șir. Eu am continuat să fac bagaje într-o stare de transă, străduindu-mă să-mi păstrez mintea limpede, încercând să hotărâsc ce lăsăm, ce luăm, pregătind chiar și o valiză pentru George, sperând că avea să ne însoțească.

Apoi, totul se întâmplă dintr-odată. Răzmerițele izbucniră din nou în Port of Spain, cele mai furibunde de până acum. O rafală de telefoane de la prieteni, toți cu afaceri în oraș. În o sută de firme se aruncaseră bombe incendiare în timpul nopții; mașini fuseseră răsturnate și incendiate în Piața Independenței. Multe dintre vechile companii creole franceze erau distruse de gloată. Și cele străine erau vizate, clădiri întregi de birouri nimicite, cele conduse de clasele de mijloc cu pielea deschisă la culoare, burghezia din Trinidad.

– Nu văd de ce-ar ataca și Forbes-Mason, jos la docuri. Noi întotdeauna ne-am purtat frumos cu personalul, întotdeauna am lucrat cu barcații de acolo. Ne cunosc.

Dar George primi un telefon de la directorul companiei.

– Forbes-Mason a fost lovită. Arde.

George telefonă imediat la Londra.

– Sediul nu va fi reconstruit, spuseră oficialii de acolo. Și nici nu avem de gând să mai deschidem o filială în altă parte. E timpul să punem capăt. Ne pare rău, George. *Southern Cross* mai rămâne o zi sau două în port. O să-ți plătim noi drumul. În locul tău, eu m-aș urca pe vas.

– Ce vas? am întrebat eu. CE vas? George?

Mă holbam la el, incapabilă să judec corect situația. Mă păcălise?

George oftă. Nu părea deloc vinovat.

– Te rog, spune-mi.

– Există în port un vas de croazieră; n-a reușit să plece deoarece căpitanul s-a dus să stea câteva zile la niște prieteni de familie. Acum nu se mai poate întoarce. O să plece imediat ce reușește să vină căpitanul.

– E un vas la docuri?

– Da.

– Și nu mi-ai spus?

– Nu.

– *De ce?*

– Tu de ce crezi?

Mi-a părut rău pentru el atunci, pentru cât de laș devenise. Asta era ultima noastră șansă.

– *Vino cu mine*, George! Te rog, te implor. N-am făcut încă rezervarea la avion. Astfel, va fi mai rapid, mai ușor. Noi toți, împreună.

George își plecă ușor capul.

– Nu vezi că totul s-a sfârșit? Țasta e uraganul. A sosit. Are să măture vechea viață.

L-am văzut cum face eforturi să se controleze. Nu avusese niciodată de gând să plece. Răzmerițele, cocktailurile Molotov, câinii care putrezeau în pământ; acum nu mai avea slujbă. Am văzut că toate acestea îi depășeau puterea de a gândi. În toți acești ani, îmi refuzase ideile, lucrurile invizibile, dar care existaseră acolo mereu.

– Da. În sfârșit, înțeleg ce vrei să spui.

– Atunci *vino*. Te rog.

– OK.

– Oh, slavă Domnului!

L-am îmbrățișat.

– Ai câștigat, Sabine. Îmi pare atât de rău pentru toate astea. Totul a mers prost. Oftă din adâncul inimii. Zilele lui scăldate în soare, scăldate în rom se terminaseră pentru totdeauna. O să mă întorc cu tine, desigur.

– George, o s-o luăm de la capăt, o să fim cu Sebastian, o să stăm cu toții împreună. N-o să fie așa rău cum îți închipui. Când pleacă vasul?

– Peste două zile.

– Oh, *mon Dieu, merci*. Slavă Domnului.

Am făcut bagaje până noaptea târziu. Am sunat-o pe Irit să vadă dacă ea și John ar vrea să locuiască în casa noastră, fără să plătească nimic, rugând-o să aibă grijă de ea până ne stabileam noi în Anglia.

Irit fu încântată.

– O să fiu regina castelului vostru, toarse ea.

– Irit, voi sunteți bine acolo?

– Sigur că da, draaagă.

– Și magazinul?

– E mai sus, răzmerițele sunt mai jos, lângă docuri. Până acum e bine.

– Rămâi?

– Bineînțeles. Furtuna asta o să treacă. Este rușinos ce face PNM-ul. Sunt toți la Hilton, se *ascund*.

Williams e acasă, cu mica lui gașcă de consilieri. Beau rom, și Port of Spain e-n flăcări. Îmi place tipul ăsta, Granger. Frumușel, nu? Am auzit că o să fie probleme mâine; cheamă vase de război din Anglia și din America.

– Nu!

– Ba da. Stai să vezi. Mâine e o zi mare.

– Dar vaporul nostru pleacă în curând.

– Ha, ha, poate va trebui să înoți după el.

Am dormit agitați, cu intermitențe. Cu bâta de baseball lângă pat. Nădușind în cearșafuri. Ciupiți de țânțari, cu umflături roșii spuzindu-ne picioarele. Dealurile din jurul nostru se mișcau, gemând de căldura pământului. Am ieșit din casă și am privit lung către femeia cea verde.

Așa deci, plecăm în sfârșit. Îl iau înapoi cu mine, i-am spus.

Da, e vremea să plecați.

O să-i fie dor de tine.

Nu-ți face griji pentru asta. Uite, vezi, ai învins în cele din urmă.

Într-un fel, și mie o să-mi fie dor de tine.

Poți oricând să te întorci.

Niciodată.

N-ai cum să știi.

Niciodată.

Mult noroc!

Valizele noastre stăteau înșiruite, bombate. Douăsprezece, prinse în curele. Lucy dormise noaptea pe canapea.

În zori, am deschis radioul. Liderii Puterii Negre fuseseră arestați. Toți, cu excepția lui Granger, care dispăruse.

– Trădare, am murmurat. Nenorocitul ăla ipocrit! Cum a putut Williams să-i facă asta *propriului popor*? Propriilor elevi?

Poliția ocupă Casa Roșie. Forțele speciale invadaseră piața Woodford, o goliseră cu gaze lacrimogene. Vasele de război se îndreptau către insulă. Se institui interdicția de a ieși din casă de la șase seara până la șase dimineața. Fu declarată stare de asediu.

Venus reuși să ne sune de la un telefon public.

– Nu po' să viu. Bunica i-a luat pă Bernard și pă Clive în oraș, i-a luat la marșuri. Aruncă cu pietre-n poliție. Io nu po' să viu. Toată lumea-n jur ie supărat'. Toată lumea-i afar'. Dă foc la tot. Nu-i taxiuri pă drum. Bunica a-nnebunit.

- Ai apă?
- Da, doamn’.
- Și mâncare?
- Deocamdat’.
- O să vin eu la tine când pot, mâine poate. O să-ți aduc niște gheață pentru răcitor.
- Nu veni, doamn’.
- De ce?
- Ie primejdios.

Pe atunci, Bernard avea nouă ani, Clive – unsprezece. Niște băieței cumiști. Mi i-am imaginat mășăluind pe Frederick Street, cu bunica, ținând pumnii ridicați. Mi-am închipuit că le umplea capetele și aprindea focul în inimile lor; că într-o bună zi băieții aveau să fie exact ca Geddes Granger.

I-am scris lui Eric Williams.

Așadar, Port of Spain e-n flăcări. Vasele de război britanice și americane sunt pe drum, ca să te scoată de la ananghie. Tu ești acasă, cu mica ta gașcă. Bunica îi duce pe nepoții ei în oraș, ca să ia parte la toate astea. Granger, alter egoul tău? Bunica, umbra ta? Totul se întoarce din nou la ideile alea ale tale, din zilele de odinioară. Piața Woodford. Aveai idei, și erau chiar bune. Ele au aprins protestele astea, ele i-au aprins pe bunica și pe Granger. Acum ei caută răzbunare pentru dezamăgirea lor. Eu scap, în sfârșit. Îmi pare rău pentru tine, rău pentru George. Nu poți să ai totul, nu pentru totdeauna.

Prostia este și ea un ingredient al revoluției. Eric Williams, cel mai nepopular om din insulă, se aștepta ca armata națiunii, cei mai mulți soldați provenind din familii sărace de negri, să înăbușe o revoltă populară.

La baza regimentului din Teteron Bay, pe pereții barăcilor erau lipite afișe cu Stokely Carmichael și Malcolm X. Tinerii ofițeri îi considerau pe protestatarii Puterii Negre frații lor, și astfel se răzvrătiră. Refuzară să se supună ordinului de a-și impune autoritatea. În schimb, îl arestară pe comandantul lor, încuindu-l împreună cu toți ceilalți ofițeri, cei care nu fugiseră. Sparseră depozitul de muniții, mobilizând regimentul de șase sute de soldați. Haosul se dezlănțui și la Camp Ogden, baza militară din Port of Spain. Am aflat toate astea de la radio.

- George, acum sunt speriată.
- Nu-ți face griji. Plecăm.

N-aveam nimic de mâncare. Am adunat pe masa din bucătărie tot ce ne mai rămăsese. Jumătate de cutie de cereale, două banane, niște biscuiți Crix râncezi, un borcan de murături.

- Mă duc la Chen, se oferi George.
- Vin cu tine, fie că vrei, fie că nu.

Am lăsat-o pe Pascale cu Lucy, promițând să ne întoarcem repede.

Foarte puține mașini se vedeau pe drum în Winderflet. Lumea părea neschimbată, însă tăcută, lipsită de viață. Prăvăliile unde se vindea rom, crâșmele, toate erau închise, bătute în scânduri. Școala se înălța mută; stația de benzină fusese părăsită. Intersecția în formă de T de la benzinărie – de obicei ticsită de oameni adunați la bordură, cu mâinile întinse, cu microbuzele care opreau să-i ia sau doar să schimbe o vorbă – era pustie. Nu se mai vedeau vânzători de pește pe marginea drumului, nici femei grase pășind legănat pe trotuare, ținându-și umbrelele ridicate. Fecioara din Lourdes privea în jos către o parohie

răpită.

- Ceva a murit, am murmurat eu.
- Termină, Sabine. O să revină totul la viață.
- Mă bucur că s-a întâmplat, în sfârșit. Vechea stare de lucruri, totul are să dispară.
- O să vedem.

M-am uitat gânditoare la soțul meu. Și el îl cunoștea pe Williams, știa cum merg lucrurile într-o lume a bărbaților. Ei știau lucruri pe care eu nu le știam.

Am trecut pe lângă bazin, pe lângă Andalusia, către magazinul lui Chen, și, când am ajuns acolo, am găsit grilajele de metal trase în fața intrării, cărucioarele răsturnate în față.

- Hai să încercăm la Hi-Lo, spuse George, accelerând.

Și Hi-Lo era închis.

- Nu cred c-ar trebui să mergem mai departe, George.

– Acum sau niciodată, insistă el. O să avem nevoie de mâncare pentru următoarele două zile. Hai să ne grăbim!

Am trecut de satul Boissiere, și el tăcut, nemișcat. Am mers de-a lungul savanei, pe lângă intrarea în Belmont, aruncând o privire în jos pe Jernington Avenue, drumul care ducea în suburbie. Pe alocuri, se vedeau porțiuni negre, arse de foc, grămezi de moloz, sticlă spartă, bannere ridicate, graffiti desenate pe ziduri. În savană, tabebuia în floare, roz și galbenă, ca sângele, un sânge ciudat, colorat carnavalesc, acoperind peste tot pământul. Copacii erau superbi, detașați de tot. Poinciana, arbori de coral, lalele de Gabon, flăcări galbene: izbucnind în forță, ovaționând odată cu insur-geții. Aerul mirosea a haos, a benzină și a cauciucuri fumegânde.

– Știu un loc unde s-ar putea să fie deschis, murmură George, întorcând mașina către capătul de sus al orașului.

Eram amândoi năuciți, fascinați de oroarea din jur. Știam de ce se aventurase George până aici. Am rămas tăcută, captivată într-un fel morbid, vrând și eu să văd cum era totul, mai ales birourile Forbes-Mason.

Ne-am târât în jos pe Edward Street, îndreptându-ne către docuri. Un lițoliu întunecat de fum atârna deasupra, de forma Trinidadului. Aerul devenise acru. Mi-am acoperit nasul și gura. Voiam la fel de mult ca George să mergem mai departe. Am zărit Casa Roșie, înconjurată de forțele de intervenție cu căști de oțel ca acelea pe care le purtau forțele antiaeriene britanice în timpul Blitzs⁹³-ului, cu degetele pe trăgaciul puștilor. Ne priviră. Doi dintre ei porniră spre noi.

- George, fii atent. Ia-o la stânga! i-am cerut.

George întoarse repede, evitându-i, și într-un minut eram în piața Woodford. Aceasta era straniu de pustie, păzită serios. Și mai mulți bărbați cu căștile alea grotești stăteau de jur împrejur, fără să știe prea bine ce se întâmplase sau ce să facă. Porțile erau prinse în lanțuri, cu lacăte mari. În piață încă mai plutea o ceață alburie de la gazele lacrimogene. Estrada era goală, cu scaune răsturnate în goana oamenilor de a scăpa.

- Cum a putut? am izbucnit, cu răsuflarea tăiată.

Mă înțepau ochii. Lacrimile îmi alunecau pe obraji. Intrând în mulțime pe bicicleta mea verde. Sute de oameni adunați să-l asculte pe Eric Williams anunțând o nouă eră, o mulțime vrăjită. Heliconii ridicate în sus ca niște cruci, mâini întinse către el. Însuflețindu-mă. Însuflețind întreaga națiune.

Lacrimile pentru cei evacuați de Eric Williams chiar în acea dimineață îmi alunecau pe obraji. Protestatarii care se adunaseră aici, cu pumnii înălțați în aer. „Putere pentru popor.“ Am murmurat o rugăciune pentru Geddes Granger.

Alte trupe de intervenție neputincioase apăru-ră – bufoni! Mai speriați de noi decât eram noi de ei, îndreptându-și puștile în direcția noastră. Am trecut pe lângă ei. Alte lanțuri, piața Woodford era înfășurată în lanțuri. Tăcută, distrusă.

Și mai mulți polițiști înaintau, fluturându-și puștile, cerând să părăsim zona. George se supuse, îndepărtându-se de Casa Roșie în scârțâit de cauciucuri, traversând două străzi, tăind drumul către docuri, către Forbes-Mason.

– Simt nevoia să văd cu ochii mei, spuse el.

Am dat aprobator din cap, *vrând* ca George să vadă ce-i mai rău. Am mers mai departe către norii cei întunecați. Străzile erau goale, magazinele cu măruntaiele fumegânde, vitrinele distruse peste tot, mașini cu geamurile sparte. Amenințarea atârna în aer. Îmi simțeam nervii sfârâind în stomac. L-am strâns cu putere pe George de mână. Am dat colțul și am intrat în Piața Independenței. Forțele de intervenție erau peste tot, de jur împrejurul pieții. Mașini de poliție, pompieri. Fum, încă mai ardea într-un magazin în flăcări.

Mai departe, pe stânga, Forbes-Mason, distrusă, hăcuită.

– Dumnezeu mare! murmură George.

Trotuarul era acoperit cu cioburi de sticlă. Am mers pe lângă clădire, uitându-ne înăuntru. Podeaua era neagră, plină de funingine și de cenușă. Scaunele și birourile erau carbonizate, răsturnate, aruncate pe podea. Hârtie, maldăre de hârtie înnegrită. Reviste, dosare, trase de pe rafturi, aruncate prin încăpere. Vaporii de benzină, ca un roi de albine, pluteau peste toate.

George se uita lung, pe lângă mine, clătinând din cap.

Trei polițiști înarmați veneau către noi.

– Haide, George, hai să plecăm.

George era înnegurat, ca și cum fusese atacat personal. Am accelerat, am traversat piața, am luat-o pe Chacon Street și apoi am ieșit, am ieșit din toată nebunia aia. Iar acolo, lângă Cheiul Reginei, ca o lebădă uriașă: *Southern Cross*, alb ca laptele, imaculat, lucind în căldura alburie. Vasul de croazieră se înălța deasupra docului, cu punțile lui suprapuse, cu ferestrele strălucitoare ale covertei ca o tiară încununându-i fruntea. Un vas-iluzie odihnindu-se de-a lungul cheiului neted și plat. Era amar, cu pasarela ridicată. Chiar și așa, era păzit de trupe de intervenție.

– George...

– O să fim pe el.

– Slavă Domnului.

– Aranjez totul când ajungem acasă.

Am trecut în goană pe lângă el și am ieșit din Port of Spain. În golful Paria, în depărtare, am zărit contururile neclare ale unor vase cenușii care se apropiau, o mică flotă. Pelicanii le priveau și ei, cu acea lipsă de interes pe care o manifestau pentru tot. Eric Williams: cu siguranță, acum se termina cu el. Am trecut prin Woodbrook și apoi pe lângă terenul de crichet, ratând Long Circular Road, unde Camp Ogden era în flăcări, pompierii neputând să stingă focul din cauza presiunii scăzute a apei.

Trinidad. Chiar și în revoluție insula era o farsă. Răzvrătire. Căști de oțel antice pentru cei care

voiau să apere statul. Un firisor de apă pentru a stinge focul nemulțumirii și jumătate de guvern ascunzându-se la Hilton.

În drum spre casă, am găsit un mic supermarket deschis, cu rafturile aproape goale. Am reușit să cumpărăm pâine și lapte condensat, niște brânză, o duzină de ouă, patru conserve de iahnie de fasole. Am mai luat banane de prăjit, o sticlă de rom, o pungă cu fructe de eugenie. Când am ajuns acasă, am găsit-o pe Lucy făcând suc proaspăt de portocale, stropit cu bitter Angostura. Adusese o pungă cu portocale, purtată pe cap.

Lucy era tăcută, cu ochii plini de lacrimi, negri și lucioși.

– Lucy, spune-mi cum stau lucrurile în vale? am întrebat-o.

– Îi liniște, doamnă. Prostia asta se-ntâmplă doar-n oraș.

– Nu e prostie, Lucy. Au dat foc la biroul domnului Harwood, l-au ars până la temelii. Acum nu se mai poate duce acolo. Plecăm poimâine. Cu un vas mare. Totul e împachetat. Doamna Irit vine să stea aici.

Lucy rămase ca o statuie lângă chiuvetă, încremenită. Ca un munte.

– Lucy, nu plânge.

Își șterse lacrimile cu șorțul.

– O să-mi pierz slujba, doamnă, o s-o pierz pe Pascale. O să te pierz pe 'mneata și pe domnu' Harwood, și pe Venus. Nu-i ușor de găsit o slujbă la anii mei, doamnă.

– Lucy! M-am dus lângă ea și am cuprins-o în brațe. O să-ți plătesc leafa pe șase luni. O să-i spun doamnei Irit că și tu ești aici ca să ai grijă de casă împreună cu ea. O să fiți o echipă. O să-ți placă de ea.

– Bine, doamnă.

– O să scriu și o să sun după ce ajungem în Anglia. O să scrie și Pascale, și o să-ți trimitem poze, și o să păstrăm legătura cu tine și cu Venus. Ai vreo veste de la ea?

– Nu, doamnă.

Ochiul ei cel bun se mișca neconținut, încercând să țină pasul cu evenimentele.

– Lucy, trebuie să plecăm. Oamenii ca noi, noi nu suntem doriți aici. Noi facem parte din problema asta. Trinidadul se schimbă. Trebuie să se schimbe.

– Oh, 'mnezeule...

Oftă din rărunchi.

– Toate tonicele alea pe care mi le-ai dat, eh? Sunt nefericită de foarte mult timp, întotdeauna din cauza felului în care stau lucrurile. Tu m-ai ajutat, dar problemele Trinidadului n-o să fie rezolvate cu unul dintre tonicele tale.

– Nu, doamnă.

– O să-mi fie dor de tine.

– Da, doamnă.

Fu o zi a despărțirilor. Telefonul sună încontinuu. Jules apăru la noi pe la prânz, deja beat. Freddie și soția lui veniră și ei. Alți vecini auziră că plecăm și sunară la poartă. Aduseră scotch și rom, *buljol* și biscuiți Crix. Ne-am strâns cu toții, abătuți, fumând țigară de la țigară, în jurul barului. Trinidadienii impresionează prin ceva: felul în care pot trândăvi în orice condiții. Flecăresc, fac glume. Curând, ne-am mutat lângă piscină, amețiți de tensiune în aceeași măsură ca de alcool, povestind iar despre cocktailuri Molotov și despre birouri incendiate. Magazinul de textile al lui Freddie din Duke Street fusese și el

afectat rău de tot.

– Se zice că Williams e-ntr-un *hal*. Asta l-a lovit rău, spuse Jules.

– Păi *sigur*, replică Freddie. Ie urât dă toată lumea acu'. Dă bieții negri și dă oamenii d-afaceri. I-un dezastru pen' țară. Ne-a dus 'napoi cu zece ani. 'Napoi dă unde-am plecat. Afurisiți d-africani ticăloși!

George avea ochii încețoșați, era pur și simplu copleșit.

– L-am întâlnit pe Williams o dată, știți, la Hilton. Mi-a plăcut. Un bărbat foarte inteligent. Sabine întotdeauna... l-a găsit interesant, nu-i așa, dragă?

Căldura îmi urcă în obraji.

– I-a ascultat discursurile în piața Woodford, nu-i așa, dragă?

– Iisuse Hristoase, ai fost acolo? replică Freddie. Ești o femeie nebună.

– Piața Woodford, frate, spuse Jules, amețit. Toată aiureala aia dă discurs. Williams poa' să mă pupe-n cur.

Am rămas tăcută. Nu-mi plăcea că George îmi dăduse în vileag secretul. Că-l ascultasem vorbind. George nu știa, nu-l văzuse pe tip în plin avânt. Eu fusesem acolo. Și bunica fusese. Deși nu merita compasiune, nu puteam să nu mă simt tristă. „Williams e-ntr-un hal.“ Eram tulburată de această veste. Țsta e blestemul unei femei, să iubească bărbați răi și proști, chiar și când strică totul într-un mod jalnic.

[93](#) Bombardarea continuă a Regatului Unit de către Germania nazistă în perioada 7 septembrie 1940–10 mai 1941, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial (n.tr.)

BICICLETA VERDE

Am avut un somn greu în acea noapte. Am visat *corbeaux*, spiralând în cerul de deasupra casei noastre. Ciuguleau din trupul meu, dar nici o fărâmbă de carne nu mi se desprindea de pe oase. Unul câte unul, au zburat departe, lăsându-mă întreagă. Dimineață, alte știri la radio: Granger fusese capturat în acea dimineață, în vreme ce mânca sângerete și ouă prăjite într-un snack-bar din Couva. Paza de coastă îl escorta la Nelson's Island⁹⁴, o altă insulă-închisoare ca o stâncă situată în golful Paria; avea să fie foarte cald acolo, stânca avea să fie aridă, lipsită de apă. Guvernul era blocat în negocieri cu armata. Port of Spain era încă patrulat de trupele de intervenție.

– Vaporul mai e aici, nu? am întrebat, agitată.

– Da, sigur. Mâine pleacă.

Am hotărât să-i duc lui Venus niște gheață. N-o văzusem de multe zile, dar știam că se ascunsese în casa ei de sus de pe deal. Eram îngrijorată. Mă gândeam la bunica: pusă pe rele. Binecuvântează-o, Doamne, pe bunica, binecuvântează-i sufletul și las-o să ducă la bun sfârșit ce-a început, toată treaba cu arderea din temelii a orașului. Mă voia dusă: moartă, îngropată și dusă. Ce pusese bunica la cale?

Nu i-am spus lui George. Nu m-ar fi lăsat niciodată să mă duc acolo singură, nu în acel moment. Dar și Venus era blocată acolo, poate avea nevoie de provizii. Puteam să o duc cu mașina la Chen când se deschidea sau să-i aduc pe ea și pe copiii acasă la noi. Am oprit și am lăsat mașina la câțiva metri de vechea casă creolă.

– Venus, am spus cu voce tare, înainte să-mi dau seama că nu mă putea auzi din drum. Venus! i-am strigat numele pe când mă apropiam, cu o voce subțire și cumva grotescă, falsă. Venus! am strigat din nou, observând un chip la fereastra unei case din apropiere, un altul în cadrul unei uși deschise. Venus! am strigat.

La naiba. Lăsasem gheața în mașină, într-un răcitor.

– Venus!

Mă apropiasem de casă. Poarta era închisă. Bunica Seraphina apărură în capul scării. Avea părul desfăcut, jeturi de flacără cenușie și albă. Dădu abia vizibil din cap.

– Bunico, am venit s-o văd pe Venus. Sunteți cu toții bine?

Bătrâna privea lung pe lângă mine, în josul străzii.

M-am întors încet, încercând să văd la ce se uita. Nimic la început. Nici un sunet, și asta stârni teama

în mine; nici un sunet. După-amiază era încremenită, amuțită de căldură. M-am întors la loc ca s-o privesc din nou pe bunica, dar ea continua să se holbeze dincolo de mine. La fel cum se holbează o pisică în noapte, când aude niște zgomote în umbre, doar că bunica se holba în valurile de căldură, în jos pe drumul pustiu.

– Bunico, am șoptit.

Apoi, primele sunete de voci. Siluete cafenii apărură în mișcare; o ceată – vreo douăzeci de oameni – se ivi la poalele dealului. Veniseră cu toții de pe drumul principal, de jos de la stația de benzină; erau agitați și vorbeau tare și repede, cu pumnii și cu vocile ridicate, întorcându-se cu toții din savană. Cu băte ținute în sus. Mergeau încet în căldură, încă departe. Dar membrele mele erau grele și inerte. Am văzut bărbați, femei și copii înaintând de-a lungul drumului, topindu-se unul într-altul. Veneau către mine și blocaseră drumul în spatele lor. Voiam să trec de cealaltă parte a acelei porți înalte și șubrede, în curtea bunicii. I-am aruncat bătrânei o privire rugătoare.

Dar chipul bunicii era inexpresiv, privirea – încețoșată de concentrare. Mașina mea se încingea în soare, la jumătatea străzii, la jumătatea distanței dintre mine și mulțime.

Vocile deveniră din ce în ce mai puternice pe măsură ce gloata se apropia.

Clive, l-am zărit pe Clive în mijlocul mulțimii. Și pe Bernard. Erau agitați și strigau lozinci împotriva PNM-ului. Copiii lui Venus, băieței pe care eu îi cunoșteam. N-am văzut-o pe Venus. Tremuram, ținându-mă de ulucile porții.

– Te rog, bunico. Lasă-mă să intru!

Dar ea era într-un soi de transă, fascinată. Am închis ochii și mi-am dorit să dorm, mi-am dorit să pun capăt la tot. Puteau să mă ia, să-mi smulgă mădulele unul câte unul. Mă săturasem să-mi fie teamă.

– Eh, eh, am auzit.

Mulțimea mă zărise. Clive mă zări. Se auzi un răs batjocoritor și gloata se năpusti înainte.

Prima piatră mă lovi în picior prin rochie. A doua era mai mare, izbind mai puternic, o lovitură ascuțită, lăsând o urmă pe abdomen. M-am agățat de poartă strigând Dumnezeu știe ce, dar bunica nu se mișcă. Eram țintuită acolo, lipită de poarta colibei vechi, și nu aveam scăpare. Alte pietre, oamenii din mulțime aplecându-se să culeagă pietre de pe drum, din șanț și apoi alte pietre zburară, lovindu-mă, o grindină de pietre, și mi-am pus brațul peste față, agățată de poartă.

– Bunică, am strigat. Pentru numele lui Dumnezeu!

Am văzut un copil aplecându-se să ia de jos o piatră. Clive. L-am văzut aplecându-se și privind-mă în ochi, cu un zâmbet afectat, în vreme ce țintea și arunca piatra în mine. Clive, un băiat de unsprezece ani, țopăind de bucurie când piatra lui nimeri ținta. Mulțimea strigă batjocoritoare.

Am icnit și am strigat, pe un ton rugător. Ochii lui Clive îi întâlniră pe ai mei.

– Clive! am strigat. Clive, oprește-te, sunt eu, sunt eu!

Dar lui nu-i păsa și nici măcar nu părea să audă. Luă altă piatră, aruncând-o ca și cum ar fi vrut să alunge un câine.

Clive striga, râdea și alerga să ridice o altă piatră. Am închis ochii.

Păsările negre și mari, păsările negre și mari coborau, în sfârșit, pentru a mă ciuguli, bucată cu bucată. Acele păsări țipând nemulțumite, luptându-se între ele: cine să fie prima, cine să fie prima, care dintre ele să scoată un ochi. Acele păsări lacome de stârvuri mă ciuguleau, pietre mă loveau, păsările alea negre se strângeau în jurul meu ca să râcâie din mine. Eu eram stârvul putrezit, carnea moartă a

Trinidadului. Nu mai eram speriată, doar ușurată. În sfârșit, veneau.

Bunica Seraphina. I-am simțit prezența la poartă, mâinile pe mine.

– Clive, treci 'năuntru.

Vocea ei ascuțită, fragilă.

– Mișcați cu toții, lăsaț-o, spuse către mulți-me. Plecați cu toții. Mișcați, acu'. Termenați cu prostia asta.

Clive trecu în fugă pe lângă mine.

Apoi, nici un sunet.

Carnea mă ustura. Bunica își puse mâna noduroasă pe fruntea mea, pentru o clipă, ca și cum ar fi vrut să vadă dacă aveam febră.

– Așteaptă oleac', spuse.

Și am așteptat: clipe, minute? Nu-mi aduc aminte. Tot ce știu e că m-a ajutat să ajung la mașină.

Clive nu era decât un băiețel. Entuziasmat, luat de tot valul ăsta. M-am dus acasă, tremurând. Și am făcut imediat un duș. Mi-am îmbăiat pielea rănită cu alunul vrăjitoarelor. Nimic rupt, doar mândria șifonată. Cât de proastă am putut fi să mă duc acolo! Să încalc interdicția. Nu i-am spus lui George ce se întâmplase. M-am întins pe pat, am dat drumul la aerul condiționat și m-am rugat Fecioarei. *Marie, pleine de grâce, gardez-nous*. Nimic nu mai conta. Nimic nu conta. Plecam din Trinidad.

Mai târziu, am ieșit din nou. M-am hotărât să merg în vizită acasă la Eric Williams. Știam unde să-l gășesc; toată lumea știa, la reședința oficială din St Ann's Street. Casa avea să fie foarte bine păzită, dar am hotărât să mă duc totuși. N-aveam nici un plan, nici măcar nu speram să purtăm o conversație. M-am dus să aduc un ultim omagiu – sau poate să mă holbez prosteste, să fac un soi de pelerinaj. Eram obosită, și pielea încă mă mai ustura de la pietre.

Faimoasa stradă era înconjurată de cordoane, așa că am parcat la ceva depărtare și m-am apropiat pe jos. Am vorbit cu unul dintre soldații cu cască de oțel care păzeau casa, străduindu-mă să par venită cu o problemă neoficială, și totuși urgentă.

– Te rog, spune-i prim-ministrului că doamna Harwood a venit să-l vadă.

Soldatul părea ușor șocat. I-am zâmbit fermecător. Reveni dând din cap aprobator și am fost dusă repede în casa cea spațioasă a prim-ministrului. Trei soldați m-au flancat până la ușă.

O servitoare tăcută, în uniformă, mă conduse într-o cameră întunecată și răcoroasă, cu puțină mobilă, care dădea în patio și într-o grădină. Am ieșit în patio și m-am așezat pe un scaun alb de grădină. Casa dădea senzația de loc deja părăsit. Nimeni din gașca lui nu era acolo, nici unul dintre prietenii care pufăiau țigări Benson & Hedges și beau rom Black Label. Mă așteptasem la o celulă în dezordine, la rămășițele unor discuții între bărbați, despre problema revoluției și a haosului de pe străzi. Dar casa era tăcută. Fusese curățată de asemenea lucruri. Nu exista o atmosferă ostilă, dar nici un sentiment tangibil de altceva.

Eric Williams apăru în tăcere, pe neașteptate, printr-o ușă de sticlă glisantă. Se apropie și dădu mâna cu mine, apoi se așeză în fața mea și-și ridică ochelarii pe cap. Avea ochii puternic injectați și costumul mototolit. Era clar că nu-l mai dezbrăcase de multe zile. Își aprinse o țigară, și servitoarea veni cu cafeaua. La început, n-am spus nimic. După ce servitoarea plecă, el își frecă ochii și căscă, uitându-se la mine. Turnă cafeaua, și m-am simțit îngrozitor, cu adevărat îngrozitor privindu-l. Dar tot am rămas amândoi tăcuți. Nu-mi venea în minte nici o idee, nici un motiv al vizitei mele. El nu știa nimic despre

scrisorile mele, despre gândurile și sentimentele mele, despre nefericirea mea, despre plecarea mea iminentă. Și totuși, îmi permisesese să-l văd. Părea călcat în picioare, ca și cum ar fi cedat. M-am gândit la soția lui moartă, Soy, la faptul că ea nu voise ca el să intre în politică. Mai aveam un milion de lucruri de spus. O întregă paletă de sentimente; voiam să-l bombardez cu pietre, voiam să-l lovesc la țurloaie, să-i vorbesc cu furie, dar și să discutăm cu calm.

- Mulțumesc că ai venit să mă vezi, spuse el.
- De fapt, nu știu de ce-am venit. Noi plecăm. Mâine.
- Cred că ești încântată că pleci.
- Da, sunt.
- Cu vasul ăla mare de croazieră care mai este în port?
- Da.
- Probabil că te simți răzbunată.
- Nu chiar...
- Crezi probabil că eu sunt cel prost, că ai avut dreptate în privința mea.
- Se pare că nu cred nimic.
- M-am gândit uneori la ce-ai spus.
- Eu nu sunt om politic.
- M-ai văzut în piața Woodford.
- Da.
- Nu-mi mai aduc aminte de zilele alea.
- Nici eu nu-mi mai aduc.
- Tre' să fii supărată.

Lacrimile se iviră.

- Am fost.
- Tot Trinidadu' -i supărat.
- Da.
- Să arză totu' din temelii. Nu știu ce să fac acu'.
- O să treacă. Așa zice soțul meu. Ai putea s-o iei de la capăt.

M-am uitat la el, știind că asta nu era posibil. Naufragiase, se izbise de stânci și eșuase. Era un om distrus și suficient de inteligent încât să înțeleagă asta. Nu avea să învețe nimic sau să-și adune puterile și să-și revină, să creeze un alt PNM. Redusese la tăcere cu succes și aruncase în închisoare opoziția, pe fiul său politic, Geddes Granger. Ar fi atât de ușor să-l scuip, să-l scuip în față. George avea dreptate. Eram naivă. Așa mergeau lucrurile.

- O să continui să mă gândesc la tine... din când în când. Pe bicicleta aia verde.
- M-ai șocat serios, am spus, zâmbind.
- Tu mi-ai provocat un atac de cord zdravăn.
- Sunt convinsă că și eu o să mă gândesc la tine. Din când în când.
- În Piața Woodford.

– Da.

Își supse dinții și luă o gură de cafea.

- Am fost acolo, întâmplător, cu soțul meu, ieri.

El își plecă dintr-odată capul. Părea gata să adoarmă chiar acolo, să cadă de pe scaun.

– Acum trebuie să plec, am spus și m-am ridicat.

Williams se ridică și el să-mi strângă mâna. Un bărbat mărunț, chiar și mai mărunț în acea zi. Am văzut suferință în ochii lui. Un om la un pas de propria moarte.

Nu i-am dat drumul la mână. L-am tras către mine, și el veni aproape. L-am cuprins cu brațele și l-am ținut strâns, tristă pentru el, și pentru mine, și pentru tot ce se întâmplase, incapabilă să găsesc vreun cuvânt care să anuleze hăul căscat între noi. Nimic nu e mai simplu ca două, trei cuvinte, bine alese, de condoleanțe. Nu aveam nimic să-i spun. L-am ținut aproape de mine câteva clipe care au părut minute. Mi-am lipit buzele de gâtul lui și l-am simțit tremurând. Când veni servitoarea, ne-am desprins unul de celălalt. Mi-am luat rămas-bun și el se așeză, iar eu am plecat în tăcere, la fel cum venise el.

A doua zi urma să fie ultima noastră zi în Trinidad. Grădina părea să se fălească: flori de moussianda lascive își aruncau spre pământ petalele lor pline, deschise. Chaconia învolănată își flutura lumânările lungi, stacojii. Iarba aspră de savană se înălța încurcată în propriile-i fire. Fructele din palmieri musteau, adunând în jurul lor păsări care le ciuguleau, scuipând sâmburii pe pământ.

Mormintele câinilor nu mai arătau proaspăt săpate, ci erau acoperite cu frunze; pământul ajunsese uscat și fărâmicios. Cele două zgărzi mai erau însă prinse de manghier; cununile de flori de ghimbir roșu se uscaseră, deveniseră fragile. Pascale venea în fiecare zi la morminte și își citea cu voce tare poezia.

Mai erau încă o sută de telefoane de dat: bănci, contabili, avocați. Comenzi permanente și abonamente de anulat, facturi de plătit, nume de conturi de schimbat. Telefoane la școala lui Sebastian, la familia lui George din Londra, la prieteni de acolo. Un ghem de nervi în stomacul meu. George nu se mai bărbierise de câteva zile. I-am pregătit o baie, i-am dat săpunul de ras, briciul, pieptănul, paharul de rom. Eu nu puteam mânca. Fumam.

Apoi, un zgomot la poartă, sunetul metalului care se freca de pământ. Nu erau câini care să se repeadă să investigheze. M-am uitat din spatele unuia dintre stâlpii din curte. O siluetă întunecată străbătea aleea; am zărit niște picioare negre. Inima începu să-mi bată cu putere. Dumnezeu! Apoi, o voce pe care am recunoscut-o.

– Venus! Am fugit către ea. Oh, Venus!

Eram isterică, țopăiam ca un câine în jurul ei, mai aveam puțin și o lingeam.

Pascale se repezi și ea afară, strigându-i numele.

Fața lui Venus era gravă.

– Oh, 'mnezeule, doamn', oh, 'mnezeule, am auzit ce s-a-ntâmplat, am venit repede. Oh, 'mnezeule. Îmi pare rău, da, îmi pare rău. Oh, 'mnezeule, băiatu' meu Clive. Nu știe ce face. I-un băiat mic. Oh, 'mnezeule, hohoti ea.

– Șșș. Nu voiam să știu. E OK, Venus. Da, e un băiat mic. A fost prins în asta fără să vrea. E OK, e OK.

– Oh, 'mnezeule. Își suflă nasul. A-ncasat-o, doamn', a-ncasat-o pen' ce-a făcut.

– Sunt OK, sunt bine, am liniștit-o eu.

– Nu, doamn', nu ie OK. El e cu mine, doamn', și, când lucrurile se domolește, o să vină să-și cear' iertare.

– Venus, vino în casă!

Am pus-o săstea pe un scaun la masa din bucătărie și ne-am așezat în jurul ei. Venus venise

nearanjată. Avea părul despletit și adunat în smocuri crețe. Fața ei zâmbitoare era acum mohorâtă. Ochii erau mai mari, albul lor – mai alb și umed. Lacrimi curgeau din ei, alunecând ca argintul încins pe obraji ei negri.

– De ce, doamn’? De ce tot necazu’ ăsta? De ce tipii ăia cu Puterea Neagră tulbură așa lucrurile? Oh, ’mnezeule, oh, ’mnezeule. Își cuprinse capul în mâini. Bunica-i bagă pă băieți în tot soiul’ dă prostii. Îi bagă-n tot soiul’ dă năcazuri. Îmi pare rău, da.

Pascale o strânse în brațe.

Lucy păcăni din gât.

– Căinii au murit, o informă Pascale pe Venus, cocoțându-se în poala ei. Au mâncat banane verzi, și i-a durut burta.

Venus se uită la mine, cu colțurile gurii căzute.

– Venus. Noi plecăm mâine. Cu un vapor. Doamna Irit vine să stea aici. Poți să rămâi dacă vrei. Lucy rămâne.

– Plecați?

Am aprobat din cap.

– Când veniți ’napoi?

– Nu mai venim înapoi, Venus.

Picături sticloase se umflară și se sparseră, prelingându-se pe fața ei, pe nasul lat și cărn, picurându-i de pe bărbie.

– Nu veniți ’napoi?

– Nu.

Fața lui Pascale era palidă și lipsită de orice expresie.

Lucy își întoarse privirea.

Nu puteam să plâng. Nu simțeam nimic.

Se lăsă noaptea. Venus adusesese tutun rulat și taro, și dovleac. Pregăti *callaloo*, și l-am mâncat cu orez alb și cu banane prăjite. Am stat în bucătărie. Radioul bâzâia. Guvernul cedase în fața cererilor armatei, îl reinstalase pe colonelul Joffre Serrette comandant-șef. Ostaticii fuseseră eliberați. Încă mai exista interdicția de a ieși noaptea din casă.

Lucy și Venus nu plecară acasă. Amândouă insistară să rămână cu noi.

Liliecii fluierau prin casă. Stăteam întinsă în pat, lângă George, dar nervii îmi erau încordați. Nu puteam gândi. Voci în rafală încercau să se acopere una pe alta, în capul meu aveau loc o mulțime de conversații: bănci, facturi, trezirea la timp, plecarea la timp. Și George era treaz, nici el nu putea să doarmă. Nu vorbiserăm prea mult toată ziua. Mă evitase. Lucrurile se domoleau, așa cum prevăzuse el. Uraganul trecuse. Pagubele abia acum urmau a fi evaluate. M-am dus în birou, am luat un stilou și niște hârtie și m-am așezat să-i scriu lui Eric Williams pentru ultima oară.

Mă gândesc mult la tine. Mă gândesc la acea picătură de sânge alb aristocratic din tine. Mă gândesc la mama ta îndepărtată, la uriașa ta familie, doisprezece copii. Atât de multe au fost lăsate pe umerii tăi! Eșecul tău a fost predestinat. Ai fost prins în cursă. Iar răposata ta soție avea dreptate: politica nu e pentru oamenii puternici. Stai departe de tot. Privește înaintea și continuă să îndeplinești sarcini importante în altă parte. Sunt sigură că vei continua să ai un cuvânt de spus aici. Sunt sigură de asta. De-abia aștept să urc pe vasul ăla.

N-o să las nimic aici, nici o bucățică din mine. La revedere! Ai grijă de tine!

Am semnat scrisoarea asta cu numele meu și am pus-o într-un plic timbrat, știind că avea să fie singura scrisoare pe care i-o trimiteam vreodată.

Păsările kiskadee ne treziră în zori, certându-se zgomotos pe fructele din palmieri. Ne mișcaserăm împreună în același ritm în noapte și am rămas câteva momente imobili, cu picioarele împletite, ținându-ne de mână. Pascale veni și ea la noi și se alătură nodului nostru. Stăteam în pat picotind, amețiți, nepregătiți pentru orele care urmau. Am mângâiat-o pe cascada de bucle afro, așa cum stătea cu obrazul pe stomacul meu, cu ochiul rătăcind leneș. Pascale avea pielea ca mierea și era slabă ca un crab. George se uită la mine, meditativ. Am zâmbit. Mă sărută pe umăr.

– E timpul să ne sculăm.

Venus ne făcu ouă cu șuncă, pâine prăjită, cafea. Am stat la masa rotundă de pe verandă și am mâncat în tăcere.

Taxiul ajunsese la ora șapte. Freddie insistă ca bodyguardii lui să ne escorteze până la docuri. Apărură într-o fostă mașină de poliție hârbuită. Oamenii încărcară valizele în mașini. Câteva fuseseră legate pe capotă.

Lucy și Venus priveau, tăcute. Acceptaseră să rămână în casă până soseau Irit și John. Freddie veni și el. Totul se petrecea încet, cu calm. Soarele se ivi, revărsând nectar lichid peste noi. Am început să transpir, ștergându-mi întruna fața cu un șervețel. Pascale era zăpăcită. Le îmbrățișă și le sărută pe Lucy și pe Venus, dar nu spuse prea multe. George le îmbrățișă și el, dar nu putu să le privească în ochi. Îl strânse scurt în brațe pe Freddie. Eu nu puteam vorbi, nici măcar nu mă puteam uita la Venus și la Lucy.

M-am întors să verific pentru ultima oară casa, trecând prin încăperi, asigurându-mă că nu lăsasem nimic în urmă. Ce nu era în valize era îndesat în dulapuri înalte. Eram pe cale de a dispărea, luându-ne cu noi propriile vieți. Toate sentimentele nepotrivite îmi reveniră. Vinovăție față de Pascale și față de George. O senzație de pierdere. Da, pierdere. N-aveam să mai văd niciodată acea colină-mamă; n-aveam să mai văd rotunjimea șoldurilor ei fertile, părul ei sălbatic. I-am vorbit.

La revedere, prietena mea.

La revedere.

N-o să te mai văd niciodată.

Nu.

E timpul să plec. Ar fi trebuit să ne despărțim cu multă vreme în urmă. Acum a venit timpul.

Să-ți fie bine.

O să mă gândesc la tine.

Păsările kiskadee se ciorovăiau. Și pe ele le păraseam. George își clădise un vis aici, un vis fals. Puiștii pe care îi sădise deveniseră încărcăți de fructe. Grepfruturi roz atât de grele, încât pocneau pe ramuri, căzând cu zgomot pe pământ. Fructele de avocado erau cu sutele, cu coaja întunecată și în formă de clopot, nerușinate și lascive acolo sus, în frunzișul pestriț. Săptămâni la rând cădeau ca niște bombe în iarbă. Le dăruiam cu punga, le făceam piure și le congelam. Arborii de limetă scui-pau globuri galbene. Cocotierii erau înalți, lucioși și din când în când își făceau simțită prezența, aruncând o nucă verde în câini. Gardul viu de hibiscus, un șir de trompete roșii care vesteau prezența soarelui. Eu nu plecam. Mă retrăgeam. Învinsă de toate.

Ceialți stăteau în taxi, așteptându-mă. Lucy și Venus erau lângă mașini. Am ieșit cu ochelarii de soare pe nas, cu un cuțit răsucindu-mi-se în măruntaie. Lacrimile cădeau nestăvilite, orbindu-mă îndărătul lentilelor uriașe.

– Îmi pare atât de rău... Am îmbrățișat-o pe Lucy. O să scriu, promit.

Dar vorbele mele nu aveau nici o noimă.

Lucy încuviință din cap și se desprinse de mine, trăgându-se în spate. Se înclină, uitându-se la pământ, cuprinzându-și trupul cu brațele. Lucy, salvatoarea mea. M-am apropiat din nou de ea și-am strâns-o cu putere.

– Mulțumesc, Lucy. Pentru tot ajutorul tău, am șoptit.

Mi-am lipit nasul de pielea ei, am tras adânc în nări mirosul ei cald și alinător de ulei de cocos și de săpun Lux.

Venus stătea dreaptă și înaltă, tremurând, ștergându-și ochii cu o batistă. M-am dus să o îmbrățișez, dar ne-am topit una într-alta, strângându-ne cu putere. Am rămas așa încleștate, tremurând.

– Venus, Venus, am spus găuit.

– Doamn', nu pleca.

– Ascultă-mă. Ascultă. Vreau să ai ceva de la mine.

– Da, doamn'.

– Vreau să iei tu bicicleta mea.

– Oh, doamn'.

– Știu că întotdeauna ți-a plăcut. Vreau s-o iei tu.

Ea încuviință din cap, înfiorându-se, tremurând în batista ei.

– Da, doamn'.

– Gândește-te la mine când mergi pe ea.

– Da.

Ne-am desprins, plângând cu lacrimi de du-rere. Mi-am suflat nasul. Am sărutat-o pe obraz pentru ultima oară – pielea ei era fierbinte și udă. Fără să mai văd nimic, am urcat în mașină. Freddie deschise poarta și ne făcu semn cu mâna. George îmi strânse degetele. Am ieșit pe poartă, și Freddie continuă să-și fluture mâna. Nu m-am uitat înapoi pe geam.

Am mers în convoi către docuri, cu bodyguarzii în urma noastră. Pascale stătea între noi pe bancheta din spate. Dezordinea încă mai fierbea. Prea puțini oameni se aventuraseră afară ca să arunce o privire. Se holbau la fosta mașină de poliție.

– Tre' să merg la toaletă, anunță Pascale.

– Va trebui să te ții, nu mai e mult, i-am spus eu.

– Trebuie să merg!

M-am uitat la George. El se strâmbă.

– De ce nu mi-ai spus înainte, scumpo?

Pascale începu să plângă din rărunchi.

– Oh, Doamne, gemu George. Nu poate să se țină?

Tocmai treceam pe lângă Country Club.

– Poți să intri pentru o clipă la club? l-am rugat pe șofer.

El întoarse mașina, și bodyguarzii ne urmară. Am sărit din mașină, trăgând-o pe Pascale în sus pe

scări, alergând pe podeaua lustruită către verandă.

– Bună, bună, am strigat.

Dar clubul era închis, nu era nimeni acolo. Am traversat în fugă curtea cu fântână, am ajuns la zona barului, unde mă întâlнисem cu Williams, apoi am coborât la vestiare. Acolo erau cabine de toaletă. Pascale intră într-una. Făcu pipi îndelung – mi se păru că trecură minute în șir.

– *Pascale, dépêches-toi*⁹⁵, am îndemnat-o.

După ce termină, am târât-o înapoi în sus pe scări, grăbind-o prin curte, înapoi pe podeaua aceea lustruită unde dansasem în atâtea seri de sâmbătă. Chelnerii negri muți. Sclavii negri muți nu dansaseră niciodată pe această podea, niciodată nu participaseră la marile *fêtes* date de Poleska. Un fior. M-am oprit să privesc în spatele meu.

– Cine-i acolo? am strigat.

Nu îmi răspunse nimeni.

Am alergat, trăgând-o după mine pe Pascale, cu Poleska de Boissière pe urmele mele, întinzând un deget osos pentru a mă împunge între umeri. „Pleacă de-aici, pleacă din casa mea“, șoptea ea. „Ticăloasă albă costelivă, trădătoare! Pleacă, urcă pe vasul ăla, cârpă. Ia-ți tălpășița. Ca un gândac alb ce ești. Ia-ți cu tine fata creolă albă. Șterge-o de-aici.“

Am sărit în mașină, cu inima bubuindu-mi în piept. Și Pascale era speriată.

– De ce-ați stat atât?

George transpira din abundență.

– Nu puteam s-o fac să termine mai repede, nu?

Șoferul de taxi apăsă pe accelerație. Am făcut o întoarcere de 180 de grade.

M-am uitat în spate.

Am văzut acolo silueta matroanei Poleska, îmbrăcată în negru de doliu. Lângă ea stătea Eliza Williams, o versiune mai tânără, mai întunecată a ei, cu o figură la fel de severă. Îmi făcură semn să plec.

Am mers mai departe, pe lângă barăcile armatei din St James, pe jumătate arse, pe lângă șiruri de polițiști. Soarele ardea pe capota mașinii. Am început să simt, în sfârșit, valuri de ușurare străbătându-mă. Plecam din Trinidad. Mi-am imaginat biscuiții cu smântână groasă și gem de prune goldane. Harvey Nicks. Răcoarea unei primăveri britanice, culorile pastelate blânde și trandafiriul florilor de măr și de cireș din pomi. Autobuze roșii, cutii poștale roșii. Polițiști care patrulează. Totul în jurul nostru lucea argintiu în căldură. Totul avea contururi neclare. Port of Spain se dezintegrase în razele soarelui. Eram în plină evadare. Am mers pe Tragarete Road, apoi am intrat în Woodbrook, trecând pe lângă fețe negre uimite, pe lângă alți polițiști, apoi, în cele din urmă, am ieșit în Wrightson Road, drumul care mergea paralel cu țărmlul.

– La dracu’! izbucni George.

Un baraj rutier înaintea noastră. Vehicule militare de-a curmezișul drumului, barându-ne calea.

– Ce naiba fac?

George se scotoci după pașapoarte și documente.

– Probabil vor să știe cine se îndreaptă spre vapor.

– Oh, Doamne!

– Sau ar putea fi altceva. Poate caută pe cineva.

– Oh, Iisuse, George. O să-l pierdem!

– Nu, n-o să-l pierdem.

Am început să transpir. Pascale se ghemui strâns.

– Am putea s-o luăm pe scurtătură.

George încuviință din cap.

– Ia-o la *stânga*, îi spuse șoferului.

Taxiul întoarse brusc, din nou în Woodbrook, cu mașina bodyguarzilor urmându-ne. Șoferul înaintă pe un drum paralel cu Wrightson Road și apoi opri dintr-odată. Un ambuteiaj. George coborî din mașină și alergă să vadă ce se întâmplase. Se întoarse panicat.

– O mașină s-a stricat, ceva mai sus.

Șoferul claxonă.

– Ia-o la dreapta! am strigat eu.

Taxiul viră la dreapta și se năpusti pe strada îngustă, ajungând din nou pe țarm.

– Slavă Domnului!

George se uită în urmă.

– Ne-am pierdut bodyguarzii, spuse.

– Și jumătate dintre bagaje, am gemut eu.

– Nu contează. Nu acum, completă George, la fel de agitat ca mine.

Am crezut că în acele clipe mă aflam la câteva minute de libertate. Mi-am imaginat că îl despărțeam de insulă. George pe punte, cu brațele în jurul meu, exact ca atunci când sosiserăm. Păraseam stâncile alea acoperite de tufișuri, păsările alea din înalțuri care se hrănesc cu stârvuri.

Mașina bodyguarzilor apăru în spatele nostru.

Am accelerat.

George se uită la ceas și înjură.

Eu nu eram speriată. O briză caldă flutura dinspre marea sărată, marea cu miros greu de limbi de pământ noroios și de mlaștină. Mâl de râu. Răsuflarea mi se încurca în piept. Apărură docurile, macaralele, clădirea vămii, haosul obișnuit întrerupt cumva în plin proces. Mașini de poliție și vehicule prăfuite ale armatei erau parcate pe ambele părți ale drumului. Polițiști înarmați stăteau de pază. Am privit în depărtare, în golful Paria.

– *Vaporul!* am țipat, dar nu se auzi nici un sunet.

George se uită către mare.

Am întins cu toți gâtul.

Acolo, pe marea cea întunecată și calmă, la ceva depărtare, ieșind prin Prima Boca, *Southern Cross* se îndrepta către larg.

– *A plecat!* S-a dus, George! A plecat fără noi.

Punțile vasului luceau, coșul lui lăsa în urmă o dâră de fum. Am stat și am urmărit cum îi dispărea prora, apoi și corpul, pe când lebăda uriașă trecea plutind pe lângă pereții spuziți cu copaci verzi ai insulei Monus și pe la extremitatea Trinidadului. Vaporul lăsa în urmă un siaj înfoiat care apoi se domolea, vâlvurind în fața portului, clipocind către docuri, spărgându-se apoi de digul de protecție, aruncând în sus apa până la mașina noastră, udându-ne, înmuindu-ne până la piele.

Lucy mă îndopă cu leacuri de-ale ei. George îmi ascunse Valiumul. Am pierdut vaporul. A plecat cu zece minute înainte să ajungem noi la docuri. L-am văzut, iar și iar, strecurându-se printre acele stânci

acoperite cu tufişuri. M-am văzut pe bicicleta mea verde, mergând după el. M-am cufundat într-un somn profund, inconştientă zile la rând. Nu voiam să fiu trează. Refuzam să mănânc. În visele mele, mă spărgeam singură în bucăţi şi aruncam cioburile în valuri. Cerul se întuneca, înnegrit de un milion de păsări. Departe, în largul mării, vânturile se înteteau. Totul avea să fie diferit. Totul avea să fie diferit în Trinidad acum; vânturile urmau să aibă grijă de asta. Am văzut un uragan în port. Bărci aruncate pe doc. Un lințoliu de fum, de forma Trinidadului. Oameni cu căşti de oţel. Guvernul la hotelul Hilton sus pe deal, deasupra mahalalelor; guvernul la înălţime, stând de veghe. Eric Williams în maşina lui ostentativă, dând din cap către mine, trecând mai departe. Eric Williams prăbuşit, aşezat pe un scaun alb de metal. „Respingeţi colonialismul.“ M-am văzut ținând un pistol, cu braţul întins. M-am văzut împuşcând mortal un om. Ținând în mână un pistol şi trimiţând gloanţe în pieptul unui bărbat. Am văzut un alt om aproape omorât în bătaie sus pe acele dealuri-mamă. Un fluture de vânătaşi pe faţa lui tânără. Scrisorile mele, toate scrisorile mele arse şi plutind, purtate de valurile mării. George dansând de-a-ndăratelea, cu picioarele acoperite de fulgi de cenuşă. George într-un vas, o urnă micuţă. George şi scrisorile mele, toate transformate în cenuşă, plutind departe, pe o mare limpede precum ginul.

Într-o zi, am decis să mă trezesc. Am luat un stilou şi-am început să scriu: „Dragă domnule Williams“. Am descoperit că am atât de multe de spus. Am scris cel puţin o oră. Am continuat să-i scriu lui Eric Williams până când a murit, unsprezece ani mai târziu. Sute de mii de cetăţeni au trecut pe lângă sicriul lui depus la Casa Roşie, pentru a-i aduce un ultim omagiu. Bunica Seraphina, de mult moartă şi ea, nu a putut să se numere printre ei. Scrisorile m-au ajutat să înţeleg ce se întâmpla în Trinidad. George nu a aflat niciodată despre ele. Şi niciodată nu s-a întors la slujba lui. A construit pe terenurile pe care le cumpărase, şi asta îi ocupa suficient timp. Cu grijă, discret, a despachetat bagajele. Am cumpărat alţi câini. M-am întors la vechea mea viaţă – şi totuşi, ceva se schimbase pentru totdeauna între mine şi George.

Nu la mult timp după ce-am pierdut vaporul, Venus era în bucătărie şi făcea găluşte pentru supă de porumb. Pascale o ajuta. Pălăvrăgeau amândouă. Ridicărea privirea când am intrat; aveau mâinile pline de făină.

– Mamiiii! strigă Pascale.

Venus zâmbi.

– Ce zi e azi? am întrebat şi am strâns-o în braţe pe fiica mea.

– Marţi. Dormi dă ceva vreme, vreo săptămână, mă informă Venus.

Am ieşit în grădină cu Pascale.

– Stăm aci, mami? întrebă Pascale. Stăm aci cu Venus?

Am încuviinţat din cap.

Dealul de un verde plăcut se uita în jos la mine, tăcut. M-am încruntat, şi mi-a părut rău pentru păcatele mele, oricare ar fi fost ele.

Bună din nou, spuse ea.

Lasă-mă-n pace!

Mă bucur că ai rămas.

Ştii. Îl ai din nou.

E așa rău să fii aici?

Nu mai ştiu.

Acum faci parte din tot.

Poate chiar fac.

Ai putea să te obișnuiești cu felul în care stau treburile în Trinidad.

O să continui să încerc să înțeleg.

Ai putea chiar să te obișnuiești cu căldura.

Nu. Asta nu. Niciodată.

[94](#) Situată la vest de Port of Spain, în golful Paria, insula este faimoasă ca punct de debarcare și de carantină pentru imigranții aduși să muncească în Trinidad și Tobago în secolul al XIX-lea și începutul secolului XX, fapt pentru care a fost numită Insula Ellis a Trinidadului (n.tr.)

[95](#) În limba franceză, în original, „Grăbește-te!“ (n.tr.)

MULȚUMIRI

Sunt mulți cei care au dat o mână de ajutor la făurirea acestei cărți. Aș vrea să-i mulțumesc lui Adrian Camps-Campins pentru că mi-a oferit acces nelimitat la biblioteca lui personală și la arhiva sa fotografică; de asemenea, doctorului Hamid Ghany, pentru că mi-a facilitat accesul la Colecția West Indiana de la Universitatea Indiilor de Vest din St Augustine, Trinidad, și pentru discuțiile lămuritoare cu el despre politica trinidadiană. Mulțumiri, de asemenea, și doctorului Selwyn Ryan, pentru întâlnirea noastră de la ora unsprezece la Universitatea Indiilor de Vest. Toată recunoștința mea pentru dr. Jo Baker și dr. Lindsey Moore de la Universitatea Lancaster, pentru îndrumarea lor meticuloasă pe parcursul scrierii acestei cărți. Vreau să le mulțumesc și prietenei mele Katie Sampson și lui Gilly Stern, pentru feedbackul lor editorial critic; de asemenea, editorului meu Francesca Main de la Simon & Schuster din Marea Britanie, pentru calitățile sale editoriale. Mulțumiri pentru Steve Cook și Royal Literary Fund pentru sprijinul lor financiar generos, ca, de altfel, și pentru The Arts and Humanities Research Council. Linda Anderson a oferit, din nou, un sprijin esențial la începutul acestui proiect. The Black Sheep Housing Co-op, deși acum desființată, trebuie să primească mulțumirile mele pentru că m-a adăpostit, de data acesta în urma unui uragan. Aș vrea să-i mulțumesc lui Sarah McCloughry pentru sfaturile ei și pentru îndrumările pline de înțelepciune într-un moment de cotitură deosebit de critic; și lui Stephanie Anderson pentru că mi-a oferit libertatea. Îi mulțumesc, de asemenea, minunatei mele agente Isobel Dixon de la Blake Friedmann, întotdeauna plină de idei și de inspirație. Le mulțumesc lui John și lui Antoinette Moat și răposatului John Fairfaix, pentru că mi-au dăruit fundația Arvon, un loc unde m-am întors iar și iar în ultimii zece ani. În cele din urmă, aș vrea să-i mulțumesc mamei și muzei mele, Yvette Roffey, pentru un loc în care să scriu și pe care să-l numesc „acasă“.